

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

DELICIAE EQUESTRIVM

sive
MILITARIVM
ORDINVM,

ET EORVNDEN ORIGINES, STATVTA,
SYMBOLA ET INSIGNIA, ICONIBVS
additis genuinis.

*Hac editione, multorum Ordinum, & quotquot existi-
tère, accessione locupletata, serieq; tempo-
rum distributa.*

Studio & Industria
FRANCISCI MENNENII ANTVERP.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud Ioannem Kinckium sub Monocerote.
ANNO M. DC. XIII.

**ILLVSTRI, GENE-
ROSO AC NOBILISSIMO
VIRO,**

D. IOANNI vanden HOEVEL,

*Equiti Aurato, Caf. Maieft. à Confi-
lijs, Domino in Veen, & Aur-
hagen &c.*

**APIENTIS Solonis
dictum est, ILLVSTRIS
DOMINE, Rempubli-
cam duobus potissi-
mum vinculis in offi-
cio contineri, præmio**

**& poenâ, metu nimirum & spe: metus
stimulat ciues & in studio dignitatis
vigilantes efficit; spes honoris & præ-
mij homines fortes, dies noctesque
sollicitat, & ad virtutes conſectandas
impellit. Est ſcilicet vtriuſque rei
modus ſicut reliquarum; neque Prin-
cipem dandis honoribus fuſum, ne-**

E P I S T O L A

que vindicandis sceleribus nimis seuerum esse oportet : & felix sanè ea Respublica censenda est, cuius moderatori illud omninò propositum; in quocunque hominum genere, etsi tenui & obscuro, virtutum honestare; factisque ostendere, nihil apud eum plus valere, quàm splendorem iustitiæ, animique in virtutum genere præstantiam: *Animus* enim, vt inquit Socrates, *benè ad virtutem compositus, nobilis est*: Et rectè. *Mens* enim *bona nobilem facit*, vt in eandem sententiam Satyricus;

*Stemmata quid faciunt, quid prodest
Pontice longo*

Sanguine censeri, pictos ostendere vul-
rus

Maiorum, & stantes in curribus Aemy-
lianos:

*Tota licet veteres exornent undiq, ceræ
Atria, nobilitas sola est atque unica
virtus.*

Et vt in certamine non fortissimo palma defertur, sed qui vincit; sic in vita, nisi qui probè agit, hoc esse desinit.

DEDICATORIA.

nit. Nam & in lucta cessare potest Hercules, & in palæstra dormire Milo, & in vrbe ociosus esse Aristides. Meritò itaque in functione virtutis sapientissimi homines felicitatem locant, non in ipsa: eos verò miserimos statuunt, qui adeò, politicè, instar Lacedemonij orbis Speculatorum, ocium suum virtuti impèdunt, vt ne pròbitati quidem vacare possint. Hâc æquâ virtutis lance, hâc fortissimorum Ducum habitâ ratione, iustaque meritorum cuiusque contemplatione, Romani olim ad imperia contendentes, innumeris generibus iugum imposuerunt, ciuesque ad res maximas capeffendas inflammant: nec non posterioris seculi Principes Christiani in Palestina, Hispania, alijsque à Saracenis occupatis locis, tenui quamuis ærario, modicis imperij regionibus, ditionis fines latè propagarunt, neque prius constiterunt, quàm barbarorum gente penitus oppressâ, in alias Prouincias victricia arma direxissent; Afri-

* 3

cam

EPISTOLA

cam, Asiam, atque alio sub sole calentes Indos sibi tributarios fecissent, veræq; Religionis lumen in remotissimas adeò nationes intulissêt, ad quas populi Romani nomen, nunquam potuit penetrare. Spe nimirum familiam illustrandi, ingentia præmia consequendi, leonum instar, obscurissimi quamvis homines, in confertos hostes rapiiebantur, media penetrabant agmina, ipso periculorum contemptu, & Religionis, & patriæ carissimæ amore vehementer incitati. Inter omnia porrò virtutis præmia, quæ varia antiquitùs apud Scriptores Romanos legas, maxima hodie censentur, dignitatis Equestris ornamenta; quibus viri fortes, quiq; de Rep. benè sunt meritì, à Pontifice, Imperatore, Regibus alijsq; Principibus solent cohonestari. Quorù quidem gloriæ augendæ ac propagandæ varia per totù orbem Christianù, apud Italos, Germanos, Hispanos, Gallos, Indos & alibi erecta insignia collegiaq; Militaria, in lucē producere statui. Quod quidquid est operis I L.

LVST.

DEDICATORIA.

AVST. DOMINE, splendore nominis tui in fronte imus illustratū; non vno nēpe Tibi nomine debitum: Vindicat hoc sibi (ad finitatis. n. nostræ vinculū omitto) mira illa tua in Rep. administrāda solertia; cōstās erga Cæs. Majest. & Principes Christianos observantia; ac præcipuū Religionis in Deū, fideiq; Catholicæ studiū; ipsum deniq; de quo verba facturi sumus, Equestris honoris auctōramētum; quo Tu ita fulges, vt ab ipso Te, & animi ingenijque dotib. præfulgeas, & maximā verissimamque laudem istis referas acceptam. Maiores tui **H O E V E L I I**, virtute & gloria inclyta gens, hanc ipsam dignitatem meritis pepererunt, & familiæ suæ asseruerunt; domi, militiæq; contra infideles, hæreticos, & si quos alios Austriaci Principes hostes habuēre, non assidui solum semper, sed primi. Itaque iure in primo nobilitatis gradu positi, qui togati prudentia, & armati fortitudine, res & consilia tractarunt Imperatoris, non vnus, præclareque temperarunt. Nota sunt

*

4

quæ

EPISTOLA

quæ de illustri gente vestra alij literis
cōsignarunt; Publica, quæ ipsa nostra
Antuerpia, ipsa Vbiorum Colonia in
fide & constantia tua experta est. Te-
stata merita & beneficia tuâ in patriâ,
testata in omnes, quibus cōmendatio
aut insigne aliquod est Virtutis aut
Doctrinæ. Enimverò sacra si intuea-
mur, quis magis ea, vel inimicorum
cōfessione, defendit, ornauit, amplia-
uit? Aræ, templa vetera aut noua in-
staurata, tui operis sunt, tui religio-
forum coetus aucti, propagati; & vno
verbo, omnes pietatis cultores te ha-
bent decus, subsidium, portum. Quid
aliæ virtutes? simile: nec ista in gra-
tiam aut gloriam, Deo soli & vsibus
humanis imputas, & fructum bene-
ficii vnum censes fecisse. Quo fiet, vti
gentem Austriacam, sacram velut
Anchoram orbi fluctuanti à Deo da-
tam esse bono nostro publico senti-
mus: ita vos velut Pharos & lucentes
quosdam ignes in tempestuoso mari
erectos, posteritas omnis æternùm
intuebitur. Silco cætera, votumque
hoc

DEDICATORIA.

hoc tantum interpono, vt similes
tui, maiorumque tuorum Protecto-
res & consiliarij contingant patriæ,
quam fata volent esse saluam. Hoc
verò munus tibi tot nominibus de-
bitū, apud te esse, patere ILLVSTRIS
DOMINE, non pretium vt me deuin-
ctum liberem, sed pignus vt obstrin-
gam: neque indignum prorsus, quod
exstet meæ, in nominis & gentilitij
splendoris tui gloriam, obseruantia
testimonium; complectendum tibi,
si non Auctoris ratione, at eorum
memoria, quorum laudes, ob sacras
& heroicas illas institutiones Eque-
stres, prædicare consilium fuit.

Illustr. D. V.

Studiosissimus

FRANCISCVS
MENNENS.

* s. AVCTO-

A V C T O R E S
QVORVM OPERA IN CON-
CINNANDIS EQVITVM OR-
DINIVS VSI SVMVS.

A Bendonēse Chro nicon.	nus.
Abrahamus Ortelius.	Antonius Beutherus.
Aelius Antonius Nebrif-	S. Antoninus Florenti-
sensis	nus.
Aeneas Syluius	Antonius Garibayus.
Albertus Kranzius.	Antonius Gueuarra.
Aldus Manutius.	Antonius Morales.
Alfonsus Ciaconus	Antonius Possevinus.
Alfonsus de sancta	Aristophanes
Cruce.	Arnoldus Abbas Lube-
Alfonsus sapiens Ca-	Arnoldus Merman-
stella Rex.	nus.
Alfonsus Tostatus.	Arnoldus VVionus.
Aluarus Gomefius de	Aubertus Miraus.
Mendoza.	Augerius Gislenus Buf-
Ambrosius Morales.	bequius.
Andreas Resendius.	Augustinus Florenti-
Andreas Tiraquellus.	nus.
Annius Marcelli-	B. Bar-

A V C T O R E S.

B.

Barth'omeus à Salig-
niaco, Eques sancti
Sepulchri.

Barnabas Briffonius.

Bartholomeus Chassa-
neus

B. Rhenanus.

S. Bernardus.

Ber. Corius.

Bernardus d-Escalan-
te

Bernardus Girardus
D. Hallianus.

Blondus

Brimeus D. Imbercour-
tius.

C.

Cesar Baronius.

Carolus del' Oysean

Carolus Sigonius.

Cassiodorus.

Chr. Masseus.

Claudius Fauchetius.

Claudius Paradinus.

Clemens V. P. M.

Coelius Rhodiginus.

Cornelius Tacitus.

D.

Damianus à Goes.

Didacus Couarru-
uias.

Didacus Valera.

Dion.

E.

Enguerrandus Mon-
streletus.

Eucherius.

Eximinius Petri Salom-
ua.

F.

Fenestella.

Florentius Haraus

Fortunius Garzias.

Franc. Alfons. Venerius

Fran. Belforestius.

Fran. Guicciardinus.

Fran. Harduinus.

Fran. Modius.

Fran. Radefius de An-

drada Eques Calatrava

Fran. Roserius.

Fran-

A V C T O R E S.

Franciscus Sansouinus. Hieronym. Comes Ale-
 Franciscus Schottus. xand.
 Franciscus Tarapha. Hier. Curita.

G.

Hier. Lilius.
 Hier. Oforius.
 Hier. Romanus.
 Hier. Ruscellus.
 Hier. Boetius.
 Hier. Horatius.
 Hier. Hugo Lupus Verdala.
 Hier. Hugo Reuelius.
 I.

G. Budaw.

Gäbriel Simeon.

Galfredus Monume-
 tensis.

G. Genebrardus.

Gonsalvus Argotes de
 Molina.

Gonsalvus Illescos.

Gregorius Nazianze-
 nus.

Guilielmus Camdenus,

Guil. Filiatrius Episco-
 pus Tornacensis.

Guil. Menenius.

Guil. Tyrius.

H.

Henricus Panthaleon.

Herodianus.

S. Hieronymus.

Hieronymus de Bara.

Hieronymus Cardanus
 Hier. Conestagijs.

Iacob. Aug. Thuanus.
 Iacob. Fontanus.

Iacob. Gretserus.

Iacob. Hospitalis.

Iacob. Marchantius.

Iacob. Vitriacus.

Iacobus Villamontius
 Eques S. Sepulchri.

Ignulfus.

Ioachimms Camera-
 rius.

Ioannes Azorius.

Ioannes Goropius Be-
 canus.

Io. Benedictus Guar-
 diola.

Io. Bo-

AUCTORES.

Io. Bodinus.

Ioannes Botereus.

Ioannis I I. Castella Regi
histori a.

Io. Chrysostomus.

Ioannes Confessarius.

Io. Dubravius.

Io. Feronius.

Ioannes Frossardus.

Io. Funcius.

Io. Hayus.

Io. Lestau.

Io. Mariana.

Io. Metellus.

Io. Molanus.

Io. Naucerus.

Io. Petrus Gutierrez.

Io. Sarisburiensis.

Io. Suallardus Eques S.

Sepulchri.

Io. Tilius.

Ioannes Tarcnotus.

Io. Vaseus.

Io. Villarius.

Ionvillanus.

Ifidorus.

Iulianus Taboet.

Iul. Casar Scaliger.

Iustus Lipsius.

L.

Lanbertus Schafnaburgensis.

Lambertus Van der Burchius.

Latinus Pacatus.

Laurentius Cuperus.

Leonardus Florauantius.

Lucas Tudenfis.

Lucius Marineus Siculus.

Ludouicus Nonius.

M.

Marianus Scotus.

Marinus Sanutus Torfellus.

Martinus Cromerus.

Martinus Hamcomius.

Martyrologium Romanum.

Matthaus Florilegus.

Matthaus Parisius.

Meyerus.

Michael Montanus.

Michael Molinus.

N. Ni-

AUCTORES.

N.

Petrus Mexia.
Petrus à S. Iuliano.
Nicolaus Christophorus Radziuilius.
Philibertus Pingonius.
Nicol. Vigneri.
Phil. Bergamensis.
Nicolaus Hautius, Eques S. Sepulchri.
Philippus Cominatus.
Phil. Leydensis.
Phil. Moraus.
N. Nicolai.
Platina.

O.

Plinius.
Plinius II.
Olaus Magnus.
Polydorus Vergilius.
Onufrius Panminius.
Pontus Heuterus.
Orho Frisingensis.
Praxis Cancellaria Rom.
Prouinciale Romanum.

P.

R.

P. Boyssatius.
Papyrenus Massonus.
Paullus Aemilius.
Raphael Volaterranus.
Paullus Diaconus.
Raymundus Montanensis.
Paullus Iouius.
Renatus Chopinus.
Paullus Merula.
Richardus VVasseburgensis.
Paullus Morisius.
Robertus Cenalis.
Paulus Petauius.
Robertus Gaguinus.
Pausanias.
Rodericus Archiepiscopus Toletanus.
Petrus Beloyus.
Rodolphus Boterens.
Petrus Blesensis.
Ruffinus.
Petrus Luceburgius.
Petrus Mathaus.

S. Sa-

AVCTORES.

S.

Salimbenus.

Sidonius Apollinaris.

Sokomenus.

Stephanus Garibayus

Stephanus Pighius.

Suidas.

Supplement. Chronicorum.

T.

Tertullianus.

Thomas Garzon.

Thomas Millefius.

Thomas Stapletonus.

Tilmannus Bredenbachius.

Titus Linius.

V.

Vegetius.

Villaneus.

Vincentius Lupanus.

Vitalis Episcopus.

Wolfgangus Lazius.

CAR.

CARMEN AD AVCTOREM ET LECTOREM.

Ferales Lector misereri desine Cannas
Busta equitum, mersos generoso sanguine
latos

Clauos, & digito quod equestri fulserat aurâ.
Vnius exitium fuit ordinis, vnius Urbis
Clades, nec viuo magni facienda Catone.

Nos alias Cannas (seu lamentabile fatum)
Vidimus, hac veteres superarunt sacula casus.
Pramia virtutum, fidei munimina sancta,
Incrementa Equitum sacrorum, sparta per orbē,
Non censu, ast meritis factusq, parâda, sepulcro
Clausimus insepulta, & cæca sepeliuimus urna,
Funere non modico. Donec, Francisce, refossum
Ordinis exortum, tumultataq, Symbola, luci
Splendoriq, suo vindex asperime reddis,
Atq, equites vulgò in circũ seiungis equestrem.

ALIUD AD LIBELLVM.

Dignus nobilium sinu latere
Atq, herere manu venit libellus.
Thesaurum exiguis tegens pagellis;
Ortum, insignia, nominumq, causas,
Sacratorum Equitum, modumq, vite.

Mirum, quidquid in omnium statibus
Sacra militia videtur vsquam,
Totum sub modicis videre chartis.

E Q V E

EQVESTRIVM SIVE MILITARIVM OR- DINVM SYMBOLA, INSI- gnia, & Origines.

FORMA EQVITES CREANDI VET-
tus & noua apud omnes gentes.

DE Equestrium virorum symbolis & origine, siue militaris ordinis cum antiquitate; cum præ cæteris emi-
nentia scribendo vix me expedio;
quoniam nescio quod mihi magnifici;

in eodem & quasi supra nobilitatem excellen-
tius nomen hoc ab antiquo præ se ferre videat-
ur, & solia veluti ascendens Regia omnis nobi-
litatis ciuilibis vindex, & pro tribunali quasi iu-
dex sedeat. Equites, qui & milites Latine, iuris-
consultis apud omnes ferè gentes, nomen ab e-
quis inuenerunt. *Cauallieri* enim Italici, *Cauallero*
Hispanici, *Cheualier* Gallici, *Ritter* Germanici,
& Belgici, *Marbogh* Cambro Britannici ab equi-
tando dicuntur, Angli solummodo *Knights*
vocantur, vocabulo, quod antiqua Anglorum;
vbi Germanorum lingua ministrum siue serui-
entem & iuuenem promiscuè significat. Hinc id
Euangelis antiquis lingua Anglicâ pro cliente;

Inenicht & Radenichtes, id est ministri equites, apud B. Ætonū Anglum iurisperitum antiquum legi memorat Guilielmus Camdenus, qui tenebant ea lege terras suas, vt domino equis inservirent, vnde truncato nomine contractius *Knights* iis remansisse existimāt, & milites appellatos, qui prædia beneficiaria siue feuda tenuerant vt militarent. Feuda enim militaria dicta fuerunt, & qui alibi Feudatarii, hic milites dicebantur: vt *milites Regis, Archiepiscopi Cantuariensis, Comitibus Rogeri. Comitibus Hugonis*, &c. quod ea lege prædia ab illis accepissent, vt illis militarent, si denique & hominum præstarent, cum alii qui pro solidis militarent, *Solidarii & seruiantes* appellarentur.

Solidarii.

Adde quæ de his luculenter scripsit Vigi-
lius in Rubr. Institu. de Test. milit. Verum
hi, siue milites siue Equites appellare libet,
Auratorum nomen hodie ab auri præcinctu-
ra vel auratis calcaribus inuenere: exemplo
nempe Romanorum, apud quos milites Cor-
nicularios, Monozonos, Rudiaros & Com-
meatales passim (vt Ramnensium, Tatiensium,
& Lucerum centurias à Romulo: Equitum ite
Augustalium à Tiberio Cæsare institutas, qui-
bus Drusum filium, T. Claudium & Germani-
cum nepotes adscripsit, omitteam) obseruamus,
non aliunde quàm ab ornamentorum insigni-
bus, quibus ob emeritam militiam decorati
fuerant, denominatos. Quid pertinet & il-
lud

*Equites Au-
gustales.
Tacitus li. 7.
Annal.*

Iud Vegeri lib. 1. de Re militari. Primi generis *Commentarienses* & *Claicularii* dicebantur: secundum generis *Cornicularii*, qui e-
meriti milites erant armillis corniculisque virtutis ergo donati. Quod hodie etiamnum aliquot Germaniae Principes in more habere tradit Lælius, ut aulicos suos multo tempore cognitos, & in variis ministeriis usurpatos similiter corniculis argento comprehensis, & ex humeris suspensis donent. Qualiter Petrus Beroius scribit Henricum II. Gallorum Regem Aurelianensem adhuc ducem existentem post liberatam obsidione Landresii urbem *Cornicularios* Equites creasse, quo nomine scilicet appellari ius esset eos, qui praelii tempore sua renata virtutis præmium ad id dignitatem acciperentur. *Torquati* similiter & duplices. *Duplares.* Torquati similes milites, torquium ornamentis, vestiti corniculis, decorati, quibus & duplex præstaretur stipendium dabatur, vnde *Duplares* dicti sunt. Quo ex euentu Manlio Torquato memoria apud posteros mansit, quam historiam scribit Liuius lib. 7. primæ Dec. Porro manet & Germanis hoc militum generis, Torquati que ac ampliori stipendio incedunt, qui aut aliquot annos stipendia fecerunt, aut loco nobili nati ceteris in acie præferuntur. At neque nomen vetus omnino obiit, gentilicia lingua *Doppelsoldner*, vulgò auncupamus. De torquium donis, siue insignibus, Liuius lib. 4. Dec. 3.

Monozeni.

Monozeni, illustres olim cingulò militari
sive Baltheo, fuerunt etiam honorari inter Mi-
lites; de quibus Iureconsultis fit mentio in le-
ge Valentis. Quem à priscis temporibus ad
Germanos morem esse deuolurum inuenimus:
ut sicut apud Romanos ob egregia facta miles
Baltheo donabatur, ita vetustiori adhuc in mi-
litia Germanorum, cingulo ac gladio (quæ ho-
die ornamenta in calcaria sunt versa, & auri
præcincturam) miles emeritus publicè orna-
batur. Hinc cingulo donare elegantius, & pri-
sco ex more dicimus, quod hodie mutata con-
suetudine gladio percuti, & auratum fieri E-
quitum dicere solemus. De Baltheorum orna-
mentis Iulius Capitolinus in Maximinis, &

Herodianus,
lib. 4. & 5.

Li. 3. Variat.
lett.

Gordianis, & Cassiodorus inclinantis imperiū
auctor in epistola ad Colossum Comitem, a-
liique fasè meminere. Ad quæ adludens Otto
Frisingensis lib. 1. de rebus à Friderico I. Ca-
sare gestis cap. 32. cum de Geysa Hungariæ Re-
ge bellum Austriæ inferente loquitur: *Altero*
die Rex in prædicto campo ad quandam lig-
neam Ecclesiam accedit, ibique ab Episcopis (nam
eo usque in puerilibus annis constitutus non
dum militem induerat) accepta sacerdotali be-
nedictione ad hoc instituta, armis accingitur.
Sic de Austriæ principibus veteribus annales
antiquissimi à Lazio citati referunt, Anno 1104.
Leopoldus Marchio Sanctus accinctus est gladio.
Anno 1180. *Otacher ex Marchione Styriensi*
Ducis nomen adeptus est, eo anno quo & gladio
accinctus est. Et iterum anno 1225. Fridericus
Dux Austria & Styria consecrationis ensis dig-
nitate

nitate Vienna sublimatur. Atque hinc arbitratur Lazius morem istum defluxisse, quo hodie, sed inuerso, Germani vtuntur: vt Principes sicubi aliquem ob laude parā facinora decorare volunt, gladio tangant, quos Equites auratos passim vocamus, & quos veteri more cingulo militari donatos appellant. Non enim gladio verberabantur, quod hodie fit, qui insigne aliquid in bello aut prælio egissent: sed gladius illis cum Baltheo à Principe accingebatur. Et qui Monozoni Iureconsultis Græca origine, historicis verò cincti nuncupati, hodie Equites aurati, quod aurum in calcaribus scilicet & gladio gestare possint, appellantur. Hinc legimus in Annalibus peruetustis Austriz: *Anno Domini 1245. Fridericus Dux Austria aura plenus & argento in festo S. Georgij, 140. iuuenes de terra sua nobiles apud Viennam honorificè donauit gladio & cingulo militari.* Equidem in peruetustis picturis & sculpturis licet talem cincturam videre; cingulum scilicet bullis aureis graue ac densum, in lumbos ac ventrem demissum: unde pugio ex vno, & ex altero latere gladius pendent. Cuius porrò figuræ Romanis cingulum; & præcipue Principibus fuisse, ostendit Claudianus Panegyri. 2. Sciliconis.

Quin & Sydanias chlamydes, & cingula, bac-
ca.

Aspera, gemmataeq, togas, &c.

Licet autem illi Milites simpliciter armati, nostræ ætate ordine postremi, institutione ta-

men ante ceteros ordines militares, sunt primi & antiquissimi. Vt enim Romana gens togata, virilem ætatem ingredientibus, virilem & puram togam donauerunt: ita maiores nostri Germani suis iuuenibus, quos armis tractandis idoneos iudicarunt arma donauerunt, quod suis verbis docebit Corn. Tacitus. *Arma sumere non ante cuiquam moris, quam ciuitas suffecturum probauerit. Tum in ipso concilio vel principum aliquis, vel pater, vel propinquus scuto frameaque iuuenem ornant. Hac apud illos toga, hic primus iuuentutis honos, ante hoc domus patris videntur, mox Reipublica.* Cum autem huiusmodi iuuenes militares sua lingua, vti & Belgæ, & Angli *Knechts* vocarint; hinc & nominis & institutionis originem repetendam censent. Hæc prima & simplicissima creandi Militis ratio; hac Longobardi, hac Franci, hac Belgæ, hac Angli, qui omnes è Germaniæ profecti, olim vsi sunt. Prodit Paulus Diaconus lib. 1. cap. 22. *apud Longobardos consuetudo est, vt Regis filius cum patre non prandeat, nisi prius a Rege gentis externa arma suscipiat.* Nec prius Aragoniz Regibus imperii insignia capeßere ius erat, quàm Equestri auctoramento (quod de Petro Aragonû Rege, qui ab Innocentio III. P. M. militare cingulum accepit, ann. 1204. testatur Hier. Blanca) essent decorati. Carolo verò Magno (qui Desyderium vltimum Longobardorum Regem regno eiecit) imperante militum inaugurationi, colaphi vsum adhibitum fuisse,

fuisse, docent manifestè eiusdem tabulæ quibus Frisonibus libertatem & alia id genus priuilegia, ob fortiter nauatam contra Saxones operam concedere dignoscitur; & ob rei antiquitatem hic recitare pro parte operæ pretiū duxi, ita enim inquit. *Insiper statuimus vt* Martin. Hā-
si qui ex ipsis sustentationem habuerint vel conius de
militare voluerint, dicta potestas Rebus Fri- *(quod Friso-*
num Principi Regi loco tum nomen erat) sia.
eius gladium circumcingat, & dato eisdem, sicut
consuetudinis est, manu colapho, sic Milites fa-
ciat, eisdemque firmiter iniungendo precipiat,
vt deinceps more Militum sacri Imperii aut
regni Franciæ, armati incedant: eò quod consi-
deramus, si prædicti Frisones secundum staturā
corporis & formam eis à Deo & natura datam
sic militauerint, cunctis in orbe terrarum mi-
litibus sua fortitudine, ingenio, & audacia
(dummodo vt prædictum est, sint armati) faci-
le præcellent & praualebunt. Qui Frisones sig- Insignia mi-
gnum suæ militiæ à dicta Potestate recipere litibus Fri-
debent, in quo corona Imperialis in signum sis à Carolo
sua libertatis à nobis concessa debeat esse de- Magno at
pecta, &c. Datum Romæ in Lateranensi pa- tributa.
latio. anno Dominica Incarnationis octin-
gentesimo secundo. Nulli enim etiam si Ma-
gnates & ad bella sacra proficiscentes, mi-
litum nomine, censēbantur, nisi per mili-
taris Regulæ professionem inaugurati ac

FOVET. ORDINEM
 sacre veluti militie adscripti fuissent. Addo,
 ceteri etiam Comites, Duces, Reges, & Im-
 peratores, vt Molanus tradit, Armigeri non
 Milites dicebantur. Huc pertinet illud quod
 in vetustis Brabantie nostrae Annalibus scri-
 bitur, Godefridum Brabantie Ducem iter Ie-
 rosolymam versus instituisse, eiusque filium
 Henricum Militem creatum fuisse. Tale & il-
 lud est, quod de Guilielmo Hollandie Comi-
 te illorum temporum vicinus scriptor, & Io-
 annis Traiectensis Episcopi, ac Guilielmi Pa-
 latini Comitis Hollandie Historicus, Ioannes
 Becanus memoriae tradidit. Eum ad hoc armi-
 gerum existentem cum esset Domicellus
 Hollandie, in Imperii Regem Romanorum
 electum fuisse, & eapropter mox apparatus
 fecisse, vt more aliorum Christianorum Imp-
 p. Miles consecraretur, priusquam Aquisgrani
 diadema regni susciperet. Cum itaque in
 solempni Missae officio Euangelio decantato,
 Guilielmus armiger a Rege Bohemiae coram
 Petro Capucio Cardinale S. Georgii, ad ve-
 lum aureum productus fuisset, Bohemiae Rex
 qui eum sistebat, haec ad Illustrissimum Car-
 dinalem verba deprompsit. *Vestra Reuerentia*
Pater. almiplac., presentamus hunc electum
Armigerum deuotissime supplicantes, quatenus
vestra paternitas votiuam eius professionem
suscipiat, vt militari nostro Collegia inscribi
valeat. Tum vero Cardinalis, praemissa moni-
 tione, qua electum Imperatorem instruebat,
 quod Miles debeat esse:

Magna-

*Magnanimus in aduersitate
 Ingenuus in consanguinitate
 Largifluus in honestate
 Egregius in curialitate, &
 Strenuus in virili probitate.*

Prælegit ei Militaris regulæ iugum, cuius hoc exordium est. *Hæc est regula Militaris Ordinis. In primis cum deuotâ recordatione Officium Dominicæ passionis diurnatim audire, pro fide Catholica audacter corpus exponere, Sanctam Ecclesiam, eiusque ministros à quibuscunque grassatoribus liberare. Viduas, pupillos, & orphanos in eorum necessitate protegere. His & iis quæ ad finem regulæ sequuntur, lectis, dixit Dominus Cardinalis. Vis militarem ordinem in nomine Domini deuotè suscipere & regulam tibi verbotenus explicatam præ tua possibilitate profiteri. Respondit Electus, Volo. Et mox accepta regula legit in hæc verba. Ego Guilielmus Hollandiensis Militiæ Princeps, Sacri Imperij Vasallus, liber, iureiurando profiteor Regulæ Militaris obseruantiam, in præsentia Domini mei Petri ad velum aureum, Diaconi, Cardinalis & Apostolicæ Sedis Legati, per hoc sacrosanctum Euangelium, quod manu tango. Cui Cardinalis, hæc deuota professio sit peccatorum tuorum vera remissio Amen.*

Quibus peractis Rex Bohemiæ grandem

A

S

cola-

colaphum in collum tyronis dedit dicens,
*Ad honorem Dei omnipotentis te Militem ordi-
 no ac in nostro Collegio te gratanter accipio. Et
 memento quoniam Saluator mundi coram An-
 na Pontifice pro te colaphizatus, & illusus est;
 coram Pilato praside flagellis cesus, ac spinis co-
 ronatus coram Herode chlamyde vestitus & de-
 risus est, & coram omni populo nudus ac vulne-
 ratus in cruce suspensus est. Cuius opprobria me-
 morari te suadeo, cuius crucem acceptare te
 consulo, cuius etiam mortem Christi vlcisci
 te moneo.*

Nec non Godefridus Ballonius in Antuer-
 pienfi Marchionatu suo, exercitus ducendi in
 Asiam primitias roboraque diligens, ac in i-
 psa adeo vrbe, Equestri titulo ciues duodecim
 duodenario Apostolorum numero prouocatus
 decorauit, maxime rei magna in hoc Aposto-
 lico delectu initia daturus, dum felici omine
 exvna hac vrbe secuturarum victoriarum pre-
 notationem quandam, spe plenus è sacratio hoc
 numero ominatur, & spem acti de Turcis Sa-
 racenisque superarunt triumphi. Prisci autem
 Franci, (qui formulas & cæremonias in rebus
 plurimis obseruabant, vt Lex Salica testatur)
 instituendis Equitibus multas adhibuerant, vt
 prius vigilarent diu, balneisque & aliis rebus
 vterentur, quibus docebant, qui ordinem hūc
 suscipiunt, eos corde animoque mundo & ho-
 nestis conditionibus venire oportere, virtutis
 causa omnes labores & difficultates strenuè
 perferre, prudentia in sermone & operibus v-
 cium

ti, in primis vero fidem veritatemque colere; quarum caeremoniarum vsus quondam in Hispania celebris in Regum & Equitum inauguratione: cuius rei exemplum profert Curita & Blanca de Ferdinando Ioannis I. filio, qui pridie sublimationis in regnum Aragoniæ facta peruigilatione in Cæsaraugustana ecclesia maiori, à Duce Gandiæ Militari balteo cinctus, & Bandæ in Hispania milites iisdem solemnibus inaugurati ab auctoribus memorantur. Et memoria nostra mos idem perstat in Anglia, quæ viros eiusmodi vocat *Balneorum Equites*, quorum solennia infra suo loco celebraturi sumus.

At cum Religio ita animos hominū occupasset, vt nihil benè & auspicate factum, quod à viris religiosis non profectum, censerent, ab illis gladium maiores nostri, paullo ante Normannorum in Angliam aduentum acceperunt, quod his verbis, qui tum vixit, Ignulphus: *qui militia legitima consecrandus esset vespere precedente ad Episcopū, Abbatem, monachum vel sacerdotem contritus de peccatis confessionem faceret, & absolutus, orationibus delectus in ecclesia pernoctaret, in crastinū rem sacram auditurus, gladios super altare offerret, & post Euangelium sacerdos benedictum gladiū Militis collo cum benedictione imposeret; & communicatus sacris Christi mysteriis denuo legitimus miles permaneret.* Nec statim sub Normannis exoleuit, scribit enim in Policratico Ioannes Salisburienfis, *Inoleuit consuetudo sollemnis, vt ea ipsa die, qua quisque militari*

militari cingulo decoratur, Ecclesiam solenniter
adeat, gladioque super altare posito, & oblato,
quasi celebri professione facta, seipsum obsequio
altaris deuoueat, & gladij, id est, officij sui iugem
Domino spondeat famulatum. Petrus etiam Ble-
sensis Epist. 94. Hodie tiranes enses suos recipiunt
de altari, vt profiteantur se filios Ecclesie, atque
ad honorem sacerdotij, ad tuitionem pauperum,
ad vindictam malefactorum & patria liberatio-
nem gladium accipisse. Porro res in contrarium
versa est, nam ex quo hodie militari cingulo de-
corantur, statim insurgunt in Christos Domini,
& deserviunt in patrimonium crucifixi. Atque
hoc quod gladio cingi voluerunt, deductum
proculdubio, vt diximus à militari Romano-
rum disciplina, quia vt illi priusquam sacra-
mento militari gladio stricto obligati fuerat,
pugnare cum hostibus nefas existimarunt: ita
Christiani, non sibi legitimè militare licere
opinati sunt, priusquam hac ceremonia legi-
timè militie consecrarentur, qua Fridericum I.
Imper. (apud Othonem Abbatem Frisingen-
sem) & Guilielmum Rufum Angliæ Regem à
Lanfranco Archiepiscopo Militem factum le-
gimus. Sed hæc consuetudo paullatim in de-
fuetudinem abiit: ex quo Normanni, vt habet
Ignulphus irriserint & exploserint, ac Synodo
habita VVestmonasterii in Anglia anno 1102.
sancitum fuerit, ne Abbates faciant Milites
quod nonnulli tamen exponunt, ne Ecclesie
prædia militari feuda tenenda Abbates con-
cederent.

Exinde ad Principes vicinos, Reges, filios
mittere

Cic. lib. 1.
Offic. de Ca-
tonis filio.

mittere solebant, vt Equestrem ab illis dignitatem acciperent; sic Henricus II. Anglorum Rex ad Dauidem Regem Scotorum, & Malcolmus Rex Scotorum ad Henricum II. sic Alexander Guilielmi Scotorum Regis filius anno 1212. in Angliam. & Eduardus I. ad Alfonso XII. Regem Castellæ profecti sunt, vt acciperent ab iis *Arma militaria* siue *virilia*. His enim loquendi formulis pro creatione Equitis eo seculo vsi sunt. Tunc etiam ad ornamentum præter gladium & cingulum calcaria aurata etiã accesserunt: vnde *Milites & Equites* aurati hodie vocantur. Ius etiam sigilli additum. Antequam enim Balteo militari cincti erant, vt colligitur ex Abêdonensi libro, sigillo vti non licuerat, quod descriptum, inquit, *Richardus Comes Cestrænsis sigillo matris Ermentrudis signare constituit, cum (nondum enim militari Balteo cinctus erat) littera qualibet ab eo directæ materno sigillo includebantur*. Et in Burgundia in decreto Iacobi, & Guilielmi Iusti sexto Augusti 1376. dicitur Armiger cum Equestrem ordinem suscipit, sigillum mutare.

in sigilli.

Subsequenti ætate ex censu, vt colligit Cædus scriptor Anglicus, facti fuerunt milites, qui enim feudum magnū militare, id est (si antiquis schedis vlla fides) 680. acras terræ habebant, ordinis militaris ornamenta suo quasi iure postularunt. Imo sub Henrico III. quodammodo coacti fuerunt Milites fieri, quotquot libras quindecim ex annuis terrarū redditibus collegerunt; vt iam titulus porius oneris, quā honoris videretur: Ita enim habet Hi-

Milites ex censu.

*800. alius.

storia

istoria minor Matthæi Parisy, qui ante 350. cititer annos in Anglia nec infideliter scripsit. Anno 1256 exiit edictum Regium, praeceptumque est & acclamatum per totum regnum, ut qui ha-

* *Integrum* beret * XV. libras terra & supra armis redimendum mili- tus tirocinio donaretur ut Anglia sicut Italia militia roboraretur, & qui nollent, vel qui non possent honorem status Militaris sustinere, pecunia se redimerent. Unde in archivio regni toties occurrit *Pro respectu militia* A de N. I. H. &c. huc usque & ulterius, uti innuere videtur dictus Camdenus in formulis iuris Anglici, ubi duodecim viri, siue iuratores, nominantur, apud quos facti sit prolatio, illi Milites dicti erant, quibus erat feudum integrum, illique *Milites gladio cincti* qui à Rege Baltheo cincti militari, quo tempore cum Rex Milites crearet, ut haberet idem Matthæus Paris, *veste deaurata, ex pretiosissimo Baudekino & coronula aurea redemptus gloriose in folio sedit, singulusq. militibus 100. solidos pro harnesiamentis prestitit.* Nec solum Rex, verum etiam Comites eo seculo creantur Milites. Meminit enim idem auctor, quomodo Comes Glocestriae V Vilhelmus Fratrem suum proclamato Torneamento; & Simon de Monteforti Comes Leicestriae Gilbertum de Glara, Balteo cinxit militari. Ut in Gallia, quod ex formula litterarum nobilitationis constat, qui nobilitatis eiusmodi literas obtinuit, à quocunque milite voluerit, valeat militia cingulo decorari, & in Hispania uti Hier. Curita testatur, in coronatione Alfonsi 4. Aragonum Regis, qui Cæsaraugusta, à Petro Luna Antistite sacro oleo perun-

perunctus, sacro Resurrectionis Domini die anno 1328. Militari auctoramento à Rege in maxima illa celebritate, honoribus præmiis atque summo splendore hi proceres decorantur, Iacobus Exerica, Petrus Arborensis, Raymundus Folchius Cardonensis Vicecomes, Arnoldus Rogerius Comes Polliariensis, Lupus Luna, Alfonsus Ferdinandus Ixeritanus, Guilielmus & Berengarius Anglesolæ, Ioannes Simenius Vrræa, Petrus Cornelius, Guilielmus Ceruilionius, Otho Moncada & Acho Focius. Celebrata peruigilatione singuli eorum procerum militari auctoramento ad CLXXX. alios virtute & nobilitate præstantes viros cohonestauere. Præterea Petrus Regis frater, Castellinoui & Villannoui Vicecomites Guilielmum Brilium, & Gilabertum Cruilliam, & Raymundus Berengarius Regis itidem frater alios eisdem insignibus legum quæ militarium societate deuinxere, & à Raymundo Folchio Vicecomite Raymundus Cardona eius frater, Amorosius Rebellius, & Petrus Aragaleodem auctoramento obstricti sunt. Ad CCL. auctoratorum Raymundus Montanerius perquam grauis illius seculi scriptor, qui se huic rei præsentem fuisse perhibet, & triginta millia Equitum, qui Regem ex arce Aliaferriæ in ædem maximam Saluatoris secuti, numerum existisse prodit. Verum honore illo, qui virtuti ac meritis prius tamquam eximium operæ nauiter militaribus studiis insumptæ pretium ac præmium dabatur, sensim vilescente, ob nobilium indignis eundem

Hispani Milites.

Hier. Blanca in Com. Rerum Aragon.

eundem conferentium multitudinem, Reges potestatem militaris auctoramenti sibi resum-
 ptere: adeo ut nemo miles crearetur, nisi vel
 ab ipso Rege, vel Regis primogenito, accepta
 prius à parte auctoritate; vel à Regis Legato,
 siue præfecto in exercitu, idque vel ob res
 fortiter gestas, vel gerendas, aut togatam pru-
 dentiam. Et hoc sane à Regibus Anglis prudē-
 tissime institutum, cum feuda iam non sibi es-
 sent, quæ donarent. Nihil sane valentius ad ex-
 citandos viros strenuos atque adstringendos
 sibi optimos beneque meritos, qui claro loco
 nati, & à re instructi, quam illos hoc titulo Mi-
 litum honorare (qui ante honoratæ tantum
 functionis nomen erat) benigne & beneuolē
 exornare, qui cum à Principe consulto, meri-
 toque defereretur, ampli sane præmii benefi-
 ciique loco, & inter insignia honoris habeba-
 tur. In hoc enim virtutis mercedem, familiæ
 laudem, generis & nominis memoriam collo-
 catam, qui sic milites facti existimarunt. Adeo
 ut Iurisconsulti nonnulli scripserint, quod
 Miles sit nomen dignitatis, non item Baro; o-
 lim enim Baro, si non ex hoc ordine esset Eque-
 stri, simpliciter suo prænomine & nomine
 sine aliquo adiuncto, nisi *Domini* (quod etiam
 militib. competit) scribebatur. Militis autem
 nomen honorarium videatur adiunctum, cum
 Reges, Duces, Marchiones, Comites & Baro-
 nes dignitatem vnâ cum nomine expetierint.
 Observationeque dignum est Equestri ordi-
 nis nobiles tanti fuisse olim, quanti nunc ferè
 ipsi Comites habebant enim suos clientes, ar-
 migeros,

*Miles nomen
 dignitatis.*

migeros, ephebos, satellites, ministros concolore secum veste amictos : cuius rei exempla profert Hembricomti in suo Nobilitario. Adeoque in diplomatibus antiquis videbis etiam Baronibus præponi Equitum nomina, exstatque veteris ritus vestigium in archiuis Louaniensibus, vbi cauetur ne quis Equestri Baltheo cingatur, nisi tertio cum duce ad bellum profectus esset, vnde toties in collata dignitatis tabulis numerus expeditionum in primis sacrarum adscribi solet, quod de Guilielmo de Rode spectatissimæ virtutis milite tradit I. Lipsius Rerum Louanii libro tertio, Iuuat hic interferere, quæ de creatione militum tempore Eduardi I. scripsit Mattheus Florilegus. *Ad augmentandam profectionem suam fecit Rex per Angliam publicè proclamari, vt quotquot tenerentur fieri milites, successione paterna & qui haberent vnde militarent, adessent apud Westmonasterium in festo Pentecostes, admissuri singuli omnem ornatum militarem præter equitaturam de Regia Garderoba. Confluentibus itaque trecentis iuuenibus filiis Comitum, Baronum & Militum, distribuebantur purpura, Byssina Syndones, cyclades auro textæ affluentissime, prout cuique competebat. Et quia Palatium regale etsi amplum, tamen ad tot occurrentium turbam angustum fuit, apud nouum templum Londini, succisis lignis pomiferis, prostratis muris, erexerunt papiliones & tentoria, in quibus tirones deauratis vestibus se singuli decorarent, ipsa autem nocte in templo prædicti tirones, quotquot poterat capere locus*

*In actis op-
di anni
1260.*

1300.

B

ille

ille, suas vigilias faciebant, sed Princeps VVallia praecepto Regis patris sui, cum praecelsis tyronibus fecit vigilias suas in Ecclesia VVestmonasterij. Ibi autem tantus clangor tubarum & tibicinum & exaltatio vocum pra gaudio exstiterat clamantium, quod conuentus de choro ad chorum non audiretur iubilatio, die autē crastino cinxit Rex filium suum Baltheo militari, in palatio suo & dedit ei Ducatum Aquitania. Princeps ergo factus miles, perrexit in Ecclesiam VVestmonasterij vt consocios suos militari gloria pariter venustaret. Porro tāta erat ibi pressura gentium ante magnum altare quod duo milites morerentur, quamplures syncopisarent etiam cum quilibet ad minus tres milites ad se ducendum & tuendum haberet. Princeps autem propter turbam comprimentem non secus, sed super magnum altare diuisa turba per dextrarios bellicosos, socios suos cinxit. Apud Gallos item cæterasque Europæ nationes obtinuit, vt à parentibus filii equestri insigniantur honore: sic Philippus Augustus Ludouicum Leonem filium aliosque centum nobilissimos viros Compendii ad Esiam Baltheo militari donauit, parique honore S. Ludouicus Philippum Tertium, hic Philippum Pulchrum, Pulcher tres alios suos filios praesente Eduardo genero Anglorum Rege affecere: hic mos satis antiquus videtur, à Græcisque Cæsaribus & in Italia à Theodorico Rege olim obseruatus. Athalaricus enim Eutharicum patrem à Græco Cæsare Anastasio filium, per arma adoptatum prædicat,

Papyrius
Massonus li.
3. Annal.

cat, & Theoderici apud Cassiodorum epistolæ aliquot leguntur, quibus Reges & priuatos quosdam per arma filios adoptat, hoc enim sermonis genere utitur. Fiebant olim nonnumquam Equites ante irruptiones & prælia; quæ consuetudo in eiusmodi periculis & angustiis obtinebat, quod eos hac re animatos, officium magis facturos cogitarent, & si morentur, Equestrem honorem habituros, nam Equestris dignitas in acie quæ sita nullis omnino aut factis aut maiorum imaginibus claros nobilissimos reddit, qua etiam ornari ipsi Reges à Vassallis & strenuis viris non dedignantur. Ludouicum XI. à Philippo Bono Burgundiæ Duce, Henricum II. à Mariscallo Bisiensi, Franciscum I. Gallorum Reges memorabili illa pugna Meligniacensi à Petro Baiardo, Eduardum IV. à Comite Deuoniæ, Henricum VII. à Comite Arondeliæ, Eduardum VI. à Duce Somersetti, aliosque ab aliis Equestris ordinis ornamenta accepisse legimus. Froissardus ridiculâ narrat historiam in castris Philippi V. alesi ac Eduardi III. Regis Anglorum factam, cum prope esset ut die cōdicto dimicarent inter Virolly fossam & Flāmengueriâ, lepus ante castra Galloꝝ excurrere tantum barritum excitauit, ut postremi audientes & pugnæ initium esse cogitantes, sese ad arma compararent, quidam autem hippocomi optime animati Equestrem ordinem postularunt, cumque non dimicasset exercitus, sed rebus infectis Rex. Eduardus discessisset, hi semper ex eo

Philipp. Cominens li. 3. de bello Neap.

Equestris dignitas nobilē reddit.

tempore Equites Leporis sunt appellati. Sæpius etiam post pugnam fortibus viris, quorum bello spectata virtus extitisset, spectante omni multitudine patētib; campis militaris honos delatus: iisque solemnibus Rodericum Diam de Bivar cognomento? Cidum (cuius nomen Mauris in Hispania maximè fuit terribile) à Ferdinando I. post captam Coymbram, equitem creatum tradunt Hispani, sic heroicæ fortitudinis viros à Carolo VIII. Gallorum Rege post victoriam Farniensem, sic à Carolo V. Imperat. post devictum Saxonem equestri ordini adscriptos constat, tanta passim nobilium accurrente multitudine, ut cum omnibus singulatim eam dignitatem conferre non posset, vulgari Hispanorum lingua exclamaret: *Sint omnes Equites*. Sic varios à variis post partam victoriam principibus militari auctoramento cohonestatos, apud historicos inuenias. Mitto quanto huius ordinis splendore & magnificentia Imperatores & Reges mutua quadam monarchis inter se & genuina nobilitatis conferendæ, iure gentium facultate alterutrius subditis & legatis decus hoc militare contulerint, eoque honore ornatos dimiserint.

Cætera quæ ad hunc ordinem spectant, quam præclarus, gloriosus, & quam splendidum præmium altissimis animis gloriæ, honorisq; cupidis, Equestrib; hic ordo apud maiores nostros habitus fuerit, quam studiosè fidem & veritatem coluerint, cum satis fuerit,
 si vt

si vt fideles Equites vel Equeſtri fide aliquid *De fide Equi*
 ſponderent. In literis obligationis Hugo- *tum.*
 nis Comitſ Sancti Paulli, Guidonis & Ia-
 cobi fratrum, quæ Philippo Pulchro Rege
 conſcriptæ ſunt in Aprili 1289. de comparato
 agro Auenati, in Hannonia ſpondent illi fi-
 de ſuorum corporum vt fideles Equites. In
 litteris quoque Ioannis Grellii moderatoris
 Bucenſis bello capti, quibus ſpondebat Se-
 ptembri 1364. Regi Carolo V. ſe in vinculis
 manſurum, voluit, ſi contra veniret, haberi pro
 falſo improbo perfidoque Equite, & ad ſi-
 gnum rei ſtemma ſuum inuerti ſuſum deor-
 ſum, atque ita apud omnes iudices reum per-
 agi. Ioannes Dux Britannia inſita cum Rege
 Carolo VI. pace XV. Ianuarii 1380, iurauit
 XVI. Aprilis ſequentis, ſe conuentiones eas
 obſeruaturum, mandauitque Perceuaillum
 Chabotum Equitem (qui propterea in vincu-
 la fuerat coniectus, quod decreto cuidam re-
 ſtiſſet) ſolui ex vinculis, modo daret fidem
 ſe decreto illi pariturum Equeſtri fide. Et
 Carolus V. ſummi animi Imper. cum aliquid
 affirmaret, id fide nobilis & Equeſtris viri ſe
 affirmare aiebat. Adde & Equites in tabulis
 Ducum Brabantia vocari ſemper *fideles &*
amicos, alios necdum militari Baltheo cin- *Equites fide*
 ctos fideles miniſtros *getreyve Knaben* in- *les amici*
 tellige *Schilt Knaben*, id eſt armigeros. Hæc *vocati.*
 fuit exiſtimatio, hæc Belgarum & Gallorum *Armigeri fi-*
 Equitum fides, quam Cicero appellat omnis *deles mini-*
 iuſtitia fundamentum. Cum Reges Gal- *ſtri.*
 lia, filii aut fratres fiebant Equites, ſolen-
 nitates

nitates plurimæ obseruabantur, vbi Reges infidebant coronati, & publicum omnibus epulum exhibebant. Docet Ionuillanus in Sancti Ludouici vita Regem illum cum Alfonso frater, Pictonum Comes, & Druidensis Comes Equestrem ordinem acciperent, solemne epulum habuisse Salmurii tam magnifico apparatu quàm videri vnquam potuerit, rebus omnibus opibusque circumfluentibus.

Atque hæc vna est ex causis quatuor, quibus pro consuetudine subditis regalis Domini Vasallisq; indicitur pensitatio, ex qua apparet fuisse in solemnitate hac sumptus aliquos ex vsu & consuetudine, cuiusmodi etiam pensitatio feudis Militaribus indici solita, cum Princeps primogenitus Regis Angliæ filius hoc honore ornaretur, scribant alii. Ex iureconsultorum sententia Equites vbique & in Imperio & in alieno dominatu institui possunt, vti in colloocatione Friderici II. Imperat. & Sancti Ludouici Abbas Trichemius scribit, Comitem Prouinciæ ab eodem Imperatore Equestri dignitate ornatum, & Sigismundus Cæsar in Martio 1415. parlamentum habuit Parisiis, & liti præfuit inter Dominum Pestellanum & Signellum agitata, de officio Seneschalli Belcarienfis, Signellus autem fuerat ipsi commendatus; cum itaque audiret ab aduersario obiici Signellum non esse Equitem, eum aduocauit, dicens sui iuris esse vt faciat Equitem, ita arrepto vnus e suis nobilibus gladio ter Signelli in

in genua procidentis dorsum percussisse, deinde ademptum vnum ex aureis calcaribus suis illi induisse ac postremo zonam accinxisse, cui magnus culter pro gladio appendebat. Hoc autem facto nihil contra maiestatem aut ius Regis tentatum esse definit Tilius in Rebus suis Gallicis. Et Cuspinianus tradit Rodolphum Imperator. adstantibus Regibus Bohemiæ, Hungariæ & Poloniæ, quibus singulis ensẽ tradi curauerat, Equitũ inaugurationi celebrandæ, ducentos amplius Equites creasse, eo fermè ritu, vt vna manu tyronum humeros leuiter ferirent, altera verò perbenigne eos exciperent. Equestris etiam dignitas iustam nobilitatem à patre arguit.

*Equestris
dignitas iustam
nobilitatem à patre
arguit.*

Quod ad seruitutem, in quæstionibus à Parlamento Parisiensi, habitis 1269. iudicatum est, Laurentium, qui cubicularius Rohannensis dicebatur, nobilem à patre ac non à matre Equitem esse posse. Similiter aliis quæstionibus ineunte Nouembri 1285. iudicium factum de Hugone Querneo: hoc verò ita accipiendum est, si mater est libera; nam si serua fuerit aut nexa, etiam ex patre nobili serui erunt filii, in seruum autem non cadit Equestris dignitas. Philippus tamen Belmanorianus præfectus, Claromontanus apud Bellouacos, in suo (vt vocant) consuetudinario composito 1283. narrat filium nobilis cuiusdam & seruæ fuisse, Equitem ab eo factum cuius erat serua, reiecta ve: d

B 4 serui-

seruili conditione eius, voluisse filium in seruitutem asserere, dicendo eum à se cum seruitutem ignoraret, Equitem fuisse factum, sed fauore libertatis liberum illum à Equitem permanuisse, quia Equestris Ordo à seruitute vindicat. Si alius quàm Dominus fecisset Equitem, ordo cum libertate filio perisset, quia non fuisset penes eum, qui instituisset Equitem, facultas à seruitute vindicandi. Nobilitas à matre sola sine beneficio Principis, non facit Equitem: nam moris est, si quis patre & matre ignobili natus est, cum à Rege cum Equestri Ordini accensetur, in Gallia fieri nobilem. Quamobrem nolunt multi, vti & in nostris partibus, ab vno parentum nobilitatem sibi assumere, ne ludibrio sint, sed Equites fieri à Rege curant, Litteræ enim Equestris Ordinis nobilitatem confirmant & ab ignobilitate vindicant. Quod si quis præter Regem, penes quem ius esse non possit nobilitatis conferendæ, ex ignobili Equitem fecerit, vterque culpam præstat, Philippus Borbonius (qui ex loco vbi natus est aut parens ipsius cognomen habuit) ignobilis duos habuit filios, quorum vni Equestré Ordiné Comes Fládriz, alteri Niprensis Flandri filius cõtulerunt, itaq; multa Comitibus irrogata est, decretis factis in eunte Nouem. 1269. & sub Pentecosten 1280. & fratres multa librarum mille in Regem damnati, quisque, decreto facto sub medium Nouembrem 1281. etsi beneficio Regis, Equestrem ordinem

dinem tenuerunt. Hęc iis locis obtinent, vbi nō aduersatur consuetudo, nam Belcarii & in Provincia non exorata à Rege venia ciues in ordinem Equestrem cooptari, & Antistites in Baronum nobiliumque album referri possunt, Ita Tilius lib. 2. de Rebus Gallic.

Ne autem quidquam eorum quæ ad dignitatibus Equestribus splendorem vbicumque gentium reperire potuimus, peregrinos lateret, nonnulla de militari apud Hispanos ratione (quæ gentem instaurandis reparandisque bellis natam dicit Liuius) subnectere libuit. Et Eximius Petri Salanoua Iustitia Aragonum, qui ciuilibus legis scientiam cum Equestribus ordinis claritate habuit coniunctam, cum de priuilegiis Baronum & Ricorum hominum se fore dicturum profiteretur, ita fere orditur. Notandum est quod in Arragonia omnis homo descendens de gente militari per lineam, planam est * Infancio, siue sit legitimus siue illegitimus, siue masculus siue femina. Tamen quampis ex parte matris veniat ex linea militari non est Infancio, nisi habeat patrem Infancionem in C. videlicet de Proclam. in seruit. lib. 6. & hoc seruatur. Et per Foros habetur. Quod quilibet Infancio potest esse miles in Arragonia, alii vero non. Et si fortè non Infancio promoueatur per Ricum hominem ad militiam, perdit honorem quem tenebat Ricus homo, vel si non tenebat numquam tenere debet. Et ille promotus semper remanet

Vide Lipsii de Militia in Dedicat. ad Philip. III.

* id est nobilis.

Alfonsus Sapiens Castellæ Rex, leg. 6. tit. 9. part. 2. vide & Petri Portugallensis Comitatus apud Curiam testamentum.

B s

villanus

villanus sublato sibi equo & armis vt de re militari C. fin. lib. Exe. Et quia multæ sunt species istorum Infancionum in Arragonia, sciendum est, quod * Infancionum alii sunt Rici homines & non Milites, alii Rici homines (quos Vitalis & Salanoua nonnunquam Barones nuncupant) & Milites, alii Mesnadarii milites, alii non milites, alii sunt milites simplices, alii filii militum tantum vel nepotes, alii nec Barones, nec Mesnadarii, nec milites nec militum filii, vel nepotes. Miles autem simplex est, vt Vitali placet, qui sui scuti siue vnus scuti vulgariter appellatur, Vassallus allicuius præter Regē vel Regis filium vel Comitē ex Regis genere descendantē, vel Prælatus Ecclesiæ, vel qui ab alio quam à dictis personis militari cingulo fuerit redemptus; sed & omnes descendentes à tali per lineam masculinam, inter simplices milites computantur. Infancio simplex est qui licet non sit miles ius tamen habet accipiendi militiam, si possibilitas voluntas & oportunitas se offerrent. Ricus, homo Miles habet omnia priuilegia quæ habent Infanciones, & omnia quæ habent milites & ultra, quia terram pro honore non debet dare dominus Rex, nisi illi qui ex natura debet esse Ricus homo & qui non sit de alieno regno &c. Vti ex dicto Salanoua prodit Hier. Blanca. Ultra communia priuilegia Infancionum habent milites ista. Nam non tenentur nec eorum filii aut nepotes facere saluam. Item nullus potest

* id est nobiliū.

test ~~aliquos~~ saltem pro Infancione nisi duo
 Milites. Item equus militis quo ipse equitat
 non pignoretur. De satis cap. i. Item in Ar-
 ragonia nullus filius militis in mensa militis
 sedet, donec fuerit factus miles; hac namque
 educatione & doctrina maiores ipsi filios suos
 liberaliter instituebant, postquam eos è Indis
 & pueritiæ disciplina profectos apud se in ex-
 exercitu militiaque diutius fecerant commora-
 ri. Qua in re videntur fuisse elegantem illam
 Romanorum consuetudinem imitari, quorum
 more nec cum parentibus puberes filii, nec cū
 foceris generi lauabantur. Militum autem
 vox & Infancionum id sonat, vt priori Eque-
 stris ordinis viros nuncupemus, quos vulgari
 sermone *caualleros*; posteriori verò quos voca-
 re solemus *hijos dalgo*. Ipsique Militibus ple-
 rumque solebant singulæ eorum stipendiariæ
 portiones in agris domibus ac vacuis tandem
 possessionibus assignari, quibus & aliis vecti-
 galibus in ciuitatibus atque opidis omnibus
 Rici homines donabantur à Regibus, quæ vo-
 cabantur honores, quia in honorem, confere-
 bantur. Quo autem illæ firmæ ac stabiles,
 militibus ac posteris remanerent, solemnes
 adhibebantur interdum contractuum & in-
 strumentorum stipulationes. Quale illud
 exemplum est quod in Tabulario ecclesiæ de
 Pilari continetur, & à dicto Blanca in lucem
 profertur, quo Vicecomes Gasto Senior, vt in-
 scribitur, in Caragoca subdititium sibi Mi-
 litem quod strenuè in expugnatione illius
 vrbs dimicasset afficiebatur quibusdam
 domi,

domibus & agris, quos quondam possidebant
 Arabs precipuus Alchay de Aben Alimen
 idem permittit vocitatus. In extremo autem
 pfius donationis hæc verba subiunxit, *De tibi
 omnia supradicta bona salua mea fidelitate & de
 meo Domino Ildesonso Rege, qui nobis ea dedit.*
 Alia enim simillima extant nonnulla, quæ
 Militibus irrogabantur, quod se in medios
 hostes, ut in eis commemoratur, ad perspicuam
 mortem pro salute exercitus iniecissent. Quæ
 omnes huiusmodi stipulationum formulæ, nō
 loqui solummodo sed personare etiam viden-
 tur, pristinam illam & Ricorum hominum in
 Reges, & Militum in Ricos homines fidelita-
 tem præstandam, quasi non sat ducerent futu-
 rum ut eorum omnium integra ac fidelis mens
 in factis ac commissis, si non in iisdem ipsis
 scriptis spiraret. Hi igitur Milites illius Ricci
 hominis cogeabantur accitu, cuius stipendia
 merebantur. A quo si deficiebant, poterant sta-
 tim iisdem omnibus stipendiis militari. Pro-
 pterea vulgari sermone *Caualleros vasallos de
 los Ricos hombres* vocabantur. Ipsæ vero sin-
 gulæ eorum stipendiariæ portiones *Cauallerias
 de honor.* Cæterum Reges ipsi pro rata eorum
 portione tenebantur de subsidiis Regii patri-
 monii alios quoque milites sustentare, siue ij
 essent nobiles, siue etiam Milites, siue Infancio-
 nes. Triplex enim ea Militum ratio quondam
 fuit. Hi quia Palatini id est de Regis domo e-
 rant, quam veteres *Mesnadam* appellabant
Mesnadarij Milites (quorum familie gentili-
 citæ à Curia & Alportilio cæterisque Hispaniæ
 anti-

*Rici homines
 Milites.*

*Mesnadarij
 Milites.*

antiquariis describantur) sunt vocati, ut diuersis hisce nominibus, diuersi ipsorum Militum notarentur status. Quamquam enim omnes genere idem erant, parte tamen & specie differebant multum, Ricorum namque hominum dignitati proximus erat Mesnaderiorum iste Militaris seu equester ordo, sic alii aliis illustriores. Quibus quæ dabantur à Regibus stipendia, ut à prioribus etiam nomine differrent: *Cauallerias de Mesnada* seu *Mesnaderias* vocari consueuerant, Regioque à nutu pendebant prorsus. Quæ magna tandem erat inter *Cauallerias de honor* & *Cauallerias de Mesnada* differentia, cum has ad libitum conferri fas esset, illas autem nequaquam, postea tamen hæc omnis ratio plerumque solita est traduci & conuerti. Vnde hodiernis, ut ait Blanca, temporibus Mesnaderios Milites videmus nonnullos qui priscam hanc istius differentię notationem in suis inscriptionibus præ se ferunt, se cum alioquin ex Mesnaderiorum ordine sint, *honoris* lautorum opidorum dominos nuncupantes, quasi ea sibi ac maioribus suis eo pacto declarent non ad Regum nutum, ut Mesnaderiis conferri ius erat, sed in *honorem* fuisse, Ricorum hominum more contributa. Quæ enim re differebant, nomine etiam distare voluerunt. Hinc autem fiebat, ut cum certissima hæc essent Militibus istis proposita præmia non dubitarent quibusuis se offerre pro patria periculis, eratque omnino dum præliabantur, illud infitum in eis aut vincere aut emori, quod si belligerando necabantur in meliori erant causa

causa & conditione quam si domi locupletēs senes remanissent. Eorum vero qui Imperatores, Duces, arcium præfecti nauarchie fuerant, sepelire corpora nequaquam licebat quin prius declararet Rex officio ac muneri, quod quisque illorum sustinisset, satisfactum esse, præstitamque sibi in eo ab vnoquoque fidem, tolemni decreto interposito, liberaret, nimirum, ut qui fraudem aut scelus commisisset, honore sepulturæ careret. Quapropter ita tunc æqualiter omnes omni genere virtutum florere, ut egregia hæc laus videatur non hominum solum, verum illorum etiam temporum fuisse: Rici homines ergo suis Militibus stipati, tanta auctoritate incedebant ut Regibus potè viderentur æquales. Signiferos enim ante se ipsorum Regum more gestabant, singulos quos vocabant Pendones aut Seneras amplissima summæ eorum dignitatis insignia præferentes. Vnde & ipsos Ricos homines videas in antiquis monumentis passim Ricos Homines de *Senera*, vulgari lingua nuncupatos. Eorum autem filii Infantes interdum, quemadmodum & filii Regum appellati cernuntur. Atque inde credit Blanca ipsorum Infancionum nomen dimanasse, & ab Infantibus Infanciones quasi Infantes inferiores dictos fuisse ipsorum Militum filios; hi enim eorumque posterii apud Aragones vocantur. Infanciones, uti apud Belgas nostros Militum filij *lonck-beers*, quasi iuniores domini appellantur. Militibus enim, cuiuscunque ordinis sint, siue Ricorum hominum siue etiam Mesnaderiorum,

ij di-

ii dicuntur tantum qui sunt militiæ auctora-
mento honestati, atque ut vulgò loquimur, *los
que actualmente son armados cavalleros*. Vnde
illud Michaelis Molini in verbo Infancio *In-
fancias nascuntur apud nos; Milites verò fiunt
seu creantur*. Quia sine creatione actuali seu
promotione ad militiam nullus potest esse
miles. Ut in Foro de creatione Militum.
Cæterum subsequenti ætate Ricorum homi-
num nomen fuit antiquatum, nobilesque voca-
ri consueverunt. Nam qui modò nobiles di-
cuntur multis in rebus præ se ferunt Ricorum
hominum dignitatem, in ea præsertim cuius
supra meminuit Molinus. De qua idem alibi
nobiles Aragonum pro delictis eorum non pu-
niantur poenis corporalibus, ut in obseru. 2.
tit. de pace fol. 24. Et in For. 1. tit. Hæc itaque
in veteribus Salanoux monumentis, quæ de
Regis ac regni consensu è lingua vernacula in
Latinam, ab eodem versa exstant, vulgoque
obseruantia illius appellantur, de Ricis ho-
minibus Militibus ac Infancionibus tradita
fufius reperiuntur. A quibus nequaquam dis-
sentire visus est Iacobus hospitalis præclarus
iuris Aragonici interpret, in ijs, quos sexaginta
ferme annis post Salanouam de legibus A-
ragonum edidit commentarios Ioannis Lupi
Sessel. Iustitiæ Aragonum temporibus, cuius
locum tenuisse proditur. Quos omnes secu-
tus est Bages qui auorum memoria eandem
quæstionem iisdem omnino verbis pertracta-
uit. Veruntamen hæc omnia ab illo fonte &
capite

capite fluxerunt, vitali nempe Episcopo, & cuius scriptis ceteri quæ digna iudicarunt seleggerunt, & Hier. Blanca in cōmentariis suis planius & apertius expressit.

Milites Ba-
neretti.

Baneretti aliis *Baroneti*, Milites, qui Auratis hodieq; in Anglia digniores habentur, nomen habent à vexillo : concessum enim illis erat militaris virtutis ergò quadrato vexillo perinde ac Barones vti, vnde & *Equites vexillarij* verè à nonnullis vocantur, & Germanis *Banner Leirs*, horum antiquitatem vltra Eduardum III. tempora, cum Angli bellicis laudibus abundarent, haud repetit Camdenus, ut tunc primum excogitatum hunc titulum honorarium in bellicæ virtutis præmium credat. In actis publicis eius cui fit mentio inter titulos militares, *Banerettorum hominum ad vexillum*, qui iidem videantur *hominum ad armis*.

Paris 2. Parl.
E. 3. m. 22.
23.

& Rex Eduardus III. in charta Ioanni Coupland, Baneretti statum, quod Dauidem II. Scottorum Regem in prælio apud Dunelmiam cepisset his verbis erexit. *Volentes ipsam Ioannem qui Dauidem de Bonis cepit, & gratanter nobis liberavit, propter ipsius probitatis & strenuitatis merita taliter premiare, quod alij per hoc exemplum capiant nobis temporibus fidei & fideliter obsequendi, eundem Ioannem in statu Baneretti posuerimus, & pro eodem statu manum tenendo concesserimus pro nobis & heredibus nostris eidem Ioanni quingentas libras percipiendas sibi & heredibus singulis annis, &c.* Memoria dignum est hic formulam adnotare ex Froissardo, qua Ioannes Chandos vir suo tempore militari

litari laude florens, factus sit *Banerettus*. Cum iam Eduardus VVallia Princeps belli aleam experturus erat pro Petro Castellæ Rege cōtra Henricum nothum & Gallos, Ioannes Chandos principem accessit, vexillumque suum complicatum illi in manus tradidit, sic affatus. Domine mi hoc meū est vexillum, placeat vobis explicare, ut hodie efferam. Sunt enim mihi fauente Deo ad hoc prouentus satis magni, Princeps verò & Petrus Rex Castellæ, qui adfuit, acceperunt in manus vexillum, & illi reddiderunt explicatum cum huiusmodi verbis: Domine Ioannes, quod felix faustumq, tibi sit, & in gloriam cedat, viriliter agas, & ostendas, qui vir sis. Ille accepto vexillo alacris ad suos se contulit, & attolens, Commilitones, inquit, ecce vexillum meum & vestrum, si ut vestrum animosè propugnetis. Posterioribus temporibus, qui ad hunc honorem euehendus, vel ante prælium ut animi excitarentur, vel post prælium, ut virtuti suæ cōstaret honos, gestans signum oblongum, Permon vocant, in quo sua depinguntur insignia inter duos seniores Equites præeuntibus tubicinib. & Heraldis coram Rege vel Pro rege adducitur, qui bene ominatus iubet signi extremitatē abscindi, ut ex oblongo, vexillū fiat quadratū.

Baccalaurei milites *Knights Bacchallars* fue. *Militet Baccalaurei.*
 re illi, qui tamquam tirones electi medii inter Equites auratos & Armigeros. In archiuis enim leguntur nomina Militū *Baccalaureorum* & *Valektorum* Comitū *Glocestria*, vnde sūt *In dorso Pat. 11. H. 3.*
 qui *Bacchallars*, quasi *Bas Cheualiers* dictos volunt, licet alii à Gallico *battailer* quod depugnare

gnare significat, deducunt. Antea Equitum ordinem Equitum à Carolo Rege VII. fuisse in Gallia dispositi, duo erant equitum genera, Vexillarius qui Vasallos suos habebat elatos, & Baccalaureus qui sub alieno vexillo succedebat. In decreto Ioannis Ponthinani, facti 23. Februarii 1381. Thoariensis Vicecomes summus, & primus Comitis Pictonum Vasallus dicitur triginta duo vexilla habens in dicto suo. In decreto facto tertio Iunii 1409. Comes Vallesis contendit Rodolphum Comequanum Vexillarium solummodò ac non Baronem esse, extulisse vexillum, quod ludibrio fuerit, cumque fuisse dictum Equitem quadrati vexilli. Comequanum verò se asseruisse Baronem, qui Vasallos fere quinquaginta & prouentum magnum habuerit. Statuit consilium strictum Caroli VI. Regis comitatum Isabellæ filie Regis in Angliam profecturæ, ut nuberet Richardo II. Regi, fore duorum Equitum Vexillariorum & quinque Baccalaureorum, ut ministrarent eis itaque delegati sunt Almonsenis & Garenserianus vexillarii, & Reginaldus Ioannesque Triani, Glosius Annoius, Carolus Chambellius, & dominus S. Clari baccalaurei. Vexillarius in bello, eques duplaris erat ad Armigerum. In sponsione clientela quæ Philippo Valesio fecit Godefridus Comes Lemouicum Septembri mense 1337. ducentenis libris prouentus ad vitam ex arario Regis, & quinquaginta libris semel numerandis promittit se ministraturum Regi cum ducentis viginti Equitibus ordinario stipendio vicinum solidorum in vexillarium, denum in E-

quitem, quinum in Hippoconum, diebus singulis, cuiusmodi sponfiones in chartophylacio regio exstant innumeræ.

Cæterum miles nemo nascitur sed nostris temporibus, vti alibi delibauimus à Principe vel eius legato, habita aut generis, aut virtutis, Fortunæ, rerum domi forisque bene gestarum ratione, dignitatem equestrem (quæ non nisi cum vita tollitur aut amittitur) stricto gladio leuiter humeris percussis, & flexis genibus candidati accipere solent, additis verbis solenni more conceptis, inuocatoque ferè numine cuiusque prouinciæ tutelari. *Sic eques in nomine Dei, Surge Eques*, cæteræque id genus ceremoniæ pro patriæ consuetudine adhibentur, nullibi autem solenniores quam in Regis aut Imper. Romanorum electione, qui proceres aliquot è nobilitate primaria tyrones stricto D. Caroli gladio in album equestre adoptare solent. Qui sic militaris ordinis fiunt, osculato ense, addito nominib. vocabulo in Gallia *Messire*, in Anglia *Sir* ad vitam vbiuis (more Gallico in regib. cōpellādis) ab aliis distinguuntur. Formā ec cū ritibus antiquā Anonymi cuiusdā Angli ex veteri chronico addā. Anno inquit 1316. Dominus Ricardus de Rodney factus fuit miles apud Keynsham die trāslationis S. Thomæ martyris in præsentiā Domini Amalrici Comitis æ Penbrolie. qui cinxit eū gladio, & dominus Mauritius de Barckleij super pedē dextrū posuit vnum calcar & dominus Bartholomæus de Badelismere (Barovterq.) supposuit aliud super pedē sinistrū, in aula, & hoc facto recessit cum honore.

Iuramentum militare antiquum colligimus ex Liuii & Vegetii verbis lib.12. de Re militari per deos factum, cū deuotione capitū ad quauis infortunia pro Romana Rep. quæ consuetudo adhuc manet, sed ritu veteri in religionē nostram detorto; sub finem enim militaris & ciuilibus iuramenti adiiciuntur hæc verba: *Sic me Deus adiuet & omnes sancti.*

*Herodianus
li.2. in ora-
tione Seneri
Septimy. Ta-
m li.12.*

De exauctoratione verò militum (quæ ignominia militaris nota erat) aliis disquirendum relinquo. Vti etiam cum ita deliquissent, ut capitali supplicio afficiendi, suis insignibus fuerit exuti, baltheo militari discincti, gladio adempto, abscissis securi calcaribus, chirothecis ablatis & clypeo gentilicio inuerso, perinde ac in regradandis cœlestis militiæ militibus Ecclesiastica ornamenta, liber, calix, & similia auferuntur. Simul perpendant, si hæc dignitates equestres, quæ olim tam fuerint gloriosæ, dum rariores, dum quasi præmia virtuti constitutæ, non euilescant, cum sint effusiores & cuiuslibet ambitioni prostitutæ iaceant, quod in re simili olim conquestus erat apud Romanos Aemilius Probus.

Armigeri.

His militibus proximi fuere Armigeri, qui & Scutiferi, hominesq; ad arma Gothis Schilpor, à Scuto ferendo, ut olim Scutarii Romanis dicti, qui vel à clypeis gentilitiis, quos in nobilitatis insignia gestant, vel quia principibus & maioribus illis nobilibus ab armis erant, nomen traxerunt. Olim enim ex his duo vnicuique militi inseruiebant, galeam clypeumq; gestabant, uti indiuidui comites adhærebant, eo quod

quod à milite domino suo terras aliquas in Scutagio tenebant, vt ipse Miles à Rege in feudo militari, qui iam non sunt amplius in vfu. Armigeri primarii hodie censentur, qui sunt pro Principis corpore selecti: secundo equitum Auratorum filii natu maximi, & eorum itidē filii maximi successiue: tertio in loco habentur filii natu maximi minorum filiorum Baronum & aliorum superioris ordinis, quando autem primogeniti masculi deficiunt, deficit vna cū illis titulis: quarto in Anglia ordine sunt, quibus Rex ipse cum titulo insignia donat, aut Armigeros creat collum torque S.S. vel sigmatico argenteo, & candidis & argentatis calcaribus exornans, vnde hodie in occidentalibus regni illius partibus vocantur vulgò *VVithespures* ad discrimen militum siue Equitum auratorum, qui auratis calcaribus vti solent: Eorumque primogenitis titulus solummodo cōpetit. Quinto loco Armigeri ibidem habentur quicunque aliquo superiori in Rep. munere funguntur, vel Principi honestiori conditione famulantur. Sed hoc officij nomen, quod olim & officij tantum fuit, inter dignitatis titulos regnante Richardo II. primum irrepsisse tradit Camdenus. Verum vti in quibusdam Italiæ locis Equites sunt hæreditarii, multi vbiuis etiā Armigeri nascuntur, quod ex tabulis militari-
bus *Marci Antonij Perezij* antiquæ nobilitatis Equitis Serenissimo Eburonum Principi à Cōsiliis & Cubiculis viri supra natalium splendorem magnitudine animi, virtute ac literarū gloria illustrissimi (quæ scilicet M. Ludouicū

*Armigerorū
insignia.*

EQUEST. ORDINVM

Perexium filium armigerum natum, pectus
 Principis indultu prædicant) aliisque publicis
 archiuis didicimus. Sic & præter Equitum pri-
 mogenitos. Armigeri titulo sæpius habentur
 hereditarii: Angliæque Regibus suis est hære-
 ditario iure honorarius Eques, & pugil qui in
 Regiis inaugurationib. armatus aulam ingredi
 solet & per facialem electum iam Regem se
 pro vero ac legitimo regni hærede agnoscere
 proclamari iubet, & si quis adeo temerarius
 sit, qui contradicere audeat, cum eo se duello
 decernere paratum ostendit.

Nunc de sacris ordinibus Militaribus à Pon-
 tificibus regulari aliqua disciplina adiecta cõ-
 probatis, quos Galli vulgò *Religiones Hispani,*
Habitus, solent nuncupare, itemq; de libero-
 ribus illis & *Torquatis* ab Imp. Regibus, aliis-
 que supremæ potestatis Principibus erectis
 dicendum est. Hæc etiam Itali peculiari appel-
 latione *di Croce. di Collana, & di Sprone*: Galli
 verò, *De Maille, Raille & Paille*, quæ om-
 nia suis locis latius explicabimus,
 solent indigetare,

ORDO

ORDO EQVESTRIS SANCTISSI-

*mi Sepulchri Domini nostri Iesu Christi in
regno Hierosolymitano.*

On in Sacerdotib. tantum, monachis, & Virginibus, sapientissimum diuine prouidentie ordinē iam à nascentis Ecclesie exordiis, eluxisse apparet: verum etiam in militarib. viris, q̄ celesti fortitudine armisq; solidiorib. q̄ sint ferrea, opus esse intelligētes, voto se ac regulis ipsorū, quantum arma tractaturis pro fide Christi faterat, obstrinxēre. Et nō sec⁹ ac in veteri lege Machabæi, Propheta Regius, aliiq; Israelitarū Duces præliabantur, prælia domini: ita citra Constantinū Magnum, qui præter duos Philippos A. A. patrē & filiū, imperiū Christo nūcupauit, sēp exstitēre ordines q̄ tā nō tātū dilatāda, verū et armisturāda Religioni, ij verò cū etī instar Cōstātini Magni, Iouiniani, Valētiniani, Theodosiorū, cæterorūq; Principum Catholicorū, crucē gestabāt, sed discolorē: alij rubrā, alij viridē, alij albā, alij aliā (qualē hic ferē

*Varij ordines
Equestres.*

*Arn. Mer-
mannus in
Theatro cō-
uersionis ge-
nium.*

Euseb. de vi- exhibemus, & Constantino Magno contra
ta Constanti- stes dimicaturum primum in coelo appa-
ri lib. 1. ca. 25 auctores, numismata, & pyramides testantur
et li. 4. c. 21. præferebant. His omnibus antiquiorem statum
Lips. lib. 3. de ordinem Sanctissimi sepulchri Domini nostri
cruce cap. 15. Iesu Christi, quinque rubei coloris crucib. in-
Itinerar. ter- signem, nec desunt qui originem eius ad S. Ia-
ra Sancta cobum fratrem Domini Episcopum Hieroso-
Bartholomaei lymitanum Anno LXIII. pro Christo caesum, re-
de Saligniaco ferre contendant; quo nomine etiã huius insti-
Equitis S. tuti milites, Hierosolymorum urbis Patriarchæ
Sepulchri Lug- fuerint subiecti: alii ad Constantini Magni Im-
dani Anno perium reijciant. Huius enim pijsissimi Imp. ma-
1, 2. ter S. Helena cum Crucẽ & monumẽtum Dominicũ
Petrus Bel- diuino monstrata numine feliciter reperisset
logus ca. 14. sumptuosas in honorẽ Sanctis. Resurrectionis
Euseb. lib. 3. crexit ædes, quib. cõsequenti ætate Canonice,
de vita Con- rũ regulariũ D. Augustini fuit adiunctũ colle-
stantini. giũ, eiusq; Sodalibus S. Sepulchri custodia de-
 mada; Saracenis interim, & Turcis (qui rerũ
 inibi potiti, totũ Orientẽ, & præcipuẽ Palæsti-
 nã diutissimẽ afflixerũt) id ægrẽ tributo annuo
 persolutũ indulgẽtib. Quo factũ, vt Carolus
 Magnus, Imperii Occidentalis cõditor, Christi-
 anorũ tranquillitati ijs partib. stabilieda, cũ in-
 fidelium Rege Aarone foedus inierit, cæterisque
 posterioris sæculi Principib. vt ritu inter Chri-
 stianos suscepto, certis vrbis Sactæ attributis
 locis, sacra peragere possent, est datũ. His pene
 Barbarorũ vinculis, per tot annorum decursus,
 S. Sepulchri Sodalium detenta virtus, felicibus
 Godofredi Bullonii, & Balduini fratris auspi-
 ciis, quasi relaxata, in apertũ cadẽ prodiit. ij Ca-
 noni-

nonicos regulares S. Sepulcri custodes Militiæ suæ ad honorẽ Sanctis. Resurrect. susceptæ, vni-ri voluere: quorũ incredibili virtute muniti, id p̃fecere, vt Christianorũ regna, puincias vrbes cã in Oriẽte, quã in Occidente aduersus Barbarorũ & infideliũ incursiones, vel fortissimẽ tutati fuerint, vel et recuperauerint, & Christianum nomen per florentissimas terrarum partes admodum propagarint; idque eo solo intuitu & fine, vt Christiana religio aut facta recta conseruaretur, aut à Barbaris oppressa, in integrum restaurata refloresceret. Eius rei fidem faciunt tot belli sacri expeditiones in terram Sanctam susceptæ, quæ *Cruciata* aut *via S. Sepulchri* nomine, ab auctoribus commendantur. Docent tot Principum & fortissimorum Ducum, (qui Militiæ S. Sepulchri nomina dederunt) ad Summos Pontifices de rebus in Syria gestis, perscripta testimonia, nec non sumptuosissima, titulo S. Sepulchri, per orbem Christianum erecta cœnobîa, in quibus hodieque videre licet militum illorum imagines & monumenta, tibiis in crucem transuersis, sic enim sepulti fuerunt quotquot illo sæculo nomina bello sacro dedissent; vel qui, vt tunc temporis sunt locuti, Crucem suscepissent. Verum pessum iam eunte Hierosolymitano regno, & per intestina mala distractis Christianorum animis, domesticorum perfidiæ cessit bellicorum Sodalium destituta virtus. In Italiam itaque secedentes, sede Perusiæ constituta; alii ex voluntate Innocentii VIII. P. M. in societatem Rhodiorum Equitum

Vide res gestas Francorum, & literas ex Bibliotheca P. Petauii editas Parisiis, 1611.

Hier. Curita ad an. 1134. & 1141. Equites tibiis in crucẽ transuersis sepeliri solẽt.

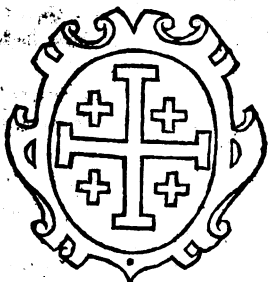
His Franciscus Sanso- uinus duas cruces rubeas attribuit.

C s

adsci-

adsciti sunt; alii ad propria, dum copiae aduersus communem Christiani nominis hostem restaurarentur, remearunt. Huius militie meminit fuscus Innocentius III. Cap. *Inter dilectos de donat. ex.* Tenentur autem ordinis Candidati regulæ præscripto infidelibus pro virili arma inferre, captiuos redimere, preces & horas S. Crucis quotidie recitare, & quinque Cruces rubeas in honorem quinque Plagarum Domini nostri Iesu Christi: vel vti Equestres tabulæ patrum mei Petri Mennenii indicant, S. *Crucis Sanctissimæ, Christi Sepulchri ac S. Georgij insignia deferre*, Leges siue Cōstitutiones, quas vocant, ipsis Latine à Carolo Magno, Ludouico Pio, Philippo Sapiente, & Ludouico S. Galliarum Regibus, & Godefredo Bullonio præcipuo ordinis instauratore præscriptas, & autographo recitat Iacobus Villamōtius: priuilegia verò & ceremonias Bartholomæus à Saligniaco, Ioānes Zuallardus, Nicolaus Hautius Fromōtii regulus, eiusdem Instituti Equites; nec non Nicolaus Christophorus Radriuillius Dux Olisiensis & alii in suis de Terra Sancta conscriptis libris recensent. Quæ breuiter ab Abrahamo Orthelio ex iisdem ferè cōcinnata, ob virtutis famam & præcipuū belli aduersus Saracenos gerendi (cui milites illi destineti erant) ea ætate studium, quodque in ipsa vrbe Hierosolymitana à Summi Pontificis Vicario ad Sanctiss. Sepulchri monumentum militaria insignia Religionis ergo, hodieq; suscipere soleant, breuiter hic referre & insignia ob oculos ponere haud incongruum duxi.

In

IN NOMINE DOMINI AMEN;
Incipit modus præficiendi siue ordinandi Militem Sanctissimi Sepulchri Domini nostri Iesu Christi,

ANTE omnia ordinandus Miles præparet se ad deuotionē, vt valeat percipere gratiam officii sacre militiæ, ac præmissa confessione, auditaq; Missa, & percepta Dominica cōmunionē, intromittatur in atrium Sanctissimi Sepulchri, & tunc incipiatur iuxta modū qui sequitur. Primò congregatis omnibus intra sanctissimum Sepulchrum, cantetur hymnus, scilicet *Veni creator Spiritus, &c.* Deinde Vers. *Emitte Spiritum tuum & creabuntur.*

Responsio. *Et renouabis, &c.* Vers. *Domine exaudi orationem, &c.* Respon. *Et clamor.* Vers. *Dominus vobiscum.* Resp. *Et cu Spiritu tuo.*

Oremus. *Deus qui corda fidelium S. Spiritus, &c.*

Deinde debet interrogari à Patre Guardiano. *Quid queris?*

Respon-

24 **EQUEST. ORDINVM.**

Responsio flexis genibus. *Quero effici miles sanctissimi Sepulchri Domini nostri IESV Christi.*

Interrogatio. *Cuius conditionis es?*

Respon. *Nobili genere & parentibus generosis natus.*

Interrog. *Habesne vnde honestè manu tenere possis statum, & militarem dignitatem absque mercibus & arte mechanica?*

Resp. *Habeo Dei gratia bonorum sufficientem copiam.*

Interrogatio. *Esne paratus corde & oro iurare pro virili militaria sacramenta, eaque seruare qua sequuntur?*

1. Primò, Miles sanctissimi Sepulchri, omni die opportunitate habita Missam audire debet.

2. Secundò, Cum necesse fuerit bona temporalia, & vitam exponere debebit, scilicet, quando est bellum vniuersale contra infideles, & venire in propria persona vel mittere idoneum.

3. Tertiò, Est obligatus sanctam Dei Ecclesiam, & eius fideles ministros ab eorum persecutoribus defendere, & pro viribus liberare.

4. Quartò, Debet iniusta bella, turpia stipendia & lucra, hastiludia, duellum, & huiusmodi (nisi causa militaris exercitij) omninò vitare.

5. Quintò, Debet pacem & concordiam inter Christi fideles procurare. Rempublicam exornare, & augere, viduas & orphanos protegere, iuramenta execrabilia, periuria, blasphemias, rapinas, vsuras, sacrilegia, homicidia, ebrietatem, loca suspecta, & personas infames atque vitia carni vitare, & tamquam pestem cauere, & se apud

apud Deum hominesque irreprehensibilem exhibere, ac etiam verbo ac facto se dignum tanto honore demonstrare, ecclesias frequentando, & cultum diuinum augmentando. Quærat ergo si est paratus, corde & ore hæc omnia protestari, iurare & facere.

Resp. Ego N. profiteor & promitto Deo Iesu Christo & B. Virgini Maria hæc omnia pro virili me obseruaturum. His peractis, benedicatur ensis à Guardiano secundum formam inferius positam, si non est aliàs benedictus: sed si benedictus est, vel post benedictionem, vocato vno ordinandorum, & genu flexo ante sanctissimum Sepulchrum: Guardianus ponat manus super caput eius, & dicat. *Et tu N. esto fidelis, strenuus bonus & robustus Miles Domini nostri Iesu Christi, & sanctissimi eiusdem Sepulchri, qui te cum electis suis in gloria sua collocare dignetur, Amen.*

Hoc finito Guardianus porrigit militi calcaria inaurata, quæ pedibus suis accommodabit in terra existens. Postea dat enses nudum Christi militi, dicens: *Accipe N. sanctum gladium in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti, Amen.* (ter signum Crucis exprimens) & utaris eo ad defensionem tuam & sanctæ Dei Ecclesiæ, & ad cōfusionem inimicorum crucis Christi ac fidei Christianæ, & quantum humana imbecillitas permiserit, eo reminem iniuste ladas: quod ipse præstare dignetur, qui cum Patre & Spiritu S. regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

Deinde ensis in vaginam reponitur, & à

Guard.

Calcaria.

Ensis.

Guardiano prædicto ense cingitur, dicendo
Accingere N. gladio tuo super femur tuum potenti-
ssime, in nomine Domini nostri Iesu Christi, &
attende, quod sancti non in gladio sed per fidem
vicerunt regna. Ense accinctus miles surgit,
 & genibus nixis, inclinatoque capite supra
 sanctum Sepulcrum à Guardiano ordinatur,
 percutiendo ter ense prædicto scapulas mili-
 tis, & dicendo ter, videlicet; *Ego constituo &*
ordino te N. militem sanctissimi Sepulchri Do-
mini nostri Iesu Christi, in nomine Patris & Fi-
lij & Spiritus Sancti, Amen: faciens ter signum
 crucis. Deinde osculetur eundem, ponens
 more maiorum torquem aureum cum cruce
 pendente, in collo eius, & ordinatus deoscu-
 letur sanctum Sepulchrum, postea discedat &
 restituat omnia, & vocato alio iisdem cere-
 moniis in numerum militum sancti Sepulchri
 cooptatur: ordinatus interim in atrio sancti
 Sepulchri remaneat, quousque omnes ad hunc
 honorem promouendi, sint promoti. Post
 quorum vel cuius ordinationem. *Te Deum lau-*
damus, &c. à monachis decantatur, & ad sa-
 cellum fratrum minorum itur, vel ibidem sta-
 tur, prout voluerit vel ordinauerit Guardia-
 nus: deinde dicuntur hæc in singulari; si unus
 est: si verò plures, in plurali. In singulari dici-
 tur; *Speciose forma præ filiis hominum, accinge-*
re N. gladio tuo super femur tuum potentiissime:
 & si plures, dicitur in plurali.

Verf. Domine exaudi, &c.

Resp. Et clamor meus ad te veniat. Dominus
vobiscum: Et cum Spiritu tuo.

Oremus.

Eques S. Se-
pulchri Tor-
que aureo
Cruce dona-
tur.

Oremus. Ecclesia tua misericors Deus, ut sancto Spiritu congregata, hostili nullatenus incursione turbetur.

Omnipotens sempiterne Deus super hunc N. (vel hos) famulum tuum, qui eminenti mucrone circumcingi desiderat, gratiam tuam benedictionis infunde, eundemq; dextera tua virtute munitu, fac contra cuncta aduersantia caelestibus armari praesidio, quibus nullis in hoc seculo tempestatibus bellorum turbetur. Per Dominum nostrum, &c. Ad extremum amplectitur illum Guardianus & alii, si qui volent.

BENEDICTIO ENSIS.

Is qui benedicit, teneat enssem nudum ante se, & dicat: Vers. Adiutorium nostrum in nomine Domini, &c.

Oremus. Exaudi quasumus Domine preces nostras, & hunc enssem, quo se famulus tuus hic cingi desiderat, maiestatis tuae dextram dignare benedicere, quatenus possit esse defensor Ecclesiarum, viduarum, orphanorum, omniumq; Deo seruientium contra sauitiam paganorum, alijsq; sibi insidiantibus sit terror & formido, praestans ei aqua persecutionis, & iusta defensionis effectum, per Christum Dominum nostrum, Amen.

Oremus. Benedic Domine sancte pater omnipotens aeternae Deus per inuocationem nominis tui, & per aduentum Christi filij tui Domini nostri, & per donum Spiritus S hunc enssem, ut hic famulus tuus, qui hodierna die, tua concedente pietate, praeingitur, visibiles & inuisibiles inimicos prosterneat & conculcet, victoriaq; potitus, maneat semper illaesus, per Christum Dominum nostrum. Amen.

Benedi-

Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad praelium, & digitos meos ad bellum, misericordia mea & refugium meum, susceptor meus & liberator meus, protector meus & in ipso speravi, qui subdit populum meum sub me. Gloria Patri & Filio, &c.

Verf. Saluum fac seruum tuum Domine.

Resp. Deus meus sperantem in te.

Verf. Esto ei Domine turris fortitudinis.

Resp. A facie inimici.

Verf. Domine exaudi orationem meam, &c. Dominus vobiscum, &c.

Oremus. Domine sancte, Pater omnipotens, aterne Deus, qui cuncta solus ordinas, & recte disponis, qui ad coercendam malitiam & improbitatem malorum, & tuendam iustitiam, vsus gladij in terris hominibus tua salubri dispositione permisisti, & militare ordinem ad populi protectionem institui voluisti, qui per Beatum Iohannem militibus ad se in deserto venientibus, vt neminem concuterent, sed proprijs contenti essent stipendijs, dici fecisti: clementiam tuam suppliciter exoramus, vt sicut David puerotuo, Goliath superandi largitus es facultatem, & Iudam Machabaum de feritate gentium nomen tuum non inuocantium triumphare fecisti: ita & huic famulo tuo N. qui nouiter iugo militia colla supponit, pietate caelesti vires ac robur ad fidei & iustitiae defensionem tribuas, praestesque ei fidei, spei, & charitatis augmentum & tui timorem pariter & amorem, humilitatem, perseverantiam, obedientiam & patientiam, cunctaque in eo recte disponas, vt neminem cum gladio isto vel

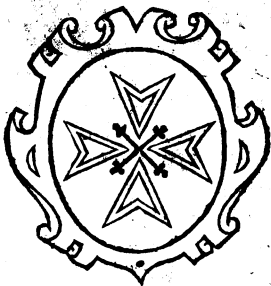
vel alio modo fiat, & omnia cum eo iusta & recta defendat, sicuti ipse de minori gradu ad nouum militatum prouehitur honorem, ita veterem hominem deponens, cum actibus suis nouum induat hominem, vt te timeat & rectè colat, perfidorum consortia vitet, & suam in proximū charitatem extendat, prapósito suo in omnibus rectè obediat, & suum in cunctis iustè officium exequatur. Per Christum Dominum nostram, Amen.

Multa alia ad illustrationem ordinis piè decenterque instituta, quæ commemorare longū esset, & ad calcem huius operis ex archiuis S. Sepulchri adiicere libuit, nec non & tabulas prælo dignissimas, hætenus nunquam editas, quibus Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus in summum ordinis Magistrum eiusque successores à militibus Hierosolymitanis, præsertim Belgis ibidem nominatis Anno 1558. in Ecclesia Hochstratanà ditionis Brabantie sunt electi. Vide & Mariahum Scorum & Lambertum Schaffnaburgensem, qui de piis bonisque Principib. & Episcopis qui anno Domini 1063. Hierosolymam peregrinati sunt, scripsere. Ad horum fere Equitum normam creari solent Equites S. Catharinæ ad montem Sinai, eiusdem Virginis sacratissimo corpore celeberrimum, & mediam rubei coloris rotam gladio transfixo pro insignibus præferre.

D

O R-

ORDO EQUITVM S. MAVRITI
& S. Lazari apud Sabaudos.

*In vita S.
Basilii.*

INITIA Ordinis S. Lazari repertunt à temporibus S. Basilii Magni Cæsariensis Episcopi, quem Gregorius Nazianzenus tradit hoc titulo Nosocomium excitasse. Atque eius antiquitatis pariter fidem facere aiunt, tot ptochotrophia, nosocomia seu hospitalia, ut vulgò loquuntur Sancti Lazari nomine per orbem Christianum sparsa. Sed prima institutio per Barbarorum incursiones, atque iniuria temporum collapsa cum esset, ea ipsa velut renata est felici illo quo, quo Christiani Europæ Principes Ierosolymorum urbem, cæteraque Terræ Sanctæ loca barbaris eripuerunt. Itaque ut Templarii, Hospitalarii & Teutonici, sic & Lazarini Equites illo seculo, homines Christianos ex Europa aduētantes, non modo hospitiiis exceperunt, sed & strenuè Saracenis aliisque barbaris arma intulerūt. Quo factū ut Baldvinnus

nus II. Fulco, Amalricus Balduin. III. & IV. Reges Ierosolymitani, itemq; Theodora & Melindis Reginae, aliiq; Principes ipsum ordinis Magistrū, & domicilia in Syria eidē dicata, ac propria, nō paucis beneficijs adfecerint; quorū testes tabellæ publicæ etiamnū Boniaci vulgō *Boigny*, in diœcesi Aurelianensi in Gallia adseruantur. Quem quidem locum equitibus ipsi Lazarini Ludouicus Gallia Rex adsignauit, diplomate Anno D. CLIV. dato, & Hugonis Cancellarii manu signato, Mattheo Montmorentio Gallia Conestabili præsentē. Pulsis demum per Saracenos ē Syria Christianis, Boniaci domicilium Magistri ordinis Lazarini est constitutum, ibiq; comitia seu conuentus à Sodalibus quotannis haberi solent, Commendatoribus, vt vocant, ex Italia, Sicilia, Sabaudia, Anglia, Scotia, Hungaria, aliisque prouincijs eodem confluentibus: id quidem ad annum vsque superioris seculi octauum & quinquagesimum obtinuisse constat, quo anno Boniaci Comitibus interfuere, Commendatores S. Eligij Londinensis, Bandarra in Hungaria, Agresolij in Sabaudia, & alii complures à Ioanne Leuyo Magistro ordinis euocati. Vt mirum nemini videri debeat Philippum Augustū S. Ludouicum, Philippum Pulchrū, Philippum Longum, Ioannem, Carolum VII. Ludouicum XI. Carolum VIII. Ludouicū XII. Franciscū I. Henricū II. & Henricū III. Gallia Reges, Henricū item Anglia Regē, Aquitania Normanięque Ducē, Theobaldū Comitē Blazsensē, aliosque Gallia Principes multis sodalitiū Lazarinū

1154.

Ordinis Lazarini Domicilium Boniaci in Gallia.

1559.

vestigalibus annuis ac priuilegiis honorasse:
 vt fusè Petrus Beloyus Consiliarius Tolosanus
 in suo de Equestribus ordinibus libello com-
 memorat. Idem præstitit Fridericus II. Imp.
 & Siciliae Rex, qui in ea ipsa insula, itemque
 in Calabria, Apulia, Campania, aliisque Italię
 locis amplissima, iisdē prædia attribuit. Quas
 donationes post Alexander IV. Nicolaus III.
 Clemens IV. Ioannes XXII. Gregorius X. a-
 liique Pontifices Romani suis diplomatibus
 stabilauerunt. Solent autem Lazarini milites
 Crucem viridem pro ordinis tessera præferre,
 & S. Augustini regulam profiteri, quæ omnia
 Gregorius IX. diplomate edito probauit. Tē-
 porum porro decursu, cum instituti huius di-
 gnitas iaceret, Equites Rhodii ab Innocentio
 VIII. P. M. anno c. d. cccc. xc. impetrarūt,
 vt cum Rhodio seu Ioannitico confunderetur.
 Sicque paulatim Sodalitii Lazarini memoria,
 cum apud Gallos, tū apud Italos est obscurata.
 At Pius IV. Pōtifex id ipsum an. c. d. l. v.
 excitauit, amplissimisque priuilegiis, honori-
 bus, immunitatibus ad instar aliarum militia-
 rum dotauit, Ioannoto Castellionæo, viro no-
 bili, Mediolanensi, ordinis magistro creato, &
 diplomate ea de re IV. Non. Maias promulga-
 to. Quod diploma Pius V. successor altero Pō-
 tificatus sui anno, constitutione VII. Kal. Febr.
 & altera III. Idus Sextileis partim reuocauit,
 partim moderatus est. Cumque Vercellis anno
 eiusdem seculi LXXII. Castellionæus vita dis-
 celsisset, Gregorius XIII. quo maiorem huic
 militiæ dignitatem conciliaret, eius princi-
 patum

*Insignia, an-
 tiqua Equitū
 S. Lazari.*

1490.

1565.

1572.

patum seu magisterium in Emanuele Philibertum Sabaudia Ducem, atque illius Successores anno proximè insequente contulit. Philibertus autem conuentu Equitum Nicæam indicto, eos sacramento solenni tamquam Magnus, vt vocant, Magister, in fidem adexit, & nouas, ordini decorando atque amplificando leges ac ritus eiusdem Pontificis auctoritate confirmatos condidit, coniunctis atque in vñ confusis S. Mauricii & S. Lazari ordinibus. Idē duo præterea domicilia siue hospitia, vnū Nicææ, alterum Augusta Taurinorum excipien-
dis equitibus à fundamentis suo ære excitauit, statuitque vt in posterum militia S. Mauricii, & S. Lazari nuncuparetur: Equitesq; crucem viridem limbo candido conclusam, in cuius medio altera D. Mauricii superposita esset, in vestibus gererent. Paulus Morigius tradit Cisterciensium regulam Benedictinam iisdem Equitibus à Gregorio XIII. fuisse præscriptam. Vide & Iac. Aug. Thuanum lib. hist. 38.

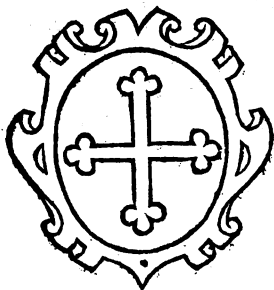
1573.

Ordo S. Mauricii & S. Lazari coniungitur.

Insignia noua Equitum S. Lazari.

Regula S. Benedicti.

):(

*Ordo Equitū
S. Mauriti.*

*Martyrol.
Rom. 22.
Septemb.*

*In hist. Lu-
douici XI.
lib. 3.
Orig. Equest
64. 20.*

AD S. Mauriti Equites quod attinet, præferunt ii etiamnum crucem albam, florigeram Gallis dictam, & à Sancto Martyre in bello Christianis pro tessera obtendi solitam, Fuit is Mauritius Thebææ Legionis Dux & antesignanus, apud Agaunum, in confinibus Helvetiorum atque Allobrogum (locus hodie S. Mauriti nomen retinet, spectatque ad Cantonum, ut vocant, siue Helvetiorum ditionem) pro Christo cum suis à Maximiano Imperatore cæsus. Hunc ut viuum tutelarem ac præsidem Allobroges venerantur, & sunt qui Sabaudia Ducum stemma ab eo deducere conantur, hoc constat S. Mauriti gladium & anulum à Ducibus istis magno cum honore adseruari, atque ut pignus imperii, cum inaugurantur, iisdem solemniter tradi. Bremiticum porro ordinem S. Mauriti sub regula S. Augustini ab Amadeo. 1. Sabaudia Duce institutum fuisse scribit P. Matthæus & P. Beloyus, nostræ ætatis scriptores, Vetusiores rerum Sabaudicarum annales tradunt Amadeum, (qui postea ad

ad Pontificatum vocatus Felici⁵ V. nomen induit) relictis omnibus Ripallium ad lacum Lemanium se contulisse, atque ibidem primo lapide à Thonone opido cum viris nobilibus siue Equitibus decem eremiticum vitæ genus amplexum esse, in monasterio D. Mauritii memoriz atque honori à maioribus ipsius dedicato, cinerea veste oblonga adsumpta, cingulo aureo, atq; cinerei coloris chlamyde, cui crux aurea foret insuta; traditque Franciscus Modi⁹ in Pandectis Triumphalibus Eremitas Ripalliz (quos milites S. Mauritii vocant) Felicis Papæ solemnibus inauguralibus anno 1440. interfuisse, qualisque habitus & religio illius antea fuisset, vestibus suis præmonstrasse.

1440.

ORDO EQUITVM S. MARIAE
de Monte Carmelo & S. Lazari
in Gallia.

Differui hætenus, quorum opera apud Italos & Sabaudos institutum Lazarinū in vsum sit reuocatum; restat vt videamus, quibus ea gloria apud Gallos obtigerit. Dixi supra Equites Rhodios seu Ioannitas ab Innocentio VIII. impetrasse, vt Lazarinum sodalitium ipsis adiungeretur. Quo quidem factum est, vt Ioannitæ odinis illius principatū ac præfecturam penes se retinuerint vsque ad Aemarum Castum, virum natalibus, multisq; virtutibus clarissimum. Is quamquam Melitensis eques, militiam Lazarinorum, cuius princeps ac magister erat, in Gallia instaurare primus serio nostræ memoria in animum

induxit, & bona patrimonialia primis possessoribus restituere conatus est. Quo laudabili in opere cum defecisset, Philibertus Nereftanus, vir modestia simul & fortitudine præstans (quæ duq; in homine militari rarè conjuncta reperias) demortui locum æ magisterium excepit, professione tamen aut vitæ genere Melitenfibus non obstrictus. Itaque Romanam profectus à Paulo V. obtinuit, ut Lazari-
ni Equites Galli in posterum Equites S. Mariæ de Monte Carmelo, & S. Lazari nuncuparentur, & violacei coloris crucem Virginis Mariæ effigie insignem, ex collo pendentē itemque chlamydi adfixam, exemplo Melitenfium præferrent. Vfus est idem Romæ consilio & opera R. P. Petri à Matre Dei Carmelitæ discalceati, qui Paulo Pontifici à saceris tunc erat cōcionibus, eidemque ob singularem morum integritatem vitæque sanctitatem longè gratissimus, quo nomine & à Baronio in Annalibus eximiè commendatur. Faxit autem Deus, ut sicut Carmelitarum discalceatorum societas magno Ecclesiæ bono per vniuersum orbem, mirificè efflorescit, sic & Carmelitanorum Equitum collegium paullatim maiora, Reipubl. Christianæ commodo sumat incrementa. Cæterum ann. CLX. IX. Nereftanus Parisiis in Suburbano S. Lazari monasterio, quod est Canonicorum, ut vocant, regularium Augustinianorum, solenni ritu Equites aliquot creauit, dictaque tessera insigniuit, adhibitis iisdem ferè ceremoniis, quibus Melitenses inaugurantur. Hoc
tamen

Insignia Equitum S. Mariæ de Monte Carmelo & S. Lazari.

Fam. 12. an. 1187. in fine.

tamen discrimine, quod Carmelitani, ut nec Mauritanii, in Sabaudia equites à nuptiis non arceantur. Ex his itaque patet, Lazarino ordine velut in duo Sodalitia, Mauritianum & Carmelitanum partito, ex his alterum Sabaudis, atque Italici, alterum Gallis velut proprium hodie censei.

ORDO EQVESTRIS CANIS ET *galli gallinacei apud Francos.*

Montmorenciadum gentis stemma, quo Lisibio à Lybiæ Regibus oriundo, magno Arcopagitæ commartyri adparentat; origine antiquissimum Franciæ & Belgii perillustre, summum Christiani nominis columen vel ab incunabulis regni Gallici semper existisse constat. Primumque eorum parentem Protochristiani & Archibaronis nomen (quod moræ impatiens & zelo Christianismi incensus, eidem Lauacro, quo Rex Clodoveus primus inter Gallos Francos sacro baptismo ablatus est, se immerferit) commeruisse tradit Robertus Cænalis. Nec his contentus auctor & ipse fuit primus, ut Aureliis in media Gallia primæ sacra Comitia celebrarentur. Unde Montmorenciacos primos Christicolas & Franciæ Barones veteri elogio nuncupari, eiusque nominis * cesseram præliis merito inclamari, in hunc usque diem obtinuerit. Fidei insuper memorabile exemplum in Christianam rempublicam existare volunt, illustre ordinis Equestris collegium, Cane nimirum, notissimo

* Dieu en
ayde, au pre-
mier Chre-
stien & Ba-
ron de Fran-
ce.

D 1

fide-

fidelitatis symbolo insignitum, & religioni
maiorum propagandæ, in hac familia fundatū,
nullo certo quod equidem sciam, haftenus au-
ctore, qui Principatum & Magisterium, vt
loquuntur, ei planè attribuat, & si non vanā ra-
tione coryphæum egregii huius instituti fuisse,
ex Canis insigniis, quæ in casside stirps illa pro
crista gestare solet, augurari liceat. Cuius rei
fidem augere videtur Philippus Moræus in ta-
bula sua insigniorum Franciæ vulgari sermone
conscripta: Vbi inter alia gentis huius decora
prodit, Bucharum Montmorenciæcū ad au-
lam Philippi I. multis comitantibus Equitibus
venisse, qui omnes, vt & ipse Bucharus, Bal-
theum seu torquem equestrem capitibus cer-
uorum distinctum, canisq; effigie ex imâ parte
pendente exornatum, gestarent. Id exemplo
multorum Principum, quos Canis insigniis de-
lectatos fuisse in aperto est, factum reor. Ita e-
nim Sergius Galba Imperator tam sua, quam
maiorum acta & insignia hoc symbolo nota-
uit. Canis erat à prora desulturiæci similis, quo
vigilantiam ac firmas excubias aduersus tem-
pestates conferre designauit, & Aegyptij sub
forma Canis copula religati, militis officium
exhibuerunt, & milites Plato custodes, & cani-
bus similes appellat, hodieq; apud Belgas Cro-
yorum Regia prosapia, canem inter duas alas
auitis Hungariæ regni insigniis, superimponere
consuevit: Canes deniq; fidei & nobilitatis
apud omnes gētes indicia haberi, l. Lipsius a-
liq; rerum illarū curiosi produunt auctores.

Ordinis porrò, qui Galli Gallinacei titulo
circum-

*Croyorum
Insignia.*

Cent. 1. Epist.

44. ad Belgas

Ordo Equitū

galli gallina-

cei.

circumfertur, Equitem nobis prædicant Petrū
quendam Montmorenciacum, Genealogici e-
iusdem stirpis commentatores, minimè verò
edocentes erectionis tempus vel auctore, quod cap. II.
Petrus Belojus in originib. suis maxime con-
queritur: ex iis tamē colligit, Gallos Princi-
pes pugnacis adeò animalis hieroglyphico du-
ctos, sodalitium equestre instituisse, quod Mar-
tis pullum eum vocet Aristophanes & Euche-
rius imperij doceat esse symbolum. In augura-
li verò disciplina, Gallus est victoriæ signum,
propterea quod avis illa victa silere soleat, ca-
nere, si vicerit, & rectè Romani posteriorib. se-
culis belli indicis hastæ in fines hostium con-
ijciendæ ritu obsolescente, bellico Gallinacei
signo vsi sunt, cum ex eo etiam Agonistica sibi
milites pararent. Ita ferunt Socratem Iphicra-
ti duci animos adiecisse, cum Gallinaceos co-
ram Gallia pennis & rostro dimicantes ei præ-
monstrasset, quod & Themistocles ad suos ani-
mandos fecerat, cum ostenderet, eos non pro
patria, neque pro penatibus, neq; pro maiorum
sepulchris vxoribusq; aut liberis id incommo-
di aggressos, sed ea tantum de causa, ne vince-
rentur, nolle alterum alteri cedere. Eo exēplo
superatis Persis, Themistocles Athenis specta-
culum Gallorum quotannis celebrandum in-
stituit, teste Aeliano, idq; Pergami etiam edi-
solitum scribit Plinius, cuius rei vestigium ho-
dieq; apud Eburones inuenias: quanquam ea
ludicro fieri apud Lucianum & Herodianum
legas. Quod si in nummum incideris Galli-
naceorum conflictu notatum, scias eam
fuisse

fuisse Dardanorum pecuniam Polluce teste, nā illi magnum pugnacitatis decus, ut & Gallo-Franci sibi antiquitus vsurpauēre; quo honore Dardani semper apud Maronem, cum secus Phryges, ferē, ut imbelles notentur. Persarum porro milites Galli nuncupabantur à Caribus ob conos quibus galeas ornatas habebant; eaq; de causa Artoxerxes hominem è Caria qui Cyrum Galli signum prætendentem vulnerasse creditus est, eo honestauit præmio, ut gallum aureum in lancea præfixum ante aciem ferret, auctore Plutarcho: & Pausanias Idomenei clypeum gallo gallinaceo insignitum fuisse tradit, ppter quod is à Minoē & Pasiphaē duce-
ret originem, quæ Solis filia fuerit; cui Gallus dedicari solitus, quia ortum eius præsentiat, & cantum indicet mortalibus; à mediæ enim noctis inclinatione explaudentibus, ut Lucretius ait, alis: *Auroram clara consuetus voce vocare.*

*Plin. lib. 10.
c. 21.*

& matutinis astris (nam & sydera nouit & æternas distinguit horas) cottidie commodulatur: Christianisq; in summo turrium fastigio diuinitatis simulacrum ob oculos ponere conspicitur. Similia multa Gallos Principes ad instituendum ordinem militarem, heroica Galli alitis eiusdem nominis gentem interpretantis tessera insignem spectasse, innuere videtur Petrus Beloyus.

Cæterum quod Montmorenciam pro-
fapiam hisce duobus ordinum militarium insignibus nobilitatam reperiāmus, haud erit incongruum insignia gentilitia, eiusmodi symbolis condecorari solita, ob gentis (quam & Reges affi-

affinitate sua dignati sunt) apud Francos ac Belgas clarissimæ, dignitatem hic inferere. Ea à multis retrò seculis ex cruce candida & aquilinis pullis cyanei coloris in campo aureo composita fuisse, ostèdunt * tabulæ Mathæi de Montemorenciaco Equitum magistri (qui sacro contra Albigeneses bello, cum Ludouico Philippi Galliar Regis filio primogenito, interfuit, & inter Gallos Bizantii expugnatores emicuit, magnamque inde gloriam retulit) ac fratrum eius Theobaldi Bochari & Eruei, quas ex armario Vicenarum, rei testandæ gratia producit Papyrius Massonus in rebus suis Gallicis. Illæ enim, vti ibidem subindicat, cereum signum integrum adhuc & incorruptum habent, in quo crux & locis distincti aquilini puli quatuor tantum spectantur, & inscriptio huiusmodi. *Sigillum Mathæi de Montemorenciaco*. Idem planè in æreo eiusdem gentis sigillo se vidisse testatur Ioannes Feronius, suisque distinctum coloribus hodieq; spectari adfirmat, in basilica Calidi montis, vulgò *Chaumon* tel apud Luzarchum in ditione dicti Matthæi. Subsequenti verò ætate Othonis Imp. mutatū comprobatur idem auctor ex Dani historia; cum alter eiusdem nominis Mathæus Buchardi Barbati parens, & belli contra infideles Dux in Terra sanguinis (locus est vbi hodie Lugdunū situm, cui à memorabili Maurorum strage mās sit nomen) deuictis hostibus, cœsoque Amorræo eorum Principe, Aquilas triumphatrices exinde sexdecim, totidem quot ceperat signa, cum cruce rubea (qua candida Franciæ gentis

* anni 1179.

Lib. 3. Ann.
nal.De Insignib.
Conestab.
Francia.

more

more uti consuevit) antiquis insigniis in perpetuum rei gestæ testimonium, quasi *Memor ensis* immiscuit: quæ ad successores continuata serie trās lata; adeoq; ad ipsum Annā Montmorentiorū Ducē maiorib. militari laude haud inferiorem (quod symbolū ei⁹ ex armato brachio manuq; liliatū seu Francicū gladiū prætedēte cū voce ΑΠΑΑΝΟΕ abunde indicat) deuerēre. Omnib. ille honorū gradib. gloriosissimè decursus, clarissimus; regni Gallici defensor acerrim⁹, & regiorum liberorū tutor, & quasi alter parēs est habitus, eū in Herculis Alenconiorū Ducis destinati (qui mutato nomine F. áncisc⁹ appellatus est:) sacro lustrico fideiubere est datū: cui Francisco pacē, uti Gallia, bis in regno sancitā, nos hoc æternū debebimus, quod in sacro nostro lacuacro, hæreticis neq; dū fremētib. spopōderit, nomenq; quod cū alio Francisco I. cōmune habebat, imposuerit. Quātū vero hui⁹ Annæ Montmorentiadum meritis, summæque in patriam & Galliæ nomē charitati sese obstrictam senserit ipsa Gallia, tunc demum monstrauit, cum viri tot adoreis macti orba, quasi in funere publico constituta, ad cuius patrocinium se verteret, ignoraret: & iusta regali ferē pompā, deducta nepe ipsi⁹ effigie, q. honos solis Regib. ac Regū filiis in eo regno habetur, persolueret.

ORDO EQUESTVM GINE
ta in Gallia,

Carolus Tudes siue Martellus, à Martello & martialib. quodāmodo gestis, nomē sortitus, Equestris ordinis in primis fuit studiosissimus,

mus, adeoque annulorum vsum Romanis Equi-
tibus olim proprium in imperio Gallico renoua-
uit, neque non collegit Equitum manum, cui Gine-
tæ symbo. u. annulis & torquib. insculptum ca-
terisq; corporis ornamentis pferendum dedit, mo-
reque ad tempora usque S. Ludouici transmisit. Hu-
ius institutivarias ab auctoribus adferri rationes
tradit Bernardus Girardus Dominus Hallianus
Galliae Regis historiographus: Dominus tamē
Hayensis praefectus Pictaviensis ad coniugis dicti
Caroli testimon. q. veteri lingua Ianeta aut Ica-
ne vocare solitus erat, causam refert. Petri ve-
rò Beloj. Praefidis Tolosani sententia nobis haud
improbata videtur. Is à memorabili illa, per
Caroli regniq; pceres de Saracenis (q. ex His-
pania in Galliam descenderat) apud Turoniu partam *Annocirciter*
victoriam, non incongrue desumit, q. nobilissimos *738.*
quosq; q. ei prelio interfuissent Ginetæ titulo &
insigni maculis nigris interstincto, donasset,
testadæ utiq; posteritati cā se gētē (q. partib. il-
lis Hispaniæ, Ginetæ copia nobilissime, in Chri-
stiani nominis pncipiē exiuerat) ad interitū de-
leuisse. Est aut Ginetæ in Hispania mustelæ aut *Exoter. Ex.*
vulpis gen^o potius (quod var. u. apud Iuliu Cæs. *ercitat. li. 15.*
Scaligeru legas) pellē habēs partim nigrā, par- *de subtili.*
tim subcinericiā, maculis praesertim nigris in- *tate.*
signi ordine respersā, ob odore, pulchritudinis
rarity, atq; dotes principib. viris comen-
dabile, teste Cardano, q. ex Hispania illud sub-
mitti adfirmat, etsi non ignorem^o eiusdē et no-
minis praestantissimos equos (quos Ginetas appel-
lare solent) à Regib. Hispaniæ, muneris (ob ex-
cellentiam) vice, ad externos cohonestandos
Prin-

Principes, non raro adornari, & Ginetæ vehi (quod Maurorum more equitare est) inter nobilitatis decora apud Hispanos haberi: quorum cursu in Hippodromis maximè oblectantur, dum Equestres instituunt pugnas, in quibus arundinibus & cannis hastarum loco se mutuo exercent, cum ad modum, quo Mauri hastas torquere & in hostes iacere solere: quos ludos *Iuegos de Cannas* patria lingua nominant. Et Ginetæ Equitibus nomen inde mansisse, & quod nonnulli referant, haud admodum absurdum duxerim.

*Genistæ &
Spartum
quid Plin.
lib. 19. c.
24.*

Sunt qui scribant Carolum VI. Regem, autorem Ordinis Genistæ, aut Sparti, vulgò *Cosse de Geneste* extitisse. Verum uti dicto Belois placet, non fuit illud Equestrium virorum honorarium, sed solummodò eorum, quos Seruientes ad arma aut Scutiferos vocamus, qui nobili essent sanguine procreati, custodiam corporis Regii agentes, quosque Rex ipse, Ioannis I. Castellæ Regis exemplum secutus (qui Armigeros insigni *Rationis* donauit) armigerorum titulo gaudere, & opera eorum, tamquam voluntatis suæ & mandati interpretum apud Principes uti voluit: Insolentiæ nimirum vitandæ, qua per vulgares illos apparitores humili plerumque loco natos, apud eminentioris notæ proceres, qui superiorem excepto Rege neminem agnoscunt, peccari sæpè esset indignum. Eius rei tabulas producit Petrus de S. Iuliano in antiquitatibus suis Burgundicis, quibus Carolus VI. Robertum Margnyum, huius sodalitiî Armigerum, quod non nisi in verum nobi-

*P. Beloisus
cap. 10.*

nobilem cadere potest, nuncupavit vestigiis;
 eius, ubi hodieque apud Normannos exstare
 producit Gallici annales.

*ÆQUITUM LILII ORDO IN
 regno Navarra.*

1023.

SANCTIUS Hispaniarum Imp. & IV. Navarræ
 Rex, eam maiestatis ac potentæ amplitu-
 dinem consecutus, qua nulla maior nec æ-
 qualis Gothici regni euerfione in Hispania
 visa fuerat, tot amplorum regnorum facta in-
 ter filios suos diuisione: Nauarram Garciz or-
 dinis huius Equestris fundatori, Castellam
 Ferdinando, Soprarbiam ac Ripacurtiam Gun-
 disaluo, Arragoniam denique Ranimiro (qui
 primus omnium Arragonensem titulum gen-
 tilicii nominis loco sibi ac posteris vendica-
 uit) attribuit. Huius Garciz VI. Navarræ Re-
 gis ætate, qui Nagerensis, siue de Nagera (lo-
 cus is erat incunabulis, domicilio, & sepulcro
 regis eiusdem clarissimus) cognominatus
 fuit, Hispani scriptores diuino numine inuen-
 tam tradunt, sacratissimam diuæ Virginis
 Regalis Monasterii in vrbe Nagerensi imagi-
 nem, cuius honori, Garzias Rex & coniux
 Stephana stirpis Foxiensis, filia nimirum Co-
 mitis Carcaffonæ (cui originem suam debent
 Foxii & Candalzæ Comites, qui postea quin-
 gentos plus minus annos dominiis ijs præfue-
 re) opimum religiosorum ordinis D. Benedicti
 cōuentum dedicarunt: ipseque Rex ordinem
 Æquitum Lilii, quem ante omnes in Hispania
 augu-

Cap. 12.

Insigne Equi-
tum Lilij.

augustissimum reperio, certo conscripto num-
mero, erexit; vasculum liliis candidis insignitum,
& memorata Virginis imagini adpictum, rei
præbuit auspiciū teste P. Beloyo. Eius namq;
assumpto emblemate, Rex Equitum adlectorum
vestes liliis acu vel alia nobilioris manus ope-
râ elaboratis, insigniri mandavit. Cui etiam so-
dalitio Infantes Regii adscripti, magnosq; Na-
varrorum exterorumq; procerum (quibus Rex
antiquorum erga Navarra Regis meritorum
contemplatione, privilegia Equitum Roncifi-
uallis anno 1043. confirmavit) adnumerata se-
ries. Leges etiam attulit, quibus Christi nomen
adversus fidei hostes defendere, & propagare,
certasq; orationes Dominicales & salutationes
Angelicas cotidie recitare tenerentur: eoq;
fulcro subnixum laudatissimū hoc institutum
rebus domi militiæq; gestis clarissimū, ad stir-
pis Regiæ posteritatem longâ serie transmissum,
multisq; seculis conservatum perduravit:
testantib. id maiorum Regiis insignibus, quib.
inscriptum etiam hodie legatur, *Deum primum
Christianum servet.*

Equites Lilij
in Arragonia

1403.

Lib. 12. c. 30.

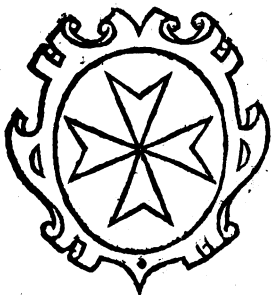
Liliatorum Equitum ordinem honori D.
Virginis à Ferdinando Arragonio (quem Io-
fantem de Antiquera dixere) anno 1403. dedi-
catum prodit Hieronymus Curita, in Rebus
Arragoniæ; cuius tesseram ipse Rex, cum ali-
quot aliis, non tam splendore natalium, quàm
virtute illustribus viris, in ecclesia S. Mariæ
Antiquæ opidi Methymnæ Campensis: ritu
solemni suscepit. Erat ea ex vase liliis & gry-
pho confecta. Lirium autem flos propriè est,
quem

quem Theophrastus libro de plantis narcissum esse dicit; alii lilium, pulchritudinis candoris, & puritatis, adeoq; Deo & Angelis pergratum symbolum. Qui & flos Regius solet appellari, à Regià qua præstat celsitudine, quod tâta proceritate super flores alios attollitur, vt ad tria interdum cubita surrigatur. Et gryphus ex aquila & Leone confectum animal, vt fabulantur, simulacrum est generosi & magni animi, ideoque non inepte Apollini sapientiæ præfidi dedicarunt antiqui. Hieronymus verò Romanus hunc ordinem vulgo vocitatum refert, *La orden de la Terraca o de las Acucenas, de Iarra de S. Maria*, quod idem sonat quod *Ordo Liliorum* aut *Vasculum S. Mariæ*. Vide eundem lib. 7. de Rep. & infra ordinem equestrem, *Cardui B. Mariæ Virginis*, in familia Boniorum fundatum.

ORDO

**ORDO EQVITVM HOSPITALI-
 lariorum S. Ioannis Hierosolymitani,
 qui post Rhodij, nunc Melitenses
 dicuntur.**

Vo tempore Terra Sancta Catholico-
 rum Principum expeditionibus
 celebris esse cepit, Christi que no-
 mini recuperari, quatuor præcipue
 sacri militiarum ordines Hieroso-
 lymis aut exorti, aut restituti, auctique fuere :
 Hospitaliariorum qui & S. Ioannis dicti sunt à
 Gerardo quodam ; Templariorum ab Hugone
 & Gotifredo ; S. Mariæ Teutonicorum à Ger-
 manis ; & ordo S. Lazari origine antiquissimus,
 & diu ante à D. Basilio conditus : quos inter
 semper excelluisse produnt ordinem Militum
 S. Ioannis, à Ioanne Hircano Machabeo trahē-
 tium originem, aut certe à Ioanne Eleemosy-
 nario, Patriarcha Alexandrino, benignitatis
 cognomine in pauperes celeberrimo, vora li-
 cet Ioanni Baptiste vt patrono nuncuparent.
 Quo-

Quorum ab initio sedes primaria fuit hospita-
 le S. Ioannis in Hierusalem (quod militib. Ho-
 spitaliorum nomen dedit) à Girardo quodam
 loca Christi pedib. calcata, & sanguine resper-
 sa visente, nouo feruoris genere exædificatum,
 attractisq; in consilij societatem nobilib. ali-
 quot, instituti sui probatorem habuit Gelasium
 Papam II. & viuendi rationem: Vestem nigram
 crucemq; in ea candidam; commilitonib. Ho-
 norio. II. P. M. annuente attribuit; Leges autem
 auctiores attulit Raymundus de Rodio primus
 ordinis formati Magister, qui se inibi vocat
*seruum pauperum Christi, & hospitalis Hierusa-
 lem custodem*, additq; de *Consilio capituli fratrum*
 se ibi digestas sanctiones constituisse, quæ va-
 riæ & Christianæ pietatis plenæ in codice sta-
 tutorum, cui 88. Pontificum præfixa visuntur pri-
 uilegia, quibusuis ob oculos ponuntur, Coe-
 lebria ordinis rariora sunt, bona & census in om-
 nib. ferè prouinciis. Quod nihil mirum ei vi-
 debitur, qui sciet eos Innocentij Papæ & aliorum
 munitos diplomate olim, omnia Christianis
 ferè habitata loca obtinuisse, & pro *Confratris*
 suis, sic Sodalitij bulla vocat, elemosynis vn-
 diq; Christianorum liberalitate dotatos fuisse,
 uti copiose apud Tyrium lib. 18. c. 5. Vitriacum
 cap. 64. & Marinum Sanutum Torsellum, li. 3. part.
 8. belli sacri scriptores est reperire. quib. vna-
 nimiter placet, Equitum illorum professionis, ex
 voto Religionis, finem fuisse, peregrinis ad loca
 sacra confluentibus genus omne officii ac pietatis
 sollicitè exhibere; adhuc itinera à latrocinij,
 & incurfionib. barbarorum tuta reddere: quæ adeo

fortiter præstitere vt Christianorū et Principū auxiliis subnixi, felicissimè sæpius exercitū in Saracenos duxerint, idq; incremēti, quod hodie cernere est, sumpserūt. Christianorū porro reb. in Syria p̄ditis, Rhodi insulæ ius omne à Clemēte V. Pōt. Max. ijs attributū atq; cōfirmatū testatur Paulus Aemyl⁹, B. ōd⁹ & alii. Nō raro postea insula illa ab infidelib. rērata, & Mahametē qdē ipsū Turcarū Imp. victrici semper manu, anno scil. 1460. & 1481. à se repulit. Quāuis cōsequētis seculi anno vicesimō tertio à Solimāno XI. Turcarum Imp. nō tā victa, q̄ p̄ditione (q̄ fortissimos quosq; p̄dere potest) superata, in barbarorū manus deuenire coacta est. Melitā ad extremū à Carolo V. & Clemēte VII. dono acceptā Rhodiēses cōcessēre. Insula ea est nō procul à Pachino promōtorio, Sparta quasi Christianorū aduersus insult⁹ Turcicos, obex, & insuperabile munimētū. Vnde cū Teutonici ordinis sodalib. soluētes, publicos fidei hostes indefinēter fatigāt, & à Sicilia atq; Italia ingressū fortissimè abarcent, honorifico adeo simul & formidabili p̄ totū Oriētē cōparato nomine, vt Crucigeri ab infidelib. terroris ergō inclamētur; ab eo nimirū tēpore, quo Solymānū, & nostra memoria Amurathē, claustrū illud Italiae imo Europæ effingere conātes, memorabili clade, suorū nūq̄ interiturā gloria affecēre. Præclara huius ordinis statuta à Raymūdo Podio, cēterisq; omnib. Magistris præscripta, & p̄ nōnullos S. R. E. Cardinales diligēter examinata, cū Paul. III. ap̄p̄basset, eadē in Comitiiis Melicētib. aucta, anno 1584. & in vnū volumen redacta

Verdala, sub nomine Hugonis Lupi **Verdala**
Vasconis (q. Ioāni Episcopo Cafferio proximè
 succedēs supremum magistratū cū corona, quæ
 Principatus à Pōtificib. adiecti, insigne est, sul-
 cepit, & meritis suis Cardinaliū collegio post-
 ea adscriptus.) Sixtus V. anno 1586 Pōtificatus *Exstant Ro-*
 sui primo cōfirmavit. Vetāt autē statuta quæq, *me latine*
 nisi nobili loco natū, ad Equestris huius digni- *1588.*
 tatis fastigiū promoueri, ad q. ēt feminæ, iuxta
 Magistri Hugonis Reuelij tabulas admittūtur;
 nec mirū, cū & Agneti cuidā nobilissimæ femi-
 næ ordinis initia accepta referātur: Diuidun-
 turq; hodiè omnes ferè in octo linguas, ut vo-
 cāt, siue prouincias, q. b. singulis datus est Prior,
 omnib. autē præest Magister Magnus olim Hie- *Io. Azorius*
 rosolymis, nūc Melitæ post amissā Rhodon re- *li. 13. c. 3. & 4*
 fidēs. Ille reliquorū milirū suffragiis Priores,
 & Bailliuos quaque versū cōstituit: Priores in
 suo tractu. Præceptores cōsiliij mēbra sunt ma-
 ioris, magnus Præceptor Marescallus, siue Eq-
 rū Tribunus, penes quē ius armorum est, *Ho-*
spitalarius, Admiratus, q. classi præest, Draperi,
 Turcupulerius, qui Baliui cōuētuales dicūtur,
 & Cancellarius. Atq; hanc quidem ordinis to-
 tā Europā spectatissimi rationem exquisitis-
 simè persequitur, (*Iacobus Bosius*, *Ioannes Azo-*
rius) & P. Boijsatius, dominus Liciensis, & Chri-
 stianissimi Regis Conciliarius, in historia
 illa, quā nuper de huius militiæ progressu, de
 priuilegiis eidem à summis Pontificibus con-
 cessis, magistrorum seu Præfectorum genera-
 lium rebus domi militiæque præclare gestis,
 vniuersè commentatus est, & Adolfo Vignaz. *Anno 1602.*

74 **EQUEST. ORDINVM**
 curtio Principi Melitenſi & Gozenſi inſcripſit,
 Cæterũ ceremonias (plenæ enim ſunt Chri-
 ſtianæ pietatis & militaris ornament) quæ ad-
 hibentur cū aliquis in Equitem Melitenſiũ col-
 legium adoptatur, & quæ inſtar cæterarum e-
 runt, præſtat hic breuiſſime ex Antonio Poſſe-
 uino adſcribere.

*Cereæ ſan-
 quid?*

Ceream primò & candidã facem (quæ cha-
 ritatem designat) geſtans tyro, atq; ante altare
 procumbens, in genua talarem inducus veſtẽ
 (libertatis ſignum) minimè præcinctã, petit ab
 eo cui ſacultas ſit, vt ſe admittat. Tum in no-
 mine Patris & Filii & Spiritus ſancti, de auri-
 tum enſem eo nomine accipit, vt Catholicam
 Eccleſiam tueatur, hoſtes abigat & domet, par-
 eat ſubiectis, morti, ſi fuerit opus, ſeipſum pro
 fide exponat, ea omnia in virtute Crucis faciat,
 quæ capulus tranſuerſo ferro ſignificat.

Enſis deauratus.

Deinde cingitur baltheo, vt ſciat ſibi caſti-
 tatem eſſe ſeruandam. Euaginato enſe ter per-
 cutitur, in humero, vt meminerit ſibi grauiã ob
 Chriſti honorem eſſe toleranda. Eundem ipſo
 mox enſem de manu equitis capiẽs ac ſtrin-
 gens, terq; ærem punctim feriens, hoſtes Ca-
 tholicæ fidei in nomine SS. Trinitatis iis geſti-
 bus ſe provocare oſtendit. Rurſus deterſum
 brachio enſem imponens in Vaginam, indicat
 ſe fore poſthac ab omnib. vitiis mundiſſimum,
 quem prudentia in cunctis rebus comiteretur,
 iuſtitia compellat ad conſeruandas republi-
 cas, fortitudo muniat, temperantia moderetur. Tũ
 manu tradẽtis militarẽ ordinẽ humeris admo-
 ta excitatur, monetur, ne in peccatis torpeſcat,

*Baltheus.
 Enſis euagi-
 natio.*

*Deterſio,
 Impoſitio in
 Vaginam.*

Excitatio.

aug

aut dormiat; vigelet aut in fide Domini, adspiciat ad verū decus, res gerat insignes, quas strenuē tractet. Vbi aurata calcaneis calcaria à duobus equitibus admouentur, docetur, vt stimulos continenter ad quælibet laudabilia gerat in animo, aurum pedibus conculcet tanquam lutum, nec vnquam agat quidquam animo indignum liberali, quantoquumque ab hostibus auro ad id inuitaretur. Cerea iterum face accensa in manibus accepta, & diuino verbo publicè, ac sacro Missæ audito, operib, autem pietatis atque hospitalitate, quin etiā redemptione captiuorum ei commendata, narratis item laboribus, quos in eo subiturus est ordine, in quo suam libertatem cuiuslibet equiti suo superiori traditurus sit. Interrogatus demum num graui ære alieno obstrictus, vel matrimonio sit iunctus, numue in altero ordine regulari victurum se vouerit, aut professionem ediderit, an vero inter Rhodios Equites viuere decreuerit, vt iniurias aliquas vlcesceretur, atque à seculari magistratu esset immunis. Vbi quæ opus sunt respondit, professionem edit, atque in aliorum ordinem adsciscitur. Hæc ubi acta sunt, Missale super quo solē niter tria vota professus est, portat ad altare, & inde illud repprans ad eum, à quo accipit insignia equitum, sic particeps privilegiorum & condonationum, siue indulgentiarum, quas Sedes Apostolica Rhodiis equitibus concessit. Tum indictis (quæ singulis diebus ei recitandæ sunt orationes Dominicæ, & salutationes Angelicæ centum quinquaginta) vel precibus

*Calcaria à
aurata.*

*Diuini verbi
auditi.*

Interrogatio

*Missale ad altare
portatur.*

*Participatio
privilegiorum
& indulgentiarum.
Recitatio
quotidianarum
precum.*

E s

hora-

Pallii ostensio.

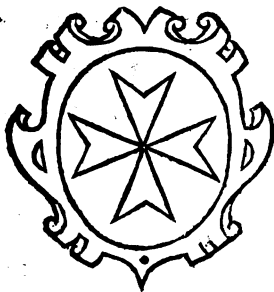
S. Ioannes Baptista Ordinis Melitenensis tutelaris. Crux octogona.

Professionis forma vetus & noua apud Ioan. Alerinum lib. 13. c. 3.

horariis B. Virginis, aut pro defunctis, totidē item precationibus dominicis ac salutationibus Angelicis, pro singulis qui ex hac vita inter eos discedunt; Pallium quo equites indui solent, ostenditur; sublata in altum eius parte vel limbo ac manicis, vt asperrimæ vitæ meminerint, quam duxit Ioannes Baptista vir sanctus, quem tutelarem ideo equites habent, vt imitentur. Manicas induens obedientiæ leges induat. Octogonam crucem, eamque ex pura linea tela candidam, accipiens, monetur sanguinis, quem profunderē libens debeat, & à Christianorum finibus hostes repellat. Moneatur item puritatis, atque octo beatitudinum, quas consequetur, qui legitimè eam gestantes crucem militauerint. Ad extremum fune collo imposito, vt dominici iugi, quod subire debet, recordetur, in pace dimittitur. Professionis autem hæc forma est. Ego N. Voueo Deo omnipotenti & eius matri immaculatæ Virgini Maria & S. Ioanni Baptista, me obseruaturum perpetuū. Deo iuuante, veram obedientiam cuiuslibet superiori, qui mihi à Deo, & ab ipso ordine dabitur, item me victurum absque proprio, & castitatem seruaturum. Hæc igitur illi.

TEM.

SYMBOLA ET ORIG. 75
 TEMPLARIORVM EQVI-
 tum Ordo.

ELLO sacro Urbani II. P.M. au-
 spiciis, & Godofredi Bullonii
 Ducis Lotharingę ductu felicif-
 simè confecto, ad ea cōseruanda
 quę fortissimè recuperata erāt, Hospitaliorū
 exemplo; Templariorum Ordo, cuius originē
 Pontacus ad Gelasij II. tempora refert, à Gal-
 lis Principibus erectus fuit, quia Gallorum
 maximè opera recuperata Hierosolyma fue-
 rat, cuius instituti præcipui existēre Princi-
 pes, Hugo de Paganis, & Gaufredus à Sancto
 Audomaro, equestri ambo dignitate insignes.
 Et quoniam iuxta templum Domini loco à
 Balduino Rege concessio, commorarentur;
 Fratres militiae Templi seu Templarii sunt ap-
 pellati. Steterunt quę adeò numero nouē (oto
 nouennio, more Canonorum Regularium
 (¶ in manu Guarimūdi Patriarchę Hierosoly-
 mitani ita p̄fessi essent) viuentes, & peregri-
 nos

Platina &
 Genebr. in
 Gelasio. 2.

Baron. ad
 an. 118.

*Serm. admi-
lites Templi*

pos per loca sacra cōtra latronū & Barbarorū
insidias ducētes ac reducētes, teste Guil. Tyrio
li. 12. de bello sacro ca. 7. Donec an. 1118. de mā-
dato Honorii Papæ & Stephani Hierosolymita-
ni Patriarchæ, instituta est eis regula, (quam
à D. Bernardo conscriptam affirmant) & albus
habitus; Eugenii demum Pontificis auctorita-
te crux rubea attributa. Ut scilicet vestes albas
in signum innocentie deferentes, per cruces
rubeas martyrium ob Christi nomen nō sub-
terfugiendum designarent; eò quod sangui-
nem proprium secundum instituta regulæ, pro
defensione terræ Sanctæ, effundere essent ob-
stricti; & Christi crucis inimicos viriliter ex-
pugnando à Christianorum finibus propelle-
re. Vnde, ut Vitriacus inquit in H. st. Orient.
cap. 65. & 66. *Adeo formidabiles facti sunt fi-
dei Christi aduersarij, quod vnus persequeretur
mille. & duodecim millia, non quot essent, sed ma-
gis ubi essent, dum ad arma clamaretur, interro-
gantes. Leones in bello, agni mansueti in dama,
in expeditione milites asperi, in Ecclesia velut E-
remitæ. & monachi, inimici Christi duri & fe-
roces; Christiani autem benigni & mites: Ve-
xillum bipartitum ex albo & nigro, quod nomi-
nant Beauceant (quasi Beaufeant) prauum ha-
bentes; eò quod Christi amici candidi sunt, &
benigni nigri autem & terribiles inimici. Cru-
cem verò ordinis tessaram fuisse volunt octo-
gonam, illius instar, quā hodie Equites Meli-
tenses insigniuntur; & quali Iacobi Mola vl-
timi Templariorum magistri effigies in Gallia
communiter exhibetur. Hieronymus tamen*

Roma-

Romanus Hispanus contēdit fuisse duplicem, & quā Patriarchalem; qualem insignia antiqua præferunt Hungariæ, & in Republ. sua Mundi ob oculos expressam ponit. Multis tandem exaratis pro Repub. Christiana laboribus, antiquissimus iste ordo Viennæ in Concilio Patrum decreto damnatus, & totaliter extinctus est, bonaque Hospitalariis addita; quō illi tempore Rhodium insulam Turcis eripuerunt: nec non Sparthiferi, Calatrauenses, Montefiani, Christi opimo ex iis detracto censu aucti fuere. Iure ne an iniuria, variant annales, fama tamen frequentior & sensus prope omnium damnat. Diuitias, quibus aucti immensum fuerant, malo fuisse, fateamur necesse est: siue virtutum indole, quibus res tantas terrā marique perfecerant, voluptatibus extincta: siue ex ea re inuidia apud populum conflata, apud Principes spe lucri excitata. Tam cito in omne improbitatis genus degenerasse vix esset credibile, nisi Clementis V. Pont. Maxim. diplomata, quæ inter tabulas ædis Tolentanz omnium maximæ, (vti Ioannes Mariana lib. 15. Rer. Hisp. cap. 10. testatur) plura extant, indicio essent: Famam haudquaquam vanam fuisse, affirmantis duos & sexaginta ex eo ordine, se coram quæstione habita, scelera nefandissima fassos, veniam petiisse. Huius porro abolitionis disquisitionem in vtramque partem fusè admodum reperire licet apud dictum Marianam loco citato; Villaneum, Antoninum, Platinam in Clemente V. Rob. Gaguinum in Philippo Pulchro, Papyrium Massonum

1312.

sonum lib. 3, Annal. Ioan. Azorium lib. 13. Institut. Moral. cap. 6. (qui de Commendis, Beneficiis, precibus horariis, votis variorum Ordinum docte admodum scripsit, & alios.

ORDO EQUITVM TEVTONICORVM
Hospitales S. Mariae in Hierusalem,
qui alio nomine Crucigeri & Mariani dicti.

E ADEM penè tempestate Friderico I. Imp. à Gregorio VIII. litteris ac legationibus impulso, copias quoque amplissimas in Syriam ducente, exedificata Hierosolymis S. Mariae ade (quae nomen Equitibus S. Mariae Teutonicorum in Hierusalem peperit) Ordo Teutonicorum Celestino III. P.M. sub regula D. Augustini approbante, aduersus fidei Christianae hostes institutus etiam fuit. Cuius quidem instituti milites

lites Templariorum & fratrum S. Ioannis normam secuti ; & in vnam quasi conflatam solemni voto professi ; ad discriminē cruces nigras albis chlamydebus apposuerunt ; vt fusè citatis locis edocent Tyrius, Vitriacus, & Morinus Sanutus Torsellus Patricius Venetus in Secretis fidelium Crucis. Henricus V Valpot, vir fortissimus primus ordini magister datus, æquatâ cum Regibus potestate creandi Equites & à dicto Celestino, sacra in armis operandi facultate, vt de iisdem verè dicere liceat, quod Rodericus Archiepiscopus Toletanus de suis prodit Equitibus. *Qui laudabant in canticis, accincti sunt ense, & qui gemebant orantes ad defensionem patriæ, &c.* Adeo vt Religiosa quadam societate inter se deuincti non minorem orationibus, quam armis nauarent operam, & Mariam Virginem cuius sese patrocinio deuouerant. Rosarium nempe cuius tesseram & in Scuto cum dicta cruce Mariæ Burgi postea assumpserunt, cottidie recitando inuocarent ; vnde etiam Mariani & Crucigeri hodieque sunt appellati. Capta autem vrbe Hierosolymitana à Saladino Saracenorum Duce ; Sodalitium Teutonicum Aconem seu Ptolemajda translatum. Inde, vt ex tota item Syria cum cæteris Christianis expulsus Fridericus Secundus in Germania collocavit ; quod vbi ad Prussiæ prouinciam à Christi fide tunc alienam, & Polonis Christianis infensam subigendam, Christi que religione imbuendam, sola interueniente Gregorii IX. auctoritate destinasset, vt latè narrat

Lib. 3. p. 8.

Li. 7. cap. 4.
& 27.

Insignia Rosarii.

Crome-

Lib. 9.

Cromerus li.

8.9. & 10.

Cromerus, & ex publicis actis contrarium
 rum & alios probat, inter vicinos Prussos
 Christianos, & istos Teutonicos milites, quàm
 variaz similitudines & coniectiones, quibus
 arma prorumperet, extortæ sint. Ad quas
 duè componendas de ordinis illius præfari
 ad fidem dilatandam progressus, quibus Satan
 inuidebat, impedirentur, Romani Pontifices
 incessanter aduigilarunt, eoque factum ut
 Conradus Mazoniæ Dux à Borussia (qui hodie Rus-
 si) tunc Christi hostibus bello attritus, ordinem
 hunc sibi coniunxerit, & Culmensi agro con-
 cesso totam Prussiam & omnem eam ditionem,
 quæ trans Vistulam ad mare Balticum porri-
 gitur, occupandam dederit, annoque deinceps
 LIII. ac salutis nostræ CLO. CCLXXIX. de
 lata prouincia Christi nomen à Teutonicis
 in ea sit constitutum ductore Hermanno Sa-
 za Magistro, spectatæ virtutis Duce, qui post
 sacræ Domus vexillum in Prussiam tradidit,
 quo officio, non plebis tantum animos, sed et-
 iam principum voluntates sibi conciliabat.
 Deinde ab iisdem acerrima bella contra Li-
 thuanos & Tataros pro Polonis pugnata: ar-
 ctissima tunc inter illos & Poloniæ Reges
 amicitia corit, donec extincta vetere Regum
 stirpe & Christi nomine à Lithuanis suscepto,
 Jagello Lithuaniz princeps à Polonis in Re-
 gem acceptus est, coniuncta cum Polonia Li-
 thuania. Eius progenies, quæ inultas tot cla-
 des, à Teutónico ordine illatas ad suum dede-
 cus pertinere existimabat, nihil non ab eo tē-
 pore fecit, quo Teutonicos astu, seu vi antiqua
 posses-

possessione depelleret: infelici quidem per in-
 nam suam & iniusto conatu. Ingenti
 tandem et adfecti Equites prope Tanneber-
 gam anno 1466. X. Idus Quintiles sub VVen-
 cesso Ingehone amissis L. hominum millibus,
 vix tantum adducti, vt quiescerent: sed pro in-
 netum gentis gloria, pro militari sacramen-
 ti Religione, extrema potius tentare, quàm tot
 laboribus parva ignauè deferere; donec Bo-
 ruffus ac LXX. circiter opidis & arcibus vna
 die quasi conspiratione facta deficientibus,
 Cazimirus Sigismundi I. parens occasionem
 arripuit, ordinemque in eas angustias redegit,
 vt Ludouicus Erlinsufius cum de Vniuersis
 fortunis periclitaretur, metu, qui in constan-
 tissimum cadere potest, adigente, nulla Cæsa-
 ris aut Imperii interueniente auctoritate, in
 eas condiciones cum Polono transiit, vt sin-
 guli deinceps ordinis Prussiz Magistri intra
 sextum ab inito Magistratu mensem, Poloniz
 Regem adire, & eum pro supremo Domino per
 iurandum agnoscere tenerentur. his condi-
 tionibus postea cum stare nolle Fridericus
 Saxo, atque post eum Albertus Brandeburgi-
 cus Sigismundi sororis F. rursus graui bello se
 implicuit, qui gerendo cum auxilia à Cæsare
 & Germanis, quorum de maiestate & iure age-
 batur, expectarentur, deterioribus longè con-
 ditionibus imminentem belli procellam pa-
 ce cum auunculo contracta, in occasionem
 sibi priuatim consulendi vertit, nam ex or-
 dinis Magistro à Polono, cuius se clientela
 credidit, Prussiz Dux creatus est, statimque

F

mura-

mutatâ religione voti vinculum soluit, ducitâ vxore Dorothea Friderici Primi Daniæ Regis F. & prouinciam, quam antea vsusfructus tantum titulo obtinebat, iure proprietatis possidendam ad hæredes transmisit. Cuius filius Fridericus eadem, quâ parens ceremonia tamquam regni beneficiarius in Borussia principem, Lublini tradito vexillo, & accepto à Rege torque aureo, inauguratus est, Anno 1568. Adeo vt sensim Illustrissimus ille ordo non paruo Germanicæ nationis dedecore in iis partibus extinctus fuerit, cum tribus ferè seculis in Prussia, maximo Reipublicæ Christianæ bono floruisset, magnæque inde regnis Germanicis decessio facta; quod Tilmannus Bredenbachius edito eade re libello, & Cromerus latè exponunt. Vnde apparet maximam huic ordini iniuriam ab Alberto, Polonorum ope, pro quibus tot bella Crucigeri pugnaverunt, factam fuisse, atque aded Cæsari & Imperio in quorum tutela iam ab initio, continuata possessione equites Teutonici semper exstitissent. Quamobrem Albertus iure ab Imperio proscriptus, causa eius magna contentione agi cœpit in Comitibus anni 1548. inter Stanislaum Lascum à Sigismundo Poloniæ Rege missum, & Volsangum Melchingum, quem Cæsar ante quadriennium in ordinis Teutonici Magistrum inaugurauerat. Re cognita exitus illius actionis fuit, vt sententiam contra Albertum pronunciatam tuendam esse censerent: cætera,

in

Lib. 24.

In quibus maior difficultas, ad Cæsarem re-
ijcerent. Hic totius ordinis Teutonici.
Magister est Reuerendissimus Maximilianus Au-
strius, qui insignia Austriaca & Imperii cum
Cruce ordinis (quæ nigra alteram auream
complectens etiam collegii tessera habetur)
coniunxit. Milites autem & sacerdotes cru-
tem nigram limbo argenteo insignem chla-
mydiadutam, & alteram ex collo penden-
tem, præferre solent. Quæ & alia fusius apud
Seb. Munsterum libro tertio, de Ger-
mania, qui seriem magistrorum & res illu-
striores ab ijs gestas recenset, & apud Bel-
forestum libro tertio, de Cosmographia &
Iac. Aug. Thuanum historiarû li. 1.5. & 43. pru-
dens Lector reperiet.

*Insigne Equi-
tum Teuto-
nicarû Cruce
nigra.*

Et quamvis Prussia, quam equites annis an-
teactis possidebant, modò Regi Polonorum
pareat, nihilominus eligitur hodie magnus
magister, qui illius ordinis bona in Germania
sita etiamnum possidet, quibus Germanorum
pleraque nobilitas, &c. Principum filii de-
uinciuntur.

*Thesaurus
Politicus
Boterei.*

ORDO EQVESTRIS S. IOANNIS Acconensis & S. Thomæ.

Imitatione dictorum ordinum militarium,
erecta sunt & alibi eiusdem generis colle-
gia. Quorum è numero fuit illud Militum
Sancti Ioannis Acconensis, ab Accone vna

*Iosue c. 13.
1. Reg. 6.*

ex quinque, quæ in sacra scriptura memorantur, ciuitatibus, inuento nomine. Ab initio infirmis ac peregrinis loca sacra visentibus, piam operam impendere commilitones illi professi sunt, mox & arma fratres hospitalis S. Ioannis emulati adiungere, exinde inter militares ordines connumerati. Hieronymus Romanus regnante in Hispania Alfonso cognomento Sapiente, floruisse eos tradit, & ab eodem testamento condito, supellectilibus, ut lecto & similibus, pecuniisque donatos; Testati porro ætate nullam quasi extitisse memoriam, qui & perisse paulatim ordinem Acconensem testatur cap. 15. & 19. super Iosue. Cæterum S. Augustini normam sequuti S. Thomam pro numine habuisse videntur, ut idem Romanus se edoctum innuit, quod Alexandro IV. P. M. res sacras moderante, Ordo titulo S. Thomæ & S. Ioannis Acconensis coniunctim fuerit, indigetatus. Verum in Prouinciali Romano inter cæteros militares, ordo S. Thomæ quasi alius & proprius, enumeratur, docentibus id Bullis Pontificum.

Magistro & fratrib. militia hospitalis S. Thoma Martyris Camarien. Accon.

Item in bulla Alexandri IV.

S. Thoma Magistro. Et. Fratribus hospitalis S. Thoma Martyris Acconen. In bulla Ioannis X X.

Ordo S. Blasii.

Ordo Penitentiae SS. Martyrum.

Protulit & alios equestres ordines Palestina, quorum alter Sancti Blasii nuncupabatur, dictus de Sancta Maria, alter Penitentiae SS. Martyrum, cuius instituti fratres se vidisse

vidisse adfirmat Hieronym. Romanus, crucem
 scilicet rubram præferentes, & D. Augustini *Eorum infi-*
 regulam profitentes. De quibus & mentionem *gnia.*
 faciunt regulæ seu practica Cancellariæ Ro-
 manæ.

ORDO EQUITVM S. SALVA-
toris in Arragonia.

ANNO circiter 1118. Alfonsus Hispania-
 rum Imperator dictus, Rex Navarra &
 Arragoniæ, itemque Legionis Castellæ
 & Toleti ex parte vxoris Vrracæ, quo Mauros
 Cafaraugusta, totaque Arragoniæ ditione fa-
 cilis deturbaret; cum nihil non virtute supe-
 rabile censeret, & quo maiores difficultates
 propositas intelligeret; sed maius re bene gesta
 decus, & feliciores deinde successus secuturos
 consideret: Ex proceribus tam Hispanis quam
 Gallis, qui operam suam (teste Belloyo prima-
 rios ex iis Duces enumerante) sapissime Chri-
 stianis probarant, in vrbe Montis Regalis post
 capteam Calataiubam, hostibus fidei finitimâ,
 Sodalitium Equestre S. Saluatoris, quod virtu-
 tis præmium foret, constituit. Et ad imitatio-
 nem militum Templariorum censu opimo &
 prædiis dotauit, quibus opitulantibus feliciter
 ei adeo institutio illa cessit, vt Mauri omnes
 toto illo tractu, quo regum Arragoniæ hodie
 circumscribitur, anno 1120. extirpati sint, i-
 psequæ Rex nomen Pugnacis seu Præliatoris
 adinuenerit, quod viciis & nouies collatis
 F 3 signis

signis manus cum hoste conseruisse ferat. Sili
lici semper successu & triumpho semper
cto, exceptis duobus praeliis posterioribus.

ORDO EQVITVM DE MONTE
gaudio in Syria, qui in regno Castella
eti sunt de Monfrac, in Catalunia
verò & Valentia de Mon-
goria.

*Equites de
Monte gaudio*

ORdinem Equestrem Montis gaudii in
regno Hierosolymitano originem fam-
ptile tradit Hieronymus Romanus, eadem
psa tempestate, qua Principes Christiani in Sy-
ria rerum potiti sunt, à loci extra urbem Hier-
osolymorum siti (ubi militia illa inchoavit)
etymo, assumpta appellatione. Approbationis
diploma submisit Alexander III. anno. 1180.
quod in archiuo Calatrauensi adseruare ait
Franciscus Radefius, opidaque & pradia, qui-
bus huius ordinis Equites, ob nauatam Terræ
sanctæ recuperatę fortiter operam, donati sūt,
ibidem exprimi, quæ & ipse in Chronicis suis
militaribus enumerat. Studio quidem rei bel-
licæ & pietatis, ceteros in Syria equites adeo
laudabili progressu æmulati sunt, vt multis
Christianis principibus possessionibus aucti,
etiam in Castellæ regno (ubi Equites de Mon-
frac à præcipua conventus sede appellati sūt)
opimos census & pradia obtinerent, qualia &
ipse Alfonsus IX. in tractu Maganenfi iis attri-
buit, hisce verbis, *A vos Don Rodrigo Goncales
Maestre de Monfrac, de la orden de Monte ga-
udio,*

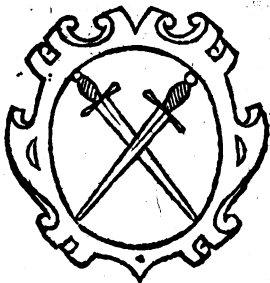
*Equites de
Monfrac.*

*dis, &c. Id & ex alijs monumentis quæ in dicto archiuo reperiuntur est, colligitur, hoc præeunte titulo : Hac est memoria del hauer quæ perdie-
ron los freyles de Mongoia ii los castellos, quæ les
tomaron los freyles del Templo, Alhambra, ô ya-
ze el cuerpo del Conde Dan Rodrigo, Maluzzi-
no, Escoriola, &c. In Catalonia enim & Valen-
tia de Mongoia cognominati fuere, quod idem Equites de
sonat, quod Mons gaudii. Anno demum 1221. Mongoia.
Rex Ferdinandus cognomento Sanctus, castrû
de Monfrac concessit, Gonfaluio Yannezio ma-
gistro Calatrauensi, docetque donationis ex-
emplar, fuisse id castrum ordinis de Monfrac,
adeoque Rex ipse eadem militiam, quod mul-
tû de pristino splendore amisisset, in vnâ quasi
cum Calatrauensi, contrahi & vniri voluit.*

Militiæ Truxillensis, idem Hieronymus Ro-
manus in Republica sua, & Franciscus Rade-
sus de Andrada Eques Calatrauz, in chronico
suo Alcantariensi fusè meminerunt, & in ciui-
tate Truxillo sibi cognomine circa annû 1227.
sedem Equites habuisse ferunt, quibus conse-
quenti tempore Alfonsus Rex diplomate con-
dito, opida & prædia ditissima, hereditariò ac-
quisita, Truxillum scilicet, S. Crucis, Zofero-
lam, Cabanam & Albalam concessit. A Era Cz-
saris 1233. ad quorum pleniorẽ cogni-
tionem adueniendi sunt prædicti
auctores.

*Equites Or-
dinis de
Truxilla.*

ORDO GLADIFERORVM SEV
militum Christi in Liuania.

INTER Prussos, Samogitos, Lithuanos, & Russos, seu Moscos, posita est Liuania, quæ sub se habet Curones, Lettos, & Esthenos, præcipuas nationes, ut moribus, sic & lingua diuersos, quæ tamen ferè Saxonica est. Cum indigenis & Liuis, comercij causa Germani vicini; atque ut eorum Annales testantur, Bremenses tempestate forte in sinum Liuonicum delati, amicitiam iunxere, immunitatem suis ac mercatoribus, quos adducturi erant, isto foedere pacti: qui & in Insula, in Duinæ ostio, sacellum extruxerunt, in quo, ritu inter Christianos recepto, sacra peragebant. Horum exemplo ac monitis, plerique Prouinciæ reguli, veræ religioni nomen dederunt, & à Bremensibus petierunt, ut virum pietate conspicuum ad se mitterent, qui sacris in ea regione præesset. Is fuit Menardus Segebergensis monachus, à Bremensi Archiepi-

chiepiscopo in Liuoniensem Episcopum consecratus, Friderici Ahenobarbi & Alexandri III. P. M. temporibus, per quem Religio ijs locis propagata fuit. Huic successit Bertoldus ex B. Pauli cœnobio, itidem Bremanissus, qui à Paganis illis occisus anno 1197. vt per scriptum est in historia Archiepiscoporum Bremanensium. Huic subrogatus est Albertus ex collegio Bremanensi euocatus, qui Rigam ciuitatem condidit ac mœnibus cinxit. Is Engelberto & Theodorico, Tisenhusenensibus adiutoribus sibi cognatis, cautius rem gessit, quorum ex consilio in societatem Teutonicos Equites asciuit, qui à Templariis olim orti, ad fidei Christianæ amplificationem in septentrionales regiones allegati fuerant. Illius & auspiciis institutum est Equitum in Liuania collegium, ab Innocentio III. confirmatum, ensis rubri signum cum cruce pallio insuta præferens, teste Cromero, & Arnaldo Abbate Lubecensi, aut verius binos gladios forma crucis decussatim positæ rubescentes; Primusq; ordinis dux ac magister Viano creatus est. Eo principe, coniunctis viribus magni progressus per eas regiones facti, capta à Volquinio Equite Torpæ arce, antea Russis subiecta, & Cocenhusia occupata, finibusq; ob perfidiam, Russis omnino exactis. Alberto Episcopo Nicolaus, & Nicolao Albertus alter successit, cum Volquinus Vinnoni per prodicionem occiso suffectus fuisset. Tum Rigensis sedes Archiepiscopali dignitate ornata est, & Borussia Episcopi, Varniensis, Culimensis, Pomesanensis & Samberensis,

Insignia Equitum Liuanon.

Vnio Ord. Liuanici cœ Teutonico.

se Rigenſi præſuli tanquam metropolitano ſubiecere; vnito fratrum Liunionenſum collegio cum Equitum Teutonicorum ordine. Iſ Volquinio à Lithuanis caſo, Hermannus Val-
kuius ordinis Teutonici Eques, qui Boruſſiam ſeptennium præſuerat, ſufficitur primus Liunioni ordinis Magiſter, ex ordine Teutonico à Funccio (apud quem cæteris eiufdem collegij, itemque Teutonici Magiſtros ex ordine reperire et) numeratur. Iſ Reualiam à Valdemaro II. Daniæ Rege, vt & Veſeburgum, & Næruam, miſſis in Liunioniam borealem ante viginti annos copijs, conditas, Danis reſtituit. Ab eo tempore ſiſa inter ſe ſocietate, Antiſtites & ordinis principes amicitiam coluere, quamdiu externis bellis cum Lithuanis, Ruſſis, Samogitis, Semigallis res illis ſuit. Foris pacatis rebus, ſtatim ex æmulatione bella ciuilia inter eos exarſerunt. Cum Equites tot victorijs claros & armatam miliciam, quam religioſo voto profitentur, togatorum ac paciſicorum hominum imperii taderet, cumque nuper capta à Melecho Sultano Ptolemaide, vbi ſedem antea Teutonici ordinis Magiſter habebat, domicilium primò Marpur-
gum, deinde Mariaburgum translatum eſſet. Ibi tanquam in aula & ſub principatu degentes, agrè Sacerdotum iugum ferebant, vti narrat Arnoldus Lubecenſis Abbas lib. 7. cap. 9. Igitur Ioannes Syverinenſis comes, Romam, & poſt eum Iſaurus in Daniam, ab Equiribus exacti, conceſſere. Fridericus denique Boë-
mus

annos totos XXXIX. annos Romæ vixit, quo ab-
 sente Rigenſes ab Equitibus Teutonicis op-
 pugnat; aſertis Lithuanis, vario euentu ſæ-
 pius confixere. Tandem poſt longam diſce-
 pationem cauſa coram Carolo IV. & Cle-
 mente VI. P. M. agitata, cum ſecundum Re-
 genſem Antifitem pronunciatum eſſet: Fro-
 milons, qui tunc ſedem tenebat; & Borniffia
 princeps, cum ſub id tempus Naruam, Re-
 paliam, & Veſenbergam à Valdemaro IV.
 Daniæ Rege, XIX. Clo. argenti marciſ rede-
 miſſet, & Liunioni adiunxiſſet, Gedani amici
 conuenerunt Non. Maij Anno M. CCC.
 XLVIII. vt remanente penes Archiepiſcopum
 integrâ ciuitatis iuriſdictione, viciffim or-
 dinis princeps, fide & obſequio, hætenus Ar-
 chiepiſcopo, ab ordinis magiſtro præſtari ſo-
 litis, impoſternum ſolueretur. Hic minimè
 diſſidiorum finis inter eos fuit, ſed gradus per
 iſtam tranſactionem ad maiora ab hominibus
 armatis contra inermes audendi factus. Inter
 hæc anno illius ſeculi XCV. exortus eſt Val-
 terus Pletenbergus, vir excellenti virtute,
 poſt Vimomem primum Equitum Liunioni
 Magiſtrum, & Hermannum qui ordinem Li-
 nionicum cum Borruffiano coniunxit, alter
 ordinis inſtaurator, ſupra omnem inuidiam &
 æmulationem poſitus, diſſidia inter Equites
 ac Rigenſes compoſuit, arce, quæ ab Rigenſib.
 deſtructa, & rurus ab iſdem ædificata fuerat,
 vrbi adiunctâ: & Moſcos duobus ingentibus
 præliis

*Ordo Liuo-
nicus seun-
gitur à Teu-
tonico.*

præliis incunte hoc seculo, primo in Liuonia
altero ad Plescouiam superauit, & à Mosca 2.
annorum pacem, tam sibi honorificam, quam
Liouonis fructuosam extorsit. Quibus reb. con-
fectis, Liuonicum ordinem Prussie Magistri
ue coniunctum, siue subiectum, ex soluta pecu-
nia summâ, ab Alberto, de quo superius locuti
sumus, liberauit: & princeps Imperij effectus.
Liouonia florentibus bello & pace rebus, vsq;
ad annum 1535. præfuit: sed 22. post annis, cū in-
ter Guilielmū Brandenburgum Archiepiscopū,
Christophorū Megalopensē, & Henricū Ga-
leniū Equitū principē, antiqua denuò dissidia
recreuissent, Guilielmus & Christophorus à
Guilielmo Furstenbergio Ordinis magistro
capti sunt; ac biennio post à Sigismundo Polo-
nia Rege, cuius petenti exercitu aduentante
liberati, & in pristinam dignitatem restituti,
adacto in conditiones minus honestas ordinis
Magistro. Toties renouata dissidia, vicinis po-
tentioribus molesta, ex quorum occasione Mo-
sco ad inuadendas illas regiones, & Poloniam
vastandam via aperiebatur, vt Episcopis pri-
mo damnosa, sic & Equitibus postremò exitio-
sa fuere. Nam quemadmodum saluari, vt sibi
videbatur consilio, Sigismundus, aboleto ordi-
ne Teutonico, ante xxxiii. annos, Borussia
perpetuis bellis cum Polonis hætenus consi-
statam, iuris Polonici fecerat: beneficiario e-
ius Principe Alberto Brandenburgico, sororis
filio creato, sic & Sigismundus, Augustus, pa-
ternum exemplum secutus, postremo Liuoni-
cum ordinem extinxit, & Gotardum Ketlerum
postre-

postremum ordinis Magistrum, ordinem eie-
rantem (vtri & à Religione Orthodoxa turpif-
simè defecerat) tradita cruce, sigillo, literis ac
diplomatis omnibus, quæ ordo Liuonicus à
Pontifice ac Cæsare acceperat, Curlandiæ &
Semigalliæ ducem creauit; Christophoro Me-
galopolenfi Archiepiscopale dignitatē pariter
abrogauit, illius Iurisdictione omni Poloniæ
Regibus addita; adeoq; totam Liunioniam iuris
Polonici effectam, sed inde à Sueuis, inde à
Moscis miserè laceratam Stephanus Rex post-
ea asseruit, & imperio firmavit. Quod extinctæ
Militiæ Teutonicæ, CCC.LVII. postquam cœ-
perat anno, triste spectaculum, quicumque Ger-
manici nominis studiosi erant, non sine lacry-
mis intuebantur. Atq; ita ordo iste militum in
Liunionia, cum floruiſſet annos 357. abrogatus
deſiit.

Hanc status Liuonici conuerſionem mutata
ante aliquot annos Religione, & recepta Lu-
theri pernicioſa doctrina, & ſeruitutem ſecu-
tam eſſe, magno Chriſtiani nominis probro,
minimè admirandum, quod ſubuerſa Reli-
gione, regna perire neceſſe
ſit.

ORDO

94 **EQVEST. ORDINVM**
ORDO EQVITVM D. 1208
bi apud Hispanos.

IN Hispania peculiare sub auspiciis diuilibus exorti ordines militares, voto singulari ad profligandos Mauros eximendosque eorum teruitute Christianos, obstricti, quos inter, S. Iacobi Militia, quæ vulgò *S. Iacobi de Spathos* nuncupatur, primum obtinet locum, eiusque originem alii ad Alfonsi Casti, alii ad Ramiri Castellæ Regis ætatem referunt. Huic enim Ramiro cum ann. DCCCXLVI. commisso, ad Clauigium prælio, intercedente. D. Iacobo Apostolo, in equo candido niueum vexillum rubræ crucis figura distinctum præferente, de innumera barbarorum multitudine, victoria esset concessa: coëptum est in præliis nomen * eius patrociniūque implorari, victorque exercitus vniuersam Hispaniā voto obstrinxit, ut ex singulis agri vineæq; iu-
geris,

846.

* *Dios aijn-
da ij S. Iago.*

gerit, Compellano templo, corporis D. Iacobi custodiam celeberrimo, fumenti modium, aut vini amphoram, quotannis omnes penderent. Exinde Lucas Tudensis Ioannes Vazquez, Diego Valera & Antonius Morales ordinem huius militiæ initium coëxisse aiunt. Quibus haud dissentire videtur Franciscus Radesius Calatrauensis Eques, qui de hoc ordine eiusque rebus domi militiæque, præclare gestis fusi admodum est commentatus, siue quod iusta tum instituendi causa fuerit, siue quod in diplomate Regis Ferdinandi, de institutione monasterii S. Spiritus Salmanticæ, huius ordinis Magistri, & Commendatariorum multa sit mentio. Falsitamen id ab eruditioribus accusari, nonnullis argumentis confutavit Ioannes Mariana, *lib. II. c. 13.* modernus aliqui non inelegans & prudens historiæ Hispanicæ scriptor, & Fr. Alfonsus Venerius, principium huius militiæ ponit circa an. domini 1160. in qua opinione est & Raphael Volaterranus, & post illum Antonius Nebrissenis. Quo ab initio sumptum, certum est, Alfonso IX. Castellæ Regi (qui Ensisemeria auctoribus, memorabili ad Nervas Tolosanas victoria potitus est, & S. Crucis festum, teste Roderico archiepiscopo Tolerano, qui prælio isto interfuit, primus inuexit) nonnullos ea tempestate viros militares nobiles atque copiosos, priuatis rebus in commune collatis, se suæque omnia Christi militiæ contra Christiani nominis hostes deuouisse, & Hiacynti Cardinalis industria cum D. Eligio (qui D. Augustini normam ample.

*Vnio Equitū
D. Iacobi cū
D. Eligij Ca-
nonicis.
Fortunius
Garzias in
Consilio ordi-
nis S. Iacobi
2. p. versic.
Præterea.*

ampleri domicilium prope Compostellam peregrinis excipiendis habebant) Canonicis vires sociasse, & ab Alexandro III. Pont. Max. opera Petri Ferdinandi à Ponte Encalato, primi ordinis magistri diplomata impetrasse, 117. Non. Iulias 1175. quo militibus viuendi ratio sub eadem D. Augustini regula præscripta est, & optimis institutis temperata; quibus obligabantur & vias publicas peregrinorum concursu frequentatas, & limites à Maurorum incursionibus, qui totam prope Beticam, magnâque Tarraconensis prouinciæ partem occupauerant, tenueruntq; per annos circiter quadringentos, tueri, bellumq; ijs quoad viueret, inferre: Redegit ea in ordinem cum monitorio poenali Magister Albertus S. R. E. Cardinalis, vir eiusdem militiæ admodum studiosus, quæ nostra quoq; ætate recensuit, confirmauit, quæ Iulius II. P. M. anno septimo supra millesimū quingentesimum. Fuerunt autem sub initium equitum illorum facultates, perquam tennes, ut ferè solet in rebus magnis; quippe qui non adeo multa castella, & ea quidem minutissima, quæ sub obscuris nominibus in ipso priuilegio numerantur, possiderent. Verum Regibus insigni eorum operâ in bellis, quæ contra Mahumetis cultores gesta sunt, vrentibus, eò potentiæ deuenere, ut magnis opibus & vectigalibus aucti, ex spolijs hostium, regûque beneficio, & Pontificum benignitate nullos cataphractos Equites armare potuisse suo seculo testetur Aelius Antonius Nebrissenis; crebrosq; reportasse triumphos doceat Rade-
sius.

*Decad. 1. lib.
2. c. 9.*

lius. Cæterum ex omni militum numero tredecim omnino viros, vulgò *los Trezes*, deligere iussum: qui à Magistris latere non decederent, & cum eo, vel cum Priore quotannis loco designato conuentus generales agerent. Domitium primarium domus Vclesij in Castella, Xenodochium verò S. Marci Legionem designatū, duobus Præfectis seu Commendatorib. (quos à regni cognomine, Castellensem, & Legionensem nuncupant) maiorib. constitutis. Multa alia præterea, quæ pro ordinis dignitate à dicto Radesiomemorantur, constituta. Insigne hodieque militibus in veste superiori est crux rubra in gladii militaris modum conformata cui præterea antiquitus * Veneria (conchulæ species est, quod Venus in ijs vecta forè dicta) quæ in Hispania pro tessera D. Iacobi semper est habitæ, apponeretur. Vti ex diplomate Alexandri Papæ, & archiuis Vclesij colligere licet, quod quidem diploma non nisi Equitibus & Sacerdotibus Veneriam gestare permittit, & Sanctionalibus (nam ad id vitæ genus forminæ etiam admittuntur, coniugij sublata facultate, nisi consensu Magistris) nobili loco natis. Et sigilla antiqua tam Magistris quàm Conventus pro insigniis exhibent gladium, & infra capulum Veneriam; et si aliquo discrimine. Quod illud ad dextram Solis signum, ad sinistra u. semilunæ contineret, cum inscriptione *Sello de la cavalleria de Sanctiago*. Hoc autem loc Solis & Lunæ ab utraq; parte crucē minorem cum inscriptione: *Sello del Capitulo de la orden de Sanctiago*. Et vexillum militare Magistrorum ætate in campo

Lucius Marinus Siculus lib. 4. de Reb. Hisp.

Lips. ad Senecam epist. 98.

Iac. Virriac. cap. 26. in hist. Occidēt.

campo aureo crucem rubram cum Calatrauen-
sibus communē, in eaque quinque Venerias di-
scriminis ergo præferebat. Nostra verò ætate
Sigillum ordinis Cruce grandiuscula arma Re-
gia complectēte (quod ad Reges administratio
ordinis Pontificum auctoritate Anno 1493. Al-
fonso Cardena eius militiæ Magistro è viuis
sublato deuenisset) & intra ramorum angulos
quatuor gladiis formidabili, exornatur hoc
addito elogio: *Philippus Dei gratia Hispaniarū
Rex, administrator perpetuus ordinis & militia
S. Iacobi de Spatha.* Huius ordinis commilito-
nes, qui in Lusitania degebant Dionysio Rege
procurante & auctoritate P. M. intercedente,
Magistri Castellensis iurisdictione sese eximē-
tes, Alcacaris ad Salam, immutatā ordinis tes-
serā, laminam ensiferæ crucis nonnihil bre-
uiorem gestantes, Palmeram deinde tamquam
ordinis caput concessere. Vnde in errorem for-
tè abiit, ut à nonnullis Equites Palmerani, pla-
linè alii putarentur, cum tamen ijs eadem sint
vestimenta & digmata quæ S. Iacobi Equite
toto Hispaniæ regno gestare solent. Plura
qui volet dictum Radesium, M. Islam Philip-
po II. à sacris, & Antoniū Moralem, qui iussu
eiusdem Regis, cum capitulum Toleti anno
1560. celebrasset & Madriti 1562. absoluisset, o-
mnia quæ ad dignitatem huius ordinis perti-
nent, exquisitè persecutus est,
consulat.

Palmerani
Equites.

Io. Azorius
3.6.3.

ORDO

**ORDO EQVITVM CALATRA-
na in regno Toletano.**

Alatraua non obscuri nominis opidum, ad flumen Anam situm, & sacrae huius militiae nomine praecipue clarum, Ptolemæo, qui M. Antonini temporibus scripsit, Oretum Germanorum dictum, teste Car. Clusio; Ios. Moletio & Tarapha inter Oretanos situm, & Calatraua militibus à Rege Sanctio III. cognomine *Desiderato* datum fuit, circa annum CIO. C. LVIII. Cuius militiae primordia, non pigebit, abouo, quod aiunt, breuibus enarrare. Quo tempore Mauris erepta fuit Calatraua, Templariis militibus (quorum magna tunc temporis erat virtutis opinio) munienda data est, ut firmum aduersus barbarorum insultus propugnaculum esset: illi, quod Mauros magnis copiis ed venturos fama erat, opido diffusi, Regi id restituere, nec erat inter proceres, qui se periculo exponeret.

Aderant fortè Toleti duo Cistercienses Monachi, Raymundus Fiterii ad Pisoricam Abbas, & Didacus Velascus spectatæ virtutis miles nūc Christo militabat (qui monendō, suadendōq; , Abbatem tandem impulit, vt opidi muniendi in se curam susciperet, gloriosum id illi, Reip. Christianæ vtilissimum futurum. Consilium specie temerarium erat, 'annuit tamen. Regi Sanctio id gratissimum fuit, Ioanniq; Præsuli Toletano, qui quoniam eius ditionis esset, pecuniam de suo suppeditauit, & auctoritate sua, orationeq; , multos tum nobiles, tum populares exciuit, vt vnà cum Abbate pro Christiana Rep. discrimini se obiiicerent. Multi vndique eò mortales confluxêre, omnes libenter difficultates subituri; diligentia hoc opidū aduersus omnes hostium iniurias, egregiè munitum fuit. Mauri spe deiecti, an aliis difficultatibus impliciti, obsidionem non tentarunt. Id faustum militiæ eius omen fuit. Rex in laboris præmium, opidum Abbati & sociis iure perpetuo, nomine B. Mariæ Ordinis Cisterciensis patronæ, dono dedit. Is militibus suis vestem & regulam Cisterciensem attribuit. Equitum Magistro quadraginta millia aureorum quorannis cedunt. His initiis sacram hanc militiam, in hoc quod videre est, fastigium excretam, Alexander III. P. M. suo diplomate adprobauit, in quo quidam Garzias primus Magister nominatur, & Innocentius III. altero confirmauit. Ita ferè Ludouicus Nonius, Io. Mariana, & Franciscus Radefius huius ordinis miles. Equites porò, qui cruce rubea in insigniis, vexil-

Rod. Toletanus
li. 7. c. 14

27.

Henricus

Panthaleon.

1138.

1164.

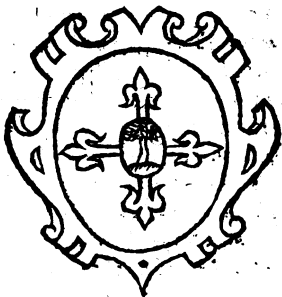
1199.

vexillis, sigillis à primordijs vsi sunt, verisimile est crucē quoque in pectore prætulisse; quāvis minimè negandum, quin semper ijs (vt tria apertè docent approbationis diplomata) fuerit *Scapulare pro habitu Religiosis*. Quousque Benedictus XIII. crucem rubram quatuor liliis insignem, eadem qua in bulla adpingitur figurā, cuculli loco deferendam adsignauit: & Paulus III. vt vnicam quisque uxorem posset ducere, secundis nuptiis exclusis, indulgit; hodieque solemnī comitiorum lege cautum tradit Radesius, vt vexillum ordinis citra crucem rubram, duabus compedibus, *Trana* vulgè dictis, allusione ad Calatravam, ordinis caput facta, ab vna parte; ab altera verò effigie D. Virginis notatum, bello & pace præferatur; imitatione cæterorum ordinum id factum. S. Iacobi enim Militia Veneriis, Pirarii siue Alcantaræ Pyro, Auifiorum duabus Auibus, præter crucem in vexillis discriminis ergò videntur. Iure autem Magisterij, Innocentij VIII. beneplacito, ad Hispaniæ Reges delato, & Garzia Lopezio Padilla Calatravæ Magistro defuncto, anno salutis 1489, eius locum Ferdinandus Rex excepit, & titulos, *commendas* vocant, inter milites diuidere coepit, nullo amplius Equitum suffragijs, vti moris erat, Magistro substituto, à quo tempore, sigillum ordinis, in quo hodieque videre est dictam crucem cum inscriptione, *Philippus Dei gratia Hispaniarum Rex administrator perpetuus ordinis, & militia Calatrava*, mutari consuevit. Habet hic Ordo, vti & Alcantaren-

1397.
Calatraven-
sū infūnia.

sis, suum Commendatarium Maiorem, & suum
 Clauigerum, sub quo ingens Commendata-
 riorum equitum est numerus; quorum omnium
 magni sunt census, vti Damianus à Gôes in Hi-
 spania sua, & Lucius Marineus Siculus lib. 4.
 Hisp. Augustinus Florentius in Historia Ca-
 maldulensi describunt.

ORDO EQUITVM ALCAN-
tara in regno Legio-
nis.

Omesius Ferdinandus summa no-
 bilitatis apud Legionenses Eques,
 ordinem militum *S. Iuliani de*
Piraria, sic dictum, quod in eius
 nominis oppido decem milliari-
 bus à Rodrico ciuitate ad Coam fluuium di-
 stante, primum ordinis coenobium exstructū
 sit; auspiciis Ferdinandi Legionis & Galitiæ
 Regis, primus contra Mauros excitasse tradi-
 tur;

tur: eiusque sodalitiis & fratrum protectorem, condito diplomate anno 1176. ipse Rex se nuncupavit. Alexander autem III. P. M. altero suo diplomate (quod à Francisco Radefio, qui institutionem ordinis Alcantaræ S. Iacobi & Calatrauæ gesta, & seriè magistrorum, summorûq; militiæ præfectorum Hispano sermone dilucidè complexus est recitatur) anno 1177. probavit; Lucius deinde III. anno 1183. confirmavit, & à diocesanis exemir, dictumq; Priorem Gometium primum S. Iuliani de Pirario Magistrum ibidem nominavit. Insigne tum sodalibus fuisse arborem Pirum viridem in campo aureo, docent litteræ Fraternitatis, seu amicitiae cum militibus S. Iacobi contractæ anno 1202. quarum sigillum, Pirii arborem cū inscriptione *Sigillum ordinis S. Iuliani de Pirario*, præfert; facta inibi mentione Benedicti Suarez, secundi ordinis magistri, qui tertiū confirmationis diploma ab Innocentio III. anno 1205. impetrauit: hodieque tabulæ illæ in archiuis Vclesij curiosè adseruantur. Mansit militibus S. Iuliani de Pirario nomen, donec Alcantaræ opidi, (quod ad Tagi ripas situm & mirandi operis ponte præcipuè spectandum) possessione aucti. Id factum ea ratione, quod ab Alfonso VIII. Rege Mauris ereptum, anno circiter 1213. Martino Ferdinando de Quintana Calatrauensi Magistro XII. cum dono datum esset, rursus id quinquennio post ab eodem Calatrauæ Magistro, communicatis cum dicto Rege consiliis, attributum fuit, Nuanio Ferdinando IIL Pirarii

Insignia antiqua Equitum de Pirario.

Magistro, eiusque sociis. Vnde tanquam ex munitissima arce in hostium fines incurrerent, & propugnaculum esset ad hostiles impetus eludendos; pactis conditionibus: ut in posterum huius sodalitij factâ vnione, legibus & imperio Calatrauensium subiaceret. Inde sede Alcantaram translata, Didacus Sanctius IV. ordinis Magister, assumpto titulo Magisterij Alcantariensis, insigniis Piri duas compedes, *Trauas* vulgò vocant, & quas Calatrauenses discriminis ergò cū cruce rubea gestare solent, in signum vnionis adiunxit: & à nouo domicilio sodales Alcantaræ Milites, quod vsque in hodiernum diem manet, dixit. Beneficij demum Lucii II. P. M. Calatrauensium potestati se eximentes, anno 1411. à Calatrauæ militibus, auctoritate Benedicti XIII. Crucis viridis figurâ floridâ in candido scapulari, ad huiusmodi, se distinxerunt: cum antea cucullo & rubrâ fasciâ tantum distincti essent: Et Calatrauæ Equites, quibus antea subscire, eandem crucem rubeam in veste candidâ & clypeo; Ausij verò idem crucis insigne in scuto aureo præferrent, Castitatem ad normam D. Benedicti à prima ordinis institutione professi sunt. Paulus III. anno 1549. matrimonium vti Calatrauensibus indulgit. Roma professionis apud. Io. Petrum Gutierrez eiusdem ordinis Equitem, & Philippi II. Hispaniarum Regis Sacristam maiorem, qui & de militiæ huius origine lingua vulgari scripsit, talis reperitur,

Domine Frater N. Ego frater N. miles Ordinis Alcantaræ, professionem facio Deo & Domine Magistro

Insignia nostra Equitum Alcantaræ.

Madriti apud Alf. Gomes an. 1576. in fol.

magistro & vobis, qui eius nomine hic estis, & praemitto vobis obedientiam, castitatem conjugalem, & conuersionem morum meorum de bene in melius, omni tempore vitae meae usque ad mortem, secundum regulam S. Benedicti, & modum viuendi concessum huic Ordini de Alcantara: Sublatis porro trium dictorum ordinum Magistris, cum Praefectura Ferdinando & Isabellae Regibus Innocentio VIII. P. M. diploma submitte, (quo omnis eorum administratio, procuratioque Castellae ac Legionis Regibus credebatur) cessissent anno 1494. à Ioanne Alcantarae Magistro impetratum est, ut honorem illum in eiusdem Ferdinandi Regis nomen transcriberet; quod factum eidem post annos aliquot, Archiepiscopalis & Cardinalitatis dignitatis conciliauit insignia, Pontificis quidem auctoritate, at Regis in primis gratia atque beneficio. Alexander demum VI. Leo X. Hadrianus item VI. in alumni Caroli V. Imp. gratiam, ipsi & successoribus tres istos ordines in omne tempus administrandos tabulis conditis, concessere.

*Damianus à
Goes in Hispania sua*

ORDO MILITVM IESV CHRIS-
ti à S. Dominico contra Albigen-
ses haereticos institutus.

INstituti huius ipicia & causam habet ex Antonini Chronico. Cum partes Tolosanae & Lombardiae plene essent haereticis, Dominicus praedicans contra illos dicitur conuer-

tisse ex illis 100000. Et in adiutorium sumpta,
 quasdam deuotas personas, quæ corporaliter
 illos hæreticos gladio materiali expugnarēt,
 quos ipse gladio verbi Dei amputare non pos-
 set, quibus & tradidit tertium modum viuen-
 di spiritualem, vltra communem morem lai-
 calem, & citra statum completæ Religionis: &
 dicebantur tūc *Fratres de militia B. Dominici*.
 Extirpatis demum hæreticis in partibus illis,
 cum non oporteret amplius gladio pugnare,
 remanserunt in illo modo partim religioso
 cum vxoribus suis, quæ mortuis viris conti-
 nenter viuebant, & alii vtriusque sexus; vi-
 duæ, & virgines & coniugati illis adhæserunt.
 Vocati sunt postea *Fratres seu Sorores de Pen-
 nitentia B. Dominici*; quorum regulam appro-
 bavit innoxētijs VI circa annum Christi 1360.
 Et Ioannes XXII. declarauit illos & illas non
 esse intelligendas de numero eorum, qui di-
 cuntur in Clement. *Ad nostram deberet, Begar-
 di & Begina*. Et Honorius concessit, quod tem-
 pore interdicti possint interesse diuinis officiis
 in Ecclesijs Prædicatorum. Hic ordo ne-
 minem adstringit ad paupertatem,
 & obedientiam tota-
 liter,

ORDO

ORDO S. MARIAE DE MERCEDE,
& Redemptione captiuorum apud
Aragonios celebris.

O ipso Anno clō. CC. XVIII.
 quo S. Dominicus in Hispaniam
 venit, Barcinonæ noua piorum
 hominum instituta Sodalitas,
 nomine D. Mariæ de Mercede & de Re-
 demptione captiuorum insignis; quod mul-
 ti terra marique à Mauris capti Christiani, &
 in seruitutem abacti, vitæ acerbitate à Christo
 datâ fide morerentur. Magnum id dedecus Ro-
 ligionis erat, Christiani nominis probrū ma-
 ximum; cuius declinandi studio Iacobus I.
 Aragoniæ Rex, cognomento Expugnator (tria
 enim regna, Balearicum, Valentinum,
 & Mur-

*Io. Mariana
 ad an. 1218.*

1130.

& Murciense è Saracenorum manibus eripuit) prima ordinis iecit fundamenta. Gregorius autem Papa IX. anno post duodecimo adprobavit, ut Hieronymus Curita, Blanca, Romanus, Ioannes Mariana, aliique historiographi Hispani commemorant. Fecit id Iacobus Rex seu voti reus, ut quidam scribunt, quod Montione in Gallia, dum captiui instar à Simone Comite Montfortio teneretur, Virgini Matri nuncuparat: seu usu edoctus, quam misera captiuorum conditio, quamque deplorandus eorum status foret, quibus barbari aded seueras leges, & iugum imponderent. Vtus est autem hac in re consilio Raymundi Pennafortii monachi Dominici, qui à sacris illi confessionibus erat; itemque Petri Nolaschi viri nobilis Galli è diocesi S. Papuli oriundi. Raymundum hunc nostram memoria Clemens VIII. Diuorum numeris adscripsit: fuit vir admodum eruditus, ut libri quinque decretalium epistolarum ab ipso digesti, & varia ingenii monumenta annis superioribus Romæ edita comprobant. Cæterum Nolaschus secundum Regem Iacobum nascenti familiæ Ducem se præbuit, eandemque optimis legibus temperauit. Idem Barcinonæ in cathedrali S. Crucis Basilica, coram eodem Rege, itemque Raymundo Pennafortio, & regni proceribus, vestem candidam religionis notam insignem, de manu Borengarij Palauicini Episcopi Barcinonensis suscepit. Est autem religiosi huius ordinis nota seu tessera, (quam Rex ipse manu propria sodalibus distribuit) Cruz argentea D. Eulaliæ Barcinonen-

*Hier. Curita
lib. 1. Rer.
Arag.*

cinonensis rubro in clypeo, gentilitiis Cata-
loniæ principum insignibus (quæ aureo scuto *Insignia et
quibus.*
quatuor teniis seu palis, ut fecialibus placet,
puniceis virgato, præfulgent; & exinde cum
Raymundus Berengarius regnum Aragoniæ
dotali iure adeptus est, Regibus Aragoniis pro-
pria, manserunt) superimposita. Ipsis porro mer-
cenariis sodalibus incumbit corrogatis ele-
mosynis stipem colligere, Christianos homi-
nes à Saracenis, Mauris, aliisque barbaris
captos, aut in servitutem abductos redimere,
pristinæque libertati restituere, & discriminis
ergò ad memorata insignia prætextâ siue lim-
bum aureum cum fascia aurea in vmbonis me-
dio præferre.

Sunt autem duplicis generis in hac familia
Sodales. Alii milites siue Equites; alii mona-
chi: utrisque vnus hodie præest Magister ge-
neralis, Barcinonæ residens, & quidem Sacer-
dos; idque ex decreto Clementis V. & Ioannis
XXII. Pontificum Romanorum, etsi suum o-
lim singuli habuerint præfectum ac modera-
torem. Regulam S. Augustini à Gregorio IX. i-
psis præscriptam fuisse, Hieronymus Roma-
nus, aliique referunt. Nec mirum, cum initia
sua Raymundo Pennafortio Dominicano (cu-
ius ordinis Sodales eandem regulam sequun-
tur) familia ista mercenariorum, magna ex
parte debeat, ut supra commemorauimus. Ar-
noldus VVionus tradit Milites hodie merce-
narios secundum regulam S. Benedicti viuere,
idque ex solenni professionis ipsorum formu-
la sibi constare ait, quod aliis rerum Hispani-
carum

carum magis peritis discutiendum relinquas.

Ceterum dum in Hispania versaremur cō-
tigit nobis coram aliquando non exiguum ca-
ptiuorum seruitute exemptorum numerum
magno nostro gaudio spectare, & solenni sup-
plicatione ipsis subsequētib; mercenariis,
& ab Equitibus libertati restitui, ad propria-
que subministrato viatico decēter remitti;
quod non sine magno Christiani nominis bo-
no, tam laudabile institutum iis in partibus
auctum fateamur necesse est, adeoque id Mar-
tinus V. & Nicolaus IV. Pontifices tabulis suis
inter austeriores, excepto Carthusiensium, or-
dines commemorauēre: quod eius sequaces,
quandocumque periculum esset, fidem per ca-
ptiuos, ob intolerabile Saracenorum iugum,
abnegatam iri, eorum se loco sistere ex voto
teneantur, donec Redemptionis pretium sit
perfolutum.

ORDO EQUITVM B. MARIAE *gloriosa apud Italos.*

FVerunt & alia Equestria ornāmēta apud
alias orbis Christiani nationes excogi-
tata; vti Ordo militaris titulo *S. Mariae
gloriosa*; ad pacificandas Italiae ciuitates, anno
ferè 1233. excitatus est, auctore *Bartholomaeo Vi-
cetino* ordinis Prædicatorum, eius postea vrbis
Episcopo. Quod institutum Urbanus IV. Papa
circa an. 1262. adprobauit: leges vero attulit
Rufinus Gurgo, Placentinus, Pontificis Pœnitē-
tarius, quas scripserant huic ordini sese dicē-
tes

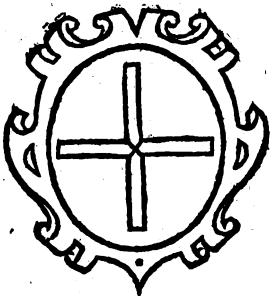
tes viri aliquot, diuitiis ac nobilitate præstan-
 tes *Catellanus, Malauolta, Loderengus, Andalus*
Gruamons, Caccianimicus, & Hugolinus Lam-
bertinus Bononienses, Selania Lazarus Regien-
sis, & Rainerus Adelardus Mutinensis. Erant au-
 tem istæ, vt tunicam albam, & subcinericiam *Crux purpu-*
 togam induti, crucem purpuream in campo *rea Insigne*
 albo duabus suprapositis stellis, præferrent: *Equitum*
 vtque viduarum & pupillorum tutelam susci- *B. Mariæ*
 perent, pariæque & concordia inter homines *gloriosa.*
 conciliandæ studerent. Franciscus Sansouinus
 iisdem crucem rubeam cum limbo aureo in
 pectore attribuit. Quoniam autem suis quis-
 que in ædibus cum vxoribus & filiis vitam a-
 gebat, vulgò *Fratres gaudentes* vocati sunt, vt
 Ioannes Villarius & Salimbenus in suis chro-
 nicis prodiderunt. Huius ordinis primus ma-
 gister ipse *Loderengus* est constitutus, vir mul-
 tis nominibus laudandus. hæc ferè Carolus Si-
 gonius, *Lib. 17. & 19. de regno Italia.* Floret ho-
 dieque militare hoc institutum Bononiæ, Mu-
 tinæque, & in aliis Italiæ ciuitatibus sub titu-
 lo *S. Mariæ Matris Domini* vt tradit P.

Belorjus scriptor modernus

cap. 18.

ORDO

ORDO EQUITVM MONTESIA
in regno Valentia.

TEMPLARII Ordinis thesaurum, secundam quasi illorum ordinum extitisse matriculam, tradunt auctores Hispani, tū maximè Gósalu' Argores de Molina & Gósaluus Illescas in historia

Lib. 1. c. 32.
Lib. 2.

sua Pontificali; qui à Ioanne XXII. Pontificatus sui anno III. nati, Christi 1317. rogatu Iacobi II. Aragoniæ & Valentia Regis, collegium militum Montesia, quod opidum sedem principuam & nomen ijs dedit, instauratum produnt. Templariis enim ad immensas opes euectis, & vno omnes tempore ad internecionem ferè deletis, variis hinc inde societatibus natis ex horum patrimonio prospectum, & sicut in Galliis & alibi in locum & opes ferè eorum successerunt Melitenses; ita in regno Valentino ordo

no ordo Montefia, in Lusitaniz Christi, sub i-
dem ferè tempus exortus. Calatrauensib. qui-
dem Montefiani per initia subiecti, proprio
tamen magistro Guilielmo Erilio ordinis pri-
mo in conuentu S. Mariæ & S. Georgii consti-
tuto, vti Hier. Curita testatur gauisi sunt: Ha-
bitu candido iuxta D. Benedicti normam cru-
ce rubrâ simplici plana que in veste candida;
& prædiis, (quæ Templarii eo in tractu obti-
nuerant) adscriptis, quæ omnia Benedictus
XIII. & Martinus V. tabulis suis confirmarunt.
Censu isto Equites, etsi cæteris impares, virtu-
te certè bellica aduersus Maurôs littora Valē-
tina infestantes, non inferiores existere, ca-
stitatemque omnes professos ad suā vsque tē-
pora adfirmat Hier. Romanus. Primusque qui
illam infregit, fuit Cæsar Borgia magister or-
dinis XI. Summis Pontificibus certas ob cau-
sas indulgentibus. Solet autem, vt idem Roma-
nus ait, magister ordinis, decori & prærogati-
uæ augendæ; Crucem quidem rubeam in ve-
ste, sed maiorem certis ad brachia punctis di-
stinctam; ipsum verò collegiū in vexillis mi-
litaribus cruces viridi nigroque colore exor-
natas præferre, etsi in clypeis aureis sim-
plicem & planam illam crucem
retinere conspiciatur.

Lib. 2. Ret.
Arag.
Insignia Mō-
tesianorum.

Id. Azorius
li. 13. c. 3. 4. 5

Insignia Ma-
gistri ordinis

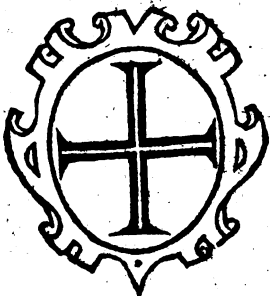
);(

H

EQVI.

EQVITVM CHRISTI ORDO

apud Lusitanos.

IONYSIVS cognomento Perioxa Portugallia Rex, Alfonsi X. Castellæ Legionisq̃ue Regis nepos, nouam militiam *De Portu-*

Insigne Equitum Christi

1320.

gallo vulgò nuncupatam, & cui à Christo nomen est, eoq̃ue regni hodiè nobilissimam & cruce rubra alia candida interfecante distinctam, in atro amictu constituit. Ioannes verò XII. Papa D. Benedicti regulam anno 1320. præscripsit, Lege q̃ue quibus sub Christo militare tenerentur, conditas, vulgari postea Lusitanorum lingua cum reliquis ordinis privilegiis edidit Dominus Damianus conuentus Tomariensis Prior & eiusdem ordinis præfectus generalis. Primo autem Equitum Magistro Aegidio Martinio, Auiforum quondam instituti militi ad Castrum Marimum, Eluenfis diocce-

diacefis opidum, sedes attributa; exinde Tomarium migratum, militibusque omnia bona Templariorum nuper sublatorum, annuente Rege & Pontifice, quò liberius militiæ Christi contra Mauros Beticam incolentes vacare possent, cessare. Quorum incredibili virtute factum, ut Lusitanorum imperium in Oriente fundatum, omnes prouinciæ & opida, tam in Asia, Africa, Brasilia & aliis Occidentis partibus (quo nomine Reges Portugalliæ Sphæram in insignibus prætendunt, ut regum suum in quatuor orbis angulos extendi significant) Christiano nomini acquisita, & huic ordini annexa, Magistri vectigal quorannis centum aureorum millibus augerent. Is quotiescunque ordo moderatore & Præfecto careret, à tredecim præcipuis Equitibus electus conscribendi & exauctorandi milites facultatem habebat, quousq; magisterium ordinis perpetuo iure ad ipsos Lusitaniæ Reges, & successores; adeoque ad ipsum Philippum III. Hispaniarum Regem augustissimum Pontificum auctoritate delatum. Militibus porro Alexandrum VI. P. M. potestatem ducendi vxores concessisse scribit Hierony. Conestaggius in tractatu suo de Portugalliæ conjunctione cum regno Castellæ.

*Hier. Oser.
li. 1. de Reb.
Emanuel.*

Phil. Bergom. lib. 13.

H 1

MILL.

MILITIA BANDAE, ET SCAMMA apud Hispanos, & Calze apud Venetos.

Obtinuit & olim mos in Hispania inter equites tyrones vigilandi, antequam ad id dignitatis cooptarentur; vti testatur Hieronymus Romanus, de institutione militum Bandæ, ab Alfonso XI. Castellæ Rege in ciuitate Victoria, antequam regni insignia capesseret, erecta; & nō multò post in Vrbe Burgensi celebrata. Vbi pridie ceremoniarū in monasterio S. Mariæ Regalis, quisq; tyronum à Rege cōductus, ad altare suum depositis armis totam noctem vigilijs, orationibusq; transegit; posteroq; die sub Missarum solennijs ab eodem tanquam ab ordinis præfide militari baltheo, seu tenia rubra, *Banda* vulgo dicta, & quatuor lata digitos, quæ à dextro humero sub sinistro brachio corpori circumduceretur, honoris ergò donatus est. Quam & pardi non uquā fuisse coloris, apparet ex historia Regis Ioannis II. vulgari lingua conscripta. In eumque numerum iuuentutis excitandę gratiā, solummodò adlecti nobiles natiu minores, & armigeri; qui aded opima patrimonia non possiderēt, quiq; decem minimum annis in castris, aulaq; versati essent, exclusis filiis maioribus. Et quia reges ipsi honoris id insigne gestare nō dedignabatur; eò fiebat, vt nobilitas ad res arduas capeffendas incenderetur, magnoque in pretio ordo ille dudū haberetur; ob heroicam nem; e

1332.

Banda militum insignia

An. 22. C. 48

nep̄e quibus fulciebatur, constitutiones. Quas recitat Anthonius Gueuarra Mondonedi Episcopus (qui de Equite, ac de officio ducis in bello luculentum conscripsit librum) in epistola ad Petrum Pimentelium Comitem Beneuentanum: & Franciscus Sansouinus, qui seriem etiam Equitum primis auspiciis adlectorum, ex ordine recenset.

Subsequenti verò ætate, in desuetudinem abiisse prodit Antonius Garibaijus; Regnante attamen Rege Ioanne, adhuc floruisse ex eisdem constat historia. Cum enim Sigismundus Imp. Schismatis causa Perpinianum venisset; nonnulli ex eius comitatu Principes Lusitaniam, Castellam, vicinasq; prouincias visendi desiderio adiungere: Comes nimirum Armeniacus, Vicecomes Saonensis, Dux Briensis Polonus, & Tribunus Equitum Pannoniæ, qui omnes à Rege Ioanne honorario *Banda* insigni condecorati sunt.

Lib. 4. c. 7.

An. 15. c. 232

An. 31. c. 208

Excitauit & Ioannes II. Castellæ Rex ordinem Equitum *de La Scama*, cuius insigne, aut quid esset *La Scama*; diligenti habita inquisitione curiosè se indagasse, nec tamen eius potuisse reperire rationem, testatur Hieronymus Romanus: etsi non diffiteatur eundem Regem, Moysen Didacum de Valera rebus in Germania gestis illustrem hoc militari signo donasse: itemque Ciliæ Comitem in Bohemia, cui & alia quatuor eiusdem notæ collaria, inter primarios suos nobiles distribuenda, elargitus est.

Equites
Scama.

Historia Ioannis II. annis II. anno 30. & 37.

Exemplo Sodalitii militum *Bande*, erectum est eadem ætate apud Venetos, collegiū Equi-

Ordo Equitum
de la Calza
apud Venetos

tum de la Calza, iisdem plane, quibus ~~Magistri~~
 conditis legibus nobile, in quod non nisi inge-
 nuos & illustri sanguine natos à Duce, Sena-
 tuque cooptari fas esset. Hoc porro institutum
 anno 1562. renouatum; priuilegiis, aliisque ad
 decorem rebus, illustratum, ait Leonardus
 Florauantius in *speculo suo scientia vniuersalis*
 Magistrumque ordinis præminentiæ dignita-
 te *Dominum* appellari solitum. Cuius quidem
 insigne hætenus noscere non potuimus; hoc
 constare scimus, vti & nobis retulit doctissi-
 mus Andreas Ettenius, polioris omnis litte-
 raturæ tum rei anatomicæ inprimis, adeoque
 vtriusque medicinæ laude ornatissimus, præ-
 stantes plerosque viros, rebus domi militis-
 gestis insignes à Duce, Senatuque Veneti
 equestrem dignitatem adscribi; & totumque
 reo cui D. Marci (numen illius Veneti præsti-
 pium habent) siue Leonis alati effigie, cum
 logio: *Pax tibi Marce*, cæterisque Principatibus
 eius insigniis inest, donari. Vti & apud Veneti-
 enses honorarii Reipublicæ illius Equites, D.
 Georgii tutelaris tesserâ (quæ crux plantæ
 rubei coloris) insigniri solent. Lege
 ordinem D. Georgii à Friderico

III. Imp. institutum.

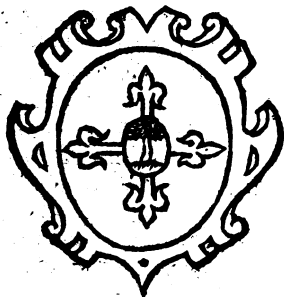
); (

S. Marci E-
 quites.

Eorum in-
 signia.

Equites D.
 Georgii a-
 pud Genas.

SYMBOLA ET ORIG.
ORDO EQUITVM AVISIO-
rum vulgo de Avis in Lu-
sitania.

CHRISTIANIS Eborensi vrbe,
 frequenti Regum Portugallie do-
 micilio celeberrima, potitis, & fi-
 tu naturaq; aptus locus videretur
 Mauris debellandis, placuit Alfonso Regi Lu-
 sitanie huius nominis primo, caput hic magi-
 strumque Equestris militie, quæ in Castellæ
 regno Calatrauensium, in Lusitania vero Aui-
 sensium nuncupata est, constituere. A prima-
 rio tamen ordinis initio, Eborenses dicti ab *Eborenses*
 vrbe Beatæ Mariæ ordinis Cisterciensis patro- *Equites.*
 niz; atque eius nomine Ferdinando Montey-
 ro, primo militie magistro donata, as-
 sumpto titulo, Eo consilio id factum, vt in-
 de crebris excursionibus fidei nostræ hostes a-
 cerimos pro viribus paulatim expellerent.
 Ibidem & sedes fuit horum militum, qui Gal-
 lica voce *freres*, hoc est fratres dicti, vbi hodie

H 4 locus

locus ille *Freixis* appellatur : & in ipsa ur-
 bis arce , quæ muro & turribus ab urbe se-
 clusa erat , vt etiam hodie apparet , in si-
 tu ædium Didaci Castri , dictæ urbis Tri-
 buni militum . Iuxta ædes item Comitis
 Portalegrii sacellum tenebant D. Michaeli
 Archangelo sacrum , vbi statis horis res di-
 uina peragebatur. Tres verò Eboræ magistri
 Equitum fuisse memorantur. Primus Ferdi-
 nandus Roizius Mentellus, summæ vir aucto-
 ritatis , cui Alfonso Henrique Rex Mafa-
 ram opidulum Mauris ademptum donauit;
 alter frater Gundisalonis Viegas : tertius AL-
 fonsus Auenfis, quo magistro ad Auifim ca-
 strum à dicto Alfonso expugnatum , eiûque
 sodalizio attributum , milites commigra-
 runt ; quo propius à Mauris abessent , ac
 vt citius debellare eos possent. Mansit inde
 ordini Auifensium nomen , quem Innocen-
 tius III. qui Celestino successit , Pontificatus
 sui anno IV. Christi vero nati 1204. regnante
 Sanctio, qui Alfonso parente mortuo regnum
 heres proximè excepit , confirmauit. Cæ-
 terum cum Rodericus Garzias VII. Cala-
 traux Magister , Auifios multis bonis,
 (quæ in prima & secunda Calatrauensium or-
 dinis approbatione declarantur) locupletasset,
 illi se Calatrauensium legibus & reformatio-
 nibus, vt vocant, ingrati animi signum perpe-
 tuum permisere, eorumque imperium agno-
 uere, vsq; ad tempora Ioannis VII. Auifiorum
 magistri, qui naturalis fuit fili⁹ Petri VIII, Re-
 gis Lusitanæ. Idem Rex Petrus, post victoriam
 Aliuba,

Aliubarotæ obtentam, Auifios suos à Calatrauensis seiunxit, crucē viridem, inferiori stipite paululum longiori, sublata pyro arbore, ad Alcantariensium discrimen gestantes, cum antea rubeam & eandem cum Calatrauensis. vt ex antiquo ordinis sigillo, quod duas aues ad basim crucis ostentare testatur Franciscus Radefius, colligere licet, præferrent. Instituta tamen Cisterciensium, sequuntur. Rectè itaque Radefius Auifios cum Calatrauensis confundit, quod succedente tempore in vnum Calatrauæ ordinem coaluerint. Volaterranus verò errore deceptus, cum Alcantariensibus iungit. At diuersos esse & postmodum, seiunctos egregiè docent Hier. Romanus lib. 7. de Republica, & Gonsalvus Argotes de Molina li.

Insignia Auifensium.

1. cap. 32. de nobilitate Hispaniæ.

H S ORDO

EXIST. ORDINEM
ORDO EQUITVM PERISC-
lidis quem Vulgo Garterij nuncupant
in Anglia siue Magna Britannia
regno.

Duardus III. Anglorum Rex
 inuictissimus vt Arturi Regis
 qui orbicularis mensæ Equi-
 tum Sodalitium toto adeo
 terrarum orbe decantatum,
 instituerat, memoriam refri-
 caret; quum de Gallis atq; Scotis, capto Ioa-
 ne Rege Galliar, & Dauide Scotiar sæpius tri-
 phasset, nobilissimam conscripsit Equitum au-
 rato.

ratorum societatem : Quos, ut aliqui produnt, ob periscelidem suam in prælii, quod feliciter cesserat, tesseram datam, *Garterij* siue Periscelidis Equites nominavit, & S. Georgij Cappadocis tutelæ, ad cuius honorem in castro suo VVindesori templum extruxerat augustissimum, dedicavit. Hic æruleo subligari aureis literis Gallicæ inscripto. *Honi soit, qui mal y pense*, id est, *Malè vertat ei qui malè cogitat*, & quod peculiare ordinis symbolum est, sinistram tibiam paulo infra genu substringunt, & aureâ fibulâ in concordie symbolum, tanquam vinculo arctissimæ societatis, connectunt. Ut esset inter eos quasi quædam consociatio, & communitas virtutum; chlamydiq; scutum album D. Georgii rubra cruce perinsigne adpictum teste Polydoro Virgilio, gestavit. Collare verò, quod magnū vocant, & quo solēnib. inaugurationis diebus sodales insigniri mos est, ex eadem crurali fascia, siue corrigia, sæpius iterata, & rosas alternatim rubris & albis, quod Lancasteriæ, & Eboracensis familiæ iam pridem existit symbolum, distinguitur; appensâ D. Georgij Bellatorum præsidis effigie. Nonnulli tamen ad Periscelidem siue Garterium Regine vel potius Ioannæ Comitissæ Sarisburie eximia pulcritudine femine, referunt : quod ipsi choreas agitati decedit, & Rex è terra sustulit, ridente multitudine nobilium adstante, & illo respondente futurum, ut brevi summus honor eiusmodi Periscelidi haberetur. Hæc vulgus perhibet, nec vilis sanè hæc videatur origo,

*Symbolum
ordinis de
Garter.*

Froschard.

vol. I. c. 101.

*Collare ordi-
nis.*

cum

Bern. Gual.
dum 11. 13.

cum veait ille, *nobilitas sub amore iacet*. Sunt etiam qui huius ordinis inuentionem multo antiquiorem faciunt, cum ad Regem Richardum I. referunt, Eduardumq; tandem reduxisse credunt; quam verè ignorare se dicis, Guilielmus Camdenus Britannicarum Rerum scriptor studiosissimus, etsi fidei adstruendæ antiquum eius institutionis exemplarè fecialis cuiusdam libro desumptum producere non grauetur. Cæterum *Garteriani* collegij sollemnia Vindisoriæ quotannis stato die D. Georgio Equitum tutelari sacro, præfidente Rege celebrantur; Mosque est, vt commilitones galatam & scutum cum gentilitiis insignibus (vt testatur Paulus Iouius) imitatione cæterorum ordinum, conspicuo templis loco suspendant. In quorū societatem potentissimi quique orbis Christiani Principes cooptari, instar maximi honoris duxerunt, & iam à prima institutione in hunc ordinem, qui è XXVI. Equitibus constat, Regibus adscripti fuerunt, plus minus XXII. præter Angliæ Reges, qui eiusdem Præfides sunt, vt vocantur, *Supremi* habentur, vt duces & alios magni nominis taceam plurimos. Horum verò nomina qui primi in hunc ordinem adscripti sunt vulgò *Fundatores ordinis* dicuntur, adiungit libuit, nec enim eorum fama obliteranda est, qui illâ tempestate, animo, & virtute militari in paucissimis erant, eorū nomine D. Georgij & Garteriano insigniamplificati.

Souuerain.

Eduar.

Eduardus III. Angliæ Rex; Eduardus filius *Insignia R-*
 eius natu maximus; Princeps Valliæ; Henric. *quisam.*

Dux Lancastriæ; T. Comes VVaruici; Capdall
 de Bûche, Radulphus Comes Staffordiæ; Gui-
 helmus de Monte acuto Comes Sarisburie, Ro-
 gerus de mortuo mari Comes Marchiæ; Ioan-
 nes de Insula; Bartholomæus Burgvâsch; Ioân-
 nes de Bello campo; Ioannes de Mohun; Hugo
 Courtneus, Thomas Hollandus; Ioannes Greij;
 Richard Fitz Simon; Milo Stapleton; Thomas
 VValle; Hugo VVrothesleij; Nigellus Loring;
 Ioannes Chandos, Iacobus de Andleij, Otho
 Hollandus, Henricus Eme; Zanchettus Dabrid-
 gecourt; Guil. Paganellus. Ritus atque cere-
 moniæ, quibus maximâ solemnitate pro ordi-
 nis eminentiâ. Equites eliguntur, & VVindeſorî
 installantur: statutaque quibus viuunt, huius-
 modi commilitones, quum iustis vix contine-
 antur voluminibus, hic angustio sermone filo
 perstringi nequeunt, ad Franciscum Sansouinû
 & Thomam Millesium, apud quem omnes

*Lib. de nobi-
 litate Peli-
 tica.*

ab

ab instituto ordine Equites & ad nobilitatē vī-
 etatem sub singulis Regibus electi recenset-
 tur, lectorem remittere libuit.

*Tabula ro-
 tunda Equi-
 tes.*

*Barth. Chas-
 sanem in ca-
 talogo Gloria
 mundi parte
 1. conclus. 21.
 Hætor Boes.
 l. 9. hist. Scot*

*De Rebus
 gestis Scoto-
 rum li. 4.*

*Galfred.
 Monumeten.
 lib. 9.*

*In lib. Deip-
 nosoph.*

Ad orbicularis autē versatilisq; mensa in-
 stitutū quod attinet, scribunt Arturum Britan-
 niæ Regem quatuor supra viginti athletas e-
 questris ordinis (quod rei bellicæ gloria præ-
 stabant) insignib; nobilitasse, ac rei militaris
 scientiā gloriæq; magnitudine pares pari om-
 nes amore complexum. Cum omnes simul
 accumberent, ne quis fortē se primo in loco
 constitutum gloriose prædicaret, aut ad in-
 mum locum deturbatum invidē cogitaret,
 mensam rotundam ad coronæ formam effin-
 gendam curavit. Locum in quo ij omnes accū-
 bere solebant *rotundam Arturi Tabulam*, &
 Britanni & Scoti appellant. Quam vulgus
 fam (si falsa quadam maiorum superstitione
 conflictatum, ut ait Io. Lesleus, non erret) in
 Vintoniensi castro ad æternam rei memo-
 riam solenniter conseruatam, militumque e-
 questrum nominibus vndique notatam, tam-
 quam Arthurianam suspicere solet. At reco-
 rioris esse ætatis autumat Guil. Camdenus.
 Superioribus enim seculis, cum virtutis bel-
 licæ exercendæ gratia, militares decursiones,
 (*Torneamenta* vocant) frequenter habere-
 tur, huiusmodi mensis vsi erant, ne quod ad-
 crimen inter magnates nobilesve ex ambitio-
 ne existeret. Et veteri sanè, ut videtur, insti-
 to: Gallos enim antiquos circularib; mēsis cir-
 cūsedisse, armigerosq; eorum scura ferentes à
 tergo adstitisse, memorat 4. Athenæus.

EQUI.

EQUITES BALNEI IN Anglia.

DE Militibus, siue Equitibus Balnei, nihil antiquius mihi legenti haecenus occurrit; quam in usu fuisse apud veteres Francos; & Henricum IV. Angliæ Regem, eâ die quâ inauguratus est in arce Londinensi, quadraginta sex armigeros, qui præcedente nocte vigilassent, & balneo usi essent, Equites creasse, singulis tunicas virides ad talos dimissas, cum manicis strictis & *Minervia* pellictas donasse: eosque gestasse ad humerum sinistrum duplicem funiculum ex albo serico cum ^{*}corulis dependentibus. Hi superiori seculo ex flore nobilitatis, qui nondum gradum Equestrem acceperant, seligi in Regum & Reginarum inauguratione & nuptiis solebant: Aliquando etiam cum eorum filii in Principes Valliæ vel Duces investirentur, aut militari balneo cingerentur, plurimis adhibitis ceremoniis. Qui ad hunc ordinem suscipiendum à Rege evocantur (nec hanc rem exquisitè persequar) pridie quam creantur, heremiticam vestem cineritiam, cû cucullo, pileolo lineo, & ocreas induti, sacra deuoti accedunt, ut militiam suâ quasi Deo in primis militaturi, auspicietur, unâ canant, singulisq; ministrant duo armigeri, & puer affecla. A cœna in cubiculum se recipiunt, ubi paratur singulis lectulus cû velariis rubris armisq; suis gentiliciis affixis, & iuxta vas balneatoriû, linteis opertû, in quo cû se Deo commendauerint se abluunt; ut deinceps corpore animoq; mûdo esse admoneantur. Postridie

* *Taffia*

Postremo benè mane, instrumentorum sonum excitantur, easdemque vestes induunt. Tunc Angliæ Constabularius, Magnificus alii, quos Rex constituit, eos accedunt, natim suo ordine euocant, & iussu proponunt: scilicet, vt Deum, ante omnia laudant, Ecclesiam defendant, Regem bonis eius iura propugnent, viduas, virgines, orphanos tueantur, & iniuriam, quantum poterint, propulsent. Hæc cum tactis Euangeliiisauerint, ad sacra matutina Regiis musicis & raldis præeuntibus deducuntur, atque ab eisdem in cubicula reducantur, vbi heremice vestes exuti, chilamydem holosericam Martis fulgore relucens, & galerum candidum, candidis plumis super pileum linteum induunt, chirothecas candido funiculo chlamidis colligant. Equos sellâ & ephippijs sordidis nigris albo interstinctis, & cruce frontipfixa instructos, conscendunt. Ante singulos affecta Eques gestat gladium capulo ianuncio, ad quem dependent aurata calcaria, utrimque armigeri obequitant. Hac pompâ tubis clangentibus ad aulam regiam itur, vbi ad Regis præsentiam à duobus senioribus litibus deducuntur, Regis Camerario a baltheum cum gladio dependenti traditur. De summa cum reuerentia Regi, qui Militem versum eo cingit, iubetque duos seniores equites calcaria imponere, qui olim cælesti militis genua, benè precantes, osculari soliti. Iamque Milites creati, olim Regiæ mensæ sacula inferebant, inde omnes vna præcedunt, ad

idem

idem mensæ latus assidentes, sub vno cuiusque clypeo gentilitio affixo. Ad preces vespertinas facellum adeunt, gladios ad altare offerunt, datoq; pretio redimunt. Redeuntēs verò primarius Regis coquus ostenso cultro, vt se probos & fideles præstent Milites, admonet, alioquin se calcaria ignominiosè abscissurum. Die autē Coronationis in pompa suo loco Regem comitantur gladio accincti, calcaribus inducti, chlamyde cærulea Iouis scilicet æqui colore amicti, & nodo ex albo serico in formam crucis efformato, cum capitis ad humerū sinistrū. Ita ferè Guilielmus Camdenus in descriptione Britannię. Huius autem instituti Equites *Insignia Equitum Balnei.* pro tessera solent tres aureas coronas in orbicello aureo expressas, additā hac circumscriptione, *Tria in vnum*, laciniaque ex bisso Tyrij coloris appensas, præferre.

ORDO EQUITVM STELLAE in regno Gallia.

Ioannes Valeſius Gallorum Rex prælio Pictaviensi, suā & regni calamitate notissimus, Epiphaniæ seu Stellare Equitum *Sodalicium* Anno 1352. mense Octobri auspicatus *Nicolaus Vignier. tom. 3. bibl. hist. p. 524.* est, Sodalesque dicti fuere D. Virginis de nobili domo D. Audoeni. Ita enim vocabatur castrum illud, quod plus minus duobus millibus abest ab vrbe Parisiensi, palatij Clichiani nomine olim appellatum, vbi sedes primaria ordinis constituta, & desque sacra Equitibus cum omnibus publicis bonis, & sportulis futuris attri-

*Insignia &
Symbolum
Equitum
Stellæ. Cl.
Paradinus
in Symbolis
heroicis.*

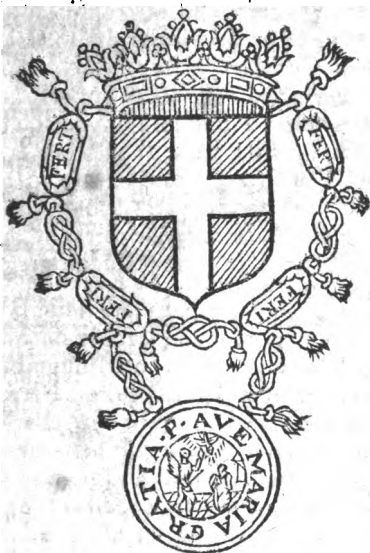
*Bodin. in
Rep. ca. 4.
Onuphrius
Panninius.*

*Insignia E-
quitum Lilij
Canis, Galli,
Draconis,
Spicæ, Hy-
stricis & Ve-
netorum.*

attributa. Procerib. ordini iuncta sunt, stellæ collari aureo, (quali Ioannes Austriacus primus Comes Duxensis, filius Ludovici Ducis, Caroli VI. fratris in palatio Longo. valles Principum insignitus conspicitur) appensum, seu togæ capitis locoue conspicabiliore preferre est datum, addito symbolo *Monstrans Regibus astraviam*. Vnde tam honorificam stellæ celebritatem credibile est ortam fuisse, à commemoratione diuini illius syderis, nō fabulosi illius Tyndaridum, sed noui illius, & vt Theologi volunt, recens cum Christo nato ad curas eius illustrandas creati, quod Magos ab Oriente præuij Ducis instar, in partus locum nati filii Dei perduxit. At multitudine gregariorum, qui falsis titulis irrepserant, cum vilescere paulatim hic ordo cœpisset, & Carolus Ioannis filius palatij custodibus signum illud deferendum tradidisset. (Ita ferè res humana à præclaro initio degenerare consueuerunt) in eius locum D. Michaelis ordo, quod Gallia peculiari tutela genium illum custodem imperij sui agnoscat, suffectus est. Stellæ porro insignia vt ea Equites deferre solent, nec non vas Liliorum, Canis, Galli, Draconis præcipitari, Coronæ Spicæ, Hystricis, Leonis alati (qui Venetorum Equitum tessera est) in capite libri exprimenda curauimus.

ORDO

**ORDINIS ANNU-
TIONIS Angelica apud Sab-
audos.**

Questri ordini Annuntiatorio ma-
gnificum nomen ex suo abs se in-
stituto fecit Amadeus VI. Sabau-
diæ Comes ; idque in honorem
Angelicae Annuntiationis. Quem insigni-
ri voluit aureo torque , figura collaris
canis Alani (vt diploma institutionis seu

*Hier. Rascel
lus in Em-
blemat.*

confirmationis anni 1409. à Francisco Rege
 uino citatum docet) efformato, ex quo
 seu laminæ quatuor catenulis aureis continen-
 dentes, modis insuper Sabaudicis, quos ab
 amoribus nuncupant, subtilibus, & arte im-
 plexis, quatuor literarios characteres **FERT**
 æquè distanter insertos referrent, imagine &
 historiâ Virginis Mariæ ab angelo salutata
 (quæ sodalitio nomen dedit) adpensa. Quo
 quidem Èlógio magnitudinem gloriæ Ama-
 deo magno primo Sabaudia Comiti partæ,
 symbolumque *Fortitudo eius Rhodum tenens*,
 à Rhodiensi vrbe Turcis erepta seu defensa,
 Christoquæ adserta natum, explicari Sabaudi-
 ci annales testantur. Ab eius enim tempore,
 vt ex iisdem patet, Sabaudia insignia, quæ ea-
 dem & Imperij erant (Saxoniz ducum ex qui-
 bus Sabaudici proceres orti, insignibus hacten-
 us interstincta) scuto Equitum Hierosolymi-
 tanorum S. Ioannis cruce scilicet argentea in
 rubri coloris clypeo ipsis petentibus equiti-
 bus (qui Rhodo insula ab Imp. Constantino-
 politano tunc donati, Rhodij post Equites di-
 cti fuere) in nauatæ virtutis præmium sunt
 decorata, & Sabaudia successoribus Regulis
 cum quadrilitterario symbolo **FERT**, exin-
 de propria maniere. Huius porro militiæ
 sedem idem Amadeus in Petra Castella consti-
 tuit, ibique anniuersarium & ceremonias no-
 uis Equitibus à Principe eligendis, festo An-
 nunciationis Deiparæ die, celebrari voluit, Je-
 gibus itidem ab Amadeo primo Sabaudia Du-
 ce postmodum auctis, iuxta tabulas ea de re

anno

*Symbolum
 ordinis &
 collare.
 Philibert.
 Pignonius
 in descript.
 Aug. Taur.*

*Lamb. Van-
 der Burchius
 in Rebus
 Sabaudicis.*

*Julianus
 Taboet de
 Rep.*

anno 1434. conscriptas. Igitur & auctor ipse *Phil. Pinget-
primis huius sodalitij auspiciis in equestrem nium in De-
catalogum se nuncupans, alios quatuordecim scrip. Augusti
primæ nobilitatis viros, quibus ipse præside. Taurin.
ret, in honorem XV. mysteriorum sacratissimæ
Virginis connumeravit, statutaque variis in-
scripta libellis, quæ à Francisco Sansouino in
Originibus recitantur, yna cum torque sin-
gulis donari iussit. Primique præter ordinis
conditorem, commilitones fuere *Amadeus Ge-
neue Comes, Antonius Beauensis, Hugo Chalo-
nius Arlay regulus, Almondus Geneuensis, Ioan-
nes Viennensis Franciæ archithalassus, Guil.
Granssonius, Guil. Chalomonius, Rolandus Versyus
Borbonius, Stephanus Baumeus notarius, Gaspar
Mommeurius, Barleus Forasius, Theunardus
Menthonus, Amadeus Bonnardus, &
Richardus Musar.**

EQUEST. ORDINVM
ORDO EQUITVM VELLERIS
aurei apud Burgundos & Au-
striacos.

Philippus cognomento Bonus Dux
Burgundiæ, iure meritissimo au-
ctor magnitudinis Burgundiæ,
imperiique Belgici conditor nū-
cupatus, præter varias virtutes, quæ illū prin-
cipem exornabant, quæque Boni nomen vivo,
mortuoque dederunt; tum ijs rationibus res
suas tuebatur, ut opes sine subditorum iniuriâ
amplissimas sibi compararet, ijs splendidissi-
mæ ad retinendas hominum voluntates lega-
tis suscipiendis, peregrinis Principib. suble-
uandis, amicis colendis, ludis conuiuiisq; ma-
gna cum laude vteretur. Eo in genere fuit hoc
augustissimū Aurei Velleris collegiū, q̃ suis cū
Elisabetha Ioānis Lusitanæ Regis filia nuptiis,
mensq;

Philippus
Cominens
lib. 7.

mense Ianuario Anno 1430. Brugis Flandrorū *Rerum Burgund. li. 4.*
 instituit, ppter amorē (vt ait in diplomate ea *De initiis*
 de re condito, & à Ponto Heutero & Florentio *Tumultuum*
 Haræo recitato) erga nobilē statū & ordinē di- *Belgic. lib. 1.*
 gnitatis Equestris, ad gloriā omnipotētis crea-
 toris & redēptoris, laudēq; virginis eius ma-
 tris, & ad honorē domini Sancti Andreæ glo-
 riosi Apostoli, & martyris ad exaltationē fidei,
 & sactæ Ecclesiæ, & excitationē virtutū, & bo-
 norū morū. Exēplo vtiq; Gedeonis fortissimi
 Israelitarū Ducis, cuius historiā de vellere sic-
 co, rorulentoq; se spectasse innuit Philippus, *Lib. Iudic. cap. 6.*
 rapetibusq; illis antiquissimis (q; ab eius vsque
 ætate in ordinis huius anniuersariis & B. An-
 dreæ Apostoli festo die in sacello Principum
 Belgij spectandi exhiberi solent, posteritati re-
 statū reliquit. Et sunt qui Chrysomalli, siue au- *Arnold.*
 rei velleris insigne institutū iam olim in sacra *Mermannus*
 Thebæorū Legione floruisse cōtēdant. In hoc *in Theatra*
 porrò sodalitiū viros nobiles, vitā, nomine, ar- *suo.*
 misq; vt loquitur ordinis præses, irreprehēsi-
 biles purpuratos accensuit, quorū ipse atq; suc- *Laurentius*
 cessores coryphæi essē; q; b. singulis togā cocci- *Cuperus in*
 neā laneā (q; fili⁹ Carol⁹ Audax Valincer ēsibus *rebus Belgi-*
 comitiis in holosericā cōmutauit) & aureum *cis.*
 torquē inserto paterno emblemate, ignitabuli
 scintillas ex filice extundētis speciosum attri-
 buit, vnde vellus aureum dependet, post cuius-
 que mortem rediens ad collegium, vt alii benē *Collare &*
 merito offeratur. Quem torquem Claudius Pa- *symbolum*
 radinus, ita quidem est interpretatus, vt filiei *ordinis.*
 bus ferroque adscriberet, *Ante ferit quam flā-*
ma micet Velleri pretium non vile laboris. *Franc. Rose-*
rius tom. 7. *c. 109.*

Quatuor primæ dignitatis officarii, *Consiliarius*, (cuius munere meritis suis hodie *Antonius del Valle*) *Thesaurarius*, *Receptorum* & *scriba* collegio subministrant.

In quo, huius ordinis Equitum, ex præliis illicitæ fugæ, cæteraque crimina, ac si quæ in ipsis sunt dissensiones, diiudicantur, ab ipso pro uocatione. Illo rerum benè gestarum nobili præmio, & gerendam incitamento solentur omnium primi, præter *Philippum* collegij caput, auctoremque proceres, hisce cognominis dynastiisq;, & hac serie: *Guilhelmus Viennius* S. Georgij & S. Crucis Dominus, *Reynardus Potius* Dñs Rochensis, *Ioannes Robais* Dñs, *Rolandus Vutercane*, Hemfrodensis & *Heribolenſis*, *Antonius Vergius*, S. Martini Comes, *David Brimeus*, Lignienſis Dñs, *Hugo Lanoyus* Santeſis: *Ioēs Cominij* Dñs: *Antonius Tholengionus*, Tranenſis, Burgundix Mareſcallus, *Petrus Luxemburgius*, S. Pauli Comes, *Ioēs Trimolius*, Iouelſenſis Dñs, *Guilbertus Lanoyus*, Villeruallēſis, *Ioannes Luxemburgius*, Ligni Comes: *Ioannes Villerſus*, Liſadamēſis Dominus, *Antonius Crog*, & *Rentij* Dominus, *Florimundus Brimeus* Maſincurtius: *Robertus Maſſemea* Dominus: *Iacobus Brimeus* Grinyenſis: *Baldunus Lanoyus* Molēbailenſis: *Petrus Beſſremontius* Charnyēſis: *Philippus Ternantij* Dominus: *Ioēs Crogus*, Fontēſis ad Marnam fluuiū: *Ioēs Crequs* Dñs: *Ieſ Neufchasteſius*, Montis acuti Dominus. Enim uerò initio *Philippus Brugæ aurei Velleris* collegio hos XXV. inſeruit ſeſe annumerās, deinde tertio poſt anno, Diuione, xxxi. Equites ad explen-

explendum numerum iuxta formulam primæ institutionis. At Carolus postea. V. eo nomine Cæsar, ob varias prouincias & regna quæ possidebat Ann. 1516. Ordinis Comitibus Bruxellæ celebratis numerum vnus & quinquaginta Equitum esse voluit. Siue itaque hoc Philippi fuit consilium, Vellus Gedeonis præ oculis habentis, siue ad splendorem quem spectabat, accomodatè, quosdam, vt Iupiter, sic maiorum minorumque gentium Deos, quibus imperaret, habere cupiebat; siue contra Gallos nouis se societatibus atque amicitiiis firmaret: siue Iasonis exemplo Argonautas legeret, quibus cum vti ille in Colchida Velleris rapiendi ergo ad Aetem: sic in Syriam in Turcas proficisceretur: siue quæ aliâ fuit huius consilii ratio, magno hominum applausu res est excepta, multaue ad ordinem cohonestandum decora sunt adhibita. Quibus rebus id est effectum, vt magna omnium admiratione ordo coleretur, sapiusque à Philippo inde à Carolo Senatus noui ordinis haberetur. Carolo mortuo cum in gentem peregrinam Mariæ matrimonio res transisset, tum id hominum sermonibus est quæsitum, ad Archiducemne, an ad Ludouicum XI. ius collegii transisset? Iam enim Burgundiæ Ducatum Ludouicus occuparat, nec nisi ad Burgundiæ Duces iuxta institutionem spectare ea societas dicebatur: Maximilianus contra iniuriâ auferri sibi eum ducatum querebatur. Ne itaque existimationis apud subditos naufragium faceret, huius se collegii principem Maximilianus professus est, Creue-

*Petrus à S.
Iuliano in
Orig. Burgund.
cap. 28.*

carium, Portumque, quod Maria defuncta ad Ludonicum transissent, aurei Velleris insigni adempto, infamiaque damnatos Senatu inquit, nouosque in eum ordinem equites subrogauit. Acque adeo Maximiliani exemplum secuti Austriaci successores, hoc inaurati Velleris institutum, sepius hodieque frequentant. postremoque ordinis conuentu seu capitulo, vbi loquimur Gandau. hito, Philippo II. Hispaniarum Regi ordinis Principi, auctoritate Summi Pontificis Gregorii XIII. & Philippo III. concessione Clementis VIII. facultas facta est, Equites (qui ferè ex primariis ditionum suarum prœceribus selecti, & quos vulgò in Hispania *Grandes* vocant, quod cetero capite singulari honoris prœrogatiuâ coram Rege apparere ius est) etiam extra capitulum adlegendi, aliaque multa pro arbitrio ordinandi, non obstantibus conditionum capitibus, quibus dicti ordinis princeps, equitesque obligantur: quæ sunt numero 94. & quoniam ubique obuia apud Principes, aliasque dignitatis equestris peramantes, eoque apud nobiliss. virum Hêricum Halmalium antiquæ stirpis Equitem Antwerp. sæpius vidimus, studio omisi, ne prolixitate rei lector obtunderetur: cetera nempe apud auctores copiosius passim inuenturus. Guilielmum in primis Filiatrium Episcopum Tornacensem, Ioannem Funccium huius ordinis Cancellarios, Ioannem Meyerum, Franc. Harduinum, Aluarum Gomezum de Mendoza, Alfonsum de Sancta Cruce Cosmographum regium, Franciscum Sansouim,

statua

statuta ordinis Aurei Velleris Garterii, S. Michaelis, Annuntiationis, Bandæ, cæterorumque ex autographis recitantem, Franciscum Guicciardinum, qui seriem Equitum ad nostra usque tempora enumerat; nec non Guilielmum Mennentium parentem meum pater mem. qui de hoc ordine opus edidit singulare, & Illustrissimo Principi Carolo Duci Arschotano & Groyo inscripsit.

Richardus Vasseburgenfis in antiquitatibus Belgicis, meminit vetustissimæ militiæ Cygni nomine illustris, per Saluium Brabonē (à quo Brabantiam dictam volunt nonnulli) excitatæ, quod ordinis sui commilitonibus eius alitis insigoe, in concordiæ & societatis firmissimæ symbolum attribuerit.

Equites Cygni & eorum insignia.

ORDO EQUITVM HYSTRICIS, apud Aurelianenses

CAROLVS Dux Aurelianensis & Rex Franciæ eo nomine VI. imitatione siue æmulatione Philip. Ducis Burgundiæ, ordinē instituit Hystricis, in quem genere & factis nobilissimos adlegens proceres, baltheo equestri aureo cum Hystrice & symbolo *Cominus & Eminus*, uti tradit Paulus Iouius, inscripto, plerosque condecorauit. Enguerrandus etiam Monstreletus narrat Philippum Burgundiæ Ducem mense Nouembri 1440. ordinis sui signum Carolo Aurelianensi ex Anglia reuerso (ubi captiuus fuerat, per annos XXV.)

In Symbolis Heroicis.

tradi-

*Collare or-
dinis.*

*Ioachimvs
Camerarius
in Emblemata
tibus siue
Symbolis.*

*Plin. lib. 8.
c. 35. natural
histor.*

** Rectum
vlt.*

tradidisse cum Mariam Cliuensem Duc-
gundie materteram duxisset recens, & vi-
Aurelianensem, monile sui ordinis, v-
Hystrix, illius collo indidisse. Ludouic-
inde eius frater Gallorum Rex XII. vi-
hæreditarius Aurelianensis, ac proinde
orum Comes, symbolum hoc *Vltus auos*
ab Hystrice, cui corona superimposita e-
bi adsumpsit, & numismata Regia Hy-
passim insculptam præferunt, quæ & vn-
lupi coniunctâ effigie, vetus Blossorum
insignia sua antiquius figurare solita es-
tur hoc animal plerisque lapidibus ac
cibus insculptum, quod natura tam stu-
armis instruxit, vt prouocantes cominu-
minus arceat, præsertim aduersum canes
leos suos sagittarum violentarum instar
culans. Huius symboli interpretatione
ordinis fundator sequutus est) declarar-
gnificentissimæ cuiusdam ciuis in illa ci-
ædes, ad quarum frontispicium sub Hy-
lapidi insculpta distichon adscriptum est
Spicula sunt humili pax hac, sed bella supe-

Et * salus ex nostro vulnere, nexq; venit

Quod quidem & in Erynaceo, siue Ec-
(ex cuius genere Hystrix apud Pliniu-
meratur,) significatum æmulatus videri-
ctus Carolus, vt per Hieroglyphicum ei-
minem ab insidiis, periculis, ac cuiuscun-
fortunæ casibus tutum ostentaret. Si quid
periculis euitandis ingenio natura que-
tus, simulatq; ferarum se impetentium o-
latratumue senserit, in orbem sese col-

ro

pedibusque intrinsecus testudinis more contractis, tergore omni pilæ instar conglobato, spinisque quibus vndecunque munitus est, ad incolumitatem erectis, otatur; contactû suum omnibus formidabilem reddens. Adhæc autem respexisse videtur Horatius, cum se ita contra fortunæ impetum præparatum scribit, ut sua inuolutus virtute tutus ab eius iniuria fiat. Ita enim inquit.

*Fortuna sauo lata negotio
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alijs benigna:
Laude manentem si celeres quatit
Pinnas, resigno quæ dedit, & mea
Me virtute inuoluo, &c.*

ORDO EQUITVM CARDV B. Virginis Mariæ apud Bor bonios.

LVdovicus II. Borboniorum Dux cognomento Bonus Petri I. qui in prælio Pictaviensi sub Ioanne Gallorum Rege cecidit, filius; postquam operam suam difficillimis regni temporibus eidem Ioanni, Carolo V. & VI. Regibus, contra Anglos aliosque regni potentissimos hostes probasset, exercitum in Africam pro Christi fide duxisset; exortis Aurelianensium, & Burgundionum in Gallia factionibus, quibus regnum pæne pessum datum est, cum familia Burgundica Velleris aurei insigni,

*Collare or-
dinis B. Ma-
rie.*

*Borboniorū
insignia.
Francia in-
signia.*

gne, Aurelianensis verò Hystric
pse, quò potentiam suam maior
pria virtute quæsitam in auxili
Caroli Ducis Aurelianensis, Ph
tis Eboracensis & Ioannis Ango
mitis contra Bargundum, ob n
sui Ludouici Ducis Aureliane
Ordinem Equestrem Cardui D
staurauit, Collare aureum, siue
liliis, & quatuor foliis aut flo
crucem in eodem statuentibus; c
one *Esperance* ornamento datur
qui ob egregia in Borbonium n
illustres haberentur. Cuius Sc
pheum, & caput, Dux ipse se nu
ctoq̃ue baltheo arma gentilicia
genteo & rubeo insigniuit, quali
rum sacrarum aulæis intexta, in
montano, quod Comitatus non
genti dedit, exhiberi testatur Pe
innumeris scilicet liliis cum fil
let, & dicto *Spei* symbolo resp
enim Francorum, Burgundionu
norum, Germanorum, cæteri qu
sanguine Principes cyaneo in cly
definito numero pro insignivsi fi
Caroli VI. tempora, qui primus,
do placet, tria tantummodo lil
pressit: quod & alii Regij stemm
exinde imitati. Eodem torquis in
giniensium Dominorum, qui l
Principum summi Venatores se
arma exornata visuntur. Quo

emblemate, carduis & lilij adtextis, animi sui magnitudinem contra omnes fortunæ impetus expressisse videtur ordinis huius conditor. Vnicaulis enim carduus simul ac scolymō in calicem apparuerit, florem purpureū mittit, inter medios aculeos celeriter canescentē, & abeuntem: cum aura perinde ac spes nostrę plurimum euanescent, vt minimā quaque de causa homines plerumque concutiantur. Nōnunquam tamen quædam animæ proficientis rudimenta indicat, cuius Hieroglyphici primas flos lilii omnium consensu faciliè obtinet. Hic in antiquorum monumentis cum inscriptione *Spei*, lilij potius figuram, quam alterius cuiusquam floris speciem ostentat. Nam in nummo Imp. Alexand. Pij Aug. ab altera facie Dea Liliū dexterā prætendit; cuius inscriptio est, *Spes publica*. Eadem inscriptio cū lilio manu Deę prætento, in Imp. AEmyliani nummis habetur. Nusquam verò frequentius, neque manifestius hæc lilij facies pro *spe* ponitur, quàm in Imp. Claudii P. I. in quibus Dea ipsa pallam læuā sustinet; dexterā liliū prætendit, cum inscriptione, *Spes publica*: Et in Ti. Claudij nummis, eodē gestu Dea, palla quippe sublata, lilioque dexterā porrecto, cum litteris, *Spes Augusta*. Eodem statu, habituque, in Hadriani nūmo, Dea Liliū prætendit cum inscriptione, *Spes P. R.* Quam quidē spem, hodieque de Gallorum Rege Ludouico XIII. Borboniorum & Gallici Imperij lilio augustissimo conceptam, moderante res Regina parète, exemplo Mammeę sub Alexandro; Helenę, sub

sub Constantino, Blanca sub S.L.
pietate & iustitia, ac rara extern
felicitate, abundantia, & publi
tempora sua illustrarunt, felicissi
Christianæ allaturam successus
augurantur. Accedente maxim
connubiali & amicitia vinculo.
sacrum & indissolubile ab om

Lib. 2. c. 8.

Francorum & Castellanorum
zum prædicat Philippus
minzus.

ORDO EQVITVM CARDV
 & Rvra S. Andrea in regno
 Scotia.

REGES Scottorum; vt ex sacris i-
 psorum scriniis loquitur Ioan. Lib. 5.
 nes Lesius Episcopus Rossensis,
 S. Andream Apostolum regni tu-
 telarem

larem Diuum iamdudum agnoscu-
 temporibus Hungi Pictonum Reg-
 stes oppugnaturō, scribunt lucid-
 paruisse crucem, illius instar, in c-
 postolus sublatus pro Christi non
 appetiit, victoriā quē cæso Ath-
 men, pugnae locus, hac nostrā æta-
 Anglorum cæso Rege *Athelstain* c-
 secutum, atque ut tantæ victori-
 non, nullā vngnam vetustate dele-

Hector Boe-
tius lib. 10.

Ioach. Came-
rar. in Sym-
bolis.

Collare ordi-
nis.

illam Crucis in armis, & insigni-
 tam contra hostes deinde gestauit
 tiæ Reges in rei gesta fidem etiam
 osè obseruant: Hinc originem tra-
 tur Ordo equestris D. Andreæ, C-
 in Scotia nobilis; cuius insigne, si-
 carduis confectum præferunt ge-
 gum arma, nummi quē hoc addito
mo me impune lacessit. Asperum
 gultum carduus & aculeis armati
 difficulter manibus atterere possi-
 ris compunctione, quod frangas p-
 minimum flectas. Fuit autem huic
 theus aureus ex floribus cardui, o-
 reis seu nodis rubescentibus inne-
 tus, & infra præferens imaginem
 martyrij crucem decussatam ante

Idem lib. 2.

Insignia Re-
gum Scotiæ.

Insignia verò quæ dicto baltheo
 leonem rubeum, primum & an-
 gusij Regis insigne, prætextā ce-
 ci tractu rubeo, contraposis li-
 circumdata, in flamine aureo of-
 ctum quē Caroli Magni fœdus, ci-

Achaio eorum Rege, quod in hunc usque di-
em religione perdurat, coniunctis duorum
Regum armis indicant. Addidit ille Caro-
lus coronæ Scoticæ (quæ antiquitus forma e-
rat valli militaris) circò quatuor lilia au-
rea, quatuor cum salutiferæ crucis aureis si-
gnis, paribus intervallis discretis, liliis pau-
lò eminentioribus; vnde Scoticæ gentis,
Christianæ Religionis inuolatæque fidei ob-
servatio omnibus dignosceretur. Institutio-
nem huius ordinis nonnulli referunt ad tem-
pora Caroli VII. Francorum Regis, quibus
Scoticum fœdus ob egregiam desperatis Frã-
ciæ rebus nauatam operam, Regumque Fran-
ciæ veterem ac fidam in omne Scotorum no-
men beneuolentiam, renouatam ferunt, Sco-
ticaque insignia Gallicis aucta volunt, quod
iam à Carolo Magno obtinuisset abundè enu-
cleauimus.

*Corona Re-
gum Scotia*

Fuit & Regibus Scoticæ Sodalitium Equi-
tum vulgò *Sertum Rutæ* nuncupatum, cuius
insigne, vti & Regiis armis circumuolutum
visitur, fuit torquis ex duobus rutæ ramulis,
seu folijs innumeris, cui inferius effigies D.
Andræ cum cruce annexa esset, fabrefactus.
Mirari itaque sæpè subiit Ioannem Leslæum
diligentem alioquin rerum Scotticarum scri-
ptorem nullam aut exiguam harum institu-
tionum fecisse mentionem. Cum tamen Re-
gum insignia ab Achaio, usque ad modernum
Iacobum VI. (qui Cardui florem cum Ro-
sa Anglicana, id est, Scotiam cum Anglia
sub nomine Magnæ Britanniæ, vti in

*Equites Ru-
tæ. & eorum
balteum.*

K 2

nummis

nummis eius prætenditur coniun-
 floribus effigieq; Andream exori-
 cobus V. Scotorum Rex, militiæ &
 Catholicæ propugnator acerrimus
 foliis Rutæ seu Cardui confecto,
 imagine insignito, conspicuus a
 auctorem exhibeatur. Quem qu-
 alios quoque externos primosq;
 nobiles, more inter Principes rec-
 ano suo insigni cohonestasse hau-
 gi licet ex eo, quod & ipsum pote-
 que Christiani orbis monarcha C-
 pe V. Imp. Aurei Velleris, Fran-
 Conchylati ordinis, Henricus A-
 Periscelidis torque decorarint. C-
 num solennia festa statis diebus
 cobus pompæ magnifica celebri-
 quibus quoque singulorum ordi-
 bus splendere voluit, ut ipsi Prin-
 rum benevolentia ipsa ornâment-
 illa non malè collocata aut quoc-
 obscurata, verum ipsius animi gr-
 tione, pompæ celebritate aucta,
 Cuius rei ut luculentius signum
 tati eluceret, insignia Regia in p-
 ensis palatii figenda, singulaque
 gulorum, simul ac D. Andream orn-
 ut dicto Leslæo placet, sunt Sc-
 propria) exquisita artificii la-
 cumPLICANDA curauit
 ):(

Lib. 9.

ORDO EQUITVM S. MARIAE
sive Elephanti in regno Dania.

EST in Dania (quæ veterib⁹ Cym-
 bria Chersonesus dicta) Ordo
 militaris Elephanti Equitum,
 Divæ Virgini dicatus, quibus pro

K 3

tessera

*Insignia E-
quitum Ele-
phant.*

tessera est torquis aureus ex elepha-
la tergo ferentibus, & calcaribus, &
propriè sunt insignia, interpositis
appensa inferius effigie Dei matri-
laribus circumdata, cui rursus orbis
reus tribus clavis insignis, certoque
emblemate inscriptus, symbola o-
stianæ pietatis, & Equestris digni-
tutis. Cuius quidem instituti le-
conditas, rescire hætenus non est d-
mus tamen non raro Regum Dani-
gnia, (quæ tres leones viridis colo-
dos feciales nuncupant, in campo
mis sanguineis, seu cordibus huma-
to, præferunt) eiusmodi cingulo
vti hic exhibemus, exornata, & ap-
Reges tali facie, inter Principum
reperire. Fecit & nobis copiam au-
Franciscus Bergius vir munditiæ &
in omni vita assuetus, & insigni nu-
tiquorum supellectile, aliisque pri-
numentis instructus, quo in puluer-
cipes, vti quondam Illustris. Pri-
lus Dux Crolius, & Arschotanus &
nobilissimus vir Nicolaus Roccox
splendore natalium quam consul-
piana in vrbe dignitate multisq;
clarissimus aliique defudant heroe
nummi antica parte videre licet ef-
derni Regis Daniæ cum hac inscrip-
stianus I V. D. G. Dani Nor Va. Go. B
enim is in publicis, tabulis Danica
VVandalorum & Gothorum Regi
ab altera vero *Dux Slesu. Holf. Stoi*

maſt Comes in Olde & Dela. cui præter tredecim diuerſorum regnorum & principatuum imperij Daniæ expreſſorum inſignia inſunt arma gentilitia, Daniæ cruci, cui Elephas ſub- eſt, ſuperpoſita. Similiſque alius eſt nummus eadem ferie, etſi mutato ordine, cum elephan- tis caſtello onuſti ſymbolo, præferēs inſignia, ex quibus conſtat ordinem elephantum non in- ſimo apud Danos loco cenſeri & parentem di- cti Chriſtiani III. eius conditorem aſſerunt. Huc facit, & cuius Hieronymus Héninges me- minit in Theatro ſuo genealogico, ubi inſignia regni Daniæ hoc ordine & collari, quod Ele- phantem cum caſtro appenſum prætendit, cõ- decorata, Chriſtierno IV. Regi conſecrat de- dicatque. Neq̃ mirũ Elephantis ſymbolũ à Re- gib. Daniæ huic ordini cohonẽſcendo adſũptũ, cum ſummis virtutibus nobile hoc animal ab antiquis prædicetur, & q̃ proximẽ ad humanam rationẽ accedat, fortitudine ſcil. militari, pru- dentia, & fulcro imperiorum; Religione, quæ non niſi in hominem cadit, clementia Regia, quæ & ſarẽ Deorũ adſcripſit numero; Augu- ſtũ & ſeravit. Pio cognomẽrũ dedit, clemen- tiſ. Rapp. Maximino, Balbino, & Gordiano ſtatuas cũ Elephãtis decreuit. Adhuc Aegyptij Regẽ, p̃ Elephãti ſimulacrũ intelligebãt, non ea rãm de cauſa, q̃ cũ gregatim ſem p̃ ingredian- tur; is, qui maximus eſt natu, gregẽ ducit, quod in regibus eligendis multarum nationum & gentium mos fuit, vt id muneris ſeniori- bus demandaretur. Hinc apud Hebræos Se- niores, apud Athenienſes Palæologi, apud

Romanos Senatores rerum habere
soliti: verum propterea quod habere
regi peculiare, ut genua non flexi-
biliter, ut animalia reliqua, cal-
leuiter incuruet: nam genua non
hio procul ostendit supplicabile
esse, flectere verò calcaneum, hi-
gu à maximè præditus est, indicat

ORDO EQUITVM

Lusinianum nobile iuxta ac potens in Gallia opidum fabulisque Melusina à poetis Gallis decantata notissimum, illustrissimæ genti (quæ tot Reges ac Principes orbi Christiano, Hierosolymis scilicet Armeniæ ac Cypro denique protulit) nomen dedit, ut prodit in Historiis *Iac. Aug. Thuanus*. Huius familiæ auspiciis (à quo Principe aut tempore pondum comperi) initium datum, tradunt nobilissimæ militiæ seu sodalitiæ Equestri, Cypri nomine nuncupatæ. Fuitque ei pro insigni colare seu baltheus equestris, aureis literis maiusculis S. exornatus; intercurrentibus latinis aureis, quibus infernè appendebat gladius, laminâ argenteâ, capuloque aureo insignitus, & in gyrum circumplexum symbolum Gallicum, *Pour lay autq̃ maintenir*: ac si conditor illius innuere vellet, *Pro fide seruanda* nullum inter commilitones generosi animi officium prætermittendum esse; adeoque gladio vindicandum. Per literam autem S. quæ silentii apud Romanos nota fuit, secretum societatis & amicitie simulachrum, indiuiduamque pro patriæ defensione Societatem denotari. Tali autem baltheo exornata visuntur gentilitia Lusignanorum arma, quæ quadripartita regni Hierosolymitani, Cypri, Armeniæ, & Lusignianæ familiæ insignibus interstincta esse alibi docuimus. Vide Stephanum Lusignanum, qui 67. familiarum è stirpe Lusigniana descendendum, genealogiam concinnauit.

Torquis & quitum Cypri.

Insignia Lusignanorum.

K s

ORDO

ORDO MILITARIS

ba & Rationis apud Cas-
nos.

Annos sup-
putandimos.

a 1358.
b 1485.

Ordo Equi-
tum Colum-
bae & colla-
re.

Ordo Mili-
tum Rationis

Ioannes I. Castellæ Rex, quo a Hispanos supputandi ratio, (*eram Domini, aut Eram Caesaris* a Augusti ætate, tum in historia, actumulis, atque priscis conuentuum corum actis; tum priuatim in ferliari dicere consueuerunt) Anno antiquata est, atque ad Christi ortu, quod paulò ante fecerant a Vale multo post imitati sunt b Lusitaniarum prouinciarum, vti sustinuitate, Dionysius Abbas Romanus, si supputandi rationibus excogitasse que inuexisse in Remp. Christian moratur. Is, inquam, Ioannes paul finem anno 1390. Insigne equestre e Columbæ effigiem ex aureo torquelaribus distincto, pendentem, nobilicisque proceribus ad præclarHenrici II. aui exemplo, honoriectâ, incitamentum. Cuius generilaria Segobiæ ipso D. Iacobi festo his templo maiori solenni ritu expiens, inter Equites distribuit, simu constitutionum, quibus singuli adstexhibuit.

Insuper & aliud honoris insigne nis nomen dedit, armigeris & m

nobilibus, qui in hastiludiis aliisque bellicis exercitiis inuicem sese gessissent, certâ hinc gloriæ reponendæ ex re fortiter gestâ, hinc beneuolentiæ, gratiæ ac munificentiæ à Principe consequendæ spe, promerendum proposuerat. Verum morte eius intempestiua, quæ in eundem annum incidit, vt Ioannes Mariana lib. 18. cap. 13. & Hier. Romanus lib. 7. de Rep. tradunt, res priusquam stabiliretur, euanuit.

MILITIA ORDINIS DRACONICI in Germania & Hungaria, **Tusini** in Bohemia, **Disciplinarum** in Austria.

Post Carolum Magnum, qui imperium occidentale maximâ nominis Christiani gloriâ restaurauit, & in Regû Franciæ familia primò fundatum, ad Germanos, atq; ad Saxonos, quod à Regibus Francoiû originè ducerent, transtulit, id rursus Luxemburgi summâ virtute Principes, per domesticas calamitates debilitatum, erexerunt, pristinamque maiestatem reddiderunt: Henricus nempe VII. & eius nepos Carolus IV. aureæ bullæ conditor, Caroliq; filii Vuenceslaus & Sigism. qui oēs magni nominis Imperatores sceptro potiti. Quorû posterior Sigism. aded studiosè fuisse legitur magnitudinis Christianæ, vt non solâ plusq; vices collatis signis cû barbaris pugnauerit, gloriosissimosq; de hoste triûphos reportarit; sed & zelo & hortatu eius duo œcumenica

con-

*Insignia
Equitum
Draconico-
rum.*

Cap. 22.

*Equites Tu-
sinij in Bohe-
mia.*

*Ordo Disci-
plinarum in
Austria.*

consilia vnum Constantiæ, alterum
tirpando schismati & heresi v.
Christianum præsertim Hungaria
miam concutienti, celebrata fini
Christiana sacra contra infideles
tueretur, ac propagaret, erexit or-
tum Draconicorum, quos insigni
tucti & præcipitati decorauit, tel-
pationi periculosissimi totius ter-
monstri, schismatis scilicet & ha-
ius ordinis etsi rara apud histori-
tio, Petrus tamen Belouus Præses
originibus suis militaribus testat
diploma anni 1433. quo Basilius Co-
chio Anconæ in collegium ordinis
hisce verbis cooptatur; *Te quem
militia cingula & societatis nostræ
stola seu amplexibus charissimi fratris
Aragonie insigniuimus &c.* Refert
mus Romanus ex historia Hispani-
annis, tempore Sigismundi & A-
floruisse in Germania tres insigne
questres, nec non Moysen Didaci
Hispanum, probatæ fortitudinis
eodem Alberto, tribus militiæ insi-
se condecoratum; *Draconico* nemp-
à Rege Hungariæ; *Tusinio* vt à Re-
& collari *Disciplinarum* aquilâ c-
& Polonorum Regum in campo
ra est) exornato, vt à Duce Austr-
Hungariæ (cuius regni habenas i-
Imperator Matthias hodie modera-
tio equitum Hungaricorum, quib

SYMBOLA ET ORIO.

177

erat cruci viridis, in habitu seu chlamyde coccinei coloris. Quem quidem ordinem antea nos ferme ducentos contra Turcas Hungariae nobis incumbentes institutum memorat Hieronymus Megisius Com. Pal. & Archiducis Austriae Historiographus in suo, quem de Triplici Equitum genere, scripsit tractatu. Hungaricorum autem Equitum Crucis insignia, uti & Templariorum S. Catharinae, S. Stephani, S. Mariae de monte Carmelo & S. Lazari, Ausi-
orumque, gemina formam in fronte huius operis delineata omnium oculis exhibemus.

Cruc. Viridis
insigne Equi-
tum Hun-
garie.

Part. 2. c. 16.

Insignia Tri-
plar. Equitum
S. Catharinae
S. Stephani
S. Mariae de
Monte Car-
mel. & Ausi-
orum.

ORDINES EQUESTRES IN regno Sueciae.

Quantum olim Reges ac Principes Go-
thorum de perpetuanda nobili fama ac
bellis

*Ordo Equi-
tum Sera-
phicorum.*

*Salustius de
Bello Jugurt.*

*Olaus Ma-
gnus lib. 2. c.
25.*

*Collare E-
quitum Se-
raph.*

bellica claritate curam habuere,
& clypei eorum illustribus locis
posteris relicta, euidenter ostendit.
Australis Finlandia in magnifico
goe (locus qui Regibus Sueciae be-
aut pacis componenda, quasi arbi-
in cautibus vetustissima heroum
Suenonū, insignia, literato ordinis
simplicitate insculpta. Quod ad re-
pessendas, visis maiorū insignibus
Maximus & P. Scipio sapius de se
stati) vehementissimè sibi animū
cendi sentirent. His antiquitus
duæ virgines coronatæ, aureo vel
tuo in virenti sylua amplexantes
nympharū excellentiam in ea re-
dentes. Posteriori verò ætate, Su-
pes tribus aureis coronis in can-
coloris, ob inscrutabilem Domi-
plicitudinē, magnifica bellorum
haustam metalli vbertatē, vbi fuer-
aliorum orbis Christiani Principi-
res ordines adsumpto Christiano
stituere. Quorum quidem alter t-
quem coelestes Cherubim, & Ser-
ces patriarchales, illius instar, q-
Hungaria à Pontificibus in Reg-
attributa est. Deique effigies exo-
descere inter cætera Christia-
roum insignia conspi-
tur.

ORDO EQUITVM GLADII & Balthei militaris.

Lter in Suecia militaris ordo pro
tesseragladios aureos, militari bal
theo inter se cō ūctos, & acie san-

*Collare E.
quitum Gla-
dij.*

& militaris gloriæ, q̄b. regna fulciūtur, inſigne
eſt) prætendit. Seneca. n. gladiū bonū eſſe dicit,

non

Epist. 76.

non cui deauratus est baltheus, n
 gemmis distinguitur: sed cui ad se
 tilis acies, & mucro munimen
 pturus. Et vel ad consummatam
 duo requiruntur, Calamus & gla
 liberandis rebus consilium & lic
 dis autem gladius. Insignia autem
 ri huius ordinis symbolo conde
 clypeo aureo umbonem fuluo le
 tem, circum circa tres coronas re
 dem campanulas rubeas; in galea
 muralem argenteam, cristis seu p
 coloris respersam binosque sup
 beos in vexillis argenteis decuss
 praferunt. Quae praeclara Christi
 decora, mutata in ijs regionibus R
 desuetudinem ferè abierunt.

ORDO EQUITVM
*apud Aremoricos in Britan
 nica Ducatu.*

FRANCISCUS I. huius nomini
 Dux, filius Ioannis V. & Ioan
 namento Conquestoris, pri
 tus Britannici, in familia Montf
 seriem suam à magno illo Euerar
 rantio, & stemma ducit) condi
 quod Reipublicae interesse sciret,
 desertores ignominiosè puniri; sic
 stantes viros honore affici, æquum
 Spicæ siue Aristæ ordinem mil ita

memoria renouandæ, tum nobilitati Britannicæ decorandæ, anno circiter 1450. inchoauit, cuius candidatos donauit torque aureo : ita fabricato, vt ex spicis frumenti, aliis alios subsequentib. in modum crucis, caudis retrò conuersis, & nodos venerios, quos ab amoribus nuncupant, conficientib. Spiceam quasi Cereris coronam, aut Arualium sacerdotum referre videretur. Cui præterea in basi Mus Ponticus, siue Alpinus candidus (Armenium nunc vocamus) colliculo viridi impositus, duabus catenulis aureis adhaereret: addito Ioannis Conquestoris Gallico emblemate *A ma vie*. generosum utique incôterminati & syncerissimi animi exemplar. Est enim hoc animal (quod Iulio Scaliger Mustelæ genus est, & ob candicantis pellis raritates, Gallorum æstimatione Principum ornamentum nobilissimû) ad id puritatis amans, vt teste Plinio, cum fouearum suarum ostia cœno illita conspiciat, se potius à venatorib. capi patiatur, imò nec ipsam mortem declinet, quam eo foedari malit. Simili elogio vsa est Anna, non semel Regina Franciæ filia nempe Francisci II. Britannicæ Ducis & Margaritæ Foxianæ, ex Gastone Comite Foxensi, & Eleonora Regina Nauarræ genitæ. Cuius symbolum hodieque ostentat castellum Blæsiacum, hoc dicto conspicuum *Plus tost mourir. Potius mori*, quod idem ferè est, cum ordinis huius tessera *A ma vie*, qui huius Regine matrimonio ad coronam Francicam delatus, finem cepit. Anno enim 1555. inter Regem & Ioannem Brosium, Stamparum Ducem, Britannicæ Gallicæ in Armoricano tractu

*Torquis E.
quiti Spice.*

L

præ

*Ioannes Ti-
lius de reb
Gallicis.*

*Lib. 2. de re
Gallica pe-
riche 6.*

præsidē, transactū fuit. Is à Carolo
nus ducebat, qui cum de Britannia
contenderet opib. Gallicis fretus,
ne Drocensi, Montfortii Comite
prælio anno 1365. iiii. Kal. Octobri
ribus cæsus est. Ab eo tempore Mor
ea regione rerum potiti sunt, vsqu
memoratā, Francisci Ducis vnicam
rolo VIII. primum, dein Ludouico
quo ex matrimonio prognata Clau
genita. Francisci I. Regis vxor fuit,
paterna Henrici III. & Francisci
& Andegauenſium Ducis, sub qu
Britannia coronæ Regiæ ex ordi
ciæ decreto ita vnita est, vt nullo
posterum alienari posset. Cæterū
dinis in ea fundatione ad Inſignia
Arminiis nigris respersā respexiss
Robertus Cænalis credit Britanni
nicam, siue Hermionicam dictam,
nibus populis, qui sunt ripenses,
ceani littorales: ita vt apud eos in
naculum nomen *Hermine*, signo ca
tracto, nempe ex cauda candida m
unicam vocabuli allusionē. Et hin
cōendit Armoricos ex nominis oc
scilicet Hermiones dicūtur, per all
dā sibi desumpsisse, ea quæ gestāt in
dicta *Hermes* caudis mustelarū à
ta, coloris atrī in area candida. Nā
Arthurō, atq; ei⁹ cū gigāte in Lute
cōfecto duello, deq; celit⁹ emissis in
tantū auctoris Monumētēsis singul

nio circumferuntur, ab omnibus passim auctoribus, pro commentitiis habentur.

ORDO E QVITVM LVNAE
Crescentis apud Andegauenses
& Siculos.

Secunda Andium familia, quæ inter alia potentissima Christiani orbis dominia, Sicilia imperio potita est: teste Ioanne Iouiano, signum ordinis Equestris in brachio habuit crescentem Lunam argenteam. Cuius militiæ principatum sibi ac successoribus primus sumpsit Renatus Dux Andium, & Rex Siciliae, Neapolis, & Hierosolymorum: princeps utiq; meliori fortuna dignus; siue eximiam erga Deum ac patriam pietatem; siue animi magnitudinem spectes, cum paucis comparandus. Is cum more inter Principes recepto ordinem Lunæ Crescentis in D. Mauritii Urbis Andegauensis basilica erexisset, perspectæ virtutis militibus torquem aureum, Luna Crescente (cui axioma illud *Los* vel ut Petro Mathæo Regis Galliarum historiographo placet *Los en croissant*, Carolo VIII. postea per familiare symbolum inscriptum esset) insignem spectabili totius aulae pompa perquâ honorificè detulit. Exinde Paulus Iouius natū credit illud Henrici II. *Donet totū impleat orbem*, quia verè, *Cum plena est fit amula Solis*. Et verò quoniā neminē in hoc solaritū adoptare fas erat, nisi primū in pugna fortitudinis suæ specimen dedisset, præliorum frequentiam, quibus interfuisset, ex bacillis, qui lacinia suspensi ad collum & annulo simul

Torquis II,
quintum
Luna.

Franciscus
Modius in
Coronatione
Henrici II.

L 2

inserti

infecti terminabantur, colligere l
 auctoramenti primi fuere Ioannes
 tus Renati Regis Dux Lotharing
 briæ, Vicecomites S. Ballorij, & El
 dus Beauensis Dominus, Precign
 quorū nomina & insignia in dict
 basilica (q̄ inaugurationis sedes est)
 spiciuntur: & gentilitiis colorib.
 chiuis capituli religioſe adferunt
 Chopinus. Huius porro sodalitati
 ctante Tilio, omnis fortunæ per
 inter se socij esse tenebantur, ami
 toresq; in omnem necessitatem, n
 terat alter alterum infestare. Veru
 sima Andium stirpe huius Regis r
 ctā, pariter & nobilissimum hoc i
 nem coepit. Quæ causa fortassis,
 ges seu constitutiones non facile
 quod Andegauensium historicus
 quod Rex tot bellis implicatus, on
 concepta, ad finem perducere non

*Nonus ordo
 Equitum in
 Sicilia.*

Nostra verò ætate Illustris, Ma
 race spectatæ fortitudinis heros,
 & Andegauensium Principū præc
 renouaret, quo maior Turcicæ po
 increbresceret: eò maiorem glor
 nomen in futurum militarib. viri
 riosissimæq; de barbaris victoriæ
 peti censeret; nouū Equestrem or
 num militare apud Siculos inuex
 pauci nobilitatis primates & sum
 tis adolescentes nomen dedere; qu
 mandis instituit ille velut pancia

gymnicis certaminibus tyrocinia belli agerent, discerentq, in ludicra pugna veram pro Christo fortiter & imperterritè pugnare: eaq, ratione Turcis cottidie imminentibus, non solum ad insulam inuadendam, sed Italiam proximā vastandam intercludere. De his plura apud Rodolphū Botereum, in magno Franciæ Concilio causarū patronum, lib. 3. ad ann. 1595.

ORDO NAVALIS SIVE COCH-
learis.

L 3

Fuit

Vit priscis seculis Francorum gens naualis & pyratice artis exercitissima, si Latino Pacato, Sidonio Apollinari, ac B. Phenano credimus. Placuitque genti, vt quamcunque sibi regionem vrbs condenda, quieti deligerent, hoc sacro nautico honori & antiquitati memorabile symbolum nauis amplissimæ, dicaretur. Quod quidem eâ sorte insignita incôparabilis & Regalis, Parisiorum Lutetia sibi vetusto nomine vel in hunc vsque diem etiam vindicat. Neque verò absurdum est, hoc ipsum illos à Gepidis, idem antea quoque vsurpantibus, per Germanicum Oceanum clavis, vsurpasse; Regesque deinde Francorum tot transmarinis expeditionibus ante alios præcellentes, sibi quasi proprium (vti in numismatibus S. Ludouici nauis & concharum insigne videre est) reseruasse, sodalitiūque sacræ cuiusdā militiæ instituisse, quod nōnulla insignia duas nigri coloris naues in campo aureo, similemque vnā in galea clypei exhibentia, & privato cuiusdam ordinis Cochlearis Equiti fortè per familiaria passim ostendere cernuntur, quibus præterea circumdatum est collare aureum ex cochleis in sinu semilunarum rubei coloris collocatis fabrefactum. Quod nempè Reges ii sapissimè gloriosissimas de barbaris triumphos reportarint, Imperiūq. Orientalis signa, nocturno illo lumine splendentia, eripuerint. Illam enim semi lunam Turcarum (quod genti solenne militiæ signum; quasi Romanis aquila est) originem à Byzantinis habuisse constar, teste

*Elaud. Paradisus in
Symbolis her-
oicis.*

niste omnia antiquitatis vindice Iusto Lipſio, *In Epistola*
 qui primum illud apud nobilem virum Auguſt. lib. 7.
 rum Giſlenum Boſbequium Legatum Byzã. *Cur Luna in*
 sinum, & in illis nummis obſervaffe tradit. *In labaris Tur-*
 quorum ſcilicet parte Luna media eſſet, cum *carum.*
 inſcriptione BYZANTIN. Itaque vt Athe-
 nienſium noctua, aliorum gentium aliud in-
 ſigne fuit, ſic Byzantiorum Luna, quam magnus
 ille Rex magno Chriſtiani nominis malo, in
 ſigna ſua tranſtulit ſignum victæ gentis, penes
 quàm Orientis imperium eſſet. De hoc ordine
 conſulendus Ioannes Feronius qui catalogum
 ordinum Equeſtrium à Regibus Galliæ erecto-
 rum collegit, & ad nobilitatis Franciæ de-
 corem, Principum virorum manibus
 non indignum reli-
 quit.

ORDO EQUITVM S. MICHAELIS apud Gallos.

Raclarum illum morem, vt pro-
ceres torque aureo insignirentur
à Romanis ad Francos traduxit
Ludouicus XI. cum, vt ait Gagu-
nus, Kalend. Augusti, Anno 1469. ordinem D.
Michaelis Ambasiæ institueret, nouisque
iterum statutis Anno 1476. Plessij auge-
ret; symboli loco, suos insigniens torque
aureo,

aureo , cochleis (quæ Romanis Senatoribus turgentes in lacertis prominebant) inter se hærentibus, & D. Michaelis, cacodæmonem è coelo deturbantis imagine appensa : additoq; *Symbolum emblemate Immensæ tremor Oceani.* Prouocatus utique exemplo patris sui Caroli VII. cui pro insigni bellico, huius Archangeli fuit effigies, cum primitias potissimum inaugurationis celebraret Rothomagi. Sumptum id, adeoque sancitum in singulos Reges ab illustri, utiunt, miraculo, seu præsentia D. Michaelis in prælio ad pontem Aurelianensem ; hostes Anglos, urbemque à dira oppugnatione arcantis ac propulsantis. Hisce insignibus Militaribus comprobationem virtutis, concordie, fæderisque perpetui pignus, item & coronam præclarè actorum communemque inter Equites fortunarum æstimationem contineri, interpretatur Claudius Paradinus in symbolis Heroicis. Initio verò fuit cohors quædam triginta sex regni procerum, inculpatorum equitum, dicta à D. Michaële, societatis præside: quibus Rex ipse primas adnumerari voluit, eodemque quo ordinem inchoauit momento, solenni lustratione XV. Heroes, quos ob honorem & nomenclaturæ prærogatiuam silentio præterire fas non est , in eundem adsumpsit. Primi itaque fuere *Carolus & Ioannes*: hic Borbonii, ille Aquitanie Dux, *Ludouicus Luxemburgus* Comes Fani Pauli, magister Equitum ; *Andreas Lauallius* Tribunus Equitum; *Ioannes Sanferranus* Comes ; *Ludouicus Bellemontanus* Foresti & Plessij dominus; *Ludouicus*

Symbolum
ordinis Mi-
chaelis.
B. Corius.
lib. 7. c. 47.

Totevillanus Torrij Dominus *Ludouicus Laual-
lius* Chastillonæ Dominus, *Ludouicus Borbo-
nius* nothus, Comes Rossillanus, maris præfe-
ctus, *Antonius Cabarreus* Dammartini Comes
archicoeconomus; *Ioannes Armeniacus* nothus
Comingenfium Comes, militum tribunus;
Georgius Trimoleus, *Gilbertus Chabanaus*, *Caro-
lus Crusolius* Pictonum iuridicus, *Taneguimus à
Castello*, præfectus Rulfinonensis: reliqui so-
daliū suffragijs electi. Qui porro huic sode-
litiū nomina dant, in verba Principis adigun-
tur, eoque neminem moueri constat, nisi hære-
seos aut prodicionis reū peractū, aut si-
gnorum desertorem. Quando verò agebatur
de aliquo in demortui locum eligendo, non
suffragiis, sed tabulis (βαλότας Veneti vocāt)
à verbo Græco βάλλειν) electio fiebat. Quæ
obsignatæ in peluim coniiciebantur, quibus à
Cancellario numeratis, qui plures tulisset, in
collegium cooptabatur, hac verborum formu-
la à Principe prolata: *Te ordo Fratrum* (ita enim
vicissim se appellare solent Equites) *& Soda-
lis loco habet, eaque ratione te torque hoc do-
nat, faxit Deus eum diutius gestes.* Deinde in
perpetui amoris testimonium, singulos exos-
culatur, isque mos fuit, in collegium Sodales
adlegendi. Est & suus huic Ordini Cancellari-
us, Thesaurarius vt vocant, caduceator seu
fecialis, cui à Diuo Michaele nomē est, & scri-
ba qui equitum præclare gesta litteris & me-
moriæ perpetuæ mandaret. Eo numero legi-
mus exauthoratum Ludouicum Luxemburgū,
vnum ex illis maiorū gentium Torquatis E-
quitibus.

quitibus, de quo cochyliato honore obrogato, publice in Aula Lutetiae sumptum supplicium. Moris enim sagibus, munus hoc etiam in externos Principes conferre, in honoris & benevolentiae indicium: qui si eorum hostes velint se profiteri, per internuntios torquem remittunt, ut omni sacramento religioni soluti, alteri Principi strenuam operam nauent. Quod saepe in nostris temporibus contigit, Et anno 1558. Philippus Hispaniarum Rex Gadaui Equitum aurei velleris concilium celebrans, ordinis torquem Octauio Pormensium Duci, quem ille accepto à Rege Gallorum cochyliati ordinis insigni, superiorum bellorum tempore abiecerat, restituit. Huius ordinis statuta & leges ex magno constitutionum volumine regni Francorum, ut refert Ioannes Tilius lib. 2. de Rebus Gallicis, mandatae sunt typis, & vulgari lingua passim circumferuntur à Francisco Sansouino & aliis, de quibus consule Petrum Matthaeum & Franciscum Modium, qui comitia ordinis & caeremoniarum solennia ab Henrico II. anno 1548. celebrata, perquam copiose persequitur in Pandectis

*In historia
Ludouici XII
lib. 6.*

Triumphalibus tom. 1. libro 2.

ORDO

ORDO EQUITVM S. GE.
orgii in Corinthia.

Rudolfo Habspurgenſi, qui primus Imperatorii ſaſtigii decus in familiam, ſcepbris, regniſque fatalem intulit; vndecim ex Gente

Aultriaca imperatores eximie omnes maiestatis numismate à Rudolfo II. augustissimi nominis Principe nuper complexos, numerat Germania. Quos inter Fridericus III. haud postremas tulit. Is ad Turcarum Hungariæ, Styriæ, Corinthiæ, vicinisque prouinciis imminuentium arma depellenda, Equitum S. Georgij ordinem prudenter instituit. Cuius quidem Magistro generali regiam sedem in Mil-lestadio, Corinthiæ opido, amœnissimo loco designauit, & Principis honorem adiecit. Huic & Nouæ ciuitatis in Austria Episcopum, in rebus ut loquuntur temporalibus, itemque **Canonicos ea de caussa in arcem postea transfatos;**

Magister ordinis S. Georgii Principis titulo auctus.

laton, eademque D. Georgii rubra cruce, (quæ *Insignia E-*
 plana & simplex gentilicios clypeos occupa- *quorum cruce*
 re solet) signatos. Et ne quid ad splendorem *D. Georgii.*
 desset, toparcharum Cranichbergensium, re-
 cens cum familia extinctorum castra ac præ-
 dia, in vicæ sulæque subsidia, liberaliter addi-
 dit. Nimirum Trautmansdorfium, Scharfe-
 necam, & S. Petronillæ prædium: in quo Car-
 nunti vetustæ urbis ruinae exstant. Quorum
 prouentibus non mediocriter adiuti S. Geor-
 gii Equites, Christiani nominis zelo incensi,
 non raro virtutis suæ contra Selymum, Soly-
 mannum aliosque Ecclesiæ hostes, fidem fecê-
 re. Vide Lazium libr. 3. Rerum Viennensium.
 Bernardus item Luceburgius in libello de or-
 dinibus militaribus, memorat ordinem mili-
 tum S. Georgii ab Alexundro VI. Papa, & Ma-
 ximiliano Imp. aduersus Turcas itidem insti-
 tutum, Cruce aureâ cum corona in circulo au-
 reo pro insigni attributâ.

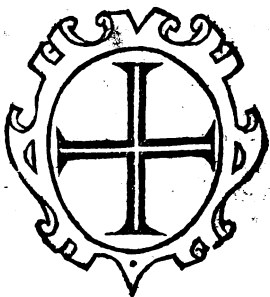
*Equites S.
 Georgii insi-
 gnia Crux
 aurea.*

ORDINES EQUESTRIUM A SUM- mis Pontificibus instituti.

SUMMI Pontifices, quorum auctoritate
 cæteri toto orbe Christiano ordines mi-
 litares erecti, varia Equestrium virorum col-
 legia instituerunt; quæ hisce ferè titulis cele-
 brantur: utpote Equites Christi, S. Spiritus, S.
 Petri, S. Pauli, S. Georgii, Pii, Lauretani, S. An-
 tonij, Iulij, Liliij, & id genus alij; viri aut de
 Ecclesia, aut Republica Christiana bene meri-
 ti; & quos in album suum cooptatos, Pontifi-
 ces

*Equites In-
 sii & Liliij.*

ces annuo censu solent honorare, & crucis insignibus colore distinctis condecorare.

*Equites Christi
et eorum
insignia.*

Christi Equites crucem rubram, qualem in Lusitania eiusdem nominis equites ferè gerunt, limbo aureo inclusam, præferentes, à Ioanne XXII. institutos memorant Franciscus Tarapha, & Ioannes Consettrius in priuilegiorum mendicantium collectione.

*Equites S.
Spiritus Ro-
mæ in Sa-
xia.
Lib. 13. c. 3.
Equites
S. Petri.*

Equites S. Spiritus, qui vulgò in vrbe fratres hospitalis S. Spiritus nuncupantur, cruce candida in veste, aut chlamyde insigniuntur. Ioannes item Azorius Equestrem ordinè S. Spiritus in Saxia ponit, de quo & Nauarrus de regul. consil. 70. Anno 1520. Leo X. instituit collegium militum S. Petri aduersus Turcas, communes Christiani nominis hostes, vti Alfonso Ciaconius in Pontificum & Cardinalium historia commemorat: quod idem fecisse seu confirmasse traditur Paulus III.

Et

Et Pontificem quandam post varias peregrinationes ad urbem venientem, à Pontifice S. Petri torque donatum, tradit Aug. Thuanus; & E. Schottus, S. Petri & S. Pauli equites in Itinerario suo Italix recenset. Paulus vero Merula Cosmographus CCCC. S. Petri Com. milites; S. Pauli CC. in Familia Pontificis degentes enumerat.

*Equites
S. Pauli.
part. 2.*

De quibus & nobis amplâ fidem fecit, Gentilis noster Petrus Gerardi, militiarû suæ Vigiliarum Antuerpiensium summus Præfectus, vir longinquis peregrinationibus & cõtinuis pro patria laboribus exantlatis, clarissimus, cuius etiam nû fratrem Aegidium, non semel Consulatu functû Reip. Clauum fortitez, tenere magno suo bono Antuerpienses fatentur, sentinrque.

S. Georgii Equites ab Alexandro VI. institutos narrat Bernardus Luceburgius, in libro de armorum militarium mysteriis; quibus Crucem auream cum corona in circulo aureo pro tessera attribuit.

*Equites S.
Georgii &
eorum insi-
gnia.*

Pius IV. P. M. Equitum sodalitiû, Pii appellatorum anno 1560. inchoauit; adeoque censu opimo dotauit; & Urbem domicilio attribuit. Numerus primû 375. Equites habuit, ad 535. deinde auctus, teste Ciaconio. Qui ferè cû seculares sint, primò equites aurati à Pontifice creari solent, nonnulli etiam Comites palatii Lateranensis, cum potestate creandi doctores in omnibus facultatibus, & notarios publicos, legitimandi spurios, & alia pro arbitrio statuendi. Insigni item Apostolicæ sedis privilegio cautum,

Equites Pii.

*Petrus Bello-
sius in Orig.
milis.*

cautum, quo Pios istos Equites aliorum quo-
rumcunque Principum equites, nominatim
Imperiales, & S. Ioannis, siue Melitenses, præ-
cedere voluit. Suntque ii domestici familiares
seu Papæ, ut vocant commensales, qui cum in
publicum prodit conopeum, siue thronum,
quo Papa suffertur, cum cæteris Principum le-
gatis, gestare tenentur.

*Equites Lau-
retani.*

1586.

Xystus V. qui Lauretanam D. Virginis cele-
berrimam ciuitatem, in Episcopalem; & Ec-
clesiam in cathedralem erexit, ducentorum
Lauretanorum equitum ordinem instituit, an-
no 1586. Pontificatus sui quarto, cui postmo-
dum, uti tradit Alfonso Ciaconius, alios sexa-
ginta adiecit.

*Crux Cæru-
lea in signe
Equitum
S. Antonii.
De Cruce li.
1. c. 8.*

Est & aliud Romana in vrbe genus Equitum
S. Antonii appellatorum, qui plerumque san-
natione Galli, & quamvis gladio minimè ac-
cingantur, Equitum tamen numero censetur,
crucemque cæruleam in chlamyde, quam
commissam vocat Lipsius, quæ forma ex amul-
sim est in T. littera, vnoque ore omnes cum
cruce componunt, præferunt.

*Tertull. ad-
uersus Mar-
cian.
Isidor. de
vocat. gent.
Hieron. in
Ezech. c. 9.*

Adstruunt etiam picturæ, in quibus passim
hodie videas D. Antonii vetustissimi monachi
penulæ, & manui assui, aut imponi hanc cru-
cem. An quia Aegyptius ille vir? quibus iam
olim notum & inter sacra hoc signum? Certè
in obeliscis, qui inde Romam vecti, sculptum
sic vidisse se testatur Lipsius: cum anulo ta-
men, vel ansula supernè, nec satis solidè se sci-
re, ad quam rem aut vsum. In penula autem &
veste monachorum Crux, imò & cruces fuere,
si re-

si rectè capimus Nicephorum Gregoram; qui sic de Andronico Imperatore monacho nouello: *Supernè rubrum prætulit diuina crucis signū, infernè nigrum.* Duas diuersi coloris crucēs videtur dicere, nisi tamen vnam intelligit sic distinctam. Quod manu autem tulerint, hodieque in Aethiopibus siue Abyssinis ille mos, vt auctor Damianus à Goes in illorum rebus. Et Ioannes Metellus in suo speculo orbis terrarum, adstruit, Aethiopes seu Abyssinos, qui Presbyteri Ioannis (vt vocant) imperium agnoscunt; habere religionem militarem, quæ sub protectione est Sancti Antonii. Ei vnusquisque nobilitate clarus paterfamilias, ex tribus vnum filium, excepto primogenito destinare potest. Ex his seliguntur XII. Equitum millia, qui Regi excubant. Finis huius Religionis est Imperij fines defendere resistereque hostibus fidei, Ioannes item Azorius, vbi de Militibus agit, meminit Equitum Sancti Antonii Viennensis, in Gallia, & extra Galliam.

*Equites S.
Antonij in
Aethiopia.*

Lib. 13. c. 3.

Sed de præcipua ipsa nota crucis, dignum aliquid notâ Ecclesiasticæ nostræ historiæ prodiderunt. Ruffinus, *Signum hoc Dominica crucis inter illas, quas dicunt iheronimus id est, sacerdotales litteras habere Aegyptij dicuntur, velut vnum ex ijs, quæ apud illos sunt litterarum Elementis, cuius littera seu vocabuli hanc asserunt esse interpretationem* VITA VENTURA. Quam & significationem dat Sozomenus, & idem Suidas. Atqui & à lingua argumentum petit Lipsius, sed de Cruce.

Lib. 2. c. 29.

*Li. 7. Eccles.
hist. c. 5.*

Li. 1. c. 10.

M

nostrâ

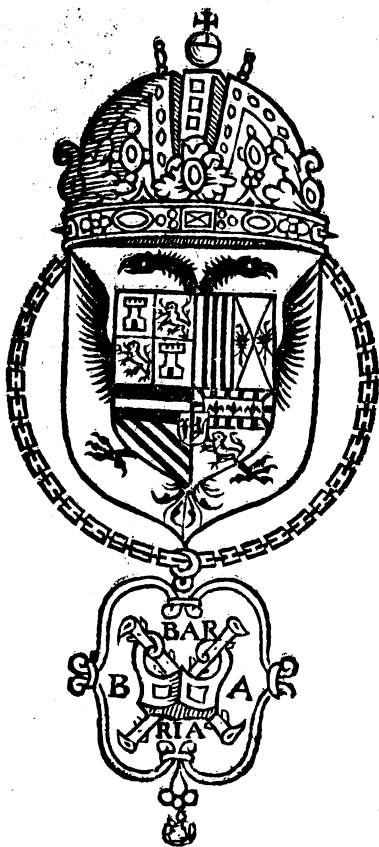
nostrā; quod Belgæ hodie bacillos, in hanc formam, quos ægrorum brachiis sustentaculum subiicimus, vocent ipsa Latina voce *Crukas*; & litteram & Crucem T. nobis representent.

De insignibus verò militaribus quæ Pontifices Maximi Principibus deferre consueverunt, adeundus Stephanus Pighius.

ORDO

SYMBOLA ET ORIG. 179
ORDO CRVCIS BVRGVNDICAE
in regno Thunetano.

M 2

CARO.

AROLVS V. immortalis gloriæ Imperator, & omnium retro Principum, qui virtutis viâ ad imperium contendere, exemplar lucidissimum: Cum memorabili illa expeditione Africana, regnum Tunetanum Muleassis imperio, expulso Hariadeno Ahenobarbo restituisset; paludamentum, quo Tunetem victrici pompa ingressus est, Burgundicam Crucem (ea enim in bellis vsus, aut fascia pūnicei coloris decussatâ, quod & Burgundicæ domus insigne contra Saxonem dimicaturus gessit) fortè referebat. Quo insigni, ut erat animo regio, qui beneficijs, de quocunque hominum genere benè mereri studeret; primarios quosq; proceres virtutibus non minus quàm gentilitiis imaginibus clarissimos, ob præclaram de barbaris partem victoriam, donauit ipso B. Magdalenæ sacro die, anno 1535. hora diei decimæ, Mercurii nempe, ut à curiosis obseruatum tradunt. Cuius scilicet planetæ figura in equestri illa tessera ab vna parte expressa conspiciebatur; ab altera v. dicta Crux Burgūdica, adiūcto chalybi igniario, scintillas ex filice extundente, & inscriptione *Barbaria*. Quo nomine vulgò nuncupatur omnis illa diuisio, quâ regnum Tunetanum (eo enim Cherisij potentissimi vtriusque Mauritaniz, Maroci, & Fessæ, expulsis Merinensibus postea potiti sunt) continetur. Testimonium utique exitium nunquam interituræ gloriæ, quod tam fortium virorum operâ nationes illas barbaras subiecisset. Quod verò de Cruce Burgundica, q̃ & Andrea, à vocamus,

*Tessera E-
quis Crucis
Burgund.*

*Lipsius de
Cruceli. 1.
6.7.*

antia, ex duobus baculis decussatim coniunctis dicitur, non dubium est, id esse vetus signum Crucis S. Andreæ, quem gens Burgundica patronum colit; & cuius se clientem hæc tellera profitetur. Quæ & vsum ferunt Ioannem Intrepidum, qui Ambianum vocatus, à patre Biturigum, ac nepote Andium Duce, bellum civile inter Aurelianenses & Burgundicos sopire conantibus; supra forum, ubi dixeretur, limen superum, in modum Burgundicæ Crucis, duas collocari iussit transversas hastas: hanc ferrea acie rigentem, alteram obtusâ cuspide innoxiam: significans bellum, pacemque se proponere; eligerent, quod luberet. Quod idem crucis symbolum Ioannem in Franciam reuersam prætulisse passim testatur Petrus Matthæus. Carolus item Pugnax Ludovicum XI. Crucem Burgundicam in armis ferre, adeoque signa sua in Eburones sequi coegit. Sed cur baculis decussatim positis, & truncatis, ut vocant, ramis, crucem hanc exprimant Principes; non autem lignis dolatis, è quolibet cruces fieri solitæ. Credunt id factum, postquam Duces Burgundiæ, coeperunt esse Brabantia Duces, ac per hosce baculos significare voluisse, se succedere veteribus illis Carolo Magno, Pipino ac alijs Franci stemmatis principibus, quorum in *Landen*, in *Herstal*, & à principio in *Stockheim* genus floruit. Alij, quos audire memini, & videbantur loqui ex antiquarijs, incrementum hoc

*Gretserus to.
3. l. b. 5. c. 1.
Molanus li. 3
de Imag. c. 98*

*Pont. Hen-
terus in eius
vita.*

*In historia
Ludovici XI
lib. 1.*

coepisse autumant, tum demum, quando stema Austriacum est vnitum Burgundico. Verum enim cognomen familiae Maximilianae & maiorum eius fuisse *Van den Stock*, ut antiqua diplomata ab iis signata praeferunt.

*Laurent, Cu-
per. in reb.
Belg.*

*Claud. Paradinus in Sym-
bolis herqui-
en.*

Truncatos autem & è lauro saepius fuisse hos baculos cum erumpentibus flammis (quod ii inter se collisi, teste Plinio, ignem reddere soleant) docent tabulae patrum mei *Petri Men-
nens* Equitis S. Sepulchri: qui vi & fricia Caroli V, arma, non minus cum ventis quam barbaris ipsis conflictata securus, Tunetanae & Algerianae expeditioni interfuit. Quo factum, ut

*Insignia gen-
tilicia Men-
nensiarum
aucta à Ca-
rolis V.*

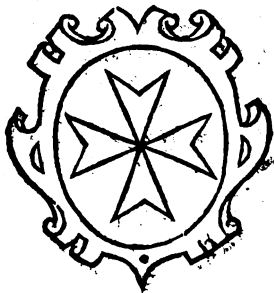
Imper. eidem ob egregia in Burgundicum nomen merita, nauatae fortiter operae praemium, ad gentilitia maiorum insignia (quae sunt decem cubi seu scaci argentei, nigrique alternatim variati, & caput caninum in galea eiusdem coloris) in inferiori scuti parte aurea *Crucem Burgundicam* siue *S. Andreae* (diplomatibus verba sunt) *viridis coloris truncatis seu mutatis utrinque ramis* deferendam, & posteris transmittendam dederit, aliisque militaribus donis ornauerit. Quod vero ad ignicabulum attinet, referunt id ad Philippi Boni parentem, ipsumque Philippum Aurei Velleris baltheo decorando, idem postea adsumpsisse. Petrus item Matthaeus in historia Ludouici Vndecimi dicit spolia seu vexilla, quae infelici illa Caroli Audacis ad Nancejum pugna, in eius Regis manus deuenere, igniario adducos stipites adfixo fuisse notata. In nonnullis autem Burgundicorum gentiliis

Lib. 7.

titum. Quibus publicè videre est emblemata sine symbola aulæis, aut ædium sacrarum fenestris vitreis expressa, vbi signorum loco sunt aliquot filices igniarij & cardui sine aliorum pungentis herbæ ramuli cum apophtegmate, *Nul ne sy frotte*, quasi dicerent, & illud Regum Scotorum, de Cardui symbolo: *Nemo me impune laceſſit* aut *sustine & abſtine*: Estque penes me antiquum à quodam Burgundico procere de Nobilitate & gentiliis insignibus conscriptum autographum, dicto emblemate. *Nul ne sy frotte* signatum. Et *Ob de Bourg. ne*, & iterum *Nul ne Lapproche. de Bourg. ne* in fine libri subscriptum. Videtur itaque antiquitùs solis filicibus ignariis symbolum Burgundicum constituisse, minax & cladis indicium, si quis impeteret Burgundos: posteaque addita fuisse ferramenta chalybea igniaria, maioris etiam terroris ac pernicipiei significandæ gratiâ; ne chalybe quidem domandum filicem, si affricetur; sed ignem erupturum qui vicina inuadât; verum id armorum regibus, quorum id munus, discutendum relinquo. Ad sacra enim potius referendum existimant. Vti enim diuinus ille genius, petram, cui sacrificium Gedeonis impositum erat, virgula sua percutiens, ignemque eliciens, holocaustum consummari fecit; eodem prorsus diuini cultus amore, & auitæ contra hostes tuendæ Religionis, nec non eximix in patriam caritatis zelo Principes Burgundicos duci debere testatus est Philippus Bonus; cum ferrum illud

& petram saxeam, cum vellere Gedeonis, intactæ scilicet Virginis matris symbolo; ordini suo militari decorando attribuit.

ORDO EQUITVM S. STEPHANI
in Etruria.

*Aldeus Ma-
nus. in vita
Cosmi.*

OSMVS Medicus Florentinorum Dux ingentis animi & profundæ prudentiæ princeps, qui potentissimâ tota hodie Italia imperii in ea familia confirmati, fundamenta iecit. Cû rebus suis firmandis, & Senarû vrbi, superiorû temporû ineuria ac belli recētis ruinis deformatæ, curâ non segnè impēdisset: eodem ferè tempore, quo ordo Liouonicus extinctus est, vt felicitas ad Marcianum prælij, quod eius fortunas, oppressis etiam libertatis vindicibus, veluti in Etruria fundauit, memoriam renouaret; & eadē opera litus Tyrre-

Tyrannorum, furcorum & pyratarum excursionsibus, classemque ad expeditiones contra Mahumetanos suscipiendas, non solum rebus necessariis, sed & hominibus rei maritimæ, gaudis optimè instructam haberet, ad imitationem, inquam, Hierosolymitani ordinis, anno 1560 Militiam S. Stephani Pontificis & martyris, quod pugna Marciana III. Non. Sextilis, qui dies ei sacer est, incidisset, statutis ac legibus (quæ à Francisco Sansouino recitantur) conditis instituit, ut à Pio IV. confirmaretur, impetrauit, qui & complura privilegia militaris illius collegij sodalibus indulgit, *Hier. Bordon Chronol.* que inter alia, ut milites coniugati ac etiam digami pensiones annuas vsque ad CC. ducatorum summam ex sacerdotiis percipere, atq; ad alias sacras personas transferre: Item ut de bonis tam fundi, quam mobilibus, quomodo & vnde cumque, quæ sitis liberè testari, etiam inter spurios & illegitimos filios possent, quartam eorum ordini servata. Huius militiæ sibi ac successoribus ducibus, principatum sumpsit Cosmus, cum potestate legibus à se conditis, addendi, detrahendi, abrogandi, & interpretandi: quæ ipse & filij eius postea vsi sunt, templumque Equitibus, ac domicilium Pisis attribuit. Pro insigni autem gestant crucem rubram Rhodiensium cruci neutiquam dissimilem, at prætexta aurea ornatam, Suntque inter eos uti & apud Melitenses, & Hispaniæ milites Spatiferos, præter Equites etiam *Sacerdotes*, itemque *Servientes*, ut nuncu-

Insignia Equitum S. Stephani duplicia

M 5

pant;

186. **EQUEST. ORDINEM**
 pant, & *Donati*, aliquo tamen discipulo
 nati enim non quadri membrum, sed tri-
 brem præferunt crucem, superiore impa-
 lato, Melitensium ferè instituta sequuntur.
 vivunt ex præscripto regulæ S. Benedicti, &
 addit Paulus Moritius & à matrimonio non
 ceantur, castitatem nempe conjugalem solum
 modo profitentes.

ORDO EQUITVM S. SPIRITVS.

Tre

Redecim Francorum Reges
Christianissima protulit Va-
lesiorum familia, nec non
antè nouum assumptum cog-
nomen, trecentis continuis
annis Gallici imperii habenas
felicissimè moderata est, ac per secundum, ter-
tium ac quartum natu filios, Andium nimirū
proceres, quorum virtus & ingenium ad im-
peria natum videbatur, gubernacula regni An-
glia, Sicilia, Neapolis, ac Hungaria diutissimè
tenuit. Ab eo deniq; tempore, quo Hugo Cape-
tus eius gentis conditor, regio insigni potitus
est, nullam Capetici sanguinis familiam tam-
diu variis nationibus, quam Valesiorum præ-
fuisse comperiemus. Quod nomen non fuit ex
primaria assignatione, cum hac stirpe commu-
nicatum; sed præcipuum fuit nomen eius Aure-
lianense: Sic & Ludovicus XII, Franciscus I, &
posterii Valesiorum cognomen tenuerunt.
Post Sanctum enim Ludouicum, Principum
Francorum minores natu filios, aut ex regnis
& dominiis accedentibus; aut ex legibus ma-
trimonii, varia sibi vsurpasse cognomina, va-
riaq; inde dimanasse stirpes, tradunt Gallici
annales. Ex ferè sunt: Borbonia, Valesia, Ebor-
censis, Alenconia, Andia, Burgundica, Bituri-
censis, Aurelianensis, ex qua processit Comitū
Angolismorum progenies; quib. omnibus ex-
tinctis, translata in Valesiā familiā regni suc-
cessionem, Deus Henricum III. Valesium postre-
mum superesse voluit, qui nouis auspiciis im-
perium ad Borboniam feliciter hodiè regnan-
tem

1573.

1574.

1575.

tem, transmitteret; æternumq; pietatis Christianæ, & Regiæ magnitudinis monumētū, posteritati relinqueret. Is, n. tot palmarū Imperator, tot reb. gestis clarissimus, reiectis omnibus cōpetitorib. ad Poloniæ regnū potentissimū, ipso die, quo in Apostolos sacrū flamē cœlo ignescētib. linguis dilapsū est (& quo eundē natū ferunt) honorificè vocat^r. Eodēq; rursus anni insequētis festo, quo & Carolus I X. frater humanis exēptus est, Gallico imperio auctus, obsolescēte cōchyliato ordine, ob cōmunicatum p̄miscuē indignis hominib. nouū Eqtū collegiū, à se institutū, ac nomine S. Spiritus (cuius numini oēs actiones & cōsilia, fortunatissimis & gloriosissimis aucta successib. referebat) nūcupatū, solēni lustratione prid. Kal. Ian, celebravit Parisijs, in Basilica Augustinianorū Eremitarū morisq; inde recepti est, vt inaugurationis initiū ducatur vltimā die anni definētis, à peruigilis serotinis in dicto cœnobio; alterā, quæ annū renouat, inauguratio peragatur: Cuius formula digna, q̄ hic suis, cōceptisq; verbis referatur. *Ordo* (præfatur Rex, summus Magister) *hoc te paludamento sui fraterni contubernij inuoluit, ad propagationē & columnen fidei orthodoxæ, & Catholica Religionis* (exinde torquem ceruici imponēs) *Manu Regia, nostra militiæ transferā accipe, sacri Pneumatis torquē, sit tibi in ingi memoria seruatoris Christi passio, cuius symbolū, crucē, vestib. infuendā tibi precipimus, annuat Christus, ne quā fidē votis & sacramēto oppignorasti, fallat; si secus feceris, ex albo militia expulsus indictas decretis ordinis pœnæ experieris.*

Cen-

Centena numero absolutum collegium, in
 eo comprehensus, Rege ordinis principe, IV.
 Cardinalibus, IV. Antistitibus Ecclesiasticis,
 magno Eleemosynario, Cancellario, Præfeto
 ceremoniarum, Magno Thesaurario, Graphia-
 rio, Feciali, Ostiario, Commendatorum nomine
 dicti Equites, quod ab initio constituisset Rex
 ex opimioribus cœnobijs, detractis ampli-
 ssimis Vestigalibus, commendas ad Hispaniensium
 exemplum creare, consilio ante quadriennium
 à Cardinali Lotaringo, statim atque in regnum
 venit, sumpto; quo mortuo, Rex apud Pontifi-
 cem crebro per oratores suos egit, ut cœno-
 biorum bona, cōmendis illis, auctoritate sua
 interposita, attribui pateretur. nam cum ordi-
 nem ad Religionis Catholicæ Apostolicæ Ro-
 manæ amplificationem, & sectarij veneni ex-
 stirpationem institutum esse: idque Equitum
 præcipuum iusiurandum esse. Quod cum re-
 clinante sacro ordine impetrare non potuis-
 set, nomen nihilominus mansit. Equites, S. Spi-
 ritus commendatores, statutis (quæ in vnum *Natalis Co-*
 volumen à Barnaba Brissonio Parlamenti Lug- *mes lib. Hist*
 dunensis præside congesta sunt) Decembri pro- *30. p. 634.*
 ximo promulgatis, appellati sunt; ut ex eo quid
 Regi ab initio consilij fuerit, posteris constet,
 videantq; qui post nos erunt; ne, quod ab ipso
 tunc frustra tētarū est, sub successionib. eius exi-
 tū aliquādo sortiatur. Singulis porrō Equib. pal-
 lū nigrū holosericū, lilio ū florib. flāmis, alijs-
 que ex auro & argēto heroicis notis intertextū
 attribuit, & torquē aureū ex liliis, flāmarū cō-
 gerie circumdatis (quib. Henricus IV. cassides
 alia-

Torques
aurei Equi-
tum S. Spiritus.

*Eorum in-
signia in
bello.*

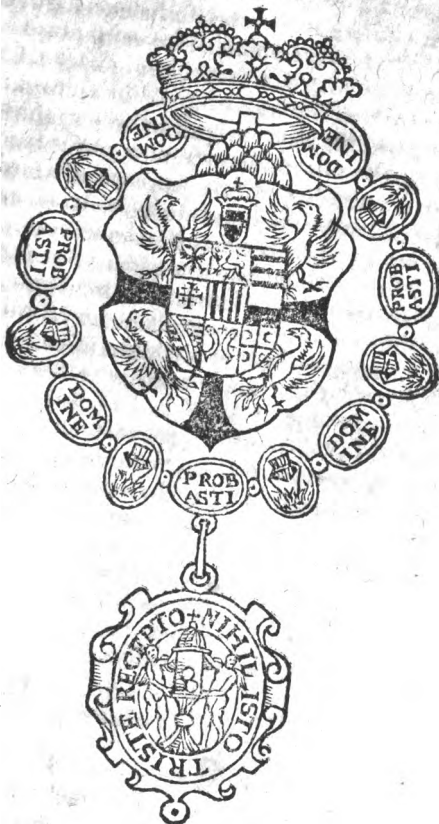
aliaq; Victoriarum trophæa addidit, tribusque diuersis matheseos signis elaboratum; cuique Melitenfis formæ crux, columbam præferens, adhereret, inaugurationis solenni die gestandum adiūxit. Cæteris verò feriis, lutei seu crocei coloris crucē holosericam vestibus adsumtam; in bello verò argenteā; alia insuper collo innexa pensili cærulea fascia. Quæ omnia ea moderatione princeps instituit, ut antiqua D. Michaelis solennia è fastis non eraderet: nam etiamnum torqui militiæ sacri pneumaticis adduntur. Et qui vtriusq; militiæ candidati existunt, ex vno latere conchyliatam tesseram, ex altero vero columbam prætendunt: atque in Rituali Henricianæ institutionis indictum, ut postridiè quam torques maior sacri flaminis imponatur, D. Michaelis minor suscipiatur.

);(

ORDO

SYMBOLA ET ORIG.
ORDO EQUITVM SACRO-
sancti sanguinis Redemptoris Iesu
Christi apud Mantuanos.

191

Vince

Incensius Gonzaga Magnus
Montisferrati II. Dux, de
ditionis Mantuanæ antiquitate
ac venustatem, decessit, in
filii sui Francisci, cum Maria

Sabauda, Caroli Emanuelis & Catharinae
striacæ Sabaudia Ducum filia anno
15CVIII. celebratis, Religioni orthodoxæ
primis tuendæ ac propagandæ, illustre
Equitum collegium Paulô V. Pont. Max. ad
bante instituit. In honorem, inquam, Beati
sancti sanguinis Redemptoris nostri Iesu Chris
ti, cuius guttulæ aliquot à * S. Longino
tutione & martyre, vt traditur collectæ,
tuz in D. Andreæ basilica cum parte Sponsæ
Dominicæ, eiusdemque Apostoli reliquiis
gnâ religione adseruantur. Harum enim
lârû numero ternario expressarum notari
scriptione: NIHIL ISTO TRISTE RECEP
ordinis tesserâ cōstituit. In temeratum
Redēptionis humanę pretiū, baltheo
aut virgulis aureis, valido ligamine cō
igni; sup. impositis, alternatim inter
tētia, ex Psalmo Dauidico LX. desūpta,
phasti, adiūxit: Quo g dē nobilissimo
infractū reb. aduersis animū, fidē, concordiā
inuiolabiliter seruandam commilitonibus
proposuit, iuxta illud Ouidij:

*Scilicet vt fuluum spectatur in ignibus aurum
Tempore sic duro est inspicienda fides.*

Baltheum illum equeitrem ipse Vincentius
Dux, filio Ferdinando S.R.E. Cardinale tradē
te, in palatij sacello, festo Pentecostes die, pri
mus accepit, & vetustis Gentis Gonzagæ
infig.

*Martyrolo.
Rom. 15. Mar
tij & Facius
lib. 3. Cant.
Collare E-
quitum or-
dinis Man-
tuanæ.*

inſignibus (quæ Sigifmundus IV. Imp. cum Io-
annem Franciſcum primum Mantuæ Marchio-
nem in D. Petri foro ſuo ipſe ore X Kal. Octo-
bris 1433. pronuntiasset, quattuor aquilinis
pullis nigris, cādido in clypeo, ad crucem ru-
bram, hinc inde ſparſis exornauit) rei & ma-
gnitudini poſteris teſtandæ gratiā adici vo-
luit. Idem Cardinalis auctoritate Pontificis
parentem ſuum ordinis eius Principem renū-
tiauit. Eſtque is honos ad ſucceſſores vnā cum
imperio æternum tranſiturus. Dux porro ſa-
cris ſolenni ritu peractis, in D. Andreæ Baſili-
cā Franciſcum filium natu maiorem, feliciter-
que hodie imperantem, & viros inſuper quat-
tuordecim nobiliſſimos equeſtri ſuo collegio
adſcripſit, ſinguloſq; torque aureo, quem or-
dinis dixi teſſeram, donauit. Horum nomina
ne poſteritas ignoret, liceat ex Friderici Folli-
ni triumphis, Italico ſermone conſcriptis, &
ex Originibus Equeſtribus Auberti Miræ vi-
ri ſcriptis & legationibus pro Rep. Chriſtiana
ſuſceptis, clariffimi adtexere, apud quos iſta
ſerie recenſentur.

*Inſignia Gon-
zagarum.*

Iulius Caſar Gōzaga, S. R. I. & Boſoli Prin-
ceps, Gonzagæ atque Oſtiani Marchio, idemq;
Pomponoſci Comes.

Andreas Gonzaga, S. R. I. Princeps.

Guilielmus Adornius, Marchio Pallauicini &
Comes Siluani.

Iordanus Gonzaga Marchio, S. R. I. Princeps
& Veſcouati toparcha.

Guido San Georgius Volpiani Marchio &
Foglizi Comes.

N

~~Alen-~~

Alexander Beuilacqua Comes.

Carolus Rossus, generalis militiæ in ditione Mantuana Præfectus.

Galeatius Comes Canoffanus, & Marchio Cagliani.

Fridericus Gonzaga Marchio & S. R. I. Princeps.

Franciscus Brembatus Comes.

Guilielmus Martinengus, Comes & nobilis Venetus.

Latinus Vrsinus Dux.

Pyrhus Maria Gonzaga, Marchio S. R. I. Princeps & Vescouati toparcha.

Ludouicus Gonzaga, Palazoli Marchio.

Cæterum ordinis huius Equestris Cancellarius perpetuus est, qui Canonicorum S. Andreæ collegio præest, vulgò *Primicerium* vocant. Eiusdem sodalitiæ Secretarius primus designatus est, N. & Cl. vir Annibal Ibertus Serenissimo Mantuæ Duci à Consiliis.

E Q V I T E S A P V D T V R C A S & Indos.

F VIT apud Turcas & barbaros receptum Militaris honoris auctoramentum: quo titulo Selymus II. Turcarum Imp. Gentilem Bellinum, ob insignem in arte pingendi excellentiam, Constantinopolim euocatum, in Equestrem ordinem cooptauit, & insigni torquis aurei donauit. Verum an Christianus ab infideli creatus eques pro legitimo haberi debeat in dubium reuocare videtur Franciscus Sanfouinus.

Prin-

*In originibus
Equestribus.*

Principes certè Christiani, infideles Eque-
stri honore haud dedignati fuêre; certumq; se
auctore cõperisse adfirmat Hiero. Curita, qui *Lib. 2. Rerũ*
prodiderit Bernardum Porteriũ Iacobi 14. A- *Aragon.*
ragoniz Regis legatũ, missarũ solennib. Ale-
xandrię celebratis, Babyloniz Soldani filium, *Anton. Beu-*
patris rogatu, militari cinctum auctoramẽto, *ter. li. 2. c. 43*
Regis Aragoniz nomine decorasse.

Sic Ferdinandus cognomento Sanctus, Ma-
hometem expeditionis cõtra Hispalim susce-
ptæ comitem, capta vrbe & equitẽ creauit, &
in signibus Castellæ cũ duobus serpentum ca- *Insignia Re-*
pitibus donauit, quæ Granatæ Reges deinceps *gum Granat.*
feruarunt, cum antea clauẽs cyaneas in scuto
argenteo, Reges Andalusiz pro insignibus ge-
starent : eaq; re significabant se Gadium, &
tractus maritimi potentes, quasi clauẽs propa-
gandi, per occasum imperii in potestate habe-
re. Claudius etiam Faucetus in originibus *Ann. 1200.*
suis Gallicis, citat librum cæremoniarũ, qui *Claudius Fau-*
bus Hugo Taborius Eques regni Hierosolymi- *cetus de E-*
tani vsus traditur, cum Saladinum Aegypti *quitibus.*
Soldanum, decus militare expetentem, eque-
stri cingulo adornaret.

In Americano noui orbis tractu, qui nouæ *Equites Te-*
Hispaniz nomine indigitatur, *tecuytlorum e-*
quitum militiã in honore habitã tradunt Rerũ *cuytes in In-*
Indicarũ scriptores, & inaugurationis solẽnia *dia Occiden-*
à magno Sacerdote celebrari solita, eo ferè ri- *tali.*
tu; vt Sacerdos tyroni nares tygridis offe, & a-
quilæ rostro acutissimo perforaret, quo tygri-
dum & aquilarum instar, ferociã & fortitudi-
ne in bellis antestare doceretur.

N 2 In

*Equites Auriculares
vulgo Oreio-
nes dicti in
regno Peru.*

In regno Peruviano Equites sunt *reiones*, quos Auriculares dicunt, quos ex primariis Regiæ stirpis latrones (ut vocant) eligere ius erat. Apud hos aurum in auribus perforatis, & bacillis aut annulis aureis onustas, prætere, summa nobilitatis dignitatis ornamentum. Et apud Europæos aurum in auribus, nobilitatis decora sunt. Aded ut & ipsi Hispani nobiles, quos alii sanguinis stemma non decoraret, stigma istud auriculare, & novam equestrem non recusarent: quæ suscepta, aliud nomen etiam assumere solebant. Quæ omnia factus apud Hieron: Romanum in Republica reperias.

li. 1. dial. 9.

Nec mirum apud Barbaros illos stigma vestigium existisse, cum Christianos dudum in usu fuerit, ut recitat Lipsius in Militia sua Romana, & Philippus Leydensis Cōsiliarius Guilielmi Comitis Hollandiæ, in Reipublicæ cura & sorte Principatus. ubi ait. *Quarto, stigma id est nota publica, imponitur brachijs istorum militum, ut ab alijs cognoscantur. C. de Fabri. l. 3. lib. 11. Et sic quasi conveniunt in hoc cum spiritualibus militibus, qui in capite signantur ad differentiam laicorum. D. Augustinus epist. 1. appellat Regium hunc characterem, & Chrysostomus Homilia 3. in 2. ad*

Corinth. Sicut militibus signaculum, ita fidelibus spiritus imponitur, & si ordinem deserueris, notus omnibus fias.

STA-

STATVTA ET LEGES A CAROLO MAGNO IMP.

LVDOVICO VI. PHILIPPO SAPIENTE,
Ludouico Sancto, Franciæ Regibus, & Gode-
fredo Buillonio, Summis Ordinis, Equestris
Sanctiss. Sepulchri D. N. Iesu Christi Princi-
pibus ac Magistris latæ, quæ etiamnum in Ar-
chiuis eiusdem Ordinis Ierosolymitana
in vrbe adseruantur.

ART. I.

IN nomine & ad honorem Dei Pa-
tris, Filij, & Spiritus sancti: Beata-
que Virginis Maria eius matris: An-
gelorum, & Archangelorū, Patriar-
charum & Prophetarum Dei, Apostolorum, Euā-
gelistarum sanctōrum, Discipulorum, & omniū
sanctorum & sanctarum, & Spirituum omnium
cælestis curia.

Art. II.

Sit notum & euidenter pateat omnibus ex-
cellentissimis, & illustrissimis Principibus, nobili-
bus, militibus, & populo Christiano, anno ab In-
carnatione Domini nostri Iesu Christi, millesimo
nonagesimo nono, Quod illustrissimi, inuincibiles
& Serenissimi Principes, Sanctus Carolus Magnus
Imperator & Rex totius Francia, Ludouicus So-
xtus sapiens, dictus Pius. Philippus dictus sapiens
magnanimus, & conquerens. Sanctissimus atque
magnanimus Ludouicus. Praeses Godefredus de

N

s

Bui.

Buillon, ac alij magnanimi Principes & Reges Christiani: assequuta per eos in eorum Imperio, & regno corona, sponte Deo vouerunt ac promiserunt sese & eorum bona atque personas exponere ad militandum & bellum gerendum ultra mare, pro subiuganda & destruenda perversa, & tyrannica natione Sarracenorum Infidelium & eorum potestatibus & auctoritatibus. Regnum Hierosolymitanum eiusq; terras, & dominia à dictis infidelibus occupata subijciendo, pro viribus fidem Christianam augendo. Statum Ecclesie Catholice, Apostolice, & aliarum Christianarum Ecclesiarum ab omnibus vexationibus, & oppressionibus tuendo & defendendo, in earum protectione, & tuitione prelatos eiusdem Ecclesie, Pauperes, orphanos, viduas, & ceteros Christianos contra quoscumque inimicos eorumdem ponendo.

Art. III.

Sit etiam notum quod nos supranominati circa promissa vota nostra adimpleuimus. Nostrique diligentius, & cura, Deo inspirante, regnum Hierosolymitanum, partesq; Sarracenorum adepti fuimus, & contra illos victorias laudabiles obtinuimus, dictamq; fidem Christianam auximus. Propterea nomen Christianissimi Principis iusto nobis impositum fuerit. & meritis ab alijs Principibus, & populo Christiano datum. Cum feliciter in regnum nostrum Francia terraq; & dominia ad nos spectantia reuersi fuimus, etiam omnia alia regna Principib; Christianis nobis amicissimis in nobis subueniendo, tam suis diuitijs quam hominibus, ut tandem possemus adimplere vota nostra.

nostrum, & in hac dudum inceperamus. Propter
ea, ut ipse ratio docet, habuerunt partem honoris
pro ut nobis habuimus. Art. IV.

Insuper in honorē Passionis Domini nostri Iesu
Christi, atq; reuerentiam quā nos debemus San-
ctissimo Papa sedis Apostolica, atq; obedientiam
Vicarij Dei in hoc mundo, atq; etiam Episcopis
de magna ciuitate Romā humiliter recepimus
sanctissimas cruces, quibus nos signauerunt, atq;
milites nostros, in honorem quinq; plagarum Do-
mini nostri Iesu Christi, vt eo magis essemus so-
lidati in huiusmodi infideles, vt cognosceremus
nos, atq; populum nostrum Christianum, tam vi-
uum, atque mortuū in regionibus horum infide-
liū. Insuper inspeximus atq; deliberauimus fun-
dare ordinē sanctissimi Sepulchri, nostra ciuitatis
Hierosolymitana, in honorem & reuerentiā san-
ctissime Resurrectionis nostro nomini Christianis-
simo dignitatem primariam dicti ordinis adiun-
ximus & dictas quinq; cruces rubeas, easdē et-
iam in honorem quinq; plagarum Domino nostro
Iesu Christo inflictarum, deferre volumus mili-
tes dicti ordinis, quam plurimos creauimus, illos-
que dictis crucibus contra dictos infideles insigni-
uimus: qui fugitiui ob id remanserunt, nec non
exercitus resistere nequuerunt.

Art. V.

Et vt dicti milites, & alij ceteri homines bel-
lici veagium in dictum regnum Hierosolymita-
num facere volentes, qui in nostro seruitio &
exercitu strenuos & magnanimos in praefatos
infideles sese gesserant, & circa praemissa in aug-
mentū dictae fidei Christianae, & defensionē Cato-

lica, Apostolica Ecclesia Romana, & aliarum Ecclesiarum Christianarum fauorabiliores & faciliores reddantur, his uti & gaudere posse aut hereditatibus, praeuilegijs, priuilegijs, & iuribus, quibus nostri officarij & domestici utuntur, & gaudent, permisimus & permittimus, quodq; non sint tributarij, nec de rebus & mercaturis ab eis transferendis aliquod subsidium soluent, nec non ab omnibus oneribus, & subsidijs, aut tributis quibuscunque nobis, quamuis ex causa seu ratione domicilij, vel alias debitum, seu debendum, in partibus & terris nobis subditis, cum equis, armis, vestimentis, aut alias proficiscendo remanebunt liberi, exempti, & immunes: animumque acuent aliorum nostrorum subditorum dictum reagium facere, & in eo nos concomitari, nostras susceptiones inuando contra dictos infideles volentium.

Art. VI.

Voluimus praeiudicia & volumus, quod qui honorem dictae militiae assequi, ac dictis franchisijs & libertatibus uti & gaudere voluerint, dicta viagia & seruitia in gratiam & augmentum dictae fidei Christianae defensionem Romanam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, ac aliarum Ecclesiarum Christianarum in se suscipiant, dictoque ordini adscribantur, & in Ecclesia Domini Sepulchri Ierosolymitani a nobis aut nobis absentibus nostro locum tenenti ibi cruce signabuntur. Postquam certificationibus auctoritate archiepiscopi, seu Curati diocesis, vel parochiae in qua orti fuerint debita expeditis, constituerint nobis, aut dicto nostro locum tenenti eos esse Christianos, catholicos legitimos, & non notos, nec vlllo modo fuisse repte-

reprehensos aliquo crimine nephario & enormi iniuria, vel extra diffamatos & notatos. Quodque dicti milites confessi à suis peccatis, & absolvi die eorum receptionis in dicta militia Sacrosanctum Eucharistia Sacramentum à Sacerdote, tunc in dicta Ecclesia diui Sepulchri officium diuinum celebranto, accipient: in qua nos, aut noster locum tenens laures dicti ordinis decorabit, illosque quinque crucibus obfignavit. Iuramento per eos, & eorum quemlibet de contentis inordinationibus dicti ordinis per nos editis & promulgatis fideliter observandis, & defendendis praestito, solutaque summa triginta scutorum coronatorum, thesauro dicti Sepulchri pro eleemosyna pauperibus, peregrinis & alijs bellicis hominibus in dictum locum venientibus, & ibi indies affluentibus, & agrotis in hospitalibus eiusdem S. Sepulchri vrbis Hierosolymitanae, & sancti Ioannis, ac sancti Lazari, iacentes applicanda.

Art 7.

Quod nostri viatores subditi gaudebunt libertatibus, & franchisijs latius in nostra ordinatione desuper facta & edita declaratis. Summamque quinque scutorum coronatorum dicta eleemosina applicandam soluent, & ad observandam dictam ordinationem sese obligabunt.

Art. 8.

Volumus etiam & volumus, quod in dicta Sancti Sepulchri Hierosolymitani & alia Eccle-

fiis per nos ac alios Reges & Principes hæc-
 nus adificatis & in posterum adificandis in di-
 cto regno Francia, & alibi in eorum terris &
 dominijs, in honorem eiusdem Sancti Sepulchri
 & deuotionem celebrabuntur officia diuina,
 modo & forma sequentibus. Scilicet quod qua-
 libet die dominica mensis Presbyteros Latinos
 ceremonijs in talibus adhiberi solitis, adhibitis,
 alta vna. & quinque missa, voce submissa in ho-
 norem & reuerentiam dictarum quinque pla-
 garum Domini nostri Iesu Christi celebrabun-
 tur. Huiusmodi officio, nos, seu nobis absentibus
 locum tenens, nostri milites, & viatores prefati
 assistent.

Art. IX.

Quod dictus noster locum tenens, milites &
 viatores quotidie missam audire, preces & ho-
 ras Sanctæ Crucis dicere, & quasdam eleemo-
 synas elargiri tenebuntur.

Art. X.

Quod diebus festis annualibus Conceptionis,
 Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, &
 Assumptionis Beata Maria Virginis, alta voce,
 verbis Latinis Missa celebrabuntur, fientque
 processiones, quibus nos, dictusque noster locum
 tenens, milites, & viatores assistere, & Sacro-
 sanctum Eucharistia Sacramentum recipere
 tenebimur, vt Deo acceptabiles & grati, contra
 dictos Infideles secure bellum gerere, & eos sub-
 iugare possimus.

Art.

Art. XI.

Quod indies Missas celebrari procurabimus, pauperibus eleemosynam largiemur: dicti autē milites solum diebus Veneris cuiuslibet hebdomadis in honorem passionis Domini nostri Iesu Christi id fieri procurabunt, horas sanctæ crucis dicemus, & sero Vesperas mortuorum dici faciemus: Deumq; optimum pro principibus, regibus, & populo Christiano precabimur, & rogabimus & victoriam contra dictos Infideles in gratiam, & augmentum fidei & defensionem Catholica, Apostolica, & Romana Ecclesia concedere velit & dignetur.

Art. XII.

Quod nos, dictus noster locum tenens, & alij milites bellicosi, & viatores dicti ordinis temporibus Aduentus Domini, quadragesima, quatuor temporum anni, rogationum, & vigiliarum dictorum festorum annualium beata Maria virginis, in honorem Dei ac dicta eius matris Maria virginis, & in contemplationem pœnitentia nobis & populo Christiano à Deo veniam, & remissionem peccatorum nostrorum obtinendam imposita, ac vt tentationes diaboli euitemus & in dictos infideles reddamur victores, ieiunabimus.

Art. XIII.

Ex nostra scientia decreuimus, & decernimus, quod die festo Sacrosancti Sacramenti, in Ecclesia dicti sancti Sepulchri vrbs Hierosolymitana tres missæ,

missa, scilicet, prima in lingua Latina, & secunda in lingua Graeca, tertia vero lingua Latina, & voce officiumque diuinum ceremonieque exhibitu celebrabuntur. In alijs autem locis per nos & nostros amicos in Francia, regibus nostrisque terris & dominijs in honorem dicti S. Sepulchri edificatis, Latine celebrabitur officium. Fientque processiones in honorem reuerentiam fidei, & credentia in Sacramentum Sacramentum Eucharistia, nobis & populo Christiano infusa.

Art. 14.

Quod anno quolibet die Dominica in Campo palmarum à nobis aut nostro locum tenens in nostra absentia, assumatur & eligatur unus ex Presbyteris, qui supra asinum sedens in congregatione & cœtu duodecim Presbyteros, officium diuinum in Ecclesia S. Sepulchri celebrare solent, dictam urbem Hierosolymiticam introibit. Cui quidem Presbytero sic electo, nos & dictus locum tenens noster, milites, viatores, & populus Christianus eiusdem urbis obuiam ire, illumque benignè recipere, & in Ecclesiam dicti S. Sepulchri magna cum humilitate conueniri tenebimur: in qua quidem Ecclesia dictus electus, & alij supra nominati Presbyteri, officium diuinum in honorem & reuerentiam introitus Domini nostri Iesu Christi, quem in dictam urbem Hierosolymitanam sanctis eius discipulis praesentibus fecit, honestè receptionis per habentes

santes dicta vrbis, & letitia ab eis ob eius aduentum & introitum factarum, solemniter celebrabitur.

ART. 15.

Die autem Iouis sequenti officium diuinum cum ceremonijs assuetis per electum & alios Presbyteros supradictos in Ecclesia S. Sepulchri celebrabitur & dicetur: nosque & noster locum tenens refectionem illorum in pane, vino, piscibus, in domo S. Canaculi dicta nostra vrbis Hierosolymitana praparabimus: in qua illos benigne recipiemus, eorum pedes humiliter lauabimus & osculabimur, cenamq; celebrabimus, illisque eleemosynas ob charitatem elargiemur. Et postquam dicti electus & alij presbyteri gratias Deo egerint, Sanctumque Dei Euangelium quod suis Apostolis predicauit, nobis enunciauerint, nos, aut noster locumtenens, milites & viatores supranominati in dicto Cœnaculo nostram refectionem sumemus, eleemosynas in auro, argento, vestimentis, victualibus, panibus, vino, & alijs dabimus, omnibus egrotis in magnis hospitalibus iacentibus, ceterisque pauperibus in indigentia & necessitate constitutis nobis notis, in reuerentiam & commemorationem Sanctæ Cœna, quam simili die dominus noster Iesus Christus cum dictis suis Discipulis in præfata, domo sancti Cœnaculi fecit, elargiemur & cūcedemus.

ART. 16.

Quod electus & presbyteri ante nominati,
qui

qui illū in dictā urbē Hierosolymitanā, & ibi fuerint cōcomitātī in mōrē olīuārū, p̄p̄ter ibiq₃ tota nocte dicta diei Iouis p̄cib^{us} orationib^{us} diuinis, in reueretiā & recordatiōe passionis, in dicto loco per eundem Dominū nōstrū Iesum Christum fusē vacabunt.

Art. XVII.

Die verō Veneris sancti, dictus presbyter clātor Euāgelīū Passiōis Domini nostri Iesu Christi in Ecclesia dicti sancti Sepulchri perlegerit, & nobis, nostrōq₃ locū tenēti, militib^{us} & viciis populōq₃ Christiano interpretabitur, officiūq₃ diuinū cū alijs supranominatis presbyteris Latine celebrabit, cui assistere tenebimur, nec cibo aliquo reficiemur aut vtemur, donec hora, quā Dominus noster Iesus Christus in redēptionē generis humani in cruce p̄dens emisit spiritum, pulsus fuerit.

Art. XVIII.

Quod quatuor milites dicti ordinis nocte dicta die veneris vsq₃ ad meridiē diei sequētis in honore & reueretiā Domini nostri Iesu Christi, cum corpus ab infidelib^{us} Iudais ibi dicta nocte custoditum fuit, fideliter custodiant.

Art. XIX.

Quod omnes Presbyteri Chaldaei, Graeci & Latini cōtinuas p̄ces tota nocte diei Veneris in Ecclesia dicti Sancti Sepulchri in gratiā fidei & defensionē Catholica & Apostolica Ecclesie, & aliarū Ecclesiarū Christianarum aduersus huiusmodi infideles fundent.

Art.

Art. XX.

Insuper ordinauimus & ordinamus continuè elemosynas elargiēdas & cōcedendas esse, vt à carcerib. dicti milites viatores, & alius populus Christianus liberetur, q̄ tã à nostris regni Frācia dominijs & terris, q̄ ab alijs partibus & terris. Principū Christianorū nobis amicorū veniētes, cōtra dictos Infideles nobiscū bellū gesserūt: Et illud ita p̄secuti fuerūt, vt captiui & detenti ab ipsis infidelibus fuerint, nec nō humiliter dictos Principes ac reuerēdos dominos Archiepiscopos, Episcopos, Abbates & alios beneficiatos tã in dictis nostris regno Frācia, dominijs & terris, quā in alijs ad dictos Principes Christianos spectantibus obrinētes, supplicare & requirere, vt quartā partē tertiæ partis redditus beneficiorū suorū pro redēptione dictorū captiuorū in honorem Dei & remunerationē suorū laborū circa impugnationem dictorū infidelium, in gratiam & fauorē fidei & defensionē Ecclesiarū Christianarū & Prelatorum.

Art. XXI.

Nos quoq, supplicauimus & rogauimus sanctissimos alma vrbis Roma Pōtiffes, quatenus indulgētias omnib. Principib. nobis amicis populoq, Christiano, qui pro redēptione & liberatione dictorum captiuorum & pauperum, nobis & alijs prædictis Principibus subiectorum, & dictum Sanctum sepulchrum visitare, nosq, contra dictos infideles & ad illos impugnandos, prout supr adictum est, concomitari voluerint, concedere & impartire velint.

Art.

Præterea statuimus, & prescribimus, quod milites dicti
 sancti Sepulchri sub saluagardia Sancti Sepulchri
 lonensis, aut eius locum tenentis, omnes
 captiuos redimendi & liberandi in se ipsos
 Quibus militibus ad hunc effectum decem
 starum elemosynarum tradentur, & decem
 computum rationes, & reliqua nostro locum tenenti
 in dicta vrbe Hierosolymitana militum
 nitate militum dicti ordinis, & sancti
 Sancti Sepulchri reddent.

Art. XXIII.

Quod ex nostra scientia & spontanea voluntate
 eligimus, nominamus, & constituimus, &
 nominamus dictos milites nostri ordinis
 Sepulchri in praeceptores & administratores
 reddituum & prouentuum foundationum elemosynarum
 praementionatarum. Et de ipsorum
 facti milites, & in eorum absentia dicti milites
 administrationem & regimen habeant. Et omnes
 aliorum foundationum per nos aut nostros
 cos in Ecclesiis nostri regni Francia dominarum
 & terrarum nostrarum, ac aliorum Principum
 institutarum, & elemosinis datarum pro
 redemptione & liberatione dictorum militum
 viatorum ac populi Christiani, in potestate &
 dominio, ac carceribus dictorum infidelium
 forsan detentorum & detinendorum, ut huius
 modi redditus & elemosyna presbyterio officii
 dini.

deuotum in dicta Ecclesia sancti Sepulchri celebrantibus pauperibus in dictis hospitalibus S. Sepulchri, S. Iohannis, S. Lazari, & aliis hospitalibus, ab aliis Principibus nobis amicis & senioribus, ac populo Christiano, in honorem Dei, sanctorum apostolorum, aliorumque Sanctorum, tam in nostro regno Francia, terris & dominijs, quam amicorum nostrorum fundatis & institutis affluentibus, & ibi moram trahentibus fideliter ab eis respectiue distribuatur. De quibus redditibus & prouentibus sic receptis & distributis, ijdem milites & viatores, anno quolibet in crastino festi Sacro sancti Sacramenti, in Camera nostri consilij Hierosolymitani, rationes & computa reddent, & ad hos fines ijdem perceptores & administratores ibi sese repraesentare, aut de his eorum computa seu verum memoriale eorum mittere tenebuntur.

Art. XXIV.

Quod clericus thesauri dicti S. Sepulchri Hierosolymitani bonum & fidele memoriale redditionis huiusmodi computorum describet, cartas, seu papiros eorum conseruabit huiusmodi. Reliqua si qua debentur, recipiet, quitantias & acquitamenta eorum computorum sic a dictis administratoribus tam presentibus quam absentibus per nos seu in nostra absentia locum tenentem nostrum arrestari & signari procurabit.

Art. XXV.

Voluimus etiam ac volumus, quod centum milites dicti ordinis in nostris regni Francia, terris & dominijs, & alijs regnis ad nostros amicos spectantes, argentes & moram trahentes, ve-

niant in cameris nostri consilii. Hiis quoque
 ni. & compareant qui nos aut nostrum imperium
 nentem in dicto viagio viriliter & magnifice
 ac beneuolo concomitare & nobiscum
 mediaque rationes & causas, in dicto
 bellu gerendis contra dictos Infideles, et
 tum fidei & defensionem Ecclesiarum
 narum, tam Latinarum quam aliarum,
 predictarum, admin:istratorum, fundatorum
 elemosynarum allegandas, & intelligendas
 & valeant, vt super his conclusiones
 & necessarias ac iuridicas assumamus.

Art. XXVI.

Statuimus etiam & ordinauimus aliquos
 equitibus dicti ordinis eligere oratorem
 Soldanum Babilonem, qui permittat dicto
 oratori, quod spatio trium annorum commorari
 in dicta Babilonia commoretur, & vitare
 vt de quibusdā militib. viatoribus, & alijs Chri-
 stianis captiuis à dicto Soldano seu eius
 detentis notitiam habere possit, proutq.
 argenti, quod per alios nostros milites
 guardia & protectione dicti Soldani munitur,
 liberentur dicti captiui ab huiusmodi detentione,
 aut si maluerit ipse Soldanus quod in locum infi-
 deliū à nobis aut nostris subditis in bello aut ali-
 bi captiuorum detentorum seu detinendorum
 quos eo casu ab huiusmodi sua captiuitate libe-
 rare intendimus, modo dicti nostri captiui libe-
 rentur.

Art. XXVII.

Cum autem noster miles sic delegatus orator
 de dictis captiuis, à Soldano seu eius belligeris, vt
 profect-

profertur, detentis planam habuerit notitiam, ac nobis cartis veris nomina illorum, loca in quibus detinentur significari, saluagardiam à dicto Seldano ad hos fines obtinere mitti procurabit, ut dicti milites & viatores si captiui securius ad nostras partes redire possint.

Art. XXVIII.

Quod dictus orator & milites nobis aut nostro locum tenenti in absentia nostra, de redemptione dictorum captiuorum fidem faciet, quam summam pro redemptione captiuitatis huiusmodi, cui & in quo loco exsoluerint. Et ad hos fines dictos captiuos, saltem copias cartarum liberationis eorandem nobis representabunt, premis- saque omnia & singula ad notitiam aliorum Regum & Principum Christianorum, dominorumque Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, & aliorum beneficiariorum nostri regni Francia, terrarum & dominiorum nostrorum, & aliorum nostrorum amicorum deduci volumus, ut fructus ex suis sanctis eleemosynis consequantur gloriosum, ac in posterum in illis elargiendis promptiores reddantur.

Art. XXIX.

Quod intendimus & deliberamus quotidie dictas quinque cruces dicti ordinis S. Sepulchri nostris vestimentis appositas deferre. Quas dicti milites & viatores, siue eos bellum gerere aduersus dictos infideles, & alibi adire seu aulas regias & conuocationes, seu catas Principum & aliorum Christianorum populorum frequentare contigerit, similiter deferre tenebuntur.

Art.

Quod dicti milites contra infideles & hereticos
Principes Christianos bellare gaudeant, & con-
nebantur, imo illi favorabiles erant, & ad
sibi constiterit dictos Principes esse auctoritate
catos auctoritate Dei & summi Pontificis.
Ecclesia Catholica exules & dispersos, & in
regnum beligeris esse pradam. Quo casu
ente dicti milites pro eis contra dictos & contra
arma suscipient, ad exemplumq. Dei & summi Pon-
tificis, orphanorum, viduarum, & ceterorum
defendent, & ab omnib. vexationibus & iniuriis
sionibus viriliter protegent.

ART. XXXI.

Nos igitur pramissu & alijs legitimis & rationibus
consideratis animum nostrum & voluntatem
tibus, prascriptas ordinationes a nobis & a
di, illasque de verbo ad verbum, nihil de eis
in eisdem omisso, observari decrevimus, & iuravi-
mus, sapienter deliberauimus. Et in eiusdem
monium & robur ad sancta Dei Evangelia per
fidem & legem nostram in fidei nos & in ali-
quid de contentis in eisdem ordinationibus ex-
cutione dignum omittere promissimus, & iuravi-
mus illas a nostris successoribus regni Franciæ re-
gibus dicti ordinis Sancti Sepulchri, ac præfatis
capitibus secundum eorum tenorem observari
ordinantes. Et in hoc eorum conscientiam
contraueniendo onerantes, vota, & obligati-
ones per milites dicti ordinis, & viatores in dictam
urbem Hierosolymitanam emitti, & factas ob-
servari & adimpleri, prout eisdem ordinationi-
bus cauetur. Quas volumus deponi & fideliter
custodiri

custodiri in thesauro dicti S. Sepulchri, memoriasque illas absque diminutione continentes continentia in nostrum Franciae regnum, terras & dominia, tam ad nos quam ad alios principes spectantia transferri, ut omnia & singula premissa ab eis videri, visitari & fideliter observari possint, ac si in dicto thesauro existerent ipsos humiliter supplicantes quatenus in his nostram intentionem & bonam voluntatem in honorem Domini nostri Iesu Christi, qui nostrorum cordium scrutator est, aliaque in eius protectione & possessione conseruat, principiumque & terminum nostrae vitae dat & tribuit, adimplere velint & dignentur: & ut magis ac magis dicta nostra ordinationes cunctis pateant euidenter, & sint notae ac obseruentur in perpetuum, volumus & ordinamus eas nostri sigillis quinque crucibus dicti ordinis, in medio eiusdem appositis munimine roborari. Quae data & lata fuerunt à nobis in vrbe Ierosolymitana, die prima felicitis mensis Ianuarij, anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo nonagesimo nono.

**DIPLOMA, QUOD PHILIPPO II. HISPANIARUM REGI
EIVSQVE SVCCESSORIBVS SVMMA AD-
ministratio Ordinis Sanctissimi Sepulchri D.N.
IESV CHRISTI ab Equitibus Hierosolymita-
nis delata est. Anno**

1558.

IN nomine Sanctissimæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus S. Amen. Cum beneficiorum omnium, quæ Deus optimus generi humano præstitit, illud maximum sit, quod vsque adeò nos in dilecto filio suo, cum adhuc impii essemus & peccatores, dilexerit; ut illum nobis, non in sanguine hircorum, aut taurorum, sed in proprio sanguine in illa Sacrosancta Hierusalem pro peccatis nostris dederit, æterna certè memoria singulari animorum gratitudine, & eximie cuiusdam pietatis religione, tam præclarum atque excellens diuinæ erga nos benignitatis donum venerari, atque suspicere nos oportet. Cum igitur pretiosissimo Christi sanguine, & æerbissima eius mortē tantum nobis adeò collatum fuerit, quantum nullus vnquam aut petere, aut sperare ausus fuerit. Quanta veneratione sacratissimum illum Caluarie Montem, in quo per Spiritum S. immaculatum Deus semetipsum pro nobis obtulit & gloriosum illius Sepulchrum, vbi triduo quieuit, nos oportet adorare & venerari. Et si nostrorū scelera

Ierum magni hinc factum sit, ut loca illa, ver-
re, ut vocantur sancta, in quibus Deus ac Do-
minus noster Iesus Christus inexplicabilis sue
erga nos charitatis prædicta sacratissima mo-
numenta nobis reliquit, occulto suæ diuinæ
sapientiæ iudicio perfidorū Turcarū tyranni-
de oppressa, & spurcissima Mahumetanorū se-
cta polluta quodāmodo sint, & inquinata, non
sine magno omniū, qui Christiani esse & dici
volumus, & dedecore & probro. Ad omnes ta-
men spectat hanc ignominiā depellere, & toe
vndique telis atque cuniculis oppugnatā san-
ctissimā fidem nostrā pro viribus defendere.
Sed cum hoc officiū Religionis nostræ propu-
gnandæ, & propagandæ omnes attingit, cum
verò nostrā singulari ratione debet esse pro-
prium, quorum professio & singulare institu-
tum defensionis fidei est consecratum; præser-
tim cum ante oculos sanctissimum & æterna
gloria atque memoria dignum, Illustrium at-
que fortissimorum cruce signatorum sanctis-
simi Sepulchri Militum exemplū propositum
habeamus. Qui ut Christi gloriam & fidei
Christianæ decus longe lateque propaga-
rent, non solum fortunas suas, status
& opulentissima patrimonia distraxerunt;
verum etiam capita, corpora, vitam, & sa-
lutem suam multis periculis obiecerunt. Ita-
que tantum indomita virtute atque excelsa
& infracta animi magnitudine potuerunt,
ut innumeris Turcarum agminibus occisis,
Persis compressis, Medis, Partis, Assyriis,
Aegyptiis, aliisque barbaris nationibus edomitis

non modo illa loca sancta & pretiosa eodem demptoris nostri sanguine consecrata, triplicissimo seruitutis iugo depulso in pristinam libertatē vindicauerint: sed etiā, vt in Nicomedia, Pisidia, Licaonia, Capadocia, Lycia, Paphlagonia, Cilicia, Celestria, Hermon, Mesopotamia, Media, Antiochia, Laodicea, Galatia, Valadenia, Maraclea, Antaratia, Phoenicia, Tiro, & Sydona, Elestia, Pontide, Ydumea, veraq; Arabia, ad vsq; mare rubrū, Galilæa, Samaria, Palestina cū Iudæa, & S. Hierusalē, aliisque plurimis Asiæ prouinciis, armorū vi subactis, crucis vexillū, & preclarissima fidei nostræ trophæa erexerint, & cum omniū sempiterna gloria constituerint. Quib. prouinciis sua virtute partis tādū imperitarunt, donec Christianorum Principū desidia, ac intestinis bellis res Christiana remouere cœpit, & tandē opibus nostris conuulsis atq; accisis, Saledinus Aegypti Rex loca illa preclarissimorum virorum sanguine comparata, nostra socordia & negligentia ipse comparauit. Et si potentia infidelium multum inualuit & corroborata est; nunquam tamen eò progressa est, vt Sacrosanctam Sanctissimi Sepulchri militiam aboleret, aut penitus extingueret, quin potius longissimo multorum annorum spatio totā pæne Europā ita hæc militia effloruit; vt Urbanus IV. & Bonifacius VIII. per suos legatos eius opem & auxilium aduersus Saracenos, Italiam vastantes, & Ecclesiæ Catholicæ hostes, sapius implorarent, & militum Cruce signatorum virtute

virtute Italiam, quatenus faterentur. Nunc vero, etsi peccata nostris id promerentibus multatius vis collata est, non ita tamen, ut non multa reliquia supersint, ubique inter Christianos Nobilissimi & Illustrissimi viri in hac gloriosa militia perseverant. In qua nos licet indigni cooptari, memores eorum quæ maiores nostri summa cum gloria gesserunt, & ignaviam nostram pertæsi, cupimus in integrum revocare, & quasi postliminio restituere nostrum institutum, professionem & prædecessorum nostrorum virtutem & maculas, nostra negligentia contractas, sanguinis effusione ad Iesu Christi D.N. gloriam abolere. Sed cum ut hæc fiant, necessarium in primis sit, ut aliquem habeamus præpotentem Ducem, cui tamquam capiti connectamur. Hinc est quod nos *Petrus de Garate* Commissarius generalis sacrosanctæ Archiconfraternitatis Sanctissimi Sepulchri, tam meo proprio nomine, quam nominibus *Illustrissimi Domini Andrea Dorea Principis Melphitani*, *D. Camilli Guasco*, *D. Petri de Bolonia*, *D. Ioannis de Ioaria*, & *D. Roderici de Rocas*: pro quibus fortem me facio in forma Iuris valida, *Dominus Philippus de Torre*, Cantor & Canonicus Ecclesiæ Diocesis Mariæ Antuerpiensis, *Ioannes de Moxica* etiam eiusdem Ecclesiæ Canonicus & * *Petrus Memmens* qui libet nostrum pro se & nomine *Ioannis van Schelden*, tamquam ad id constituti, vigore certarum literarum procuratoriarum. In papyro scriptarum, Datarum die xxiii. præsentis mensis Martii passatarum, & recognitarum coram

Variorum Equitum Belgarum maxime, quibus hisce Comitibus interfuerunt, nomina

Dominus vanden Berge in tractu vvasie Fladorum.

Petro Baccart Notario publico Antuerpi^æ residente, & certis testib^{us}: Nec non Præfati *Philippus de Borre & Petrus Menneus* nomine *Ioannis Ouyvenborch* dicti *Lauvers* etiam ad id constituti, vigore literarum procuratoriarum in papyro scriptarum, de data eiusdem diei, mensis & anni coram Petro Verbeeck Notario publico Antuerpi^æ commorante passatarum, & recognitarum. Quin etiam ego idem *Ioannes de Moxica*, nomine *Gaspars de Castro* constitutus, vigore procuratorio coram Aegidio van den *Bosche* Notario publico in prædicta ciuitate habitante, eodem die & anno passato. *Nicolas de Meyere* residens Gandavi, tam proprio nomine, quàm *Ioannis de la Rue*, prout patuit per procuratorium desuper confectum, & passatum in opido Gandauensi coram Ioanne Charon notario publico ibidem commorante, de data diei XIX. præsentis mensis Martij. Item *Ioannes de Grutere* Dominus de Louelde tam nomine meo proprio quam nomine *Iacobi Trieht* constitutus, vigore procuratorio manu ac sigillo eiusdem *Iacobi* subsignato, & corroborato, *Gerardus de Vladerache* Dominus de *Geffen*, *Antonius de Merthen* Dominus de *Essestain*, *Iudocus de Brouchorst* Dominus de *Rheisvuyck*, *Ioannes de Asperen* Dominus de *Vueren*, *Laurentius de Vogt de Rinevelt*, *Antonius Absolons*, *Paulus de Veldvuyck*, *Carolus de Steenlant*, *Claudius Goetgebuer*, *Cornelius Gaerlard*, Brugis residens, *Ioannes de Berecker*,

Berecker, Ioannes de Berchenrode, Ioannes van den Steenvreghe, & Ioannes van den Dycke.
 Omnes milites militiæ eiusdem Sanctissimi Sepulchri. Volentes nostrum ordinem militiæ, dante domino propagare, & illum felici regimine gubernare; Considerantesque quod patrocinio alicuius magni Principis nobis adiuncto melius res nostræ Religionis prosperabuntur; Idcirco nos prænominati milites nominibus quibus supra ac pro absentibus de rato, quatenus opus sit in forma iuris valida, promittentes in Ecclesia parochiali S. Catharinæ Villæ de Hochstraten Cameracensis diocesis, ad infra scripta peragendum, & pertractandum coram notarijs publicis & testibus infrascriptis, personaliter congregati sponte & ex nostra scientia, animoque deliberato omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma quibus melius, validius & efficacius de iure possumus & debemus nomine dictæ nostræ Religionis & militiæ, perpetuis futuris temporibus, facimus creamus & solemniter eligimus, præstito prius per nos solito ad Sacrosancta Dei Evangelia iuramento, in similibus electionibus præstari solito, ac Missâ Spiritus Sancti celebratâ, & hymno *Veni creator Spiritus* in eadem Ecclesia decantato, Sacratissimum Potentissimum atque Serenissimum Dominum nostrum Regem Philippum in magnum & summum totius nostræ militiæ magistrum, & in
 nomi-

nomine Domini nostri Iesu Christi sacrosancti-
 ter constituimus, erigimus & creamus. Nec
 non Serenissimum & gloriosum Hispaniarum
 Principem D.N.D. Carolum Principem etiam
 eiusdem militiæ & in locum patris successo-
 rem in perpetuum nominamus & declaramus:
 Petentes atque humiliter supplicantes ut
 sua Maiestas hanc nostram electionem & crea-
 tionem & totius nostri ordinis administratio-
 nem admittere, aliosque plurimos milites Sa-
 ctissimi Sepulchri creare dignetur, ut omnes
 simul communi animorum consensu ad infi-
 delium perniciem incumbamus, & Christi D.
 N. gloria reflorescat. Nos enim nostro, & no-
 strorum successorum huius ordinis, militum
 nomine, eius Maiestati tamquam magno Reli-
 gionis nostræ magistro & Serenissimo Carole
 tamquam glorioso Principi, eorumque suc-
 cessorib, perpetuam obedientiam & fidelitatem
 iuxta nostræ professionis & instituti sanctiones
 & formam, hoc est sumptibus nostris ire con-
 tra infideles in bello vniuersali, quod vulga-
 riter dicitur *Crugs vaert*; vel nostro nomine
 idoneum aliquem eò mittere promittimus ac
 inuiolabili obseruantia præstituros pollice-
 mur. Et quoniam exploratum est pœnè Orbi
 Christiano, quod charissimus frater & com-
 milito noster magnificus D. Petrus de Carate
 sacrosanctæ huius nouæ congregationis ac e-
 lectionis erectior ab anno M. D. XLV. multos
 labores & expensas passus est, per varias pla-
 gas Christiani orbis, pro huiusmodi Sanctissi-
 mo negotio, & adhuc præditus sua ingenti de-
 uotio-

uotione non recusat impendere in futurum omnem operam suam, & auxilium. Idcirco cōportum habentes ad hoc dirigi totum desiderium & animum suum, ipsum pari modò in Cōmissarium Generalem nostrū, & totius ordinis & militiæ nostræ creamus, erigimus & solemniter nominamus, & obnixe ab ipso petimus, vt nostro nomine ea omnia faciat, & in omnibus assistat, dirigat, foveat, & gubernet, quæ ad totius nostræ militiæ conseruationem & vtilitatem conducibilia aut necessaria sibi videbuntur. Ita tamen vt omnia illa fiant sine impensis, damno interesse, vel præiudicio huius ordinis militum, quodque præterea vllò futuro tempore nullo vltiori grauabimur onere, cuiuscunque rei causa, vel ratione fuerit, quam hætenus grauati fuimus. Et quo quidem D. Petro de Carate defuncto, vel illius officio cessante aut vacante, aliquis ex nostris confratribus communi nostro consensu per nos in ipsius locum eligetur, & quæ quidem electio per nos ita facta, per prælibatum D. N. Regem, eiusque successores, prænotinatos approbabitur, & confirmabitur. Itaque denominatio, atque ea ipsa electio erit & manebit penes nos: confirmatio verò penes D. N. Regem, successoresque eius antedictos. Quocirca Sanctissimū D. N. D. N. Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ nunc & pro tempore Romanum Pontificem & Episcopum humiliter obsecramus, vt hanc nostram electionem creationem & declarationem ratam habeat, & sua ac sedis Apostolicæ auctoritate confirmet, ac nos tamquam
humi-

humiles & obediētes Apostolicę sedis filios in tutelam ac defensionem suam. Incipiamus. Nos enim ad nil aliud aspiramus, quàm, ut Dei ac D. N. Iesu Christi gloria reuolvetur, & vexillum Crucis vbique gentium sub eius ueneratione erigatur, & honoretur. Ita hoc consequamur, obediētes Romanę aquę Apostolicę sedis filios fore profitemur, omnesque & singulos infideles tam Turcas, Mauros, Tartaros, quàm cuiusmodi alios quoscunque, pro hostibus habemus, iisdemq; apertum ac perpetuum bellum indicimus.

O Clementissime & omnipotens Deus omnium bonorum largitor, generis humani creator, luminisq; æterni, mysterium salutis humanę, Saluator noster Christus, subiit pro nobis Crucem, luit aliena commissa, iacuit sepultus, ut nos vnā secum vitia ac scelera sepeliāmus, pietas, amor incredibilis erga nos mortale genus impulit te Christe Redemptor nostram accipere naturam, induere hominem, perpeti laborem, pendere in ligno, demum extremum sepulchri subire officium. Accipe igitur hanc nostram militiam Clementissime, amplectere nos optime, dirige & duc ad te, ne patiāre per hoc mare absque Rectore nauigare. Tu rege nos milites tuos, tum colentes tumulum, vestigia tuę obseruantes necis, compara nobis Principum vota, quorum corda in tua manu consistunt. Effice, pręsta, ut aliquando tua loca liberentur, atque

atque expientur, iam pridem hostili fraude,
nostrâ profanam discordiâ. Coniûge Deus Ma-
gistratum consilia, Principum animos vni, vt
pulsis tui nominis hostibus, monumenta no-
strâ salutis populo restituantur fidei, Istam-
que electionem & creationem nostri summi
Magistri Principisque militiæ, quam te aucto-
re & Rectore famuli tui fecimus, sanctifica
& tua clementissima benedictione illumina
& corrobora, & tuo exçello & gloriosissi-
mo brachio animosiores nos conforta, vt &
illa sacratissima & gloriosissima pignora no-
stri Redemptoris, effusione sanguinis nostri
redimere possimus. Nam vt propheta pro-
clamat: Ciuitas Sancti tui facta est deserta,
Sion deserta facta est: Hierusalem desolata
est, domus sanctificatioms nostræ. Et si per-
pauci sunt qui sinceritate cordis, & humilia-
to Spiritu te Deum viuum venerentur, & in-
uocent nomen tuum, non auertas faciem
tuam à nobis, & ne amplius memineris iniqui-
tatum nostrarum, sed fac vt ad te Deum fon-
tem viuum, fontem perennem & æternita-
tis peruenire valeamus. Cui est virtus &
gloria per infinita seculorum secula, A-
men.

In quorum fidem presentes literas suas
hoc præsens publicum instrumentum manu
vniuscuiusque nostrum subsignatum coram
Notariis publicis & testibus infrascriptis si-
pulati sumus, ab iisdemque Notariis vnum
vel plura, publicum siue publica, Instru-
men-

mentis & instrumentis fieri cupimus, fecimus, acque rogamus. Acta fuerunt hæc in dicta Villa de Linderode in dicta Ecclesia S. Catharini Caputis eiusdem diocesis sub anno à Nativitate Domini D. LVIII. Indictione prima, die vero 21. mensis Martij. Pontificatus Sancti Romani Imperatoris D. Pauli divina providentiâ Papæ quædam temporis præsentibus ibidem Magnificis & Illustribus Ranz de Gorate, Gerardo van Dijk, Francisco van Stelant, & Adriano van Lindereffibus ad præmissa omnia vocatis acque rogatis. Subsignatum

*Equitum
predictorum
Signatura.*

† Bruck horst † Ego attestor Philippus de Borre meo nomine ac nomine Ioannis Lauvers & Ioannis van Setedde, † Ioannes Moyses meo nomine & nomine Gualtero de Castro † Gualtero van Vladerachen † Petrus Mennens meo nomine & nomine Ioannis Lauvers & Ioannis van Schelle † Antonius van Meriben, Gualtero. † Ian van Bercher † Cornelius Gualtero † Carolus van Stelant † Paulus van Velduyck † Althionius Absolons, † Iohannes de Graven, meo nomine, & nomine Jacobi Triebch. † Iohannes de Vocht van Rineck. Ian van den Steenbergen † Iuan van Asperen ende van Vueren, † Iuan Berchenrode † Ich Althionius Absolons in nomine Nicolai de Megere & Ioannis de la Hae † Ian van den Dycke. Subscriptum.

Ego Alexander Graphicus civitatis Antuerpiensis Secretarius ac publicus Imperiali auctoritate Notarius per Cz. Maieft. Consilium Curiz Brabant, ad Notariatus officium admisus,

fus, vnà cum Ioanne de Barlamontē etiam No-
tario publico, per idem consilium approbato,
ac prädictis testibus ad prämissa omnia & sin-
gula präsens personaliter interfui, eaq; omnia
& singula, sic vt prämittitur, fieri vidi, sciui,
& audiui, ac cepto prius iuramento ad Sancta
Dei Evangelia super libro missali, ab omnibus
& singulis militibus supradictis, separatim
&c. quod in huiusmodi electione non erat
aliqua fraus, dölus, simonia, malitia aut aliqua
alia illicita causa &c. ac deinde dicta electione
sub debita ac perpetua obedientia &c. ceteris-
q; solemnitatibus requisitis &c. in dicta Ec-
clesia celebratis atque deuotè peractis, notam
ac stipulationem postea sumpsi de prämissis
omnibus, cum dicto Notario, präsentibus di-
ctis testibus. In quorum fidem präsens publi-
cum instrumentum cum dicto Notario sub-
scripsi, ac signo meo solito signaui, rogatus at-
que requisitus. Subsignatum. A. Graphæus.

Ego Iohannes de Barlamonte publicus Im-
periali auctoritate Notarius antedictus, atte-
stor me präsentem fuisse vnà cum dicto Magi-
stro Alexandro Graphæo, Secretario & No-
tario publico in prædicta congregatione, Ele-
ctione, stipulatione, ceterisq; solemnitatibus
superius ad longum narratis & declaratis. In
quorum fidem präsens instrumentum manu
propria subscripsi ac solito signo signaui, ro-
gatus atque requisitus. Subsignatum. I. de

Barlamonte Notarius Imp.

SS.

P

INCL

INCIPIT PRÆ LOGVS REGVLÆ PAULI RVM COMMILITONVM CŒLESTI sti, Templique Salomo- nis.

Mnibus in primis sermo noster dirigitur, quicunque proprias voluntates sequi contemnunt, & summo ac vero Regi militare animi puritate cupiunt, vt obedientia armaturam præclaræ assumere, intensissima cura implendo præoptent, & perseuerando impleant. Hortamur itaque, qui vsque nunc militiam secularem, in qua Christus non fuit causa, sed solo humano favore amplexati estis: quatenus horum vnitæ, quos Dominus ex massa perditionis elegit, & ad defensionem S. Ecclesiæ gratuita pietate composuit, vos sociandos per humaniter festinatis. Aut omnia autem, quicunque es o Christi militiam sanctam conuersationem eligens, te, professionem tuam oportet puram adhibere diligentiam ac firmam perseuerentiam, quæ à Deo cunctis digna, sancta, & sublimis esse dignoscitur: vt si pare & perseueranter obseruetur inter militem, qui pro Christo animas suas dederunt, sortem obtinere mereberis. In ipsa namq; resloruit & reuixit ordo militaris, qui despecto iustitiæ zelo, non pauperes aut ecclesiæ defensare, quod suum erat: sed rapere, spoliare, interficere contendebant.

*banus. Benignitur nobiscum agitur, quibus Domi-
 nus & Saluator noster Iesus Christus amicos suos
 à ciuitate Sancta in confinium Francia ac Bur-
 gundia diuexit, qui pro nostra salutē, veraq; fi-
 dei propagatione, non cessant, animas suas hostiā
 Deo placentem offerre. Nos ergo cum omni gra-
 tulatione ac fraterna pietate precibusq; Magi-
 stri HVGONIS, in quo predicta militiā cū-
 pfit exordium, cum spiritu sancto intimante ex
 diuersis Vltromontana prouincia mansionibus, Anno Christi
 in solemnitate S. Hilarij, anno 1128. ab incarna- 1128.
 to Dei filio, ab inchoatione predicta militiā nō-
 no, ad Treas, Deo Duce, in vnum conuenimus,
 & modum & obseruantiam ordinis Equestris
 per singula capitala, ex ore ipsius predicti Ma-
 gistri HVGONIS audire meruimus, ac iux-
 ta notitiam exiguitatis nostra scientia, quod no-
 bis videbatur bonū & vtile, collaudauimus. Verū
 enimuerd, quod nobis videbatur absurdū, omne-
 que, quod in p̄senti Cōcilio nequit esse nobis me-
 moraliter relatū, ac cōputatū, nō lenitate, sed
 cōsulta puidetia, & discretionē venerabilis pa-
 tris nostri Honorij, ac incliti Patriarcha Ieroso-
 lymitani Stephani feracitate, ac necessitate, non
 ignari Oriētalij religionis, nec nō pauperū comi-
 litionū Christi, consilio communis capituli vna-
 nimiter commendauimus. Sana autē prorsus li-
 tet nostri dictāminis auctoritate permaximus
 numerus religiosorum patrum, qui in illo
 Concilio diuina admonitione conuenerunt,*

S. Bernardi
intellige.

commendat: non debemus silentio prætere-
buis videntibus, & veras sententias præ-
buis, ego Ioannes Michaelensis, præ-
gina, iussu Concilij ac venerabilis
reuallensis, cui creditum ac debitum
humilis scriba esse diuinâ graciâ merui.

NOMINA PATRVM DE- centium in Concilio.

Huius Con-
cilij meminit
Guil. Tyrim
lib. 12. Hist.
Bell. sacri
cap. 7.

Primus quidem resedit Matthæus
sis Episcopus, Sanctæ Romanz Ecclesiæ
gatus: deinde Rainaldus Archiepiscopus
mensis: tertius Henricus Archiepiscopus
sis: Dehinc Coepiscopi eorum Ranchedun-
tensis Episcopus, Gossenus Sueffonum Episcopus,
piscopus Parisiensis, Episcopus Trecensis, Praes-
relianensis, Episcopus Antisiodorensis, Episcopus
densis, Episcopus Catalaunensis, Episcopus Lan-
Episcopus Beluacensis, Abbas Vezelacensis,
multo post factus est Lugdunensis Archiepi-
scopus, ac S. R. B. legatus, Abbas Cisterciensis,
Abbas Pontimacensis, Abbas trium Fontium,
bas S. Dionysij de Remis, Abbas S. Stephani de
uione, Abbas Molefing supra nominatus, Abbas
Bernardus Clareuallus non defuit, cuius senten-
tiam præscripti liberâ voce collaudabant. Fue-
runt autem Magister Albericus Kemensis & Ma-
gister Fulgerius, ac cōplures alii, quos longum
esset enumerare. Cæterum verò de non litera-
tis idoneum nobis videtur; vt testes amatores
veritatis adducantur in medium: Comes Theo-
bandus, Comesque Niuernensis, ac Andreas de Bâ-
dimen-

dimento, intensissimâ curâ, quod erat optimâ, scrutantes; quod eis videbatur absurdum, vituperantes, in concilio sic assistebant. Ipse verò Magister militiæ Hugo nomine reuerà non defuit & quosdam de fratribus suis secum habuit. Verbi gratiâ fratrem Godefridum, fratrem Rorallum, fratrem Gaufridum Bisol: fratrem Pagannum de monte Desiderij, Archembaudum de sancto Amano. Iste verò magister Hugo cum istis discipulis modum & obseruantiam exiguæ inchoationis sui militaris ordinis, qui ab illo, qui dicit, Ego Principium, qui & loquor vobis, sumpsit exordium; iuxta memoriæ suæ noticiam, supranominatis patribus intimans. Placuit itaque Concilio, vt consilium ibi limâ & consideratione diuinarum scripturarum diligenter examinatum, tamen cum providentia Papæ Romani, ac Patriarchæ Ierosolymitani nec non capituli assensu & pauperum commilitonum Templi, quod est in Ierusalem, scripto, commendaretur, ne obliuioni traderetur, & inenodabiliter seruaretur: vt recto cursu, ad suum conditorem, cuius dulcedo tam mel superat, vt ei comparatum velut absynthium sit amarissimum, peruenire dignè mereantur: præstante, cui militant, & militare queant, per infinita seculorum secula.

Amen.

REGULA PER VMM COMMILITONVM

Templi in Sancta Cr
tate.

QUALITER DIVINVM CRE
cium audiant.

CAPVT I.

Os quidem propriis voluptatibus
abrenuntiantes; atq; alij, pro
marum salute vobiscum ad
minum cū equis & armis sumus
Regi militantes, meritiū

omne seruitium integrum, secundum antea
institutionem, ac regularium doctorum
ciuitatis consuetudinem pio ac puro
audire vniuersaliter studeatis. locū
venerabiles fratres maximè debetur
sentis vitæ luce despectā, contemptio
strorum corporum cruciatu, seuiens
dum pro Dei amore vilescere perenniter
misistis, diuino cibo resecti ac satiat
nicis præceptis erudiri & firmari, pos
rij diuini consummationem nullus pauescat
ad pugnam, sed paratus sit ad coronam.

QVOD ORATIONES DOMINI
cas, si audire nequiverint, dicent.

CAP. II.

CAETERUM si aliquis frater negotio orien
talis

et alia Christianitatis fortè remota, quod sepius
evenisse, non dubitamus, & pro tali absentia,
Dei servitium non audierit, pro matutinis tre-
decim orationes Dominicas, ac pro singulis
horis septem, sed pro Vesperis nouem dicere
collaudamus, ac liberâ voce vnanimiter affir-
mamus. Isti etenim in salutifero labore ita di-
recti nō possunt accurrere horâ cōpetenti ad
diuinum officium, sed si fieri potest, horæ con-
stitutæ non prætereant ante institutum debitū.

**QVID AGENDVM PRO FRATRI-
bus defunctis.**

CAP. III.

QVando verò quilibet fratrum remanen-
tium, morti (quæ nulli parcat) impendet,
quod est impossibile auferri, Capellanus ac
clericus vobiscum ad terminū caritatiuè sum-
mo sacerdoti seruientibus, creditum officium
& missam solenniter pro eius anima, Christo
animi puritate iubemus offerre. Fratres autem
ibi adstantes & in orationibus pro fratris de-
functi salute pernoctantes, centum orationes
Dominicas, vsque ad diem Septimum, pro fra-
tre defuncto persoluant: ab illo die, quo eis
obitus fratris denuntiatus fuerit, vsque ad præ-
dictum diem, centenarius numerus perfectio-
nis integritatem cum fraterna obseruatione
habeat. Adhuc nēpe diuina ac misericordissi-
ma caritate deprecamur, atque pastoralis au-
thoritatis iubemus, vt quotidie, sicuti fratri in
vicibus dabatur, & deberetur: ita quod est ne-
cessarium sustentationi huius vitæ in cibo &

poen tantum, cuidam pauperi, ad quatuordecim diem impendatur. Omnes enim oblationes, quas in morte fratrum & in pasche solennitate, ceterisque solennitatibus, Domino pauperum commilitonum Christi, propterea paupertas indiscere: & reddere possunt, omnino prohibemus.

CAPELLANI VICTVM ET VESTITVM tantum tantum habeant.

CAP. IV.

Alias verò oblationes, & omnia elemosinarum genera, quoquo modo fiant; Capellanis, vel aliis ad tempus manentibus, vniuersi communis capituli reddere perurgili curamus. Sequitores itaq; ecclesie victum & vestitum secundum auctoritatem tantum habeant, & nihil amplius habere presumant, nisi magistri sponte caritatiuè dederint.

DE MILITIBVS DEFUNCTIS
sunt ad terminum.

CAP. V.

SVnt namque milites in domo Dei Templi Salomonis ad terminum misericorditer nobiscum degentes; vnde ineffabili miseratione vos rogamus, deprecamur, & ad vltimum exire iubemus, vt interim tremenda potestas ad vltimum diem aliquem perduxerit, diuino amore ac fraternâ pietate septem dies sustentationis pro anima eius quidam pauper habeat.

VT NULLVS FRATER REMANENS,
oblationem faciat.

CAP. VI.

DEcreuimus, vt supernè dictum est, quod nullus fratrum remanentium aliam oblationem agere præsumat, sed diè noctuque mundo corde in sua professione maneat, vt sapientissimo prophetarum in hoc æquipollere valeat. Calicem salutaris accipiam, & in morte mea mortem Domini imitabor. Quia sicut Christus pro me animam suam posuit, ita & ego pro fratribus animam ponere sum paratus, Ecce competentem oblationem, ecce hostiam viuentem Deoque placentem.

DE IMMODERATA STATIONE

CAP. VII.

QUod autem auribus nostris verissimus testis insonuit, videlicet immoderatâ statione & sine mensura stando, diuinum officium vos audire, ita fieri non præcipimus, imò vituperamus: sed finito Psalmo & *Venite exultemus Domino*, cum Inuitatorio & Hymno, omnes sedere tam fortes, quam debiles propter scandalum, euitandum nos iubemus. Vobis vero residentibus vnoquoque Psalmo finito, in recitatione *Gloria Patri*, de sedibus vestris ad altare supplicâdo ob reuerentiam Sanctæ Trinitatis. Sic etiam in recitatione *Euangelij*, & ad *Te Deum laudamus*, & per totas laudes donec finito *Benedicamus Domino*, stare adscribimus,

P §

& can-

& eandem regulam in mantionis q. Mantionis
neri iubemus.

DE REFECTIONE CONVENTVS.

CAP. VIII.

IN vno quidem palatio, sed melius dicitur
Refectorio communitervos cibum accipere
credimus, vbi quando aliquid necessarium
erit, pro signorum ignorantia, lenius ac pri-
uatim quærere oportet. Si omni tempore, quæ
vobis necessaria sunt, quærenda sunt, cum
ni humanitate & subiectione reuerentius
ad mensam, cum Apostolus dicat: *Panem
tuum cum silentio manduca*, & Psalmista vos a-
nimare debet, dicens: *Posui ori meo custodiam*,
id est, apud me deliberaui, vt non delinquerem
id est, lingua, id est custodiui os meum, ne male
loquerer.

DE LECTIONE.

CAP. IX.

IN prandio & cœna semper sit sancta lectio
recitata. S. Dominum diligimus salutiferam
eius verba atque præcepta, intentissimâ aure
desiderare debemus, lector autem lectionum,
vobis indicat silentium.

DE CARNIS REFECTIONE.

CAP. X.

IN hebdomada namque, nisi Natalis dies Do-
mini, vel Pascha, vel festum Sanctæ Mariæ,
aut omnium Sanctorum euenerit, vobis ter re-
fectio

fectio carnis sufficiat, quia assueta carnis comestio, intelligitur honorosa corruptio corporum. Si verò in die martis tale ieiunium euenerit, ut esus carniū retrahatur, in crastino abundanter vobis impendatur. Die autem Dominico omnibus militibus remanentibus, nec non capellanis duo fercula in honorem S. Resurrectionis impendi bonum & idoneum indubitanter videtur. Alii autem videlicet armigeri & clientes, vno contenti, cum gratiarum actione permaneant.

QUALITER MANDUCARE MILITES debeant.

CAP. XI.

DVos & duos manducare generaliter oportet, ut sollester vnus de altero provideat, ne asperitas virg vel furtiua abstinencia in omni prandio intermiscetur. Hoc autem iuste indicamus, ut vnusquisq; miles aut frater æqualem & æquipollentem vini mensuram pro se solus habeat.

VT ALIIS DIEBUS DVO AUT TRIA leguminum fercula sufficiant.

CAP. XII.

Aliis diebus, videlicet secundâ & quartâ feriâ, nec non & sabbatho duo aut tria leguminum, aut aliorum ciborum fercula; aut ut ita dicam, cocta pulmentaria, omnibus sufficere credimus, & ita teneri iubemus, ut fortè, qui ex vno non potuerit edere, ex alio reficiatur.

QVO

QVO CIBO SEXTA FERIA REFICERE oportet.

CAP. XIII.

Sexta autem feriâ cibum quadragesimale, ob reuerentiam Passionis, omni congregationi, remotâ infirmorum imbecillitate, semel sufficere, à festo omnium Sanctorum usque in Pascha, nisi Natalis dies Domini, vel festum S. Mariæ, aut Apostolorum euenerit, collaudamus. Alio verò tempore, nisi generale ieiunium euenerit, bis reficiatur.

POST REFECTIONEM SEMPER gratias referant.

CAP. XIV.

Post prandium vero & coenam, semper in Ecclesia, si propè est, vel si ita non est, in eodem loco, summo procuratori nostro, qui est Christus, gratias, ut decet, cum humiliato corde referre strictè præcipimus. Famulis aut pauperibus fragmenta, (panibus tamen integris reseruatis) distribuere fraternâ caritatè debent & iubentur.

**UT DECIMVS PANIS SEMPER }
Elemosynario detur.**

CAP. XV.

Licet paupertatis præmium, quod est regnum cælorum, pauperibus proculdubio debeat, vobis tamen, quod Christiana fides de illis indubitanter fatetur, decimum tantum

cuius panis quotidie Eleemosynario vestro dare iubemus.

VT COLLATIO SIT IN ARBITRIO
Magistri.

CAP. XVI.

Cum verò Sol orientalem regionem deserit, & ad Hibernam descendit, audito signo, ut est eiusdem regionis cōsuetudo, omnes ad Completas oportet incedere vos, ac prius generalem collationem sumere peroptamus. Hanc autem collationem in dispositione & arbitrio magistri ponimus, ut quando voluerit de aqua, & quando iubebit misericorditer ex vino temperato competenter recipiatur. Verum hoc non ad nimiam satietatem oportet fieri, sed parcius, quia apostatate etiam sapientes videmus.

VT FINITIS COMPLETIS SILENTIUM teneatur.

CAP. XVII.

Finitis itaque Completis ad stratum ire oportet; Fratribus igitur à Completoriis exeuntibus nulla sit denuo licentia data loqui in publico, nisi necessitate cogente: armigero autem suo, quæ dicturus est, leniter dicat. Est verò forsitan, ut in tali interuallo vobis de Completoriis exeuntibus, maxima necessitate cogente, de militari negotio, ut de statu domus vestræ, quia dies ad hoc vobis sufficere nō creditur, cum quadam fratrum parte, magistrum, vel illum, cui domus dominium post magistrū est

est debitum, oportet ea loqui, hoc autem in
iubemus, & ideo quia scriptum est; *In malitia non effugies peccatum*, & alibi: *mors operosa in manibus lingua*. In illo colloquio scilicet, rilitatem & verba oriosa, ac risum mouentia, omnino prohibemus, & vobis ad lectulos ecclesiasticis, Dominicam orationem, si aliquis quidem illud est locutus, cum humilitate & purae deuotione dicere iubemus.

**VT FATIGATI AD MATUTINAS
non surgant.**

CAP. XVIII.

Fatigatos nempe milites non ita, vt vobis est manifestum, surgere ad Matutinas conlaudamus, sed assensu Magistri, vel illius, cui creditum fuerit à magistro, eos quiescere, & decem orationes constitutas sic cantare, vt mens ipsorum voci concordet, iuxta illud Prophetae. *Psallite Domino sapienter*; & illud. *In conspectu angelorum psallam tibi*; nos vnanimes collaudamus. Hoc autem in arbitrio magistri semper consistere debet.

**VT COMMVNITAS VICTVS INTER
fratres seruetur.**

CAP. XIX.

Legitur in diuina pagina. Diuidebatur singulis, prout cuique opus erat. Ideo non dicimus vt sit personarum acceptio, sed infirmitatum debet esse consideratio. Vbi autem, qui minus indiget, agat Deo gratias & non contumetur. Qui vero indiget humiliter pro infirmitate, non extolla-

extollatur pro misericordia, & ita omnia mēbra erūt in pace. Hoc autē prohibemus, vt nulli immoderatam abstinentiam amplecti liceat, sed communem vitam instanter teneant.

DE QUALITATE ET MODO VESTIMENTI.

CAP. XX.

Vestimenta autem vnius coloris semper esse iubemus, verbi gratia. Alba vel nigra, vel vt ita dicam burella. Omnib. autem militibus professis in hyeme & in æstate si fieri potest, alba vestimenta concedimus, vt qui tenebrosā vitam postposuerint, per liquidam & albā suā conditori se reconciliari agnoscat. Quid albe-
do? nisi integra castitas. Castitas, securitas mentis, sanitas corporis est, nisi enim vnusquisque miles cast⁹ perseuerauerit: ad perpetuā requiē venire, & Deum videre nō poterit, testāre Paulo Apost. *Pacem sectamini cum omnibus, & castimoniam sine qua nemo videbit Dominum.* Sed quia huiusmodi indumentū arrogantiæ ac supfluitatis æstimatione carere debet, talia habere omnib. iubemus, vt solus leniter per se vestire & exuere ac calciare & discalciare valeat. Procurator huius ministerij perugili cura hoc vitare præsumat, ne nimis lōga, aut nimis curta, sed mensurata ipsis vtentibus, secundum vniuscuiusq; quantitatem suis fratribus tribuat. Accipientes itaq; noua, vetera semper reddāt in præsentem, reponēda in camera, vel vbi frater, cuius est ministeriū decreuerit, propter armigeros & clientes, & quandoque pro pauperibus.

Gallus Barellē dicit.

QVOD

QVOD FAMVLI ALBA VESTIMENTA,
id est, pallia non habeant.

CAP. XXI.

Hoc nempe, quod erat in domo Dei ac suorum milicum Templi, sine discretionē ac consilio communis capituli obnixē contradicimus, & funditus quasi quoddam vitium peculiare asputare precipimus. Habebant enim olim famuli & armigeri alba vestimenta, vnde veniebant damna importabilia. Surrexerunt namque in Ultramontanis partibus quidam pseudofrateres, & coniugati, & alii dicentes se esse de Templo, cum sint de mundo. Hi nempe tantas contumelias, torque damna militari ordini adquisierunt, & clientes remanentes plurima scandala oriri inde superbiendo fecerunt. Habeant igitur assidue nigra, sed si talia non possunt inuenire, habeant, qualia inueniri possunt in illa prouincia, qua degunt, aut quod vilius vnius coloris comparari potest, videlicet burella.

QVOD MILITES REMANENTES
tantum alba habeant.

CAP. XXII.

Nvlli ergo concessum est candidas Chlamydes deferre, aut alba pallia habere, nisi nominatis milicibus Christi.

VT PELLIBVS AGNORVM
vtantur.

CAP. XXIII.

Decreuimus communi consilio, vt nullus frater

frater remanens per hyemem pelles aut pelli-
ciam vel aliquid tale quod ad vsum corporis
pertineat, etiamq; coopertorium, nisi agnorum
vel arietum habeat.

**VT VETUSTA ARMIGERIS DIVI-
dantur.**

CAP. XXIV.

Proturator vel dator pannorum; omni ob-
servantia veteres, semper armigeris & cli-
entibus & quandoque pauperibus, fideliter æ-
qualiterque erogare intendat.

**CUPPIENS OPTIMA, DETERIORA
habeat.**

CAP. XXV.

Si aliquis frater remanens ex debito, aut ex
motu superbiæ pulchra vel optima habere
voluerit, ex tali præsumptione proculdubio
vilissima merebitur.

**VT QVANTITAS ET QVALITAS VE-
stimentorum seruetur.**

CAP. XXVI.

Quantitatem, secundum corporum magni-
tudinem, largitatemque vestimentorum
obseruare oportet: dator pannorum fit in hoc
curiosus.

**VT DATOR PANNORVM, IN PRI-
mis æqualitatem seruet.**

CAP. XXVII.

Longitudinem, vt superius dictum est, cum
Q equali

æquali mensura, ne vel insurrectionis, vel seditionum oculus aliquid notare possit. Procurator fraterno intuitu consideret, & in omnibus supradictis Dei retributionem humiliter cogitet.

DE SUPERFLUITATE CAPILLORVM.

CAP. XXVIII.

Vide sermonem exhortatorium D. Bern. ad milites Templi 64. 2. 0. 1.

OMnes fratres remanentes principaliter tonsos habere capillos oportet, vt regulariter, ante & retrò & ordinate considerari possint: & in barba, & in grensis eadem regula indeclinabiliter obseruetur, ne superfluitas, aut facietis vitium denotetur.

DE ROSTRIS ET LAQUEIS.

CAP. XXIX.

DE rostris & laqueis manifestum est, & Gentile: & cum abominabile hoc omnibus agnoscatur, prohibemus & contradicimus, vt aliquis ea non habeat, in d. prorsus carum. Aliis autem ad tempus famulantibus, rostra & laquea & capillorum superfluitatem & vestitus immoderatam longitudinem habere non permittimus sed omnino contradicimus. Seruicibus enim summo conditori, munditia interioris, exteriusque valde necessaria: eo ipso attestante, qui ait. *Estote mundi, quia ego mundus sum.*

DE NUMERO EQVORVM ET ARMIGERORVM.

CAP. XXX.

Vnicuique vestrorum militum, tres equos licet

licet habere domus Dei templique Salomonis. Libertas amplius non permittit in premissis augere, nisi cum magistri licentia.

NVLLE ARMIGERVM GRATIA
facientem feriat.

CAP. XXXI.

Solum autem armigerum singulis milicibus eadem causa concedimus: sed si gratis & caritative ille armiger cuiquam militi fuerit, nō licet eidem eum verberare, nec etiam qualibet culpā percutere.

QUALITER AD TEMPVS REMANENTES recipiantur.

CAP. XXXII.

Omnibus militibus seruire Iesu Christo, animi puritate in eadem domo ad terminū cupientibus, equos in tali negotio cottidiano idoneos, & arma, & quidquid eis necessarium fuerit, emere fideliter iubemus. Deinde verò ex vtraque parte æqualitate seruata bonum & utile appreciari equos iudicauimus. Habeatur itaque pretium in scripto, ne tradatur obliuioni. Et quidquid militi vel equis eius, aut armigero erit necessarium, adiunctis & ferris equorum secundum facultatem domus, ex eadem domo, fraternā caritate impendatur. Si verò interim equos suos miles aliquo euentu in hoc seruitio amiserit, magister, & facultas domus hoc exigit, alios administret. Adueniente autem termino repatriandi, medietatem pretii,

ipso

ipse miles, diuino amore conuictus, & ex
ex communi fratrum, si ei placet, &

QVOD NVLLVS IVXTA PROPRIAM
voluntatem incedat.

CAP. XXXIII.

Conuenit his nempe militibus, qui nihil si-
bi Christo carius existimant, propter ser-
uitium, secundum quod professi sunt, & pro-
pter gloriam summæ beatitudinis, vel æternam
gehennæ, vt obedientiam indefinenter magi-
stro teneant. Tenenda est itaque, vt mox, si a
liquid imperatum à magistro fuerit, vel a
illo, cui magister mandatum dederit, hoc non
ac si diuinitus imperetur, moram pati nesciant
in faciendo. De talibus enim ipsa veritas dicit.
Obediuit auris obediuit mihi.

SI LICET IRE PER VILLAM, SI
ne iussu magistri.

CAP. XXXIV.

Ergo hostales milites propriam voluntatē
relinquentes, & alios ad terminum ser-
uientes deprecamur, & firmiter eis iubemus,
vt sine magistri licentia, vel cui creditum hoc
fuerit, in villam ire non præsumant, præter-
quam noctu ad Sepulchrum, & ad stationes,
quæ intra muros Sanctæ ciuitatis continen-
tur.

SI LICET EVM AMBVLARE
solum.

CAP. XXXV.

Hi

HI verò ita ambulantes non sine custode; id est, milite aut fratre remanente, nec in die nec in nocte iter inchoare audeant. In exercitu namque, postquam hospitati fuerint, nullus miles vel armiger aut famulus per atria aliorum militum, causâ videndi, vel cum aliquo loquendi, sine iussu, vt dictum est superius, incedat. Itaque consilia obfirmamus, vt in tali domo ordinata à Deo, quod nullus secundum proprietatem militet aut quiescat: sed secundum Magistri imperium totus incumbat: vt illam Domini sententiam imitari valeat; qua dicit, *Non veni facere voluntatem meam, sed eius, qui me misit.*

VT NULLVS NOMINATIM, QVOD ei necessarium erit, quarat.

CAP. XXXVI.

HAnc propriè consuetudinem inter cetera adscribere iubemus, & cum omni consideratione, ob vitium querendi teneri præcipimus. Nullus igitur frater remanens, assignanter & nominatim equum aut equitaturam, vel arma querere debet. Quomodo ergo? Si verò eius infirmitas aut equorum suorum debilitas, vel armorum suorum grauitas, talis esse agnoscitur, vt sic incedere, sit damnum commune; veniat coram magistro, vel cui est debitum ministerium post magistrum, & causam vera fide & pura ei demonstret. Inde namque in dispositione magistri vel post eum, procuratoris, res se habeat.

DE FRENIS ET CALCARIBUS

CAP. XXXVII.

Nolumus, ut omnino aurum vel argentum, quæ sunt diuitiæ peculiare, in frenis aut pectoralibus, nec calcaribus vel in frenis vquam appareat; nec alicui fratri remittendi commere liceat. Si verò caritative talia velut instrumenta data fuerint, aurum vel argentum politer coletur; ne splendidus color vel decore peris arrogantia videatur. Si noua data fuerint, magister de talibus, quod voluerit, faciat.

REGIMEN IN HASTIS ET CLYPEIS non habeatur.

CAP. XXXVIII.

Tegimen autem in clypeis & hastis & furellis in lanceis non habeatur. Quia hoc non proficuum, imò damnum nobis omnibus intelligitur.

DE LICENTIA MAGISTRI.

CAP. XXXIX.

Licet magistro cuiquam dare equos, vel arma, vel quamlibet rem cui libet dare.

DE MALA ET SACCO.

CAP. XL.

Sacculus & mala, cum firmatura non conceduntur; sic exponentur, ne habeant absque magistri licentia, vel cui creduntur, domus post eum negotia. In hoc presenti capitulo, procuratores, & per diuersas prouincias degentes

gentes non continentur, nec ipse magister intelligitur.

DE LEGATIONE LITTERARVM.

CAP. XLI.

Nullatenus cuiquam fratrum litteras liceat, à parentibus suis, neque à quoquam hominum, nec sibi inuicem accipere vel dare, sine iussu magistri, vel procuratoris. Postquam licentiam frater habuerit, in præsentia magistri, si ei placet, legantur. Si verò & à parentibus ei quidquam directum fuerit, non præsumat suscipere illud, nisi prius indicatum fuerit magistro. In hoc autem capitulo magister & domus procuratores non continentur.

DE FABVLATIONE PROPRIA-

rum culpæ.

CAP. XLII.

Cum omne verbū otiosum generare agnoscat peccatum, quid ipsi iactantes de proprijs culpis ante districtū iudicē dicturi sunt? Ostendit certè propheta; Si à bonis eloquijs propter taciturnitatē, debet interdum taceri, quantò magis à malis verbis, propter pœnam peccato debet cessari. Veremus igitur & audacter cōtradiciamus, ne aliquis frater remanens, ut melius dicā stulticias, quas in seculo, in militari negotio, tā enormiter egit, & carnis delectationes miserrimarū mulierum, cum fratre suo, vel alio aliquo, vel de alio commemorare audeat. Et si fortè talia referentem,

Q 4

quem-

quemlibet audierit, obmutescat, & quanto-
 cius poterit cito pede obediens
 discedat & fabularum venditori aurem con-
 non præbeat,

DE QVÆSTV ET ACCEPTIONE

CAP. XLIII.

Verum enim verò, si aliqua res sine
 cuiuslibet fratri data gratis fuerit
 magistro vel Dapifero, si verò aliter
 micus vel parens dare nisi ad opus
 luerit, hoc prorsus non recipiat, donec licen-
 tiam à Magistro suo habeat. At cui res data fu-
 erit, non pigeat illum, si alteri datur, Imò pro-
 certo sciat, quia si inde irascitur, contra Deum
 agit. In hac autem prædicta regula ministran-
 tes non continentur, quibus specialiter hoc mi-
 nisteriū debetur, & cōceditur de mala & sacco,

DE MANDVCARIIS EQVORVM.

CAP. XLIV.

Vtilis res est cunctis hoc præceptum à no-
 bis constitutum, ut indeclinabiliter amo-
 dō teneatur. Nullus autem frater facere præsu-
 mas manducaria linea vel lanca; idcirco prin-
 paliter facta, nec habeat vlla exceptio pfinella.

VT CAMBIARE VEL QVÆRERE
nullus audeat.

CAP. XLV.

Nunquid aliud restat, ut nullus præsumat cam-
 biare sua, frater cū fratre, sine licentia Ma-
 gistri, & aliquid quærere, nisi frater fratri, & sit
 res parua, vilis non magna, VT

VT NULLVS AUEM CVM AUECA-
piat, nec cum capiente ince-
dat.

CAP. XLVI.

QUod nullus auem cum aue accipere au-
deat, nos communiter indicamus: non cō-
uenit enim religioni, sic cum mundanis dele-
stationibus inharere, sed Domini praecepta li-
benter audire, orationi frequenter incumbere,
mala sua cum lacrymis vel gemitu quoti-
die in oratione Deo confiteri. Cum homine
quidem talia operante, cum accipit, vel alia
aue, nullus frater remanens hac principali
causa ire praesumat.

VT NULLVS ARCV VEL BALISTA
percutiat.

CAP. XLVII.

CVM omnem religionem ire deceat simpli-
citer, & sine risu, humiliter; & non multa
verba sed rationabilia loqui, & non sic clamo-
sa in voce, specialiter iniungimus, & praeci-
mus omni fratri professo, ne in bosco, cum ar-
cu aut balista iaculari audeat, nec cum illo, qui
hoc fecerit ideo pergat, nisi gratiā cum custo-
diendi à perfido gentili; nec cum cane sit ausus
clamare vel garrulare, nec equum suum,
cupiditate accipiendi feram,
pungat.

Q

VT

NAm est certum, quod vobis specialiter creditum est, & debitum pro fratribus vestris animam ponere, atque incredulos, qui fateri Virginis filio minitantur, de terra delatari. Nos Leone nos hoc dedimus, quia ipse cum perirens quem deuoret, & manus eius contra nos, omniūq; manus contra eum.

DE OMNI RE SUPER VOS
fit a, iudicium audite.

CAP. XLIX.

Nouimus quidem persecutores sancte Ecclesie innumerabiles esse; & hos qui gentionem non amant incessanter, crudeliter inquietare festinant. In hoc igitur concilio sententia serena consideratione pendeat, ut si aliquis in partibus orientalis religionis, in quo-
cunque alio loco super vos rem aliquam querat; vobis, per fideles & veri amatores iudices audire iudicium, precipimus; & quod iustum fuerit indeclinabiliter vobis facere precipimus.

VT HAEC REGULA IN OMNIBUS
teneatur.

CAP. L.

HAEC eadem regula in omnibus rebus, vobis immerito ablatiis, per humaniter iubemus, ut teneatur.

QVOD

QUOD, LICET OMNIBVS MILITI-
bus profecto, terram & homines
habere.

CAP. LI.

Diuina, vt credimus, prouidentia, à vobis in
Sanctis locis sumpsit initium, hoc genus
nouum religionis vt videlicet religionis mili-
tiam admisceretur, & sic religio per militiam
armata procedat, & hostem sine culpa feriat,
Iure igitur iudicamus, cum milites Templi di-
camini, vos ipsos ob insigne meritum & spe-
ciale probitatis donum, terram & homines
habere, & agricolas possidere, & iuste eos re-
gere, & institutum debitum vobis specialiter
debetur impendi.

**VT MALE HABENTIBVS CURA
peruigil habeatur.**

CAP. LII.

Male habentibus fratribus supra omnia
adhibenda est cura peruigil & quasi Chri-
sto eis seruiatur, vt illud Euangelium, *Infirmus
fui, & visitasti me*, memoriter teneatur. Hi ete-
nim diligenter ac patienter portandi sunt, quia
de talibus superna retributio indubitanter ad-
quiritur.

**VT INFIRMIS NECESSARIA
semper dentur.**

CAP. LIII.

PROcuratorib, verò infirmantiū omni obser-
uan-

tantillâ atque peruigili cura præcipiunt, ut
quæcumque sustentationis, aut salutis, et
tatum sunt necessaria, fideliter ac diligenter
iuxta domuum facultatem eis administrent,
verbi gratia carnem & volatilia, & cetera
nec sanitati reddantur.

**VT ALTER ALTERVM AD IRAM
non prouocet.**

CAP. LIV.

PRæcauendum nempe non modicum est, ne
aliquis aliquem commouere ad iram præ-
sumat, quia propinquitatis & diuinæ fraterni-
tatis tam pauperes quam potentes, summa clem-
entia æqualiter astringit.

**QVOMODO FRATRES CONIUGA-
ti habeantur.**

CAP. LV.

FRatres autem coniugatos hoc modo habere
vobis permittimus, ut si fraternitatis vestre
beneficium & participationem petunt, utroque
suz substantiæ portionem, & quidquid amplius
adquisierint, vnitati communis Capituli post
mortem concedant, & interim honestam vitam
exerceant, & bonum agere fratribus studeant,
sed veste candidâ, & chlamyde alba non in-
cedant. Si verò maritus ante obierit, partem
suam fratribus relinquat, & coniux de altera
vitæ sustentamentum habeat. Hoc enim in-
stitutum consideramus, ut cum fratribus Deo casti-
tatem

ratem promittentibus, fratres huiusmodi in
vobis exordium domo mancant.

VT AMPLIUS SORORES NON CO-
alluantur matibus.

CAP. LVI.

SORORES quidem amplius periculosum est
coadunare. quia antiquus hostis femineo co-
sortio complures expulit à recto tramite para-
disi. Itaque fratres carissimi, vt integritatis flos
inter vos semper appareat, hac consuetudine
amodò vti non liceat.

VT FRATRES TEMPLI CVM EX-
communicatis non participant.

CAP. LVII.

HOC fratres v. Ide cauendum, arque timen-
dum est; ne aliquis ex Christi militib. ho-
mini excommunicato nominatim ac publicè
aliquo modo se iungere aut res suas accipere
presumat, ne anathema maranatha similiter
fiat. Si verò interdictus tantum fuerit cum eo
participationem habere, rem suam caritatiuè
accipere non immeritò licebit.

QUALITER MILITES SECVLARES
recipiantur.

CAP. LVIII.

SI quis miles ex massa perditionis, vel alter
secularis, seculo volens renunciare, vestram
communione & vitam velit eligere, non ei
statim

statim assentiatur: Sed iuxta illud Pauli *Præsentate Spiritus si ex Deo sunt; & sic ei in gratiam concedatur.* Legatur igitur regula in eius præsentia, & si ipse præceptis expositæ regulæ diligenter obtemperauerit, tunc si Magistro & fratribus eius recipere placuerit, conuocatis fratribus, desiderium & petitionem suam exponens, animi puritate patefaciat. Deinde vel terminus probationis in consideratione & prouidentia Magistri, secundum honestatem vitæ petentis, omnino pendeat.

VT OMNES FRATRES AD SECRETUM Concilium non vocentur.

CAP. LIX.

Non semper omnes fratres ad concilium conuocare iubemus, sed quos idoneos & consilio prouidos magister cognouerit. Cum autem de maioribus tractare voluerit, ut est dare comunem terram, vel de ipso ordine disceptare, aut fratrem recipere, tunc omnem congregationem, si Magistro placet, conuocare est competens: auditoq; communis capituli consilio, quod melius & utilius Magister considerauerit, illud agatur.

QVOD CVM SILENTIO ORARE debeant.

CAP. LX.

Omnes fratres, prout animi & corporis affectus postulauerit, stando vel sedendo, tamen summa cum reuerentia, simpliciter & non clamose, ut vnus alium non conturbet, communi consilio iubemus.

VT

accipiant.

CAP. XLI.

Agnoscat nempe complures ex diuersis
provinciis tam clientes, quàm armigeros
pro animarum salute animo feruenti, ad ter-
minum cupientes in domo nostra mancipari.
Vtile est autem, vt fidem eorum accipiat, ne
fortè veteris hostis, in Dei seruitio aliquid
furtivè vel indecenter eis intimet, vel à bono
proposito repente exterminet.

**VT PVERI, QVAMDIV SVNT PAR-
ui, non accipiantur inter fratres
Templi.**

CAP. XLII.

Quamvis regula sanctorum patrum pueros
in congregatione permittat habere, nos de
talibus non conlaudamus vñquam vos onera-
re. Qui verò filium suum vel propinquum, in
militari religione per humaniter dare volue-
rit, vsque ad annos, quib. viriliter armata manu
possit inimicos Christi de terra sancta delere,
eum nutriet. Dehinc secundum regulam in me-
dio fratrum, pater vel parentes eum statuunt,
& suam petitionem cunctis patefaciant. Me-
lius est enim in pueritia non vouere, quàm post-
eaquàm vir factus fuerit enormiter retrahere.

**VT SENES SEMPER VENEREN-
tur.**

CAP. LXIII.

Senes autè pia consideratione secundum virum
imbecillitatè, supportare ac diligenter hono-
rare

rare oportet. Et nullatenus in his, quæ ad ipsos sunt necessaria, districtè teneantur; ceterum salua auctoritate regula.

DE FRATRIBVS, QUI PER DIVERSAS
provincias proficiscuntur.

CAP. LXIV.

FRatres verò qui per diuersas provincias diriguntur; regulam, in quantum vires expetunt, seruare in cibo & potu & cæteris studeant, & irreprehensibiliter vivant; vt ab his qui foris sunt, bonum testimonium habeant; Religionis propositum nec verbo nec actu polluant, sed maxime omnibus, quibus se coniunxerint, sapientiz & bonorum operum exemplis & condimentum præbeant; Apud quem hospitari decreuerint, fama optima sit decoratus; & si fieri potest, domus hospitis in illa nocte, careat lumine, ne tenebrosus hostis occasionem aliquam, quod absit, inferat. Vbi autem milites non excommunicatos congregare audierint, illuc pergere, non considerantes tam temporalem vtilitatem, quam externam animarum illorum salutem dicimus. Illis autem fratribus in vltimarum partibus spe subuectionis ita directis: hac conuentione eos, qui militari ordini se iungere perhumaniter voluerint, recipere collaudamus: vt in præsentia Episcopi illius provincie, vterque conueniat, & voluntatem perentis præsul audiat. Audita itaque petitione, mittat eum frater ad Magistrum, & ad fratres, qui sunt in Templo, quod est in Ierusalem.

Item; & si vita eius est honesta talique confor-
tio digna, misericorditer suscipiatur, si magi-
stro & fratribus bonum videtur. Si vero inte-
rim obierit, pro labore & fatigatione, quasi v-
ni ex fratribus totum beneficium & fraterni-
tas pauperum & commilitonum Christi ei im-
pendatur.

**VT VICTVS AEQUALITER OM-
nibus distribuatur.**

CAP. LXV.

Illud quoque congruè & rationabiliter ma-
nu tenendum censem, vt omnibus fratri-
bus remanentibus, victus secundû loci faculta-
tem, æqualiter tribuatur, non enim est utilis
personarum acceptio, sed infirmitatum neces-
saria est consideratio.

**VT MILITES TEMPLI DECIMAS
habeant.**

CAP. LXVI.

Credimus namque relictis affluentibus di-
uitijs, vos spontaneæ paupertati esse subie-
ctos, vnde decimas vobis communi vitæ viuen-
tibus iustè habere, hoc modo demonstrauimus.
Si Episcopus Ecclesiæ, cui decima iure debe-
tur, vobis caritatiuè eam dare voluerit, assensu
illius capituli, de illis decimis, quas tunc Ec-
clesia possidere videtur, vobis tribuere debet.
Si autem laicus quilibet adhuc illam ex patri-
monio suo damnabiliter amplectitur, & seipsæ
R in hoc

in hoc valde admodum est, ut si quis in hoc
querit; ad normam eius qui per se totum
consensu capituli in agere potest.

DE LEVINE ET GRAVI

capituli.

CAP. LXVII.

Si aliquis frater loquendo vel militando vel
aliter aliquid leue deliquerit, ipse vltimo de
licium suum satisfaciendo magistro ostendat. De
leuibus si consuetudinem non habeat, poenitentiam
habeat. Si vero eoracente
liquem alium culpa cognita fuerit, maiori &
euidenciori subiaceat disciplinæ & emenda-
tioni. Si autem graue erit delictum, retrahatur
à familiaritate fratrum, nec cum illis fœdus in
eadem mensa edat, sed solus refectionem su-
mat, dispensationi & iudicio magistri totum
incumbat, vt saluus in iudicii die perueniat.

QUA CVLPA FRATER AMPLIUS

non recipiatur.

CAP. LXVIII.

An te omnia prouidendum est, ne quis fra-
ter potens aut impotens, fortis aut debi-
lis, volens se exaltare; & paulatim superbire
ac culpam suam defendere, indisciplinatus
remaneat; sed si emendare voluerit, ei distri-
ctor correptio accedat. Quod si piis admo-
nitionibus, & suis pro eo orationibus emen-
dare noluerit, sed in superbia magis ac magis
crexeris

erexerit, cunctis undū Apostolum, de pio err-
dicetur grege, *Auferte malum ex vobis* : necesse
est, vt à societate fratrum fidelium ouis mori-
bunda removeatur. Caterum Magister, qui ba-
culum & virgam manu tenere debet; baculum
videlicet quo aliorum virium imbecillitates
sustentet: Virgam quoque, qua vitia delinquē-
tiū zelo reſtitutionis feriat, consilio Patriarchę
& spiritali consideratione idagere studeat : ne
vt ait B. Maximus, aut solutior lenitas cohibē-
tiam peccantis, aut immoderata seueritas à la-
psu non reuocet delinquentem.

*Baculus &
virga inſig-
nia Magistri.*

VT A PASCHALI SOLENNITATE,
*vsque ad festum omnium Sanctorum, vnā
camisiam lineam tantum sumere
habeat.*

CAP. LXIX.

INterea quod nimium ardorem orientalis
regionis misericorditer consideramus, vt à
Paschali festiuitate vsque ad omnium sancto-
rum solennitatem, vnicuique vna camisa li-
nea tantum, non ex debito, sed ex sola gratia
detur, illi dico, qui ea vti voluerit. Alio
autem tempore generaliter om-
nes camisas laneas
habeat.

R 2

QVOT.

QVOT ET QVALES

lecti sint necessary

CAP. LXX.

Singulorum quidem non aliter per lectos dormitorium esse, nisi maxima necessitas euenerit, communi consilio approbamus. lectuaria vel lectisternia modica dispensatione magistri vnusquisque habeat. Credimus enim prorsus, saccum, culcitram & coopertorium vnicuique sufficere. Qui ex his vno carebit, carpitam habeat, & in illius tempore tegmine lineo, id est veluso frui bene licebit. Vestiti autem camisiis dormiant, & femoralibus semper dormiant. Dormientibus itaque fratribus iugiter vsque mane, nunquam desit lucerna.

DE VITANDA MYRMV-

ratione.

CAP. LXXI.

A Mulationes inuidas, liuorem, murmur, susurrationē detractiones, diuinā admonitione vitare, & quasi quandam pestem fugere vobis precipim⁹. Studeat igitur vnusquisque vigilanti animo, ne fratrem suum clam culper, aut reprehendat, sed illud Apostoli studo ē secum animaduertat. *Ne sis criminator, ne susurro in populo.* Cū autem fratrem liquide aliquid peccasse agnouerit, pacifice, & fraterna pietate iuxta Domini præceptum inter se & illum solum corripiat. Et si cum non audieris

dierit, alium fratrem adhibeat: sed si utrumq;
contempserit, in conuentu publicè obiurgetur
coram omnibus. Magnæ enim cæcitatibus sunt,
qui aliis detrahunt, & nimis infelicitatis sunt
qui se à liuore minimè custodiunt, vnde in an-
tiquam versuti hostis nequitiam demergun-
tur.

VT OMNIVM MULIERVM FV-
giantur oscula.

CAP. LXXII.

Periculosum esse credimus omni religioni,
vultum mulierum nimis attendere, & ideo
nec Viduam, nec Virginem, nec Matrem, nec
Sororem, nec amitam, nec vllam aliam foemi-
nam aliquis frater osculari præsumat. Fugiat
ergò foeminea oscula Christi militia, per quæ
solent homines sæpè periclitari, vt pura con-
sciencia, & secunda vita, in conspectu Do-
mini perenniter valeat con-
uersari.

F I N I S

R. 3

En

AD LECTOREM

*Exstat eadē
fere M. S. in
Bibliotheca
R. D. An
berti Mirai
Canonici
Antwerp.*

EN Regulam militum Templariorum, quam inter archiva equitum Mennentij patrum repertam, & hactenus quod sciam, nondum editam; dignam edicavi, quæ prælo mandaretur. Quo scilicet omnibus constaret, quanta Ordo iste Ecclesiæ Dei commoda attulerit, quantam disciplinæ seueritatem adhibuerit, quanque res humanæ à præclaro statu degenerare ferè consueuerint. *Conuicti enim sunt (vti inquit Tyrius) in arcum prauum, & neglecta humilitate Patriarcha Ierosolymitano se subtraxerunt, obedientiam quam eorum prædecessores eidem exhibuerant, denegantes; sed & Ecclesiis Dei decimas, & primitias eis subtrahentes, viderunt indebitè turbando possessiones, facti sunt valde malesti.* Neque sanè abs re fuerit tam sanctas & pias constitutiones (quas à sancto Bernardo conscriptas ex stilo alijsque argumentis contendunt eruditiores) à tenebris vindicasse, vt posterius nimirum habeant quod imitentur, alij quod æmulentur. Existare quidem notum est, in eiusdem D. Jui Bernardi operibus, sermonem exhortatorium ad Hugonem Magistrum cæterosque Templi milites, & eorum Regu-

*Vide Barð.
ad an. 1127.
Grazer. 10.
3. de Cruca.
Sontag de
Religiōis.*

Regulae prae dictae specimen impressum videre nondum licuit.

CAETERVM dum militarem istum campum decurrere conamur, placidius paululum in eodem orari datum est, cum nobilissimo Domino **J**EANNE Van den-HOEVEL, viro supra splendorem Equestrem, multis virtutibus clarissimo, qui longinquis iuxta ac arduis tota vita confectis itineribus, legationibus ac rerum usu exercitatus, varia, praeterquam memorauimus, Ordinum militarium statuta in tractu Orientali se legisse & notasse ostendit: nec non in Palæstina vidisse milites Diuo Thomæ tutelari dicatos, & rubra cruce decussata (Saultoir Galili vocant), insignes: alios item Sancto Gereoni sacros, cruce Patriarchali (qualis ferè est antiqua illa in insignibus Hungariæ) tricipiti colliculo viridi imposita splendescentes, multa quæ ad illustrationem dignitatis Equestris obseruasse.

Equites D. Thomæ & eorum insignia.

Equites S. Gereonis & eorum insignia.

SIC & alia fortassis alibi militaris instituti collegia, nobis incognita, in plerisque orbis Christiani partibus late-re non dubito: quæ utinam Equites ipsi, alijsque harum rerum curiosi plenius aliquan-

aliquando eruant; illustriora tamen quæq;
 arbitror à nobis recensita. Faxit autem
 Deus vt sacra ista militaria gérmina, per
 vniuersum orbem abundè spargantur, at-
 que æternum floreant; Dei in primis ho-
 nori augendo, & fidei Christianæ cul-
 tui propagando. In quo voto
 finio, & valere te, pie
 Lector, iu-
 beo.

F I N I S.

INDEX

I N D E X ORDINVM EQVE- STRIVM.

A.

A <i>Leantara Ordo Equeſtris apud Legionenſes</i>	
<i>fol. 102.</i>	
<i>S. Andrea apud Scotos</i>	145
<i>Annuntiationis apud Sabaudos</i>	131
<i>S. Antonij in Æthiopia</i>	177
<i>S. Antonij in Gallia, Italia</i>	176
<i>Armigeri Gal. Eſcuiers, Hiſp. Infancones, Belgicæ</i>	
<i>Ioncheers dicti.</i>	21. 25. 26. 27. 30. 34. & ſeq.
<i>Anguſtales Equites</i>	2
<i>Auſij apud Luſitanos</i>	119
<i>Aurati</i>	3. 35. 37.
<i>Auriculares in India</i>	196

B.

<i>Baccalarii</i>	33
<i>Balnei in Anglia & Francia.</i>	10. 11. & 127. & ſeq.
<i>Banda apud Hiſpanos</i>	116
<i>Baneretti</i>	32
<i>S. Blaſij in Terra Sancta</i>	84

C.

<i>Calatrava in regno Tolitano</i>	99
<i>Calza apud Venetos</i>	117
<i>Canis apud Montmorenciacos in Gallia</i>	57
<i>Cardui apud Borbonios</i>	141
<i>Cardui apud Scotos</i>	145
<i>S. Caſtarina</i>	49
<i>Chriſti apud Linones & Luſitanos</i>	88. 114
<i>Claucularij</i>	3
<i>Cochleares</i>	169

R.

Colum-

I N D E X

<i>Columba apud Castellanos</i>	174
<i>Cornicularij</i>	1
<i>Commentarionſes</i>	1
<i>Commeſales</i>	1
<i>Cruicigeri</i>	28. 29. 32.
<i>Crucis apud Burgundos</i>	179
<i>Cygni apud Brabantos</i>	139
<i>Cypri Equitum</i>	131
<i>Diſciplina apud Auſtrias</i>	136
<i>S. Dominici ſive Ieſu Chriſti</i>	205
<i>Draconis apud Germanos & Hungaros</i>	233
<i>Duplares</i>	3
<i>Eborenſes</i>	212
<i>Elephantis apud Danos</i>	149
<i>Equeſtris dignitas, nobilitas</i>	19
<i>Equites colapho creati</i>	7. 8. 9. 10.
<i>Equites in regno Sicilia</i>	164
<i>Equites ex cenſu</i>	19
<i>Equitum ordines varij</i>	1. 32. 39
<i>Equitum tria genera: Itali Croce, di Collana, & di Spreno. Gall. di Maille, Raille, & Paille vocantur. ibid. 38.</i>	
<i>Galli gallinacei apud Francos</i>	38. 19.
<i>Garterij ſive S. Georgij apud Anglos</i>	122
<i>S. Georgij apud Auſtrios & Carinthios, 172. Germani- ſes. 118. Romanos & alios.</i>	173
<i>S. Gereonis in Palaſtina.</i>	
<i>Gineſa apud Francos</i>	62
<i>Glorij apud Suetos</i>	239
<i>Gladiferi apud Luſonios</i>	28
<i>Hieroſolymitani</i>	68. 69
<i>Honorarij</i>	38
<i>Hungaria Equites cruce viridi diſtincti</i>	157
<i>Hyltrici in Ducatu Aurelianenſi</i>	139
<i>Hoſpitalarij</i>	69
<i>S. Iacobi in Hiſpania</i>	94
	104

I N D E X.

<i>Iesu Christi in Italia contra Albigenſes</i>	105
<i>S. Ioannis Ieroſolymitani</i>	68
<i>Sancti Ioannis Acconenſis, ſive Sancti Thoma.</i>	23.
34	
<i>Sancti Iuliani de Pirario ſive Alcantara</i>	103.
<i>Iulij apud Rom.</i>	173
<i>Laurentiani apud Italos</i>	176
<i>S. Laurentij</i>	
<i>S. Lazari apud Gallos & Sabaudos</i>	50. 55
<i>Liliij apud Nauarros</i>	62
<i>Lilij apud Romanos</i>	178
<i>Lilij Gryphi ſive Iarra S. Maria apud Caſtella-</i>	
nos.	65.
<i>Luceres</i>	2
<i>Luna crescentis apud Andegauenſes & Siculos.</i>	
163	
<i>S. Marci Equites apud Venetos</i>	218
<i>Mariani</i>	72
<i>Beata Maria glorioſa ſive Matris Domini apud Ita-</i>	
los	110
<i>S. Maria de Mercede & Redemptione Captiuorum in</i>	
<i>Arragonia</i>	107
<i>S. Maria ſive Cardui apud Borbonios.</i>	241
<i>S. Maria ſive Elephanti apud Danos</i>	149
<i>S. Maria de Monte Carmelo & S. Lazari in Gallia</i>	
55.	
<i>S. Mauritij, & S. Lazari apud Sabaudos</i>	50. 54.
<i>Meliſenſes ſive Rhodij</i>	62
<i>Menſa Rotunda ſive Orbicularis in regno Britannia</i>	
126.	
<i>Meſnadarij</i>	22
<i>Michaelis apud Francos</i>	163
<i>Militum filij infantes diſti</i>	30

Mona-

I N D E X

<i>Monoxoni</i>	
<i>Montafia in regno Valentino</i>	212
<i>Montis gaudiij sine de Montfuc & Mongu</i>	213
<i>Ierofolymitano & Castellano</i>	214
<i>Navales</i>	215
<i>Palmerani equites</i>	216
<i>S. Pauli apud Romanos</i>	217
<i>Periscelidis sine Garterij apud Anglos</i>	218
<i>S. Petri apud Romanos</i>	219
<i>Pœnitentia SS. Martyrum in Syria</i>	220
<i>Pij apud Romanos</i>	221
<i>Rammenses</i>	222
<i>Rationis in regno Castella</i>	223
<i>Redemptoris Ihesu Christi in Ducatu Mantua</i>	224
<i>Rici homines milites</i>	225
<i>Rhodij sine Melitenses</i>	226
<i>Romani Equites</i>	227
<i>Rudiarj</i>	228
<i>Ruca in regno Scotta.</i>	229
<i>S. Salvatoris in Aragonia</i>	230
<i>Scama in Hispania</i>	231
<i>Scutiferi. Gothis Schilpor</i>	232
<i>S. Sepulchri Christi in Ierusalem antiqui & moderni Equites</i>	233. & seq.
<i>S. Sepulchri apud Italos</i>	234
<i>Seraphici in regno Suecia</i>	235
<i>Spica sine Arista in Ducatu Britannia</i>	236
<i>Sparti</i>	237
<i>S. Spiritus apud Francos & Romanos</i>	238
<i>S. Spiritus in Saxia</i>	239
<i>Stella apud Francos</i>	240
<i>Solidarij</i>	241
<i>S. Stephani in magno Ducatu Etruria</i>	242
<i>Tatienses</i>	243
<i>Tecuyli Equites in India.</i>	244
<i>Templarij</i>	245
	De sum

I N D E X.

<i>Eorum statuta</i>	270
<i>Teutonici in Syria, Germania, Prussia & Livonia</i>	78.
<i>Torquati</i>	338
<i>Truchillenses</i>	87
<i>S. Thoma in Palestina</i>	84. 263
<i>Tusini in regno Bohemia</i>	156
<i>Velleris aurei apud Burgundos & Austrios</i>	134
<i>Vexillarij</i>	22. 24

F I N I S.

ERRA-

*Errata hæc & si qua familia in proprijs par-
tibus nominibus, prudens Lector
corrige.*

Pag. 33. l. 21. Pennon. p. 24. l. 11. Diuum. p. 62. l. 9. do-
curtis. p. 63. l. 13. Ioannam. p. 69. l. 11. Podio. p. 81. l. 7.
militaris. p. 89. l. 5. Bremanissus lege Bremâ missus.
p. 96. l. 30. nullos; lege mille. p. 97. l. 30. Solis. p. 110. l.
14. connumerauere. p. 115. l. 11. regnū. p. 128. l. 17. ge-
stant.

